הארץ

VOL. 68/20774 AUGUST 30 1987 1 ש"ח יום א' ה' באלול תשמ"ז, 30 באוגוסט

הורוביץ אהרון
טכנאי רב-בריח
* שירות פתיחות דלתות ומנעולים 24 שעות ביממה
* התקנת כל סוגי המנעולים לדלתות עץ ופלדה (מלל רב-בריח)
* התקנת מנעולי רב-בריח לרכב לכל סוגי הרכב
מורשה על ידי חברות הביטוח והמשטרה
03-5528342

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ראש היחידה לתפקידים מיוחדים במשרד המשפטים
על: סידורי הבטחון לקראת משפט ואנונו
(עמ' 2)

★

שגריר ארה"ב חוזר השבוע לדמשק
(עמ' 2)

★

נבון הורה להכין תוכנית חינוכית על מחלת האיידס
(עמ' 3)

★

נכשל נסיון גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביוטכנולוגיה השוודית פרומנטה
(עמ' 7)

★

המשטרה תעמיד לדין אנשי מג"ב שהתעללו בערבים במלון קונקורד
(עמ' 8)

★

וורדמיל
המלה האחרונה בעיבוד המלילים
י-ם: 639015, 227248, 699311
ת"א: 615270, 285282, 499389
צפון: 04-333950, 335233, 06-571343

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נוח
הטמפרטורות:
● ירושלים: 29—21.
● תל-אביב: 30—22.
● חיפה: 32—22.
● באר-שבע: 35—17.
הגולן 31—19, נהריה 29—22, טבריה 36—22, שומרון 31—21, נתב"ג 31—21, יריחו 38—21, עזה 29—22, אילת 39—25.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5984	−0.0020
נוסעים	1.8998	−0.0024
שחור	1.6900	−

שער הסל

יציג	1.6785	−

בגליון זה 14 עמודים

ואנונו — הבוקר למשפט

הדיון בבית-המשפט המחוזי בירושלים יחל ב-9, לפני השופטים אליהו נועם, צבי טל ושלום ברנר ● פרקליטו של ואנונו יבקש שהדיון יתקיים בדלתיים פתוחות ● שמונה יעידו מטעם התביעה

מאת איתן רבין

תחת שמירה כבדה ביותר יובא הבוקר מרדכי ואנונו לתחילת משפטו בבית המשפט המחוזי בירושלים. המשפט ייפתח בשעה 9.00. ואנונו יוכנס לאולם כשאנשי ביטחון ושוטרים מקפידים למנוע גישת צלמים ועיתונאים אליו.

בפתח המשפט יבקש עורך-דינו של ואנונו, אביגדור פלדמן, לקיים את הדיונים בדלתיים פתוחות. התביעה מתכוונת להעלות לדוכן שמונה עדים. לעת עתה נקבעו רק שישה ימי דיונים לפני השופטים: סגן נשיא בית המשפט המחוזי השופט אליהו נועם, השופט צבי טל (אחד משלושת השופטים במשפט דמיאניוק) והשופט שלום ברנר.

בני משפחת ואנונו לא יורשו
(סוף בעמוד 6)

פנים אל פנים, אמש בירושלים: שוטרים מטילים פצצות גאז מדמיע לעבר מפגינים דתיים. (צילום: רחמים ישראלי)

חרדים פוזרו בגז מדמיע ומי-צבע

נעצרו שניים — חרדי שסירב להיענות לדרישת השוטרים להתפנות, וחילוני שרדף אחר מפגינים חרדים ● בליל שבת הפגינו חרדים רק בפאתי מאה שערים, אך אתמול אחה"צ התעצמו ההפגנות, ומאות חרדים קראו "שאבעס" ב-18 מוקדים בשכונות הדתיות בבירה

מאת אהוד ניר ונדב שרגאי סופרי "הארץ"

500 שוטרים, שגוייסו מכל הארץ, הכמות גדולה של רימוני גז מדמיע וסילוני מים רבי עוצמה, הופעלו במשך השבת לפיזורם של מאות מפגינים חרדים בשכונות הדתיות בירושלים.

בליל שבת היתה פעילות ההפגנתית מוגבלת של חרדים
(סוף בעמוד 6)

ארה"ב מציעה הטבות במאמץ נוסף לבטל פרוייקט הלביא

הממשל מציע באיגרת לשמיר, פרס ורבין, הטבה שהיתה שמורה עד כה למדינות נאט"ו — הפחתת עלות פיתוח מערכות הנשק ממחיר רכישתן בידי ישראל ● הממשל מוכן לפתוח בהתייעצויות עם ישראל בעניין השתתפותה בפיתוח הדגם העתידי של האף-16 ● הצטרפות שריר לתומכי הפרויקט מאיימת להכשיל הצעת פרס ● פרס יוזם דחיית ההכרעה היום בממשלה ● ינסה לשנות יחסי הכוחות על-ידי שכנוע ארבלי-אלמוזלינו לתמוך בתוכניתו ומינוי שר נוסף מטעם המערך במקום רובינשטיין

מאת עקיבא אלדר, ראובן פדהצור ודן מרגלית סופרי "הארץ"

ספק אם הממשלה תכריע היום בעניין הלביא, והפעם תהיה הרוויה ביוזמתו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, אשר הצעתו היא זו הטעונה עתה הכרעה של הממשלה. הצטרפותו של השר אברהם שריר למחנה תומכי הפרויקט מאיימת עתה להכשילה. פרס ינסה לנצל את פסק הזמן עד להצבעה לשנות את יחסי הכוחות בממשלה הן על ידי שיכנועה של השרה שושנה ארבלי אלמוזלינו שאמש עמדה עדיין בסירובה לתמוך בתוכניתו של פרס, והן על ידי הצבעה בכנסת על מינוי שר נוסף מטעם המערך במקום אמנון רובינשטיין, ואולי אף על פיטוריו של השר יגאל הורביץ, המשרת בממשלה "על תקן" של המערך.

גורמים בכירים בליכוד אמרו כי אחת הסיבות שהניעו את שמיר להפעיל את כל כובד משקלו למען הלביא, לרבות הלחץ על שריר, הוא איום מפורש של השר ארנס להתפטר מהממשלה אם הלביא יבוטל.

מלשכתו של שריר נמסר כי שמיר הבטיח לו שצה"ל לא ייפגע בשל ההחלטה להמשיך בלביא. מכיוון שזה היה החשש של שריר, הוא הסיר את התנגדותו להמשך הפרויקט. כן נמסר, כי שמיר הסביר שהנושא קיבל צביון מפלגתי מדי בזמן ועל כן אין מנוס מתמיכה משותפת של כל שרי הליכוד בפרויקט.

נסים: לא אזוז

לאחר ששר אברהם שריר מדי ליברלים נכנע, לדבריו, לתכתיב מפלגתי של ראש הממשלה יצחק שמיר (הדבר של שמיר מכחיש זאת), ששוחח עימו פעמיים בטלפון לניו יורק, אומר ל"הארץ" שר האוצר משה נסים, אחרון שרי הליכוד המתנגד לפרויקט: "אותי לא ישכנע שום דבר לשנות את עמדתי. בכל פעם שמזהירים אותי כי החלטה כלשהי תפגע בי פוליטית
(סוף בעמוד 6)

מסמך

הצעות ואשינגטון בעניין הלביא

ארה"ב רומזת שרבין מוזמן לוואשינגטון לדון בפרויקטים בטחוניים חדשים

מאת עקיבא אלדר

במסמך האמריקאי בן עשר הנקודות, שהוגש אמש על-ידי השגריר תומס פיקרינג לראש הממשלה, ממלא-מקומו ולשר
(סוף בעמוד 2)

כוחות רגלים של צה"ל פעלו אתמול מצפון לאזור הבטחון

4 מחבלים נהרגו ● פעילות צה"ל — באזור הכפר הנטוש יעתר שבגזרה המרכזית ● דו-קרב ארטילרי עם המחבלים

מאת מנחם הורוביץ

כוחות רגלים של צה"ל פעלו אתמול מצפון לאזור הבטחון בדרום לבנון, וניהלו דו-קרב ארטילרי לסירוגין עם מחבלים.

בפעילות סוף השבוע נהרגו ארבעה מחבלים מאש צה"ל, ושישה אחרים לבנונים נהרגו מאש חיילי צה"ל.

פעילות צה"ל אתמול התרכזה באיזור הכפר יעתר, בגזרה המרכזית של אזור הבטחון. כפר זה נטוש מתושביו, ומשמש בסיס יציאה והתארגנות לפיגועי מחבלים. מכפר זה נורו בעבר קטיושות אל הגליל. המרכזי והמערבי, וביולי נהרגו באותו אזור חמישה מחבלים מאש חיילי צה"ל.

הפעילות של כוחות צה"ל מצפון לאזור הבטחון אתמול היתה מן הגדולות בחודשים שחלפו.

מפקדת יוניפי"ל נכשלה בנסיונותיה להביא לידי הפסקת אש בין הכוחות הלוחמים בשטח. מתוך כוונה להיכנס לכפר יעתר ולבדוק אם יש שם נפגעים.

בסביבות 7 בבוקר הבחין כוח צה"ל בחוליה ובה 3 מחבלים. כל חברי החוליה נהרגו במטח האש הראשון. לאחר שעה, הבחין הכוח בחוליה נוספת, ועוד מחבל נהרג.

כל שעות היום ירו המחבלים פגזי מרגמות, וגם טילי קטיושה אל איזור התקריות, ואל מוצב צד"ל על קו איזור הבטחון, ממזרח לכפר יעתר. כאמור, השיבו ארטילריה של צה"ל והטנקים של צד"ל אש לסירוגין, אל היורים ואל נתיב בריחתם של המחבלים.

עיראק חידשה ההפצצות על מתקני נפט באיראן

בחריין (עי' ועי"ג). חיל האוויר העיראקי תקף אתמול מתקני נפט בתוך איראן, וכן היתר העלה באש מיכלית.

מקורות של חברות הספנות במפרץ הפרסי מסרו כי שני מטוסים תקפו בשעה 9 בבוקר את המיכלית "אלבגד", שתפוסתה 236,800 טונות, בעת שטענה נפט ממיכלית אחרת במתקן הנפט האיראני סירי, והעלו אותה באש.

את האוניה מפעילה חברת מיכליות איראנית.

עיראק הודיעה כי מטוסיה תקפו את שדה הנפט ראוקאש, ואת מאגר הנפט באי לאוואן, ומתקני נפט באי פארסי.

בהודעה נאמר כי עשרות מטוסים השתתפו בהפצצה זו, והסבו נזקים כבדים.

"בעזרת השם" — נכתב על הזמנה לטקס סיום טירונות בנח"ל

דובר צה"ל: ההזמנות נשלחו לפי הפקודות והמקרה לא יחזור

מאת ראובן פדהצור סופרו הצבאי של "הארץ"

הזמנה רשמית שנשלחה להורי טירוני הנח"ל, לטקס סיום הטירונות, נפתחת בכותרת הדתית "בעזרת השם".

את ההזמנה מעטר סמל הנח"ל, ואין ספק כי הטקס אינו דתי, וחיילי היחידה אינם משתייכים למחנה הדתי. על ההזמנה חתום מפקד היחידה, סא"ל יוסי.

הורים שקיבלו את ההזמנה הדתית, ואמרו כי "צה"ל כגוף צבאי ולאומי חייב להיות משוחרר מכל השתייכות פוליטית-דתית". עוד אמרו כי "אם יתייחסו לפרשה זו, כבעבר, במעין סלחנות, הבנה אבהית, או אפילו נזיפה, יביא הדבר, לתחושת הישג של הגורמים הדתיים השואפים להשתלט על צה"ל, ולהגברת מאמציהם בכיוון זה".

בתשובה לשאלה, ענה דובר צה"ל כי "מפקד הנח"ל טיפל בנושא, ההזמנות נשלחו על פי הפקודות, והמקרה לא יחזור". מתשובת דובר צה"ל קשה להבין מדוע צריך למנוע הישנות מקרים דומים, אם ההזמנות נשלחו על פי הפקודות.

רמטכ"ל הפיליפינים בתום יממה של קרבות: דיכאנו את המרידה

19 נהרגו, ומאות נפצעו בנסיון ההפיכה נגד הנשיאה אקינו ● 500 מורדים נכנעו במאנילה ● מורדים שהשתלטו על העיר השניה בגודלה במדינה, סבו, הניחו את נשקם

800 חיילים מתמרדים מצבא הפיליפינים, שנעצרו ביומיים האחרונים, נכלאו בשתי אניות של הצי הפיליפיני אשר הפליגו ללב ים. (תצלום אי-פי)

שירות "ניו-יורק טיימס" מאנילה (מיוחד ל"הארץ"). אחרי יממה של קרבות-רחוב והפצצות אויר הכריז אתמול רמטכ"ל הפיליפינים, גנרל פידל ראמוס, כי "המצב נמצא בשליטתנו המוחלטת. בכל רחבי הארץ".
(ראה רקע בעמוד 3).
לפחות 19 בני-אדם נהרגו, ולפחות 249 נפצעו. במהלך נסיון ההפיכה הרציני ביותר בפיליפינים.
(סוף בעמוד 6)

בתאונת-דרכים נהרג סרן בצה"ל, בן להורים מסורבי-עליה בבריה"מ

סרן אלכס קוצ'וביסקי ניספה בכביש חדרה-חיפה ● היה בין מקימי ארגון בנים שהוריהם לא הורשו לעלות ● קריאה להתיר עליית הוריו, כדי שיוכלו להתאחד עם בנם השני בישראל

(ע). סרן אלכס קוצ'וביסקי, בנו של אסיר ציון לשעבר, פליקס קוצ'וביסקי, נהרג בסוף השבוע בתאונה קטלנית בכביש חדרה-חיפה. בן 30 היה במותו. הניח אשה. את בישראל ההורים מסורבי עליה בבריה"מ.

סרן קוצ'וביסקי היה בין מקימי ועד בנים למען הורים שליד המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ. הוא שימש כדובר הארגון, שהוקם לפני הורשים מספר על-ידי בנים ובנות שהוריהם נתקלו בסירוב בבריה"מ.

אביו, פליקס קוצ'וביסקי, ריצה עונש מאסר בן שנתיים וחצי במחנה כפיה בנובוסיבירסק, באשמת השמצת השלטון הסובייטי.

אלכס קוצ'וביסקי עלה ארצה ב-1979 יחד עם אחיו סלבה. הוא שרת בצבא הקבע. כל זמנו הקדיש למאבק למען עלייתם של הוריו ארצה. לאחרונה עשה באיטליה, מטעם המועצה הציבורית, הפגש עם מנהיגי העולם, שהגיעו לאינטר נציונל הסוציאליסטי ברומא.

חיים צ'סלה, מנכ"ל המועצה, הביע את צערו ותנחומי המועצה למשפחה. "מותו של אלכס", אמר, "מקבל משמעות טרגית, מאחר שהוריו לא זכו לראותו למעלה משמונה שנים. הוא פנה בקריאה לשלטונות בריה"מ, להתיר עלייתם של ההורים האומללים, כדי להתאחד עם בנם-יחידם שנותר בחיים והנמצא בישראל. צ'סלר הביע תקווה כי השלטונות הסובייטיים ישכילו לגלות פן הומאני של ה"גלסנוסט", ויתירו את עליית ההורים.

ההלוויה הבוקר בשעה 10.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

ראיתי שמעתי

מיצ'לסון / עו"ד מיליונר — פרוסט / מבול כתבים — אריינגמן / חוזר למשול

כולם רוצים לייצר מטוסים

ראש הממשלה, יצחק שמיר, מיהר למצוא ביום שישי נושא משותף לשיחה עם אורחו, יו"ר הסנאט הקנדי, גי שרבונו. האורח היה מעודכן בסדר היום של ראש הממשלה, שבמרכזו הוויכוח סביב הלביא, והזכיר כי גם קנדה עמדה בפני בעייה דומה בסוף שנות החמישים. הוא הזכיר, כי בלחץ אמריקאי ויתרה ממשלת אוטאווה על ייצור מטוס ה"ארו", ועל כן עד היום אין לה תעשיה אווירית ומיטב המוחות בתחום זה היגרו לארצות־הברית. שמיר העיר כי הוא שמע שאמנם הקנדים מתחרטים עד עצם היום הזה על הכניעה לאמריקאים והוסיף שגם יפאן עומדת בפני בעייה דומה.

א. לם

בני כת המאקויה רוכשים בניין בירושלים

בני כת המאקויה מיפאן, המקיימים פעילות ענפה בארץ, החליטו לרכוש בניין בירושלים שישמש מוקד לפעילותם. כך הוחלט בעקבות ביקור משלחת מיוחדת של הכת, לציון 20 שנה לאיחוד ירושלים. רק באחרונה התקבל אישור ממשרד הקליטה לרכישת הבניין. על פי התוכנית יקימו בבניין זה, שאחת מקומותיו תיבנה בסגנון יפאני, מפגשים של תרבויות ישראל ויפאן.

יואש איטוי, איש הכת, מסר כי קבוצה גדולה במיוחד של כמה מאות עולי רגל תגיע מיפאן לכבוד חגיגות ה־40 למדינה.

ג.אדם

הפרקליט הפמיניסט

מרווין מיצלסון, הפרקליט שסיים זה עתה בלוס אנג'לס את משפט הגירושין של ג'ואן קולינס, הוא כיום הפרקליט הלוהט ביותר בהוליווד. העוזר היהודי, שהגיע לארצות־הברית עם הוריו, מרוסיה, פיתח קריירה שבעקבותיה הוא חי ברמה הדומה לזו של רבים מלקוחותיו.

משפט הגירושין הסוער הראשון שלו היה ב־1964 כשייצג את פמלה מייסון נגד בעלה, השחקן ג'יימס מייסון. הוא הביא לבית המשפט 40 כדי כבביות, נערות טלפון ובנות זוג של מייסון למשוק. לפני שהספיקה אחת מהן לתאר את העדפותיו המיניות של הכוכב, הסכים מייסון לכל הדרישות תמורת משני מליון דולר. מאז, משלשל מיצלסון לכיסו 20 אחוז מרווחי לקוחותיו, ומודה: "אני פמיניסט".

רשימת שגאויו ארוכה כמו זו של לקוחותיו: מיק ג'אגר, בוב דילן, דיוויד בואי, רוד סטיוארט, לי מארווין, ריצ'ארד האריס ועוד קרויים הם אוהדים מהם. לאשתו של עדנן חשוגי, השיג שיא של 2.5 מיליארד דולר. רק במאמצים מרובים הצליח חשוגי לרדת לסכום של 100 מיליון דולר.

בימים אלה הוא עוסק בתביעתו של גבר דווקא: מארק בריסטיאן, מי שהיה הבודד לחיים של רוק הדסון, תובע מיליון דולר על כך שהדסון הסתיר מפניו את מחלתו והפך אותו ל"פצצת זמן מהלכת".

אך עולמו הנוצץ של מיצ'לסון נעצר בפתח הקנטרי קלאב של לוס אנג'לס. שם אין מקבלים יהודים.

פרוסט שוחרר מכבלי הזכויות

מבול של פרסומי מרסל פרוסט עתיד להציף בחודשים הקרובים את מדפי הספרים בצרפת, משיפקעו (בתחילת חודש אוקטובר) זכויות הפרסום הבלעדיות בהן החזיקה הוצאת "גאלימאר" משך 70 שנה. כתזכורת בתי הוצאה צרפתיים כבר הכריזו על פרסומים יקרתיים לקראת תאריך "שחרור" של פרוסט: בין היתר, עתידות להתפרסם שלוש מהדורות מלאות של כתביו, אינדקס דמויות ואתרים ו"מהדורת־פרוסט־כיס".

הוצאת "גראסה" מתכוונת לפרסם גירסה של "אלברטין", המוצגת כ"ראשונית", כפי שתרבא לדפוס על־ידי אחייניתו של מארסל פרוסט, נאמאלי מוריאק. היו אלה ראשי הוצאת "גראסה" שלא מצאו בשעתו עניין בפרסום "אלברטין". למרות העובדה שהיה זה הסופר אנדרה ז'יד שהציג בפני ראשי ההוצאה את הסופר הצעיר ואת כתביו.

יואב מוקר
פאריס

בטלוויזיה בבריטניה: "כן אדוני ראש הממשלה" וג'ון לה קארה

"כן, אדוני ראש־הממשלה", תוכנית הטלוויזיה המזכיבה על מרגרט תאצ'ר תשוב אל המרקע הבריטי בסידרה חדשה בסתיו הקרוב. פול אדינגטון נבחר מחדש לתפקיד רם המעלה, וכמוהו נייג'ל הואת'ורן, שימשיך לגלם את עוזרו הנאמן, בעיקר לעצמו, סר האמפרי.

בין יתר האטרקציות הטלוויזיוניות (בבריטניה), יהיה עיבוד טלוויזיוני לרב המכר, "מרגל מושלם" מאת ג'ון לה קארה.

שאול צדקא
לונדון

התצוגה הגדולה בעולם

תצוגת אופנה אוירית מגדים תתקיים בפאריס ב־19 באוקטובר. התצוגה מאורגנת על־ידי הפסטיבאל הבין־לאומי לאופנה ותתקיים בגני הטרוקדרו, סמוך למגדל אייפל. ישתתפו בה 900 דוגמניות שתלבשנה את בגדי הסתיו הקרוב של יצרנים ומעצבי אופנה צרפתיים, איטלקיים, אמריקאיים, קוריאניים, יפאניים, ספרדים ורוסיים. לידוע מוזמנים ששת אלפים אורחים. מלבדם יוכל גם הקהל הרחב שיוזמן למקום לצפות בתופעה על המסלול וכן בשני מסכי וידיאו ענקיים. גבי הקרדקורד יוצגו במשחקים של קרני לייזר.

באותו שבוע בדיוק נערכות בפאריס תצוגות היצרנים הצרפתיים, המציגים את אופנת הקיץ הבא והתצוגה הבין־לאומית נרעדה, במידת מה, להתחרות בתצוגות אלה.

שולמית קיסרי

בעריכת עידית רוזנבלום

המשטרה מפעילה תותח מים כנגד מפגינים דתיים, אמש בירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

מושתל הלב ירד בראשונה ממיטתו, צעד כמה צעדים, ושתה מעט מים

בית־החולים: מצבו של עובדיה מצרי משתפר בהדרגה, אך עדיין לא יצא מכלל סכנה

מאת עדנה אזיהר

מצבו של מושתל הלב עובדיה מצרי, ממשיך להשתפר בהדרגה.

אתמול הורד בראשונה ממיטתו וצעד כמה צעדים, לאחר שהיה מרותק למיטה ארבעה ימים.

הוא חלש, ומתקשה לדבר. אף שאינו מחובר למכונת הנשמה, הוא נעזר במסכת חמצן כדי להקל את הנשימה. לחץ דמו ממשיך להיות יציב.

רופאיו שבעי רצון מתוצאות בדיקות הדם שנערכו כדי לעמוד על תפקוד אברי הגוף.

אתמול שתה זו פעם ראשונה קצת מים, על אוכל מוצק עדיין אין מדברים.

מהנהלת בית החולים נמסר כי על אף תהליך ההחלמה האיטי, כמצופה בניתוח מסוג זה, עדיין לא יצא עובדיה מצרי, מכלל סכנה, והוא ימשיך לשהות בחדר התאוששות המיוחד עוד ימים אחדים.

בני המשפחה ממשיכים לשהות במקום. בית החולים העמיד לרשותם חדר מיוחד לא רחוק מהחדר של מצרי. מרשים להם להיכנס אליו מפעם לפעם לכמה דקות, כשהם לבושים בלבוש סטרילי.

אתמול ביקרה אצלו בראשונה בתו אסנת. עד אתמול לא הורשתה לבקרו משום שהצטננה. הפגישה נמשכה דקות מספר, והיתה נרגשת מאד.

שני הצעירים שבגופם הושתלו, ביום רביעי שעבר, כליותיו של תורם הלב, מתאוששים, והכליות החדשות פועלות כמצופה. לפני הניתוח היו צעירים אלה מחוברים לדיאליזה.

שגריר ארה"ב חוזר השבוע לדמשק; תגובה ל"צעדים סוריים חיוביים"

משרד החוץ האמריקאי: "על פי מידע שבידינו, פחתה רמת התמיכה של סוריה בפעולות טרור של כמה ארגונים" • משלחת מסעודיה — לוואשינגטון; תלחץ על ארה"ב להפעיל את כובד משקלה באו"ם כדי לקבל החלטת המשך הקוראת להטיל אמברגו מלא על איראן

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שגריר ארה"ב בסוריה, ויליאם איגלטון, יחזור השבוע לדמשק, לאחר תשעה חודשי היעדרות.

דוברת מחלקת המדינה, פיליס אוקלי, הגדירה את החלטת הנשיא להחזיר את השגריר "כתגובה מדודה לצעדים חיוביים שנקטה סוריה".

אוקלי פירטה כי סוריה סגרה את משרדי אבו ניזאל בדמשק, וגירשה את פעילי הארגון.

"על פי מידע המצוי בידינו, פחתה רמת התמיכה של סוריה בפעולות טרור של כמה ארגונים", אמרה, אך הודתה כי אין הממשל יודע אם אנשי אבו ניזאל פועלים בבקעת הלבנון.

שגריר ארה"ב הוחזר לוואשינגטון ב־1986, לאחר שבית־המשפט בבריטניה אישש את הקשר בין הממשל הסורי לניסיון הפגוע במטוס אל־על.

בריטניה ניתקה עקב כך את יחסיה עם סוריה, וארה"ב הוזירה את השגריר והטילה על סוריה סנקציות, ובהן איסור קיום מפגשים בדרג גבוה בין גורמים אמריקאיים לסוריים.

סנקציה זו תמשיך להיות בתוקף, אך הדוברת התקשתה ביום ששי להסביר מדוע יוכל השגריר איגלטון לקיים מפגשים עם אסד, ואילו נציג ממשל בכיר אחר לא יוכל לעשות זאת.

אשר לפגישת השגריר ורנון וולטרס עם אסד, פגישה שהולידה את ההחלטה להחזיר את השגריר, אמרה אוקלי כי "מדובר במקרה מיוחד".

פקידים בממשל אמרו ל"הארץ" כי אחד הנושאים הראשונים שיעלה איגלטון לפני אסד הוא תהליך השלום במזרח התיכון, ובכוונתו של אסד להשתתף "במהלך מדיני זהיר" שיכלול את ירדן הפלסטינאים וישראל".

לפני שבועות אחדים אמר ריצ'רד מרפי, עוזר שר החוץ לענייני המזרח התיכון, כי סוריה מראה סימני נכונות לקיים דיאלוג ישיר עם ישראל בנושא זה.

בתוך כך נמסר כי משלחת סעודית רמת דרג, בראשות שר החוץ הסעודי סעוד אל־פייצל, תגיע בתחילת ספטמבר לוואשינגטון כדי לדון עם ראשי הממשל על תכנית פעולה מדינית נגד איראן. זאת עקב סירובה של איראן לאמץ את החלטת האו"ם 598, הקוראת להפסקת אש בין הנצים. הנציגים הסעודיים, כך נמסר, יבקשו מארה"ב להפעיל את כל כובד משקלה באו"ם, כדי לקבל החלטת המשך הקוראת להטיל אמברגו מלא על איראן. [illegible] לדבוק בהחלטת האו"ם.

רקע

פרשת ואנונו: ההשתלשלות

(ע). להלן תיאור מקוצר של השתלשלות "פרשת ואנונו":

משפחת ואנונו עלתה ארצה ממרוקו ב־1963, והתיישבה בבאר־שבע. למשפחה שישה בנים ושלוש בנות. מרדכי ואנונו היה בן תשע בהגיע המשפחה לישראל.

ב־1976 משיב מרדכי ואנונו על מודעת "דרושים", ומתקבל לעבודה בכור הגרעיני בדימונה.

ב־1982 מתחיל ואנונו ללמוד פילוסופיה באוניברסיטת בן־גוריון בנגב. הוא הופך להיות פעיל באגודת הסטודנטים, ומתחבר לסטודנטים ערביים. על קשריו אלה תוחקר על־ידי אנשי הביטחון מהקרייה למחקר גרעיני, ואף הוזהר. ב־1986 פוטר ואנונו מעבודתו. הפיטורים נכנסו לתוקף בדצמבר 1985.

ב־19.1.86 עזב ואנונו את הארץ בדרכו לאוסטרליה. המטוס חנה לחניית־ביניים במוסקווה. במזוודתו האישית של ואנונו שני סרטי צילום שצילם במהלך עבודתו בקרייה למחקר גרעיני.

ב־20.1.86 מגיע ואנונו לסידני באוסטרליה, שם הוא פוגש בכומר אנגליקני. הוא מתגורר בקהילה האנגליקנית, ואחר־כך מתנצר.

ב־8.6.86 פוגש ואנונו בעיתונאי קולומביאני, אוסקר גרא־רו. הוא מספר לו על החומר שבידו. העיתונאי הקולומביאני מופיע בתחילת ספטמבר במשרדי העיתון הלונדוני "סאנדיי טיימס", ומספר כי סייע למדען גרעין ישראלי להימלט מישראל. כתב "סאנדיי טיימס" מגיע לאוסטרליה ונפגש עם ואנונו.

ואנונו מוטס ללונדון, נחקר ביסודיות במשך ימים על־ידי פיסיקאי גרעין בשם פרנק בר־אנבי, שאמר בוודאות כי ואנונו דובר אמת.

"סאנדיי טיימס" מחליט לפרסם את הסיפור, וב־20.9.86 מתבקשת השגרירות הישראלית בלונדון להגיב על הפירסום הצפוי. ימים אחדים אחר־כך נתקל ואנונו בצעירה שהציגה עצמה בשם סינדי, ולפי פירסומים זרים היתה סוכנת של "המוסד" הישראלי, וטמנה לו מלכודת.

ב־30.9.86 מבשר ואנונו לאנשי "סאנדיי טיימס" כי הוא עוזב את לונדון לימים ספורים, ומבטיח להיות בקשר. על־פי פירסומים זרים התפתה לצאת לאיטליה עם סינדי, לדירת אחותה בפרוור של רומא.

ב־5.10.86 מפרסם "סנדיי טיימס" את הסיפור המלא של מרדכי ואנונו. באותו יום, על־פי פירסומים זרים, הובא ואנונו ארצה באוניה.

ב־6.10.86 מפרסם "סנדיי טיימס" לראשונה את דבר חטיפתו של ואנונו על־ידי ישראל. גורמים מוסמכים בישראל מכחישים בכל תוקף את דבר החטיפה.

ב־9.10.86 מודיע מזכיר הממשלה כי ואנונו נמצא בארץ, ובריטניה מקבלת זמן מה אחר־כך הבהרות.

ב־29.10.86 מוגש נגד ואנונו כתב־אישום. הוא מואשם בעבירות של בגידה, סיוע לאויב במלחמתו וריגול חמור.

ב־28.12.86 מובא ואנונו לבית המשפט המחוזי בירושלים לשם הארכת מעצרו, ובאותו יום מתרחשת "תקרית היד". ואנונו מציג דרך חלון המכונית שבה הובא להארכת מעצרו, את כף ידו ועליה כתוב: "נחטפתי ברומא. הגעתי לרומא ב־30.9.86 בטיסה של "בריטיש איירוויז" מס' 504".

ב־30.12.86 מובא ואנונו לישיבה הראשונה של משפטו, תחת אמצעי ביטחון קפדניים ביותר. הוא כופר באשמות המיוחסות לו.

ב־3.1.87 פותח ואנונו בשביתת רעב, ומאז ועד היום הגיש 10 עתירות אסירים שנידונו בבית המשפט המחוזי בירושלים. העתירות הוגשו בשל עילות שונות, בין היתר — תנאי מעצרו, מניעת פגישות עם חברתו ג'ודי זימט ועם כומר, ואיסור שהוטל עליו לטלפן מחוץ לכלא.

ב־15.1.87 מגיש סניגורו של מרדכי ואנונו, עו"ד אמנון זכרוני, בקשה לבית המשפט העליון לגילוי ראיות ולמתן אפשרות למרשו להעיד על נושאים שונים במהלך משפטו. לאחר שבעה חודשים שבהם התקיימו עשר ישיבות, נתן השופט גבריאל בך את החלטתו.

ב־7.3.87 מחליטה משפחת ואנונו להפסיק את העסקתו של עו"ד זכרוני. בראשית חודש מאי מתמנים עו"ד אביגדור פלדמן ועו"ד ד"ר עודנה קפלן לייצג את ואנונו. זמן קצר אחר־כך מתפטרת ד"ר קפלן מהייצוג, בשל מה שכינתה "סיבות אישיות".

ב־8.8.87 מגלה אחיו של ואנונו, מאיר, בלונדון, כיצד — לטענתו — הובא מרדכי ואנונו ארצה.

בימים האחרונים נחקר ואנונו בכלאו כיצד העביר את הפרטים הנוגעים לאחיו מאיר.

מקורות במערב: טילי איראן במיצרי הורמוז — מתוצרתה

מדובר בטילים סובייטיים נגד ספינות, שהעתיקה סין ושנפלו לידי האיראנים במתקפתם על חצי־האי פאו ב־86' • איראן העתיקה ופיתחה אותם • עוצמתם גדולה משל ה"אקסוסט" הצרפתי

לונדון (ע"מ). מומחים צבאיים מסרו, לפי ידיעה בעתון "אל־עאלם", כי הטילים שהציבה איראן בקירבת מיצרי הורמוז, ושנמסר כי הם מתוצרת סין, הם למעשה טילים מתוצרת איראן.

הטילים האלה, המכונים "סילקוורם", היו במקורם טילים סובייטים נגד ספינות, מדגם אס־אס־אן־2. סין פיתחה אותם. האיראנים לקחו את הדגם הסיני שלל כאשר השתלטו על חצי־האי פאו בעיראק, בהתקפה שלהם במארס 1986.

האיראנים הצליחו להעתיק את הטיל, לפתחו ולייצרו במפעלי הנשק שלהם, כשם שהעתיקו ופיתחו את הטיל הסובייטי "סקאד־בי", שיעילותו נבחנה בשנתיים שחלפו.

המקורות הדגישו כי אין סין מוכרת נשק במישרין לאיראן, אך ייתכן שאיראן קנתה נשק סיני בשוקי העולם.

הידיעה מציינת כי עוצמת האש של הטילים האיראניים גדולה פי כמה מזו של טילי "אקסוסט" מתוצרת צרפת, שהפעילה עיראק נגד אניות במפרץ הפרסי מאז 1981.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

"אוקיינוס מים מתוקים מתחת לחולות סעודיה"

דהראן, סעודיה (ע"ח). אדמת סעודיה, שבה כמויות גדולות של נפט, מכילה גם כמויות עצומות של מי־תהום, העשויות לספק את צרכיה למשך מאתיים שנה — על כך מסר אתמול חוקר סעודי.

"אוקינוס של מים מתוקים נמצא מתחת לחולות הלוהטים", אמר באקר עבדאללה בדבאקר, ווקסור האוניברסיטה לנפט ולמינרלים, על־שם המלך פאהד, שמקומה בדהראן.

"ברשותנו כמות השווה לזרימת המים השנתית בנילוס למשך 600 שנה", הוא אמר לעיתונאים, בהדגישו: "אלה מים מתוקים, שהגישה אליהם אינה קשה".

עבדאללה דאבאג, מנהל המכון למחקר של האוניברסיטה, הבהיר כי מי־התהום מצויים בשלושה אקוויפרים גדולים. הוא הוסיף כי המכון שהוא עומד בראשו גיבש תוכנית אסטרטגית לניצול מי־התהום.

בנק דיסקונט מבקש לפרק את דניש

מאת צבי הראל

בנק דיסקונט הגיש בסוף השבוע בקשת פירוק נגד חברת דניש.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב סירב לדון בבקשה במעמד צד אחד, והודיע כי יידון בבקשה במעמד שני הצדדים עוד השבוע.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

רעייתי
אווה דן
איננה

שייקה דן והמשפחה

הלוויה תתקיים, מחר יום שני ו' באלול תשמ"ז 31.8.87 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין בקרית שאול

הלוויה תצא מבית הלוויות בהדר דפנה תל־אביב בשעה 10.30

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ראש היחידה לתפקידים מיוחדים במשרד המשפטים
על: סידורי הבטחון לקראת פתיחת משפטו של מרדכי ואנונו הבוקר

המשפט גרם לנו כאב ראש

האם השלמתם את הסידורים הבטחוניים לקראת פתיחת המשפט?

כל סידורי הבטחון כבר הושלמו. הוקצו כוחות מספיקים לאבטחה סביב בנין ביהמ"ש המחוזי בירושלים ובתוכו. החלונות באולם שבו יתקיים המשפט כוסו בלוחות עץ כדי למנוע כל אפשרות לצלם. חלונות המכונית של שרות בתי הסוהר, שבה יובא הנאשם לביהמ"ש, יהיו אטומים.

האם יגרום המשפט שיבושים בעבודה הסדירה של ביהמ"ש המחוזי?

בשום פנים ואופן לא. ביהמ"ש ימשיך בעבודתו כרגיל. כל מי שירצה יוכל להיכנס לביהמ"ש, אבל נאסור על עתונאים וצלמים להכניס מכשירי הקלטה ומצלמות.

האם יש כוונה לאפשר למשקיף מטעם ארגון "אמנסטי" להיות נוכח בדיונים?

אין כוונה לאפשר לאיש, חוץ מלשלושת השופטים, נציג הפרקליטות, פרקליטו של הנאשם והנאשם עצמו, להיכנס לאולם. משפט יתנהל בדלתיים סגורות.

האם יוחזר ואנונו אחרי כל יום דיונים לכלא, או יישאר בירושלים?

לא, כל יום, בתום המשפט, הוא יוחזר לכלא.

תמנעו מואנונו לחזור על "תרגיל" כף היד שלו כדי להעביר מסר לעתונאים?

נעשה הכל למנוע מהתופעה הזו לחזור.

לא יכולתם למנוע את פרסום מועדי המשפט, ובכך לחסוך מעצמכם הרבה טרחה?

לא אנחנו הודענו על מועדי המשפט. לנו לא היה עניין לתת לכך פרסום מוקדם. העתונאים השיגו את המידע הזה ממקורות אחרים.

המשפט חייב סידורי בטחון והערכות יוצאי דופן?

אין ספק שהמשפט חייב היערכות מיוחדת מבחינת סידורי הבטחון, בעיקר בגלל ההתעניינות הרבה של כלי התקשורת בארץ ובחו"ל. היה עלינו להתמודד עם כמה בעיות מסובכות, החורגות מההערכות הרגילות.

הוקצה למטרה זו תקציב מיוחד?

לא מיוחד, אך היתה חריגה מסויימת מהמסגרת המקובלת להקצאה כספית.

בסך הכל משפטו של מרגל האטום גרם לכם כאב ראש?

בוודאי שזה גרם כאב ראש, כי היה עלינו להתמודד ולתת פתרון לכמה בעיות מיוחדות.

הצעות ארה"ב בענין הלביא

(סוף מעמוד 1)

הביטחון, יש רמז להזמנה אמריקאית לשר הביטחון יצחק רבין לבוא לוואשינגטון לדיונים על פרוייקטים ביטחוניים חדשים משותפים עם ישראל.

המסמך מבטיח גישה אמריקאית אוהדת לייצור משותף של מטוס האף־16, של האף־16 המתקדם (פלקון) וכן לסיוע לתעשיה האווירית בתחום המחקר הפיתוח.

פרטי המסמך:

- אנו חוזרים על המחויבות לעשות שימוש בכספי סיוע ביטחוני אמריקאי עבור עלות ביטול חוזים שאושרו ללביא.
- אנו תומכים בתשתית מחקר ופיתוח ישראלי. 400 מיליון דולר הקצאה לשתי שנות התקציב הבאות.
- אנו מאמינים שבהסכמה זו פוטנציאל מאד מבטיח לפיתוח מערכות לחימה שישמרו על רמות התעסוקה לתעשיות הביטחון הישראליות.
- ארה"ב תומכת ברכישות בישראל. מיזכר ההסכמה לרכישה בישראל שנחתם ב־1984 קובע את התחייבות ממשלת ארה"ב לקדם את יכולת התחרות של ישראל בפני משרד ההגנה האמריקאי.
- אנו חוזרים על כוונתנו לממש מזכר־הבנה זה. יש כאן רמז למחוייבות אמריקאית להגדיל תיקרת ההשתתפות בביזיון מ־200 ל־300 מיליון דולר.
- ייצור משותף של מטוס אף־16 בישראל. אנו מאשרים את מסמך זקהיים להלופות. כמה מהן טומנות בחובן תמורות מהותיות לתעשיה הישראלית. אנו מבינים שג'נרל דיינאמיקס מוכנה להתקדם עם ישראל בכוון של חלופות לחוזים חדשים, לייצור משותף לייצור העכשוי של האף־16. אנו תומכים בגישה זו, ונשתדל לסייע בידכם להגות נוסחאות ייצור משותף.
- המשך מחקר־ופיתוח ללביא. המטרה היא בראיה להגדלת מבחן ההדגמה מעבר ל־100 מיליון דולר. מדובר בהשלמת תוכנית מבחני הניסוי ללביא, המשתכת תמורות מסויימות בתחום המחקר והפיתוח. המשך תוכנית המבחן המוגבלת תעניק תעסוקה לעובדי התעשיה האווירית. יוכלות להציב רעיונות חדשים להמשך פיתוח הלביא, וכן בתחומי האוויוניקה. על כך מוכן משרד ההגנה האמריקאי לערוך בדיקה־משותפת עם ממשלת ישראל והתעשייה האווירית.
- ארה"ב מבינה את התעניינות ישראל לפיתוח משותף של הדור הבא של האף־16, כגון הפלקון המתקדם, אם כי ארה"ב אינה יכולה להעניק עתה מחויבות חד־משמעית לגבי השתתפות ישראל או מביצה זוז אודות בפרוייקט. עם זאת הבינה בארה"ב תיעשה תוך מודעות לאינטרס הישראלי והתייעצות איתה.
- פטור מהוצאות בלתי חוזרות באשר לפרוייקטים משותפים בתחום המו"פ למערכות אמצעי־לחימה אמריקאיים. ארה"ב מתחשבת בתרומה הכספית של שותפי המו"פ בעת קביעת העלות של המוצר המוגמר למכירה לאותו שותף. בכך מתחייבת ארה"ב להעניק לישראל הנחה על קניית מוצרים שייוצרו בישראל עבור ארה"ב.
- התייעצויות ממושכות עם ישראל. התחייבות לדון במסגרת הסכם הסיוע הבטחוני המשותף בפרוייקטים נוספים של שיתוף פעולה.

סוריה מסייעת לשיעים לתכנן פיגועים לרגל אבל העאשורא

מקורות בביירות: הסורים רוצים בגל חדש של פיגועים מצד השיעים נגד ישראל כדי להסיחם מביירות ומהקומנדו הסורי

מאת עודד זראי
שליח "הארץ" בלונדון

(מיוחד ל"הארץ"). סוריה מסייעת לתכנן פעולות פיגוע נגד ישראל וצבא דרום לבנון, לקראת יום האבל השיעי "עאשורא", שיחול השבוע.

בידיעות ממקורות ערביים בביירות נמסר כי במסגרת התיאום עם הסורים, פועל אבו־ג'יבראל, שהעביר זמנית את מפקדתו מדמשק לאל־בקאע.

לדברי המקורות, הסורים מעוניינים כי יפרוץ גל חדש של פיגועים מצד הגורמים השיעים הקיצוניים נגד ישראל בדרום לבנון, וכי דבר זה יסיח את דעתם של השיעים מעיסוק בפיצוצים הדרומיים המיוחכים עם חיילי הקומנדו הסוריים המוצבים במערב ביירות.

השבועון הביירותי "אל־מסירה" כתב אתמול כי טילי הסאם הסוריים, שלטענתו הופעלו נגד מטוסים ישראליים בשמי לבנון בשבוע שעבר, נורו מתחום סוריה ולא מתחום לבנון.

לוב שבה וכבשה את נוה המדבר אאוזו באזור המריבה עם צ'אד

הלובים הציגו 6 שבויים לפני עתונאים • צרפת: לא נתערב

מאת יואב מוקר
סופר "הארץ" בצרפת, וסוכנויות הידיעות

דגלי לוב מתנופפים מחדש מעל לנוה המדבר אאוזו, שבו התפרש מחדש באלפי חיילים לוביים, לאחר שנכבש המקום מידי צבא צ'אד — על־כך דווחה קבוצה של עיתונאים מערביים, שסיירה בשבת בנווה המדבר בלווית קצין צבא לובי בכיר.

העיתונאים המערביים סיירו במשך כארבע שעות באזור הקרבות, וכן בנווה־המדבר עצמו. בין היתר הוצגו בפניהם ששה שבויים צ'אדיים, כשבת אותה"ע החול חיילים הרגלים הלובי, בסיוע אווירי, בפעולת טיהור באזור.

שר ההגנה של צרפת הבהיר אמש, כי אין בדעת צרפת "להתערב בכל דרך שהיא" נוכח ההשתלטות המחודשת של צבא לוב על גזרת המריבה הצ'אדית־לובית של חבל אאוזו. צרפת מחזיקה בצ'אד כוח משימה המונה כ־2000 איש, המסתייע בלהקי תקיפה, יירוט ותצפית של חיל האוויר.

קבוצה של עיתונאים מערביים הובאה אתמול ביוזמת השלטונות הלוביים לאזור ריווחה על הישגיו של הצבא הלובי. על פי דיווחים אלה, הצליחו גייסותיו של קדאפי להשתלט מחדש על הגיזרה, שנכבשה רק לפני כשלושה שבועות על ידי צבא צ'אד. קודם לכן החזיקו הלובים במשך שנים ארוכות בגיזרה הגבולית, ששלטונות צ'אד רואים בה "חלק בלתי נפרד מן הטריטוריה הלאומית".

אל על

	מינימום	מכסימום	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	15	18	מ"ח	16	22
אתונה	22	28	מ"ח	22	33
בוקרשט	17	22	ס. רעמים	—	—
בזיל	15	20	מ"ח	11	22
וינה	15	20	מ"ח	14	21
ז'נבה	12	25	מ"ח	11	21
לונדון	16	20	מ"ח	17	25
ליסבון	20	25	ס. רעמים	20	33
מדריד	18	23	גשם	16	30
ניו־יורק	16	20	גשם	16	18
פאריס	16	22	מ"ח	15	25
פרנקפורט	16	20	מעונן	15	18
ציריך	14	19	מ"ח	—	—
קהיר	22	32	מעונן	22	33
קופנהגן	13	16	מ"ח	13	17
רומא	20	26	מ"ח	17	30
שטוקהולם	8	14	מ"ח	11	18

EL AL אל על

דיון בבג"ץ בעתירה של אורדן לפנות את עובדי "רום כרמל" נקבע למחר

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הדיון בבג"ץ בעתירת חברת אורדן נגד המשטרה נקבע למחר בבוקר, בנוכחות שני הצדדים.

אורדן מבקשת לחייב את המשטרה לפנות את 117 עובדי "רום כרמל", המתבצרים במפעל בטירת הכרמל. אורדן מסתמכת בעתירתה על צו של בית המשפט בחיפה, ושלפיו היו כל עובדי רום כרמל אמורים לפנות את שטח המפעל.

אנו מקיימים היום את החגיגה השנתית
המסורתית של עובדי יבם

משרדי יבם
בת"א, חיפה וירושלים
יפעלו במתכונת מצומצמת.

היום - יום א' 30.8.87.

יבם IBM

נבון הורה להכין תוכנית חינוכית על מחלת איידס

כדי להפחית פחדים ולתת לנוער כלים להימנע מסיכוני הידבקויות במחלה • פורסם עלון הסברה מטעם קופ"ח כללית

(עש"ת). סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הורה שלשום ליו"ר המזכירות הפדגוגית, דוד פרה, להכין תוכנית חינוכית מתאימה בנושא האיידס.

השר הורה על כך בסכמו את הדיון בנושא זה שנערך בישיבתה השבועית של הנהלת המשרד. נבון ביקש כי הטיפול בנושא האיידס ישולב במסגרת המדיניות הכוללת של המשרד לחנך את הילדים ובני הנוער לאורח חיים בריא, ובתוך זה החינוך לחיי משפחה וחינוך מיני, מניעת העישון, השימוש בסמים ובאלכוהול, וטיפול במצוקות נפשיות של תלמידים בגיל ההתבגרות.

שר החינוך קבע כי בנושא האיידס יש להראות כי התוכנית החינוכית לא תטיל מורא, אימה ופחד על בני הנוער, ומאידך תיתן להם כלים להימנעות מסיכוני ההידבקות במחלה. השר גם ביקש מהמזכירות הפדגוגית לקבוע הנחיות לבתי הספר כיצד לטפל בתלמידים שיחלו באיידס, וכן להתאים את הטיפול בנושא לבתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים.

יו"ר ועדת ההסברה הממלכתית לענייני האיידס, פרופ' אברהם מורג, אמר בישיבת ההנהלה של משרד החינוך כי גם אם יימצא תכשיר שידכא את המחלה, תמשיך זו להתפשט עוד מספר שנים, ולכן הדרך היעילה ביותר להילחם בה, בשלב זה, היא על-ידי הסברה וחינוך. פרופ' מורג קרא להכין את הנוער לחיים בריאים, וללמוד על מחלות מין ומניעתן. לדבריו, 121 מדינות בעולם דיווחו עד כה על 60 אלף חולי איידס.

תוכנית ניסויית

המפקחת הארצית על חינוך מיני במשרד החינוך, אלה בר-גיא, והממונה על חינוך לבריאות, לילי גרינברג, דיווחו בישיבה על נסיונות ראשונים בהוראת הדרכים להימנע מאיידס, ועל כך שבקיץ שיבץ המשרד הרצאות בנושא האיידס בהשתלמויות שנערכו למורים.

ליטן שנקר, סטודנט לרפואה באוניברסיטה העברית בירושלים, דיווח להנהלת משרד החינוך על תוכנית ניסויית בענין האיידס, שפותחה על-ידו ועל ידי חבריו הסטודנטים, והופעלה, באישור משרד החינוך, ב-11 בתי ספר. מנהלת בית הספר "דמות שרת" בירושלים, עטרה שרמן, שבבית-ספרה נערך הניסוי הראשון, דיווחה כי התוכנית הצליחה להדריך את התלמידים באמצעים למניעת התפשטות המחלה, ולהפחית את חרדותיהם בנושא זה. המנהלת המליצה להנהיג את התוכנית בכיתות ו'-ח'.

תוכנית ההסברה של קופ"ח

עוזה איידה, סופרת "הארץ", מציינת כי אין סכנה להידבקות באיידס כתוצאה ממגע אקראי בין בריאים במקומות ציבוריים, מסעדות, שירותים, בתי-ספר ואחרים — קובעים מומחים בנושא מגיפת האיידס בקופת-חולים הכללית.

המלצות והנחיות של מומחי הקופה כלולים בעלון הסברה על מחלת האיידס, שהפצתו החלה בסוף השבוע. דרכים להימנעות מסיכוני הידבקות באיידס הן לא לקיים מגעים מיניים אקראיים עם אנשים בלתי-מוכרים, להשתמש בקונדום, ולגבי מגעים הומוסקסואליים — להימנע מחדירה דרך פי הטבעת.

עוד מצויין בעלון כי נראה שרוב נשאי הנגיפים לא יראו שום סימני מחלה. הערכה בקרב מומחי הקופה כי רק אצל 10% מכלל נשאי הנגיפים תתפתח המחלה.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי-אלמוזלינו, עומדת להיפגש היום עם קבוצת פרוצות בחוף תל-ברוך בתל-אביב, במטרה להגביר את מודעותן לעריכת בדיקות תקופתיות, כפי מחייב הנוהל שהוציא משרד הבריאות לפני שבוע.

מערכת "הארץ" בירושלים מוסרת: "קול ישראל" ברשת ב' בשיתוף עם משרד הבריאות ישדר היום החל משעה 15:00 ועד אחת אחר חצות מישדר מיוחד שיעסוק במחלת האיידס בו יוכלו המאזינים להפנות שאלות המעסיקות אותם בנושא לרופאים-מומחים דוברי עברית מארצות הברית ומהמדינות באמריקה; אנשי רפואה, דת וחינוך מן הארץ, וכן חולי איידס ובני משפחותיהם שיתארחו באולפן המישדר "איידס-לדעת".

בשעות היום יפעלו ניידות השידור בירושלים (בית-הנוער ומרכז העיר), בתל-אביב במרכז רחוב דיזנגוף ובחיפה, ובשעות הלילה תופעל ניידת שידור בחוף תל-ברוך בתל-אביב כדי לאפשר שאלות של זונות ושל לקוחותיהן. נעשה סידור מיוחד לאפשר גם לאסירים בבתי הכלא השונים בארץ להפנות שאלות לצוותים באולפן.

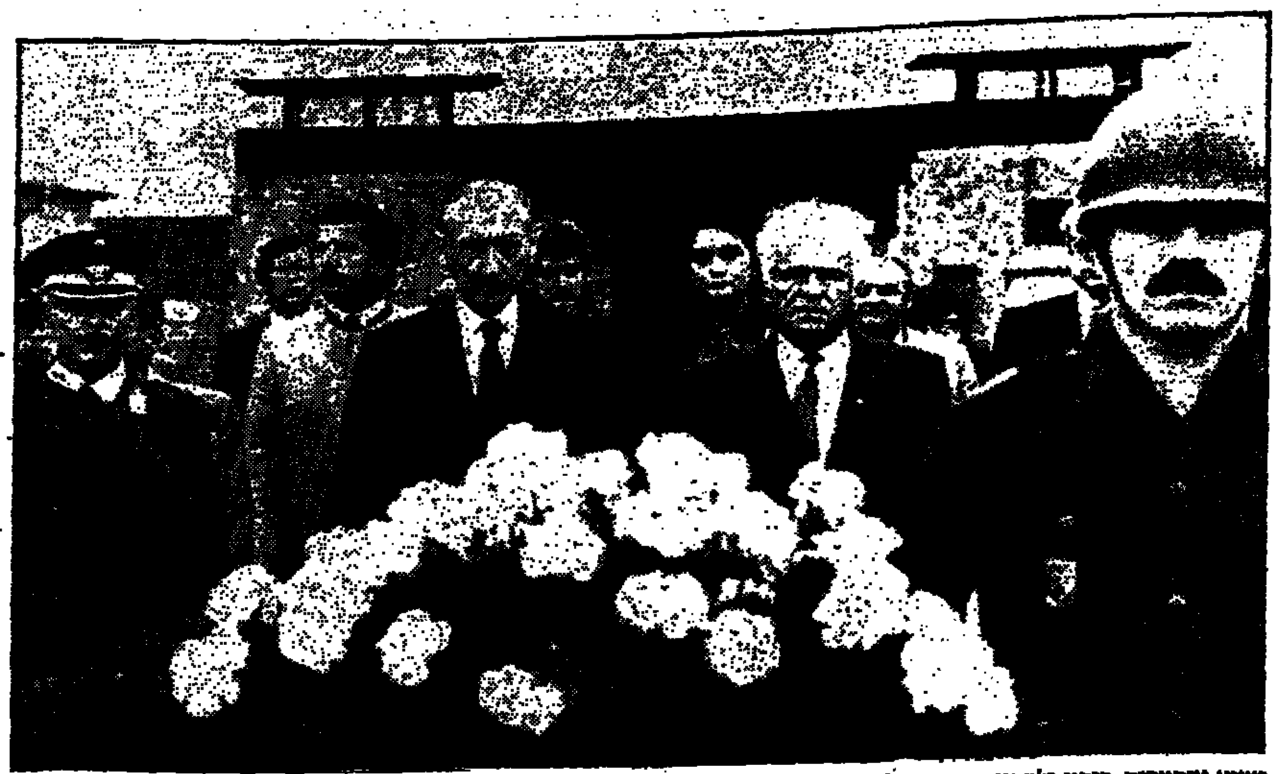

נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים, ביקר שלשום באתר מחנה ההשמדה הנאצי מאוטהאוזן. קומץ של מפגינים, שנשאו כרזה "אנו רוצים בנשיא אנטי-פשיסטי", היו במקום כשוולדהיים הגיע לאתר המחנה. ולדהיים, המואשם כי היה מעורב במעשי מלחמה בשנים 1942–1945, הניח זר לרגל מצבה לזכרם של מאתיים אלף בני-אדם שמתו במחנה זה, בקירבת העיר האוסטרית לינץ. בראיון ברדיו אמר ולדהיים: "אני חש רגשות עמוקים כלפי מאמציהם של הקורבנות. ואני סבור כי חובתנו היא לחוש שטרגדיה כזו לא תוכל להישנות לעולם". בתמונה: ולדהיים מניח את הזר בשעת הטקס במחנה במאוטהאוזן. (תצלום: אי־פי)

הפגנות יהודים, נוצרים ו"ירוקים" נגד הריסת בית מימי הביניים בפרנקפורט

מדובר באתר גיטו יהודי

פרנקפורט (ע"ה). מאות מפגינים פרצו את שורות המשטרה ופרצו למגרש במרכז פרנקפורט, שם נהרס בית יהודי מתקופת הגטו בימי הביניים.

לפני כן הטילה המשטרה מצור על אתר הבנייה שנתפס מאז יום שלישי על ידי קרוב ל-30 מפגינים. המפגינים חששו, כי המשטרה תפנה אותם בכוח. הם חדרו פנימה כדי למנוע נזק נוסף ליסודות בתי הגטו שנתגלו תוך כדי חידוש הבנייה בסביבה.

עיריית פרנקפורט בונה מרכז חדש לשירות הצרכן מטעם חברת החשמל העירונית וחברת הגז. אולם באתר הבנייה עמד בעבר בית כנסת, שנהרס על ידי הנאצים ב-1938.

המפגינים, יהודים ונוצרים, אליהם הצטרפו ה"ירוקים" ואנשי האופוזיציה מן המפלגה הסוציאל-דמוקרטית, צעדו למקום ההפגנה תחת משמר משטרתי.

כאשר הגיעו לאתר, טיפסו רבים מהם מעל מחסומי המשטרה והתגברו על עשרות השוטרים במקום. אחרים פרצו את השער וחדרו פנימה.

המשטרה הודיעה, כי לא תנקוט פעולה כלשהי בשבת.

עיריית פרנקפורט הודיעה קודם לכן, כי היא תשלב שרידים של כמה מבתי הגטו הישנים תחת ריצפת זכוכית בכניסה למרכז השירותים החדש.

אולם המפגינים אמרו, כי נתגלו ממצאים היסטוריים חשובים, ביניהם מקווה, והם דורשים, כי האתר כולו יישמר כאתר היסטורי.

הכנסת תתבקש לדון בקשרי שוטרים עם עבריינים

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

בעקבות פרסום כתבת התחקיר במוסף "הארץ" על התרועעות שוטרים עם עבריינים וחשודים הנוטלים ביניהם, הודיע אמש ח"כ מרדכי וירשובסקי מר"צ כי הוא יעלה את הנושא לדיון בוועדת הפנים של הכנסת.

ח"כ מרדכי וירשובסקי

לדברי וירשובסקי, "התופעה נראית מדאיגה ומחייבת טיפול שורש לטובת הציבור ולטובת המשטרה. הנושא מחייב דיון מעמיק ויסודי, ויש להקים ועדת חקירה פרלמנטרית". עם זאת וירשובסקי הביע חשש שבגלל אילוצים וחשבונות מפלגתיים — כפי שהיה, לדבריו, במקרים קודמים — לא יהיה רוב להצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית, והכנסת, שהיא הגוף המוסמך לכך, לא תוכל למלא שוב את תפקידה.

הותרה בניית בית כנסת בזאגרב

מאת שאול זדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). שלטונות יוגוסלביה העניקו היתר לבניית בית כנסת בעיר זאגרב, במקום בית-הכנסת הישן אשר נהרס בתקופת הכיבוש הנאצי. יהיה זה בית התפילה היהודי הראשון אשר ייבנה בגוש הקומוניסטי מאז מלחמת העולם השנייה.

הפרוייקט, הזוכה לברכתה של הקהילה הקתולית בעיר השנייה בגודלה במדינה, שהיא גם בירת קרואטיה, קודם עוד ויהודים לאחר שרשות דומה ניתנה לבנייתו של מסגד המשרת את האוכלוסיה המוסלמית בעיר. השבועון הבריטי "האקונומיסט" כותב, כי יהודי הקהילה המקומית, המונה עתה 1055 איש, קיבלו בהתלהבות את ההחלטה, ובביצועה של תוכנית הבנייה יוחל מיד.

טעות שלנו

ד"ר אלעזר ברק היה מנכ"ל חברת הנפט הלאומית ולא חברת החשמל, כפי שפורסם בטעות ב"שיחת השבוע" ביום שישי.

רקע

מאנילה: משטר אקינו נופל קורבן למסורת ארוכה של הפיכות צבאיות

הצבא של הדמוקרטיה הפיליפינית נוהג כמו כל הצבאות באסיה, באפריקה ובאמריקה הלטינית

מאת יואב קרני
מיוחד ל"הארץ"

ניו-יורק. עד סוף שנות ה-60 היו הפיליפינים אחד מסיפורי ההצלחה הפוליטיים המעטים של דה-קולוניזציה בעולם השלישי. הם שמרו בקנאות על חוקה דמוקרטית, שהעתיקה כמעט מלה במלה מחוקת ארה"ב. הארכיפלג הגדול הזה — המשתרע לאורך 1,750 ק"מ, על-פני 7,100 איים, במקביל לחוף הדרום מזרחי של אסיה — היה עד 1946 מושבה אמריקאית.

ב-1972 הלכו הפיליפינים בדרך העולם השלישי. פרדיננד מארקוס, נשיא שנבחר בבחירות דמוקרטיות, סירב לפנות את מושבו, והכריז "מצב חירום לאומי". החלו 15 שנים של רודנות אישית, שבמהלכן שדדו הוא ומקורביו את הפיליפינים ללא רחם.

משענה העיקרית של הרודנות היה הצבא. מארקוס הציב את אנשיו בעמדות-מפתח, הפך את הפיקוד העליון לעדת מקבלי שלמונים, ושם קץ לתופעה של צבא מקצועי, לא-פוליטי.

שנה וחצי אחרי שנפטרו ממארקוס, בהתקוממות צבאית-אזרחית, משלמים הפיליפינים את מחיר השחיתות של צבאם. אמנם הדמוקרטיה הוחזרה, הנשיאה קוראזון אקינו נבחרה בתמיכה של רוב מוחץ של הבוחרים — אבל הפיליפינים לא חזרו להיות דמוקרטיה בנוסח שקיוו לו האמריקאים, לפני 41 שנה.

צבאם מתנהג עכשיו באופן דומה לזה של הצבאות כמעט בכל מדינות אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית: גנרלים עסוקים בתוכניות להציל את המולדת מידי הפוליטיקאים, ואם הגנרלים אינם עושים את זה — הקולונלים עסוקים בתוכניות להציל את המולדת מידי הגנרלים.

ארבעה נסיונות קודמים

כך ממש קרה ארבע פעמים קודמות, לפני השבוע שעבר. פעם אחת, בנובמבר 1986, פיטרה הנשיאה את שר ההגנה שלה, אחרי שהתחוור אפילו לה שהוא מקדיש זמן רב מדי לתכנון הפלתה. אבל עד סוף השבוע שעבר נהגה אקינו נדיבות פייסנית בקולונלים המורדים. כששאל אותה גרגוריו הונאסאן, לפני שנה, איך יוכל להציל את הקריירה הצבאית שלו, אחרי שהתגלה חלקו בקשירת קשרים, ענתה לו אקינו: "מספיק שתגלה אהבת מולדת. אני לא אעמוד בדרכך".

נדיבות כזאת יכולה לבוא רק כתוצאה של עוצמה. כשהיא תוצאה של חולשה — חולשת-דעת או חולשה פוליטית — היא מזמנת בדיוק מה שזימנה על ראשה אקינו. שלושה הגנה, הונאסאן, קולונל מורדה, בן 40, את הנסיון הדרמטי ביותר להשליט סדר חדש בפיליפינים. הוא היה קרוב אל השגת היעד יותר מכל פעם אחרת.

הקולונלים התלוננו על השחיתות ועל "היעדר מנהיגות". הם האשימו את הממשלה שהיא נוהגת רכות גדולה מדי במורדים הקומוניסטים, ודרשו גם את סילוק צמרת הצבא. אבל הטענות הספציפיות אינן מעלות ואינן מורידות. ברור דבר אחד: המבצעים של הפיכות צבאיות נגד ממשלה אזרחית קיים עכשיו בפיליפינים, ושנים ארוכות של חינוך יהיו נחוצות כדי לעקור אותו. ספק אם יש לקוראזון אקינו שנים ארוכות.

היא גם מתקשה לפתור בעיות יסוד אחרות. שלטונה אינו יכול להיות רק תוצאה של הזכרונות הקשים מימי מארקוס. 55 מיליון פיליפינים לא יוכלו להתפעל רק מן העובדה שיש להם מנהיגה פופולארית. הם התחילו לדרוש מן המנהיגה הזו טיפול-שורש במצוקתם. יומיים לפני נסיון ההפיכה עלו 5,000 מפגינים רגלים על ארמון הנשיאות במאנילה, להזכיר לקוראזון אקינו, ש-60% מתושבי הפיליפינים נמצאים מתחת לקו העוני.

אקינו לא ניצלה את האופוריה הבלתי-רגילה שליוותה את עלייתה לשלטון, כדי להכניס שינויים מבניים בארצה. עדיין קומץ בעלי אחוזות מחזיקים ברוב העושר הלאומי; עדיין פועלים בפיליפינים 200 צבאות פרטיים; המורדים הקומוניסטים רחוקים מאוד מלהניח את נשקם. אלה האחרונים השקיפו ללא צער על קרבות-הרחוב במאנילה במהלך סוף השבוע. הזמן — מאמינים הקומוניסטים בפיליפינים, כמו בכל מקום אחר — פועל לטובתם.

כאן, בניגוד לרוב המקומות האחרים, אולי הם צודקים.

חיילים מורדים שוכבים ופניהם אל האדמה, לאחר שנתפסו בידי הכוחות הנאמנים למשטרה בשעת נסיון ההשתלטות על תחנת טלוויזיה בעיר קאזון. (תצלום אי־פי)

לאחר שחזר בו מפיטורי מנכ"ל המוזיאון

להט החליט לא לתבוע מזאבי התנצלות בפני מבקר העירייה

החליט לקבל את גירסתו של גנדי, כאילו חזר בו מדבריו בעבר

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל-אביב

ראש עיריית תל-אביב, שלמה להט, חזר בו מתביעתו נגד מנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, להתנצל בפני מבקר העירייה, שמואל רוזניצק, בגין ביטויים עולבים שהטיח בו.

את הביטויים המעליבים הטיח זאבי במבקר בגין דו"ח ביקורת שחיבר אודות אי-סדרים במוזיאון. המבקר עצמו לא ביקש התנצלות, אולם שיגר מכתב לראש העירייה, בו הוא מביע תמיהה כיצד אדם כזאבי עומד בראש מוסד חינוכי.

להט תבע מזאבי להתנצל בפני המבקר. זאבי סירב, ולאחר שראש העירייה הפעיל עליו לחץ טען בסופו של דבר כי בעצם הוא כבר חזר בו מדבריו. להט לא קיבל זאת, ותבע ממנו התנצלות. זו היתה אחת הסיבות להפסקת כהונתו של זאבי במוזיאון.

לאחר שלהט החליט לוותר לזאבי בתחום הכספי ולמחול לו בתחום האישי ביניהם, הוא הוסיף לכך גם ויתור בעניין ההתנצלות בפני המבקר. להט החליט לקבל את גירסתו של זאבי כאילו הוא כבר חזר בו מדבריו בעבר, לאחר שבעבר דחה טענה זו בתוקף.

בהחלטתו זו לא נועץ להט עם מבקר העירייה.

במסגרת המאבק על שכ"ל באוניברסיטאות

התאחדות הסטודנטים הורתה לשלם לפי שעה רק 700 ש'

לאחר שהאוניברסיטאות שלחו לבתי סטודנטים הוראות תשלם עד 2000 דולר, בניגוד להחלטת הממשלה

מאת נורית אמיתי

התאחדות הסטודנטים הארצית הודיעה בימים אלה בתשובה לשאלות סטודנטים, כי יש לשלם רק את התשלום הראשון עבור שנת הלימודים הבאה. בימים אלה הגיעו הודעות תשלום לבתי הסטודנטים שנרשמו לשנת הלימודים הקרובה.

לסטודנטים הוצע לשלם באמצעות הוראות קבע תשלומים חודשיים, או בתשלום אחד שיכלול הנחה. למרות החלטת הממשלה לגבות שכר-לימוד בגובה 1,200 דולר, החלו כמה אוניברסיטאות לגבות עד 2,000 דולרים שכר-לימוד. שר החינוך, יצחק נבון, פנה באחרונה בבקשה לראשי האוניברסיטאות לעמוד בהחלטת הממשלה, ולא להעלות את שכר הלימוד מעבר למה שנקבע.

בעקבות הגעתן של הודעות התשלום התכנסו ראשי התאחדות הסטודנטים והחליטו לשלם את התשלום הראשון (700 ש"ח) בלבד, עד ליחוד נושא שכר הלימוד. כן הבטיחו בהתאחדות הסטודנטים כי אם לא ייגבה שכר-לימוד בהתאם להחלטת הממשלה, ינקטו הסטודנטים צעדים שונים עד כדי השבתת הלימודים וסגירת שערי הקמפוסים.

זיוף מכתב מהוותיקן סייע להביא לישראל 3000 ילדים שהוסתרו במינזרים בשואה

(ע). פרשיה, שהיתה חסויה זה 40 שנה, ואשר במהלכה הובאו 3000 ילדים ניצולי שואה והוחזרו ליהדות, נחשפה בגלי צה"ל בשבת בתוכניתו של דוד דיין "עושים מדינה".

אבא גפן, מי שהיה במשך שנים רבות בשירות משרד החוץ, גילה לראשונה את הפרשה, והודה, שהצלת הילדים נעשתה בזכותו של "זייפן מעולה של התנועה-מחתרת".

המעשה שהיה כך היה: אבא גפן, או ויינשטיין, היה ממונה על ארגון ה"בריחה" בעיר זלצבורג. דרך זלצבורג העבירו אנשי "הבריחה" עשרות אלפי יהודים, שנדדו באירופה לאחר השואה. אנשיו גילו כי 3000 ילדים יהודים, שהוסתרו במנזרים, במוסדות-דת נוצריים ואצל משפחות נוצריות בפולין.

"ממשלת פולין היתה מוכנה לאשר יציאת הילדים, אם יתקבל אישור מהוותיקן", סיפר. שניים מאנשיו נפגשו עם מזכיר המדינה של הוותיקן והצליחו לקבל מכתב המאשר, שאם יועברו הילדים לאיטליה, יעניק להם הוותיקן עזרה וסעד. "הפכנו את המכתב למסמך שונה. השארנו רק את הכותרת.

זייפן מקצועי של התנועה-מחתרת זייף את החתימה, והנוסח שלנו אמר ש"הוותיקן מבקש מממשלת פולין למסור את 3000 הילדים לידי נציגי "ארגון הסעד לפליטים יהודיים" — הכותרת של פעולות הבריחה.

"זו היתה משימה חשובה מאין כמוה. רבים מהילדים היו נוצרים לכל דבר והיו שקיללו את היהודים. היינו חייבים לגאול אותם ולהחזירם ליהדות. הצגנו את המכתב לממשלות פולין, צ'כיה והונגריה, והילדים נשלחו לארץ".

"לא פירסמתי סיפור זה מעולם, גם לא בספרי. היום, אפשר כבר לגלות", סיים אבא גפן.

מתרבות תקריות אלימות בשביתות המכרות

כוחות הביטחון הרגו 2 כורים במהומות בדרא"פ

זמן קצר לפני שהסתמנו סיכויים טובים לפריצת דרך במו"מ

יוהנסבורג (ארויטר). שני כורים שובתים נורו למוות בידי אנשי הביטחון של מכרה זהב באחת ההתנגשויות הקשות ביותר במהלך שביתת הכורים, זמן קצר לפני שבעלי מכרות בדרום-אפריקה אמרו, כי קיימים סיכויים טובים לכך כי היום תושג פריצת-דרך בהמשך המשא ומתן עם נציגי הכורים השובתים, השובתים מזה 20 יום.

ההתנגשות אירעה בליל שבת, זמן קצר לפני פרסום הודעה מטעם איגוד עובדי המכרות וחברת המכרות הגדולה "אנגלו-אמריקאן", כי שיחות הנוגעות לכל שש החברות בהן נערכת השביתה, ייערכו היום. ההודעה באה לאחר פגישה בת שבע שעות בין הצדדים וגררה הערכות, כי יישוב הסכסוך בין הצדדים הוא בהישג יד. אנגלו-אמריקאן פיטרה עד כה כ-40 אלף כורים.

ההתנגשות בליל שבת אירעה בקינרוס, מכרה זהב המרוחק כ-50 ק"מ מזרחה מיוהנסבורג. על פי הודעת החברה בעלת המכרה, "ג'נרל מיינינג", שבמסגרתה אומנם, כ-200 שובתים צבועים בצבעי כישוף וחמושים בסכינים תקפו את סגל העובדים הלבנים של המכרה שנמלטו לאחר ממבני מגורי העובדים. אנשי הביטחון פתחו באש. 12 מן השובתים וארבעה מאנשי הסגל נפצעו.

במטה השביתה לא היו מוכנים אתמול למסור תגובה על התקרית.

מאז החלה השביתה ב-9 באוגוסט נהרגו תשעה כורים, ממתנגדי השביתה ותומכיה. 300 איש נפצעו בהתנגשויות עם אנשי ביטחון ובתגרות בין הפועלים.

שביתתם של כרבע מיליון כורים שחורים, הנמשכת מזה שלושה שבועות, שיתקה כמחצית ממכרות הזהב של דרום-אפריקה וחלק ניכר ממכרות הפחם שלה.

דובר מטעם חברת "אנגלו אמריקאן" אמר בשבת כי נראים סימנים לכך שמנהיגי האיגוד מפצירים בכורים לקבל את ההחלטות שהועלו במשא ומתן. הדובר סירב למסור פרטים נוספים. אולם ממקורות הנהלה נמסר, כי סעיף המחלוקת העיקרי הוא, האם כורים שפוטרו במהלך השביתה יוכלו לשוב לעבודתם עם סיום הסכסוך המקצועי.

בתוך-כך נמסר כי פצצה הרסה את משרדי האיגוד המקצועי של הכורים בקייפטאון, בשעות המוקדמות של יום השבת. הפיצוץ אירע בבניין אשר בו נמצאים גם משרדיהם של כמרים המתנגדים לאפרטהייד ושל קבוצות אחרות המתנגדות למדיניות זו.

עדי-ראייה מסרו כי מספר אנשים נפצעו מרסיסי זכוכית במקום הפיצוץ.

עורכת את העמוד: עדה ארושטי

ההסתדרות הציונית העולמית — הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המשרדים בחיפה שדרות פל"ים 7
הודעה לציבור
על החלפת מספר הטלפון
במקום המספר הישן 04-642451-9
המספר החדש:
04-681111
החל מיום ב' 31.8.87

הודעה לצרכני החשמל

חברת החשמל מתכבדת להודיע לציבור צרכניה, כי במטרה לייעל את מערך הגביה ולצמצם את התשלומים שלנו לבנקים, פעלנו לשינוי בתנאי ההסדר עם הבנקים לגבית חשבונות החשמל בדלפקים.

באמצעות שינוי זה תצומצמנה ההוצאות הכרוכות בגבית חשבונות החשמל ותשמר האמינות של קליטת הנתונים המועברים אלינו מהבנקים.

לצערנו רק חלק מהבנקים נענה עד כה והצטרף להסדר החדש.

לפיכך, החל ביום 1.9.87 ואילך, ניתן יהיה לפרוע חשבונות חשמל בדלפקים של כל אחד מסניפי הבנקים הבאים בלבד:

בנק דיסקונט לישראל בע"מ
הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
בנק ברקליס דיסקונט בע"מ
בנק הפועלים לישראל בע"מ
בנק מרכנתיל לישראל בע"מ
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ
קופת אשראי וחסכון בית בע"מ

כמו כן ניתן להמשיך לפרוע את חשבונות החשמל בכל משרדי החברה ובכל סניפי בנק הדואר.

לרשות הצרכנים עומדת האפשרות — שהיא הנוחה והזולה ביותר — לשלם את חשבון החשמל באמצעות הוראת קבע בבנק. הסדר זה קיים בכל סניפי הבנקים.

לשירותכם תמיד,
חברת חשמל לישראל בע"מ

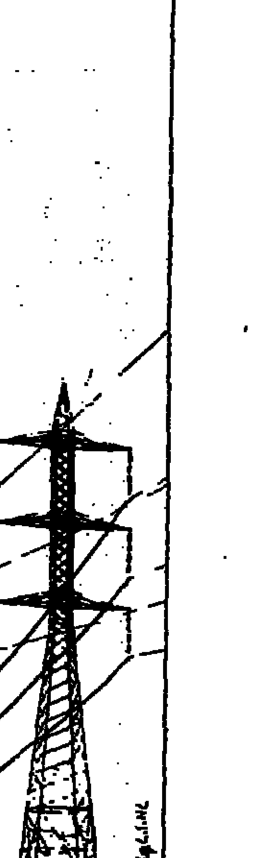

חברת החשמל לישראל בע"מ

משרד הבריאות
מטה ההסברה לאיידס

קול ישראל
רשת ב'

איידס

משדר מיוחד
על מחלת האיידס

רשת ב' של קול ישראל,
מקיימת משדר מיוחד
על מחלת האיידס,
בשיתוף מטה ההסברה לאיידס
של משרד הבריאות.
היום, יום ראשון, 30 באוגוסט 1987.
מומחים מהארץ ומהעולם ישיבו
על שאלות המאזינים.
שעות השידור:
17.00-15.00 קו פתוח לבני נוער, תלמידים וחיילים.
24.00-22.00 קו פתוח לציבור הרחב.
שאלות ניתן להפנות,
החל מן השעה 1.00 בצהריים
לטלפונים: 02-557612-3-4
עורך: ירון אנוש
מגישים: יצחק נוי וירון אנוש

לדעת

לקבלת חומר הסברה, פנה בגלויה
למטה ההסברה לאיידס
לשכת דובר משרד הבריאות,
ת.ד. 1176, מיקוד 91010, ירושלים.

مطابقة للأصل

אנרכיה בשחיה

מן היציע

מאת מיכאל קרונה

בערב שבת ראיתי את אחד המחזות המכוערים ביותר עד היום באירוע ספורט בישראל. בהוראת מאמניהם זינקו שחיינים למישחי גמר באליפות ישראל בשחיה — ולא שחו. היה זה מפגן מחאה נגד ראשי איגוד השחיה, על שביטלו את הניקוד הקבוצתי באליפות ובהכרזת את הענקת הגביע לקבוצה עם הניקוד הגבוה ביותר.

אין זה חידוש שיש עימות קשה בין המאמנים לעסקנים בשחיה. למאמנים הרבה טענות צודקות וההחלטה על ביטול הניקוד הקבוצתי, שנתקבלה בתום היום הראשון של האלי־פות, היא שגויה ולא הוגנת. היה מקום למחות ולערער, וכל עוד זה נעשה בלי לפגוע במהלך התחרות, זה לגיטימי. אבל ברגע ששחיינים מונקים למים ואינם שוחים, זה דבר חמור מאוד. לא יתכן ששחיינים, רובם צעירים מאוד, יהיו קרבן למאבק יוקרתי בין עסקנים למאמנים. ראיתי את פניהם של כמה מהשחיינים שיצאו מהמים בעל כורחם. והבנתי ללבם. שנה של אימו־נים ירדה לטמיון. איזו אכזבה.

גם ההחלטה שנתקבלה במ־קום, לפסול את השחיינים שלא שחו מהמשך התחרויות, היתה פזיזה. אפשר היה להעמיד אותם ואת מאמניהם בפני ועדת משמעת אחרי התחרויות.

מה שהיה בערב שבת בבריכת מכון וינגייט חורג מכל מסגרת. לא יתכן שנגיע למצב שכל אחד יעשה כטוב בעיניו. יש דרכים אחרות למחות על עיוותים, אחרת נגיע לאנרכיה מוחלטת.

טניס

מנסדורף נגד האיטלקי פיסטולזי בפלשינג־מדו

הפסיד לפאט קאש

ניו־יורק (שרות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף (מדורג 26 בעולם), יתמודד בסיבוב הראשון של אליפות ארה"ב שתחל ביום שלישי בפ־לשינג־מדו, נגד האיטלקי קלאודיו פיסטולזי. אם יצא מנסדורף יפגוש בסיבוב השני את המנצח בין דני ויסר (דרא"פ) ומרסל פרימן (ארה"ב). אם יעבור מנסדורף את שלושת הסיבובים הראשונים הוא אמור לפגוש את המדורג מספר אחד ואלוף אשתקד, איוון לנדל.

בטורניר החימום בג'ריקו, ניו־יורק, נוצח מנסדורף בסוף השבוע ע"י אלוף ווימבלדון, האוסטרלי פאט קאש 3–6, 6–7.

בג'ריקו, ניו־יורק (אי־פי). איוון לנדל, המדורג מספר אחד באליפות ארה"ב שתיפתח ביום שלישי בפ־לשינג־מדו, נחל כאן הפסד מפתיע לאמריקאי דויד פייט (מדורג 19 בעולם) 3–6, 7–6, 6–7, 6–7.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

דרך קלה למכבי ת"א לבית הגמר

לסיבוב השני נגד המנצח בין אלופי לוכסמבורג ופורטוגל ★ הפועל ת"א נגד אינטר ברטיסלווה

אליצור נגד שיבניקה ★ החיפאיות ביוון וקפריסין

גביעי אירופה

מינכן (שרות "ספורט הארץ"). הדרך של מכבי תל־אביב לבית הגמר בגביע אירופה, תהיה השנה קלה מאוד. האלוף הישראלי עבר ישירות לסיבוב השני (15 ו־22 באו־קטובר) ויתמודד נגד המנצח בין אלופות לוכסמבורג (ספרטה ברטראנג') ופורטוגל (ספורטינג ליסבון).

עוד שתי קבוצות ישראליות העפילו ישירות לסיבוב השני. הפועל גליל עליון, בגביע למחזיקות גביע ישחק ב־13 באוקטובר בש־טוקהולם או בבודאפסט נגד המנצח בין אולודיק ובאוזה. הגומלין כעבור שבוע בגליל. הפועל תל־אביב (גביע קוראץ'), יצא ב־14 באוקטובר לצ'־כוסלובקיה למישחק נגד אינטר בר־טיסלווה שתנצח ללא ספק את אולימפיה ניקוסיה. הגומלין כעבור שבוע באוסישקין.

שלוש הנציגות האחרות בגביע קוראץ' יכנסו לפעולה כבר ב־22 בספטמבר. אליצור נתניה תארח את הקבוצה היוגוסלווית שיבניקה (הג־ומלין ב־30 בשיבניק). המנצחת תשחק בסיבוב השני נגד טאגאיר אוסטנד (בלגיה). הפועל חיפה ישחק ב־22 בספטמבר באתונה נגד פאנא־תינאיקוס. בסיבוב השני יפגוש המנצח את מובילג'ירג'י קאזרטה, סגנית אלופת איטליה. מכבי חיפה יוארח ב־22 בספטמבר בקפריסין אצל אכילס ניקוסיה. בסיבוב השני יתמודדו אריי רוזנברג וחבריו נגד וילרבאן.

אלופת הנשים, אליצור תל־אביב, תארח ב־22 בספטמבר את אלופת רומניה קלוז' (הגומלין ב־1 באוקטובר). הפועל גבעת חיים עלתה לסיבוב השני בגביע רונקטי ותשחק בבית ב־14 באוקטובר נגד המנצחת בין שיבניקה (יוגוסלוויה) ופאנא־תינאיקוס אתונה. הגומלין ב־21 באוקטובר.

דורון (27) ומיקי (21) הובילו לניצחון 94–77

הנבחרת סיימה משחקי האימון ותצא ביום שישי לבולגריה לאליפות אירופה דרג ב'

מאת יעקב זינגר
סופר "ספורט הארץ"

סגל הנבחרת הלאומית של יש־ראל בכדורסל סיים אמש את סידרת משחקי האימון שלו בניצחון 94–77 (45–36) על בית"ר תל־אביב.

המשחק התנהל ללא שעוני זמן, ללא רישום עבירות וכו'. שתי המחציות ארכו כ־40 דקות. מאמן הנבחרת משה וייכרנץ תירגל הרכבים שונים ומגוונים, ולמרות זאת לא נפגם שטף המישחק. השח־קנים, למעט לאוון מרסר, הוכיחו כושר גופני טוב.

הנבחרת פתחה עם אלימלך, הנפלד, ג'מצ'י, לאוסף ומרסר, כך שכל ניסיון לנחש את ההרכב הפותח נדון לכישלון. השחקן החי־פאי הפצוע ארי רוזנברג הסובל מגיד מתוח ברגלו, יחל להתאמן היום וצפוי שמחר ישתתף באימון מלא.

הנבחרת לא תקיים השבוע משח־קים נוספים ותתרכז באימונים בלבד. ביום רביעי צפוי פירסום שמות המצופים. לאחר פציעתו של שחקן מכבי תל אביב יצחק כהן, נותר למאמן לבחור שני שחקנים בלבד, מאחר שלאליפות אירופה דרג ב' בבולגריה יסעו ביום שישי עשרה שחקנים בלבד.

בית"ר תל־אביב, המגבש את קבוצתו, הציג את השחקן הזר שכבר החתים בקבוצה, מארק סמפסון, המגלה יכולת גבוהה. לגבי הזר השני, ג'ורג' מורו, עדיין אין החלטה סופית, אך הידיעה המתגבשת היא להחתימו בקבוצה.

הקלעים הבולטים בנבחרת היו דורון ג'מצ'י 27, מיקי ברקוביץ 21, האווי לאסוף 16. הקלע הבולט בבית"ר היה מארק סמפסון 26.

שפטו רן ברנשטיין ויצחק רמות. אולם הפועל באוסישקין.

הכדורסלניות מחר לגרמניה

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנשים של ישראל בכ־דורסל ממריאה מחר למערב־גרמניה, שם תשתתף החל מיום רביעי בטורניר מוקדם לאליפות אירופה שיהיה בעיר אשפנבורג. הנבחרת הישראלית תשחק נגד סקוטלנד, מערב־גרמניה, בלגיה ו־פורטוגל. שתי הראשונות יעלו לש־לבי הגמר.

רמת גן דורשת לארח את הרוסים

הנהלת מחלקת הכדורגל של הפועל רמת־גן החליטה לעמוד על כך שהקבוצה תארח בסיבוב הראשון של גביע ההתאחדות האירופית את הקבוצה הרוסית מאי מוסקווה ברמת גן.

הרוסים, שהוגרלו לשחק עם רמת־גן, דורשים לקיים את המפגש הכפול במדינה נייטראלית. אבי וי־לברמן, יו"ר מחלקת הכדורגל של הפועל רמת־גן, אמר שקבוצתו הו־דיעה, שזכותם של הרוסים לארח אותם במישחק הראשון היכן שיח־פצו, אך הגומלין חייב להיות בישראל, אחרת ייסוג ענף הכדורגל כמה שנים לאחור. לתקופה בה הכתיבו קבוצות אירופיות לנציגי ישראל את מקום המשחקים.

מיהיץ': מסעות ריגול לאוקיאניה מיותרים

אומר: בידינו קלטות וידאו ונתכונן לפיהן

מאת אילן מיש
סופר "ספורט הארץ"

בניית שלד חדש לנבחרת הלאו־מית בכדורגל, זו המשימה הניצבת עתה בפני המאמן הלאומי מיליינקו מיהיץ', חצי שנה לפני ההופעה בטורניר הקדם־אולימפי באוקיאניה.

במסיבת עיתונאים שכינס ביום שישי בבית־סוקולוב אמר מיהיץ', כי הנבחרת נסוגה לשלב ההכנות הראשון, בגלל מותו הטראגי של השוער אבי רן ז"ל ובגלל יציאת כדורגלני המפתח לבלגיה, לסקוט־לנד, לאנגליה ולהולנד.

הצטרפותם של שחקני הנבחרת למועדונים בחו"ל, השפיעה קשה על הכנות הנבחרת וגרמה נזק. ישראל מדינה קטנה וחסרת כשרו־נות רבים, אמר, לכן עזיבת ארבעה חמישה שחקנים היא משמעותית. אמנם התוצאות עדיין לא היו חיוביות, אך נבנה בנבחרת שלד בריא והיו מישחקים בהם העבודה הוכיחה עצמה.

מיהיץ' מוותר על "מסעות ריגול" באוקיאניה. לדעתו, שום תועלת לא תצמח מכך. מאמן שעוקב אחר היריבות אינו מסוגל להעביר לשח־קניו את אשר ראה. הם זקוקים להמחשה וזאת אפשרית רק על גבי קלטות וידאו, מהן ילמדו למה הם הולכים. "נשב ונצפה יחד בקלטות ונבין את עצמנו. זו הכנה יעילה פי כמה מאשר מסעות ריגול", דברי המאמן. בידיו כבר מצויות קלטות ממשחקיה האחרונים של אוסטרליה עם ניו־זילנד, סין ודרום־קוריאה. עוד גילה, כי הוא נעזר בדיווחים המגיעים ממאמנים יוגוסלווים ה־עובדים באוסטרליה, ומהם עולה שאוסטרליה וניו־זילנד מכינות עצ־מן היטב לטורניר הקדם אולימפי. "זה מעריך שלישראל יתרון בט־כניקה ובטקטיקה ואילו לנבחרות האוקיאניות יתרון בכח הפיסי."

הפגנת מחאה העיבה על שני שיאי שחיה חדשים

אליפות ישראל

מאת סופר "ספורט הארץ"

שני שיאים ישראלים נרשמו לקץ זווית בסוף השבוע בבריכת מכון וינגייט. הפגנת מחאה של השח־יינים ומאמניהם על ביטול הניקוד הקבוצתי, הפכה לשערוריה והאלי־פות הלאומית בשחיה עמדה על סף פיצוץ. זה החל בגמר ב' של 200 מ' חזה, כאשר שישה מהשחיינים שחו להנאתם והפסיקו אחרי 50 מ', כאשר חבריהם ביציע קוראים "ניקוד קבוצתי! ניקוד קבוצתי!" זה נמשך בגמר א' בהשתתפות בכירי שחייני החזה. שישה מהם זינקו למים בקפיצת רגליים, התהפכו על גבם ושטו להנאתם. רק שניים המשיכו לסיום.

ד"ר סלי מוזר, יו"ר איגוד השחיה, כינס את חבריו והתקבלה החלטה להשעות את כל השחיינים האלה מהמשך התחרויות.

בשלב זה התכונו השחייניות למישחה השליחות 200x4 מ' חו־פשי. המאמנים הורו לשחייניות לעזוב את איזור הזינוק, כמחאה על החלטת ההשעיה. לאחר מכן הורו בהם, אבל שחייני אגודותיהם לא השלימו את המישחה פרט לבנות גליל עליון שניצחו, אבל אמרו שלא יתייצבו לקבלת מדליות. לקראת המישחה לבנים התפתחה מהומה. כאשר השופטים ניסו למנוע מהשח־יינים המושעים לזנק למים. האלה ניסו לעקוף את השופטים ולזנק.

היו"ר מוזר הסביר, שההחלטה לבטל את הניקוד הקבוצתי (שאינו מופיע כלל בתקנון האליפות), באה משיקול מקצועי, כדי לנסות ולשפר את האיכות. "האליפות חייבת לשקף את הישגי השחיינים ולא הישגים קבוצתיים", אמר מוזר.

מאמני חמש האגודות המובילות בשחיה לא מקבלים טיעון זה. אמר ברוך צ'יש: "90 אחוז מהאגודות באו לכאן בידיעה שיש ניקוד קבוצתי. ביום הראשון אכן נערך ניקוד כזה וסגן יו"ר האיגוד, יצחק קרמר, אף סיפר לי שיש גביע לאגודה המנצחת. לא נשמע כדבר הזה שמחד ליטים לבטל ניקוד בעיצומה של התחרות". גרשון שפע אומר, "אין אפשרות בדרכים המקובלות לשנות החלטות שמתקבלות בהנהלת האי־גוד". שפע טוען שאין האיגוד רשאי להשעות שחיינים.

גם אתמול המשיכו אותן אגודות באותה שיטה ושחייניהן זינקו למים והפסיקו אחרי מטרים ספורים. כך נמנע עימות מרתק, שיכול היה להיות שיא האליפות, במישחה ל־100 מ' גב. במקצה מוקדם בבוקר היה זוהר גלילי לשחיין הישראלי הראשון שירד מתחת לדקה במשחה זה, כששיפר את שיאו הקודם והע־מידו על 59.95 שניות. גלילי הפסיק את מישחה הגמר ובכך איפשר לערן גרומי (מכבי ירושלים) לזכות בנקל במדליית הזהב ולשפר את השיא פעם נוספת — 59.90 שניות. זו היתה מדליית הזהב הרביעית של גרומי באליפות והשיא הלאומי השני (הקודם ב־200 מ' גב).

שגב פורת הוסיף מדליית זהב חמישית ב"שהזורים" את משחה הגמר ל־1,500 מ'. המנצח היה ברק עטר (בני־שמעון) ב־16:50.92 ד'. זוהר וייס (בני שמעון) ניצח ב־50 מ' חופשי ב־24.69 שנ' ומכבי ירושלים זכה ב־100x4 מ' מעורב ב־4:13.89 ד' ומדליית זהב חמישית לכוכב האליפות ערן גרומי. איריס קומן (מכבי נהריה) זכתה במדליית הזהב שלישית ב־50 מ' חופשי — 28.19 שנ'. מורין פרידמן (בית ברל) הפרתה את פי מאמנה וניצחה ב־800 מ' חופשי 9:58.62 ד'. שרון אכסל־רוד (הפועל נתניה) ניצחה ב־100 מ' גב ב־1:11.27 ד' הפועל נהריה ניצחה ב־100x4 מ' מעורב ב־4:59.27 ד'.

בערב שבת הוצב שיא ישראלי במישחה שליחים 200x4 מ' חופשי לגברים ע"י הפועל בני שמעון — 7:59.41 ד'. שני המישחים למבנת מעורב אישי היו מרתקים והוכרעו במטר האחרון. בין הנשים ניצחה איריס קומן (מכבי נהריה) ב־5:24.19 ד' לפני נעמה מישר (הפועל עמק הירדן) 5:25.41 ד' ועינת גבאי (מכבי חיפה) 5:31.27 ד'. בין הבנים הקדים ערן גרומי (מכבי ירושלים) 4:42.13 ד' את אמיר שטרנפלד (הפועל הוד השרון/בית ברל) 4:43.02 ד' וגלעד חן (הפועל גלבוע) 4:43.21 ד'.

שגב פורת (הפועל גליל־עליון) הציב שיא אישי ב־100 מ' חופשי 53.02 שנ' והקדים את הותיק זוהר וייס (הפועל בני־שמעון) 53.21 שנ' ושגיא שטיגמן (הפועל עמק־חפר) 54.50 שנ'. ענת ישראל (מכבי תל־אביב) ניצחה בין הבנות ב־1:02.14 ד' לפני ענת לויט (בית ברל) 1:02.70 ד' ותמי לוין (בית ברל) 1:03.68 ד'. שחיינית אחרת של מכבי תל־אביב, אידית אפרתי, ניצחה ב־200 מ' חזה ב־2:47.76 ד', שניה, פחות מהשיא הישראלי של נוגה ויזל. היא הקדימה את זוהר לבנסברג (הפועל גליל־עליון) 2:49.97 ד' ואורית בש (הפועל נהריה) 2:54.85 ד'.

המאמנים הביסו את השופטים 10–3

מאמני הכדורגל ניצחו 10–3 קבוצת מאמנים, לעיני 1500 צופים, במישחק קטרגל שהיה ביום שישי בפתח תקוה.

★ השערים למאמנים: פיינגבוים 2, בועז סולמי 2, שמואל רוזנטל 3, אברהם גרנט 2, יענקל'ה גרונדמן 1.

★ לשופטים: בני כהן 2, יהושע לויה 1.

הניחוש הנכון בטוטו

.1	ארסנל — פורטסמות	1
.2	צ'רלטון — מ. יונייטד	2
.3	צ'לסי — לוטון	1
.4	קובנטרי — ליוורפול	2
.5	דרבי — וימבלדון	2
.6	אוורטון — שפילד וו.	1
.7	ניוקאסל — נוטינגהאם	2
.8	סאוטהמפטון — קו.פ.ר.	2
.9	ווטפורד — טוטנהאם	x
.10	ווסטהאם — נוריץ'	1
.11	האל — אסטון וילה	1
.12	איפסוויץ' — סטוק	1
.13	לסטר — מילוואל	1
.14	ברומוויץ' — סוינדון	2

האלוף נכנע למכבי ת"א

מחרתיים בגמר בר"ג: מכבי ת"א מול בני יהודה שניצחו את לוד רק בבעיטות 11 מ'

גביע לילין

מכבי תל אביב — בית"ר ירושלים 2–0 (2–0)

★ המצטיין: משה גריאני.

מחזיק הגביע מכבי תל־אביב גבר 2–0 על האלוף בית"ר ירושלים, בטורניר פתיחת העונה ע"ש יהודה לילין. המכבים יפגשו את בני־יהודה במישחק הגמר של הטורניר, מחרתיים ברמת־גן ב־18.30. במישחק על המקום השלישי יתמודדו בית"ר ירושלים והפועל לוד.

מאת ציון ניסן

מכבי ניצל הרכב טלאים של הבית"רים והפגין שליטה ברורה במישחק במשך מחצית השעה הראשונה. בדקות אלה חזינו במהל־כי כדורגל שובה עין של המכבים, אשר ניצלו היטב את הגנת הירושלמים. השער הראשון הובקע בדקה ה־19. בתום כלבול ברחבת שער בית"ר ירושלים, הצליח שחר בראל. שוחר משנת השאלה בהכח רמת־גן, לד־חוק ברגלו כדור שהגיע לחלוץ הו־תיק בני טבק, שבעט שטוח מקרוב 1–0.

שלוש דקות מאוחר יותר, ביצע הקשר משה גריאני פריצה נאה מי־מין, כשחלף על פני מגינו ותוך כדי ריצה הגביה לתוך הרחבה. בלם תל־אביב מנשה שמעונוב הגיח במרוצה לרחבה ונגח את הכדור פנימה 2–0.

למרות הפער הברור, היו לשחקני בית"ר ירושלים הזדמנויות מצוינות לשינוי התוצאה, אך הם לא ניצלו את הפרצות הרבות שהתגלו בהגנת מכבי. חוסר מזל וחוסר ריכוז היו בעוכריהם ומנעו שינוי התוצאה.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, בלחסן (צרפתי), שמעונוב, קריים, לוי, גולדברג, כהן, לולו, גריאני, טבק, בראל (סנדורי). המאמן: דרור בר־נור.

● בית"ר ירושלים: מזרחי, בוד־מני, אשש, שמואלי, כהן, קוזש, בן אליהו, שויג, דידה, ונרדטולק, רוקמן. המאמן: מרדכי שפיגלר.

שפט עובדיה צבי, 1000 צופים, באיצטדיון ברמת־גן.

בשבת שוב כדורגל

המחזור הראשון בליגה הלאומית

● צם. חולון — מכבי חיפה
● מכבי פ"ת — הפועל לוד
● בית"ר ת"א — בית"ר ים
● מכבי ת"א — שמשון ת"א
● הפועל ת"א — הפועל ב"ש
● הפועל כ"ס — הפועל פ"ת
● מכ. נתניה — בני־יהודה

המחזור הראשון בליגה הארצית

● הפ. חדרה — בי. נתניה
● הפ. טבריה — הפועל עכו
● הכח רמת־גן — מכבי יפו
● מכבי יבנה — מ. שעריים
● הפועל ים — הפועל ר"ג
● רמת־עמידר — הפו. יהוד
● הפו. חיפה — הפ. בת־ים

לוד לא מתאמנת אבל קשה מאוד לנצח אותה

בני יהודה — הפועל לוד 1–1 (0–1)
4–5 בבעיטות 11 מ'

★ המצטיין: ישראל מאיה.

למרות שבני־יהודה ניצחו 5–4 אחרי בעיטות 11 מ', את הפתעת המישחק יש לזקוף להפועל לוד. הקבוצה התייצבה בלי הכנה מוק־דמת וללא מאמן. את מקומו של צבי רוזן שהתפטר מילא השוער יעקב בנדים. ולמרות זאת הציגה לוד כדורגל שוטף ואף הובילה 1–0 עד לדקה ה־70.

מאת אהרון שמולביץ

בני יהודה הציגו משחק טכני שחסר הבנה ותיאום בין השחקנים. במיוחד החדשים. בהגנה היה חוסר תיאום בין צמד הבלמים החדש ראובן אלקבץ (בלם אחורי) ורוני פרי (קדמי), ברוך ממן שלט במרכז השדה וניהל את משחק קבוצתו, אך הכדורים שהגיעו לחוד בחוכה בכדורסים מיותרים והבעיטות לא סיכנו את שערו של שוער לוד מקסים טריקי.

בדקה ה־13 העלה בני סמרג'ה את לוד ליתרון 1–0 מבעיטת עונשין מ־11 מטר, לאחר שכדור שבעט דוד שרביט נהדף תחילה בעמוד השער ואחר־כך בידו של הבלם רוני פרי.

מעודדים מיתרונם תקפו הלודאים והיו יריב שקול לבני־יהודה עד למחצית. לאחר ההפסקה נסוגה לוד והתקפות על שערה גברו. בדקה ה־60 בעט יהודה אלקבץ ממרחק 25 מטר כדור חזק שפגע בקורת שער לוד ונהדף. בדקה ה־70 השוותה התוצאה. משה עלו הגביה משמאל והדור גודרנה בעט מ־4 מטרים מהאוויר אל מתחת למשקוף 1–1.

בתום המישחק התייצבו הקבוצות לבעיטות 11 מטר. שחקני בני־יהודה לא נכשלו וניצלו את חמש הבעיטות. שוערם, יעקב אסייג הצ־ליח להדוף את הכדור שבעט יעקב הילל והעניק הניצחון לבני יהודה.

● בני יהודה: אסייג, סלמן, אלקבץ, פרי, עלו, ממן, אייל, שרביט (שחרור), מליחי (רמי לוי) אייזנברג, גודרנה. המאמן: דוד שוויצר.

● הפועל לוד: טריקי, אורדונו, געמן, בנדים, חביב, הלל, קסאש־ חילי, מאיה, ברמאס (סמולה), שר־ביט, סמרג'ה (תורג'מן). המאמן: יעקב בנדים.

שפט יהושע לויה, 800 צופים, באיצטדיון רמת־גן.

ארסנל הבקיעה 6 נגד פורטסמות אוורטון וליוורפול רביעיות

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). עשרים ותשעה שערים הובקעו אתמול ב־10 המישחקים בליגה האנגלית הראשונה. הגדילה לעשות ארסנל, שזכתה בניצחונה הראשון העונה, 6–0 על העולה החדשה פורטסמות. שצברה נקודה אחת בארבעה מישחקים בהם ספגה 15 שערים.

מנהל ארסנל ג'ורג' גרהאם גינה את צ'ארלי ניקולאס מההרכב אבל שחקן הרכש אלן סמית הבקיע שלושער. דויד רוקאסל, טוני אדאמס ופול דיוויס הבקיעו את השערים האחרים.

ניצחונות גבוהים השיגו שתי הנציגות של העיר ליוורפול. האלופה, אוורטון, שחזרה ממאדריד עם הבסה 1–6 ביום רביעי ע"י ריאל, גברה על שפילד ונסדיי 4–0. ויין קלארק וטרבור סטיון הבקיעו שני שערים כל־אחד. ליוורפול היא הקבוצה היחידה עם מאזן של 100 אחוז אחרי ניצחון החוץ 1–4 על מחזיקת הגביע קובנטרי. סטיב ניקול (2), ג'ון אולדריג' (בבעיטת 11 מ') ופיטר בירדסלי, הבקיעו.

שחקן הרכש של מנצ'סטר יונייטד, בריאן מקלייר, הבקיע את שערו השני בניצחון החוץ 1–3 על צ'רלטון אתלטיק. בריאן רובסון ופול מקגראת הוסיפו את השערים האחרים. צ'רלטון סוגרת את הטבלה עם 0 נקודות.

קווינספארק ריינג'רס ונוטינגהאם פורסט ממשיכות להוביל את הטבלה אחרי ניצחונות חוץ 1–0. קווין ברוק הבקיע בבעיטה עונשין לריינג'רס בדקה ה־74 לפיתוק בסאוטהמפטון ונייג'ל קלאף הבקיע בדקה ה־44 לזכות נוטינגהאם בניוקאסל. החלוץ הבראזילי מירנדיניה, הוצג בפני אוהדי ניוקאסל והוא אמור לעשות את הבכורה שלו ביום שלישי.

4–0 למכבי בחיפה

במבחן אחרון לפני הליגה בשבת: בית"ר ת"א — כפר סבא 3–2, מכבי נתניה — מכבי פ"ת 3–0

כדורגל

מכבי חיפה — הפועל חיפה 4–0 (3–0)

הקבוצות הסבו הנאה ל־4,000 הצופים, שבאו לקרית־אליעזר לדר־בי על גביע ראש העיר אריה גוראל.

מכבי שגילה יכולת טובה הוליך במחצית 3–0 משערים של זאהי ארמלי (3, 15) וראובן ברעטר (42). במחצית השניה הוסיף ברעטר שער רביעי בדקה ה־56 וקבע את התוצאה 4–0.

בשתי הקבוצות הופיעו פנים חדשות. במכבי: בוני גינצבורג, דוד לוי, יוסי קרמר ושלום לוי. בהפועל נראו שמעון עמר, שלמה מזרחי ועוד כמה שחקנים צעירים נוספים.

שפט יאיר טילינגר.

אברהם צימין

בית"ר תל־אביב — הפועל כפר־סבא 3–2 (3–1)

בית"ר תל־אביב הוכיח בכפר סבא, כי הוא מתכונן היטב לליגה. אלי תגר (13, 24) העלה את בית"ר ליתרון 2–0. איתן רביבו צימצם (30) ל־2–1, אך ירון כהן העלה ל־3–1, משער בדקה ה־39. ארבע דקות מהסיום הצליח גדעון סימון לצמצם את התוצאה ל־3–2 מבעיטת 11 מ'.

שפט עובדיה ברינצוק, 500 צו־פים, בכפר־סבא.

מכבי נתניה — מכבי פתח־תקוה 3–0 (0–0)

שחקני מכבי נתניה, שחזרו ביום שישי ממחנה אימונים במערב־גרמניה, הביסו 3–0, את מכבי פתח תקוה, שסיים מחנה אימונים בכפר־המכביה.

את השערים שהובקעו במחצית השניה כבשו: שלום תקווה, בני לם, רונן גבאי.

שמשון תל־אביב — מכבי שעריים 2–1 (0–1)

את הניצחון היחוק על מכבי שעריים מהליגה הארצית הצליח שמשון להשיג בשלבי הסיום של המישחק. שעריים הוליכה 1–0 במ־חצית מבעיטת 11 מ' של אהוד עידן (26). במחצית השניה הצליח שמשון להשוות משער עצמי של הדוכותי מוטי הייממניץ (68). בדקה ה־75 הבקיע שלמה מזרחי בבעיטת עונשין מ־11 מ'.

שפט רחמים דינאצ'י, 200 צופים, ברחובות.

יוסף חכם

הפועל תל־אביב — הפועל רמת־גן 4–1 (1–1)

הפועל תל־אביב לא התקשה להביס בכלוספילד את הפועל רמת־גן מהליגה הארצית 4–1. למרות שמהרכבו נעדרו 4 שחקנים (אוקהיו, סגל, דוביק, לנדאו), הסגלים מצויינים. במחצית השניה, בה האטו התל־אביבים את הקצב, הצליחו לבסס נצחונם. השערים לת"א: מיקי ברקוביץ 2, אבי ברעורא, אלי כהן. לר"ג: עמוס אוסטרסקי.

הפועל באר־שבע — הפועל אשדוד 3–1 (0–0)

האשדודים הוליכו 1–0 משער שכבש הכידלאומי לשעבר דב רמלר בדקה ה־58. אבי אוחיון (61), מאיר צרפתי (74) ויובל אוחנה (86), הרגיעו את 600 הצופים שחזו במישחק בבאר־שבע. שפט יוסף שועי.

הפועל יהוד — הפועל חדרה 2–2 (1–1)

הפועל יהוד והפועל חדרה סיימו בתיקו 2–2, לאחר 1–1 במחצית הראשונה. ליהוד כבשו עוז פינחסי (31 מ־11 מ') ונפוס דדוחי (55) לחדרה רוני ויצבק (40 מ־11 מ') ושר לומי גולן (58).

שמעון קידר

הפועל בת־ים — הפועל ירושלים 2–2 (1–0)

במישחק שהיה בחולון, עלו הירושלמים ליתרון 1–0 משער של אשר בקמן. במחצית השניה הצליחה בת־ים להשוות משער של משה עובדיה. מרדכי ועקנין העלה את ירושלים ליתרון שני, דוד נימני השווה. שפט שלמה שחר, 50 צופים.

מנחם בהן

בעיטה חפשית

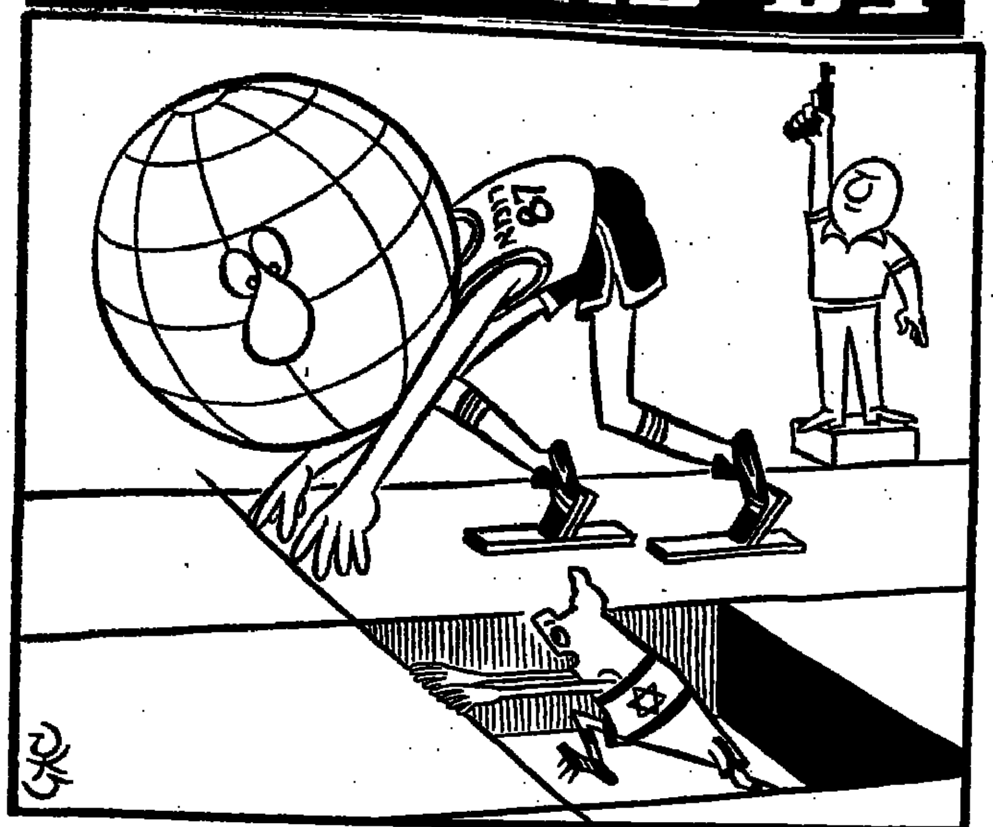

אכזבה איטלקית: פעמיים רק כסף

האיטלקים קיוו לפתוח את אליפות העולם עם שתי מדליות זהב, אבל שיאן הברזל אלסנדרו אנדריי, וגם פרנצ'סקו פאנטה רץ ה־10.000 מטרים הסתפק במקום השני ● תקלות ארגוניות בפתיחת אליפות העולם

אתלטיקה

מאת יחיאל ארזי

שליח "הארץ" לאליפות העולם רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). איטליה קיוותה לפתוח את היום הראשון של אליפות העולם באתל־טיקה עם שתי מדליות זהב, אבל חגגה מוקדם מדי ואולי משום כך גם האכזבה פעמיים. תחילה כשהשיאן העולמי שלה בכדור ברזל, אלסנדרו אנדריי, הורג שני בלבד ואחרי כן, בסיומו של הערב, כשהתקווה הגדו־לה שלה בריצת 10,000 מטרים, פרנצ'סקו פאנטה נאלץ גם הוא להסתפק במדליית כסף.

ובין שני אירועים אלה, שהותירו איטלקים רבים במצב רוח עכור, היתה לפורטוגל סיבה טובה לחגוג את ניצחונה הצפוי של האלופה הגדולה שלה, רוזה מוטה בת ה־29, שהובילה לכל אורך מירוץ המרתון המתיש למרחק 42 ק"מ, במזג אויר חם ודביק, כדי לקבוע שיא אליפות חדש.

היה ברור מראש, עוד לפני הזינוק, כי היעדרן של שתי הכו־כבות הסקנדינביות הגדולות גרטה וייץ ואינגריד כריסטיאנסן לא יהיה מי שיסכן את עליונותה ואת ניסיונה של מוטה, שניצחה בזמן של 2:25.17 שעות, נכנסה לאיצטדיון מרוקן עצמו לפני יריבותיה, והקיפה אותו אחרי ניצחונה עם זר פרחים והדגל הלאומי של פורטוגל שקיבלה מידי אוהדים. הרוסיה זויה איוואנובה סיימה שניה 2:32.38 שעות והצרפתיה ז'וסלין וייסון זכתה במדליית הארד אחרי 2:32.53 שעות.

השיא העולמי שקבע ב־12 באוגוסט השנה, בהדיפה למרחק 22.91 מטר, לא הושיע אתמול את השוטר האיטלקי אנדריי שפיגר מאוד בר־אשית המאבק הסופי במעגל ההדי־פה. האלוף האירופי משוויץ, וורנר גינטהור, נטל את הבכורה בהדיפה הרביעית בגמר למרחק 22.12 אחרי שקודם לכן הוביל במפתיע ג'ון ברנר מארה"ב עם 21.75 מ'. אנדריי התאושש ועבר למקום השני בהדי־פה החמישית שלו, 21.88. אבל גינטהור זרע מלח נוסף על פצעיו כשהודף בניסיונו האחרון ל־22.23 ושיפר פעם נוספת את שיא האלי־פות. אנדריי סיים שני וברנר שלישי לפני הצ'כי מאצורה (21.39) והשיאן העולמי לשעבר ממזרח גרמניה אולף טימרמן (21.35).

ריצת הגמר ל־10,000 מטר, שלא נועדה מלכתחילה לאמש והוקדמה רק בסוף השבוע, הבליטה את אי הסדר הארגוני כאשר רצים אחרים הטעו ועצרו כיוון שסברו שהשלימו את המרחק, אבל בעצם החסירו הקפה שלמה. ריצה זו גם הבליטה את מהירותו הטבעית ואת הקצב הנפלא של הקנייתי פול קיפקואץ', שהמשיך במסורת המפוארת של האלופים הגדולים מאפריקה. קיפ־קואץ' פרץ ספרינט קדימה אחרי 8,000 מטר ובשלב זה כבר לא הו־תיר שום סיכוי לפאנטה. הפתעת השנה במרחק זה, שקיווה למלא את החלל אשר הותיר קרלוס אלברטו קובה, השיאן העולמי והאולימפי. שלא השתתף בתחרויות בגלל כושר ירוד. קיפקואץ' ניצח בנקל בשיא אליפות חדש 27:38.63 דקות כש־הוא מקדים את פאנטה ואת המזרח גרמני הנסיירורג קונצה שזכה במ־דליית הארד.

רומא — 27 שנה אחרי

יומן רומאי

מאת יחיאל ארזי

מי שחייו אינם שווים הרבה בלי כדורגל, כדורסל, אפילו שחיה או איגרוף — ואני מכיר רבים מאוד כאלה — ייטיב לעשות אם ירחק בכל האפשר מרומא. כי ימים אלה, של סוף אוגוסט וראשית ספטמבר 1987, שייכים כאן מבוקר עד ערב לסוג שונה לחלוטין של חובבי ספורט. כאלה — ואני מכיר רבים מהם — שמוכנים להשכים קום ב־8 בבוקר, כדי להספיק להגיע לאיצטדיון האו־לימפי, רק כדי לראות מיקצים ראשונים ותחרויות מוקדמות ב־100 מטרים, בהדיפת כדור־ברזל לגברים, או בריצת 800 מטר לנשים — בהחלט לא משהו מרגש או יוצא דופן, אפילו המרובר ביום הפתיחה הרשמי של אליפות עולם באתלטיקה.

מי שמוכן מילדותו להעריץ ולהריע לפלה ולמאראדונה, ל־לארי בארד ולקארים עבדול ג'אבאר, למארק ספיץ או לג'ו לואיס — ספק אם הגיע לכאן, כדי להתפעל מלואיס האחר, קארל הגדול והיחיד בדורו, וספק אם יתרגש מקפיצה במוט של סרגיי בובקה או קפיצה לרוחק של הייקה דרקסלר. מב־חינתי, אין לי שום פיצול אישיות או בעיות נפשיות בת־חום זה. והיפך מכך, לפחות כל עוד מדובר בספורט אישי ולא שבט.

הסיפור של רומא ואתלטיקה מתחיל אצלי, על כורחי, 27 שנים לאחור — לאולימפיאדה הרא־שונה שלי, כמו אהבה ראשונה — זו חוויה שאינה משתכחת לעולם, אתמול בבוקר, בשמש היוקדת (המזכירה כל כך את תל־אביב הקטנה שלנו), חזרו ועלו הזכרונות מרומא 1960 כבפרוסטנג הד־10.2 של הגרמני ארמין הארי בגמר ל־100 מט־רים: ניצחונו הנפלא של המ־רתוניסט היחף מאתיופיה, אבבה ביקילה — והדבריל העימות ב־1,500 מטרים בין יאיד מנ־טילט (והמצא כאן שוב) לאלוף העיראקי כוכתאר. שבו חלף האיש שלנו בפיניש כריגש על פני ידיהם, כדי להיות לישראלי הראשון שניצח את מחסום 4 הדקות במרחק זה וקבע שיא לאומי בזמן 3:59.8 דקות. צולנו אז, קומץ ישראלים, כאילו זכינו במדליה.

הרבה מאוד השתנה באתל־טיקה העולמית מאז 1960 — אבל מעט מאוד אצלנו. בישראל, או בקרב שבינו. כאילו עבר העולם מלכת והזמן קפא במהלך 27 שנים. רק שני ישראלים יתחרו כאן, בקרב כ־2000 אתלטים, נציגי 175 ארצות. ועם כל הכבוד לתצ, לפחות על אומץ לבם, ספק אם יעשו יותר משעשו או קודמיהם פנטילט דוד קושניר, ביום מאמנה של סיגל גונן, שקפץ או למרחק 7.20 הודרג, דוּמני, 30 מבין 50 משתתפים; ולצידם עוד כמה שכות נשכחים עד עמוס גרדי לינובסקי, גדעון אריאל, אילנה אריה, אילנה קרסיק, אילה תצרוני. והכרימו

מדוע היינו ונשארנו כה צנועים. קטנים. לא בולטים על הרקע הכללי בהמון הססגוני הגדול הזה? מדוע זה קרה לא רק באתלטיקה אלא כמעט בכל ענפי הספורט? יש סיבות רבות, כבדות משקל, שקשה לעיין עליהן ואין טעם לדוש בהן שוב. מוכחה אתלטיקה ישראלית (גם באו לכאן בהמוניהם) אמר לי אתמול, כי דבר לא ישתנה — לא בשנת 2000 וגם לא ב־2017. וזה עצוב באור כאשר אתה רואה בכל עבר היציגים בצלאים, היד־כים אוסטיפיים של שביעות רצון, שאיפה לאיכות ספור־טיבית וגישה רצינית מאוד — בין היתר גם בצד הבורה גדולה של רחוב קוריאנים, בחליפות, ייצוג ועניבות, מבושבשים, עיק־בים, רושמים, רואים, שמצעים וקולטים — אולי כדי להכתיר לה, כי מבחינה ישראלית לא ישתנה הרבה גם בסיאול 1988.

גולדווסר עם שמיד היום במוקדמות 400 מ' משוכות

הישראלים

מאת יחיאל ארזי

שליח "הארץ" לאליפות העולם רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ").

ישראל תנונה אתמול בבוקר אופ־ייקית את חלקה הצנוע לאליפות העולם, כאשר הציגה בטכס הפתיחה — באיצטדיון האולימפי הגדול של רומא — את כל משלחתה להגד דיוק: שיאנית הקפיצה לרוחק שלנו סיגל גונן נשאה את הדגל הלאומי ואחריה צעדו רץ המשוכות אילן גולדווסר, המאמן דוד קושניר וראש המשלחת אברהם גרין. המש־לחות צעדו על פי סדר הא"ב וישראל נבלעה אי־שם בין חוף השנהב ליוגוסלוויה.

לגרין בן ה־82, היה זה רגע מרגש במיוחד, כי חזר לאיצטדיון זה אחרי 27 שנים. בעת ששימש מאמן לש־מונת האתלטים שלנו באולימפיאדת רומא. הוא היה לפני שנים רבות, תקופה מרשכת מאוד. שיאן ישראל בכדור ברזל והראשון שהודף בארץ מעבר ל־13 מטרים. כן היה שיאן בידרון — בגבולות 55 מטרים. בליל שבת היתה לנציגי ישראל פגישה מרגשת מאוד עם ראלף בוסטון, האלוף האולימפי של 1960 בקפיצה לרוחק — 8.12 מטרים.

שני האתלטים הישראלים השת־פעו לטוב מהאווירה הרצינית והשו־רה כאן ומהטשה במקצות עילית האתלטיקה העולמית. אילן גול־דווסר ישתתף ביום א' (שעה 18.20) במוקדמות ל־400 משוכות, ותנסה לשפר את השיא הישראלי 51.71. זמן זה אינו מאוד מאוד, כי רוב הנרשמים כאן קבעו פחות מ־50 שניות ואין לאילן שום סיכוי לעבור לשלב הבא. הוא שובץ במיקצה 3 במסלול 7 יחד עם מאירטים (קניה) 49.55, קופייאר (יוגוסלוויה) 49.77, ואסר־לייב (ברה"מ) 48.85, אקאבוסי (בריטניה) 49.56, אמאדי (יפאן) 49.66, לוציי (איטליה) 50.18 והאראלד שמיד (מערב־גרמניה) האלוף האירו־פי — 47.89 שניות.

העולם ייעצר ל־10 שניות

היום סוף סוף עימות חזיתי בין האנשים המהירים בתבל קארל לואיס ובן ג'ונסון

תחזית

מאת יחיאל ארזי

שליח "הארץ" לאליפות העולם רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ").

העולם יעצור הערב נשימתו ל־10 שניות — וכנראה קצת פחות מזה — כאשר האנשים המהירים ביותר עלי אדמות סוף־סוף ייפגשו לעימות חזיתי, אחרי חודשים ארוכים של לוחמה פסיכולוגית והימורים רבים, ועל סמך מה שראינו אתמול, הכל עוד יותר פתוח ומעורפל, עוד לפני חצי הגמר אתמול. קארל לואיס קבע בשבת בבוקר שיא אליפות. חדש 10.05 שניות בריצה קלילה ביותר, שבה האט את הקצב והותיר לידיביד רק לנחש למה הוא באמת מסוגל, כשהוא מסתייע ברוח גבית של 1.45 מטר בשניה.

אבל אתמול, בסיבוב השני, מול רוח שנשבה במהירות מכבידה של 2.97 מטר בשניה, קבע רק 10.38 והקדים את הבריטי המסוכן לינפורד כריסטי 10.40 והנגרי קובאץ' 10.52. יריבו המיועד העיקרי, בן ג'ונסון מקנדה, נראה בהחלט רגוע, מול רוח של 0.44 במקצה 4 בסיבוב השני, סיים שני ב־10.14 ועלה לחצי הגמר יחד עם סטיוארט מג'מייקה 10.14 וסיימון מקובה 10.23. במי־קצה השלישי הוביל את קימבו הניגרי צ'ידי אימו עם 10.20 לפני האמריקאי לי מקריי 10.21 והאי־טלקי פאבוני 10.28. כל האחרים בחצי הגמר לא ישתיעו, והשאלה הגדולה נשארה אם יספיק ימפיק שוב ללואיס זינוק אישי ופריצה רק אחרי 50–60 מטר, כאשר ג'ונסון השרירי מזנק כמו מלוע תותח. איזה מתח שורר כאן!

לכל עיתונאי, שינחש במדויק את שלושת הראשונים בגמר ואת הזמ־נים המדויקים, הובטח כאן אתמול איזוה מלא במשחקי הגביע העולמי בכדורגל 1990 באיטליה. אבל מי מעז לנחש?

הקנדית, אנג'לה איסאיינקו (לש־עבר טיילור) קבעה אתמול את הזמן המהיר ביותר, 10.99 בסיוע רוח של 1.58 מטר לשניה. בסיבוב השני של 100 נשים. היא עלתה לחצי הגמר יחד עם קוסאן מהולנד 11.14 ומרשל מארה"ב 11.21. אבל הסכנה הגדולה ביותר צפויה לה מהמנצחת במקצה מס' 1 בסיבוב השני, המזרח גרמניה הייקה דרקסלר 11.08, בת ארצה זילקה גלאדיש 11.29, מרלן אוטי מג'מייקה 11.27, דיאן ווי־ליאמס מארה"ב 11.21. מארלין גאור המחוללת, פצועה ותשושה, סיימה רק רביעית עם 11.40 במיקצה 3, אבל עלתה בכל זאת לחצי הגמר. אוולין אשפורד לא באה לרומא, אבל קשה להאמין ששיאה העולמי 10.76 מ־1984 בסכנה.

היום יהיו גם תחרויות גמר בק־פיצה לגובה לנשים, הטלת כידון לגברים והליכה ל־20 ק"מ.

גביע גרמני

חובבים הדיחו את האנובר

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הא־רץ"). כמה קבוצות חובבים חוללו אתמול הפתעות בסיבוב הראשון של הגביע הגרמני. הגדילה לעשות וול־פבורג שניצחה את האנובר מה־בונדסליגה 3–0. אולדנבורג כפתה תיקו־אפס על מכוס ואפנבורג סיימה בתיקו 3–3 עם בורוסיה דורטמונד.

פייר ליטברסקי הבקיע שני שערים בניצחון קלן על שטר־טוגארט 3–0, והאמבורג ניצחה 3–0 את הומבורג ובורוסיה מנשנגלאדבך גברה על לוורקוזן 2–1 משער של אובה ראהן חמש דקות לפני סיום הארכה. ולפארט הבקיע את כל השערים לבאיירן בניצחון 3–1 על רוטוייס אסן מהליגה השניה. קייזרסלאוטרן ניצחה בהארכה את שאל־קה 3–1.

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). גרהאם סונס, המנהל־שחקן של האלופה גלאזגו ריינג'רס, הורחק אתמול בפעם השלישית בתוך שנה במישחק בגביע נגד גלאזגו סלטיק. סלטיק ניצחה 1–0. אבי כהן הופיע אך לא שיחק, ראה את בילי סטארק מבקיע כבר בדקה הרביעית לעיני 61 אלף צופים.

הפרס הראשון ב"חישגד אלפא"

20 מכוניות אלפא ספיידר

זה קורה כאן ועכשיו. על קו הזינוק, 20 מכוניות שטרם ראית כמותן: אלפא ספיידר ספורט. אתה יכול להיות אחד הנהגים המאושרים שיזכו במכונית החלומית של אלפא רומיאו. הפרס כולל רדיו טייפ, בטוח ומיכל דלק מלא. למקומות... היכון... גרד חיש גד והאלפא ספיידר ביד. בחמישה ש"ח בלבד. סך כל הפרסים בחיש גד אלפא 13,600,000 ביניהם 20 מכוניות, 40 פרסים של 10,000 ש"ח כ"א ומאות אלפי פרסים נוספים.

הכי משתלם. בלי לשלם.

יחידת הפרסום

... וגם חיש גד דומינו.
במקביל למשחק חיש גד אלפא תוכל להמשיך לנסות את מזלך גם בחיש גד דומינו. נסית והצלחת? גרדת 50,000 ש"ח על המקום.

מפעל הפיס

חישגד - הכי משתלם לגרד אלפא ספיידר.

هكذا في الأصل

המשכים מעמוד 1

חרדים פוזרו בגאז מדמיע

(סוף מעמוד 1)

תית מוגבלת של חרדים במאה שערים, אך אתמול בשעות אחר־הצהריים התעצמו הפ־גנות החרדים. התקהלויות של מפגינים שקראו קריאות "שאבעס" היו ב־18 מוקדים שונים בשכונות החרדיות בבירה. השוטרים, מצוידים ברימוני גז־מדמיע ובתותחי מים מעורבים בצבע, פיזרו בתקיפות רבה את המפגינים בכמה מוקדים, שבהם חרגו מתחום "גדרות השבת" בעיר. במשך כל השבת נעצרו שני אנשים שהיו מעורבים בהפגנות, אחד מהם חרדי שסירב להיענות לדרישות ה־שוטרים להתפנות, והאחר חילוני שרדף אחרי מפגינים חרדים.

במוצאי השבת כולה לא היו כל עימותים אלימים בין חרדים לבין חילונים, והמשטרה התרכזה בפיזור מפגינים חרדים שיצאו את תחומי "גדרות השבת" בעיר.

הפגנות השבת בירושלים הגיעו לשיאן אמש, מעט אחרי צאת השבת, כאשר כמה מאות מפגינים חרדים – מרביתם אברכים מישיבת "תולדות אהרון", שקודם לכן פורץ בכוח ממספר מוקדים בשולי שכונת מאה שערים – התרכזו ב"כיכר השבת", בגבול השכונות גאולה ומאה שערים. המפגינים התעמתו עם כוח גדול של שוטרים, ניסו להפוך פחי אשפה, וסירבו להיענות לדרישות המשטרה להתפזר. אמש בשעה 20.30, מעט אחרי צאת השבת, היו כבר כל הרחובות בש־כונות החרדיות פתוחים לתנועת כלי רכב, והמתח הרב שאפיין את ירושלים במשך השבת שכך.

גם בשבת הבאה

המתיחות בירושלים הורגשה הי־טב עוד טרם כניסת השבת. כוחות של מאות שוטרים ואנשי משמר הגבול רוכזו במוקדי חיכוך בעיר, בעיקר סביב השכונה החרדית מאה שערים. בתוך הכוח, שמנה 500 איש, נכללו 200 שוטרים ממרחב י־רושלים, ועוד 300 שוטרים ואנשי משמר הגבול שגוייסו מכל רחבי הארץ. כל חניכי קורס שוטרים, קורס קציני משטרה, וטירוני משמר הגבול, גויסו למבצע. בין המגוייסים היו גם 30 שוטרים שגוייסו מהמחוז הצפוני של המשטרה, מקריית־שמונה ומרמת הגולן. אפילו חוקרי המשטרה של מרחב ירושלים נדרשו ללבוש מדים והוצבו באחד ממוקדי המתיחות בעיר.

מפקד מרחב ירושלים של משט־רת ישראל, תנ"צ יוסי יהודאי, הביע אמש סיפוק מאורח פעולתה של המשטרה באירועי השבת בעיר. הוא ציין כי משטרת ירושלים נאלצת להתמודד עם גילויי מתיחות שבין דתיים לחילונים זו השבת התשיעית ברציפות, ובפעם השנייה ברציפות יש צורך להעניק כוחות מתגברים אורים. יהודאי העריך כי בשבת הבאה צפויים אירועים דומים לאלה שהיו אתמול ושלשום, וכי המשטרה תזדקק לכוח דומה של שוטרים במטרה להתמודד עימם.

פנסי הרחוב כובו

עם כניסת השבת נחסמו כל הכני־סות לריכוז האוכלוסיה החרדית שסביב שכונת מאה שערים. הכבי־שים נסגרו במחסומי משטרה, ובקר־בתם הוצבו יחידות של שוטרים ואנשי מג"ב חמושים באלות וברי־מוני גז־מדמיע. ברחבת בית אגרון רוכזו מרבית הכוחות, בכללם מיכ־לית־ענק גדולה להתזת מים, ומספר פרשי משטרה. במקום הת־אספו גם עשרות עיתונאים וצלמי טלוויזיה, בציפיה דרוכה להפגנות אלימות. תקריות שכאלה כמעט שלא התרחשו בליל שבת.

פנסי הרחוב באזור בית אגרון כובו עם כניסת השבת, כדי להקשות על עימות אפשרי בין מפגינים חרדים וחילונים במקום. הצעד נוקט לאחר שאנשי העדה החרדית הודיעו כי שלחו מספר גדול של מתפללים לבית הכנסת הסמוך בגולת־שבעה, כדי לעקוף את המצור שהוטל על מבואות מאה שערים.

מתפללים אלה היו אמורים לצאת לכיוון בית אגרון והסינמטק ולהפ־גין שם. אולם, עם סיום התפילה, בסביבות השעה 20.30 הסתבר כי רק כ־30 חרדים הגיעו למקום, ופתחו בקריאות "שאבעס". כוח מש־טרה, שכלל שבעה פרשים ועוד מספר שוטרים חמושים באלות, הדף אותם בתקיפות לכיוון שכונת גאולה, תוך שקומץ החרדים בר־אשות הרב אורי בלוי, משמיעים קריאות בנוסח "נאצים" ו"משטרה נאצית". לא נוצר עימות אלים בין השוטרים למפגינים בתקרית זו.

בכמה מקרים אחרים אכן נזקקה המשטרה בליל שבת לשימוש בגז מדמיע ובתותחי מים לפיזור חרדים שהשליכו אבנים. בצומת הרחובות שבטי ישראל והנביאים, בכניסה למאה שערים, התרכזו כמה מאות מפגינים עם סיום סעודת ה"טיש" המסורתית. הם השליכו אבנים ובקבוקים לעבר השוטרים שהיו במ־קום, ואלה השיבו ברימוני גז־מדמיע ובתותחי מים. גם בצומת שליד שער מנדלבאום נעשה שימוש בגז מדמיע, בכניסה לעיר ירושלים, ליד שכונת גבעת שאול, חסמו חרדים את הכביש באבנים, ולאחר שסירבו לפנות את המחסום, נורה לעברם רי־מון גז־מדמיע.

פעילות בידור בלא הפרעה

במרכז העיר התקיימו בינתיים פעילויות התרבות והבידור בלא כל הפרעה. סרטים הוקרנו באולמות הסינמטק, צוותא, מועדון "בית יצחק" של מפ"ם, ובבית אגרון. במועדון "בית שמואל" של התנועה הרפורמית התקיימו הופעות של זמרים ושירה בציבור. ממארגני הפעילויות נמסר כי בכל מוקדי התרבות והבידור היתה התפוסה מלאה.

ברחבת בית אגרון נוצרה הת־קהלות גדולה מאוד של כאלף תושבים ירושלמים חילונים, ש־ביקשו להזדהות עם המאבק נגד ההשפעה החרדית בעיר. בתוך המתאספים היו משמרות מחאה של קבוצות שונות, כגון נוער רצ, "צעירים נגד כפייה" ו"ירושלמים למען ירושלים שפויה". אלה הניפו כרזות בגנות מה שכינו "כפיה דתית" בעיר. השוטרים הרבים שהיו במקום מנעו מהמתאספים לקיים פעילות הפגנתית דוגמת שירה או קריאת סיסמאות. ההתקהלות הגדולה התפזרה מעט אחרי חצות, עת החלה הקרנתו של הסרט השני בבית אגרון.

נעצרו פעילי כך

היהודים שנעצרו לחקירה בליל שבת, ושוחררו כעבור כמה שעות, היו מספר צעירים מתומכי תנועת כך. צעירים אלה אותרו בידי המשטרה בליל שבת, כשהם מנסים לעודד את תושבי מאה שערים לצאת ולהפגין במרכז העיר.

לבסוף הגיעו אנשי כהנא לרחבת בית אגרון, והחלו רוקדים במעגל בלב הקהל החילוני המצטופף במ־קום, במטרה לשלהב את הרוחות. שוטרים רבים עטו עליהם לאלתר, ולקחו חמישה מתוכם לחקירה. הם הובלו ברגל לתחנת מגרש הרוסים, ושוחררו כעבור כשעתיים.

בשעה 1 אחר חצות, לאחר שהתברר כי אין עוד סכנה של עימו־תים אלימים, הודיעו מפקדי משט־רת ירושלים כי מרבית כוחותיהם מתפזרים, ורק אנשי משטרה בודדים נותרו במוקדים בודדים כדי לשמור על השקט. קצין אג"מ של משטרת ירושלים, סנ"צ איתן כץ, אמר בסיום הערב כי בסיכומו של דבר ניתן להגדירו "ערב שקט". הוא ציין את האיפוק שנהגו החילונים בעיר, ואת ה"פרופיל הנמוך" ששמרו החרדים. סנ"צ כץ מסר כי בכמה מקומות פעלו סדרנים מטעם החרדים, ש־מנעו מהמפגינים לצאת את תחום שכונותיהם.

הפגנות החרדים בירושלים הת־חדשו אתמול אחר הצהריים, בהתאם לתיכנון מוקדם של העדה החרדית, רוכזו מאות מפגינים ב־18 מוקדים שונים בשאתי השכונות הדתיות. מפקדי משטרת ירושלים החליטו מראש שלא לפעול נגד המפגינים שייצבו מאחורי גדרות השבת. ואולם, לאחר כשעה וחצי של הפגנות, נראה היה כי מארגני הפעי־לות מטעם העדה החרדית מאבדים את שליטתם על המפגינים. מפקד המרחב, תנ"צ יהודאי, נתן הוראה לפעול בתקיפות נגד כל המוקדים שבהם היתה חריגה מתחומי "גדרות השבת". והשוטרים השתמשו בכמות רבה מאוד של רימוני גז־מדמיע ובשתי המכליות החדשות להתזת מים. הפעולות לפיזור המפגינים נמ־שכו שעה ארוכה, אך מעט אחרי צאת השבת, בסביבות השעה 20.30, כבר התפזרו אחרוני המפגינים.

בתדרוך לעיתונאים אמר אתמול מפקד משטרת ירושלים, תנ"צ יהודאי, כי "במשטרה, עלינו למצוא איזון בין זכות המוכרת להפגין, לבין אפשרות של הפרת הסדר הציבורי". הוא העריך כי המשטרה הצליחה במשימתה לשמור על האי־זון הזה באירועי השבת בירושלים.

קולק מתכוון לפתוח

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מתכוון לבדוק אפשרות לפתוח בלי־לות שבת שני מרכזי בילוי בירוש־לים — מרכז ז'ראר בכר ותיאטרון ירושלים. הכוונה היא לבחון אפ־שרות להפעיל את שני המוקדים האלה במסגרת של פעילות תרבו־תית, וכן לבדוק אפשרות לפתוח את המתנ"סים בשכונות השונות לפעי־לות תרבותית בשבתות. כמו כן תיבחן גם האפשרות להפעיל בט־יילת של ארמון הנציב תזמורת בלי־לות שבת.

על הכוונה לבחון הפעלה של ארבעה מוקדי בילוי חדשים בעיר בלילות שבת מסר קולק לאנשי רצ ו"המטה למען חופש תרבות בשבת בעיר", בפגישה שהתקיימה שלשום בבוקר.

מקור בעירייה הבהיר כי אם יוישמו ההצעות, לא יהיה זה בטווח מיידי, אלא במהלך חודשים אחדים. שרה אורטל, רכזת מטה המאבק למען חופש תרבות בשבת בירוש־לים, אישרה ידיעה זו, אולם הבהירה כי נציגי המטה המשותף יצאו מאוכ־זבים מהפגישה שקיימו עם קולק, לאחר שהאחרון סירב לפעול כב־קשתם למען הקרנות מסחריות רגי־לות של סרטים בשבת.

עיריית ירושלים שלחה בליל שבת האחרון פקח מטעמה לבית אגרון, בעת שהוקרנו במקום סרטים. הפקח יעביר דו"ח בנושא למחלקה המשפטית של העירייה, ושם תיבדק האפשרות להגיש תביעה נגד בית אגרון על הפרת חוק העזר העירוני האוסר הקרנות מסחריות בשבת.

ש"ס תדון בפרישה

מועצת חכמי התורה של ש"ס תתכנס היום אחה"צ כדי לדון בה־משך דרכה של ש"ס בקואליציה בירושלים. כפי הנראה ימליצו חברי המועצה בעירייה שלא לפרוש מהקו־אליציה, בעקבות שיחתם עם קולק שלשום. סגן ראש העירייה מטעם ש"ס, הרב נסים זאב, אמר כי בפ־גישה עם קולק הבטיח ראש העירייה לאכוף את חוק העזר העירוני בנושא הקרנת הסרטים בשבתות. לדבריו יצאו אנשי ש"ס מהפגישה בתחושה טובה.

בניגוד להודעות שמסר הרב זאב לכלי תקשורת, אכן אמר הרב זאב לה"ארץ", כפי שפורסם בשמו בשבוע שעבר, כי הוא בטוח "שאם לא יפעל קולק נגד הקרנת סרטים בשבתות — תאבד השליטה ויישרפו בתי־קולנוע". הרב זאב הדגיש כי אין זה איום, אלא הערכה.

פגישת־פיוס בחיפה

(ע). הרבנים הראשיים בחיפה, הרב שאר־ישוב הכהן והרב אליהו בקשי דורון, מגנים בצורה חד־משמ־עית את השימוש באלימות.

הרבנים הראשיים קיימו שלשום, ביוזמת ראש עיריית חיפה אריה גוראל, פגישת פיוס עם ועד אגודת העיתונאים בחיפה והצפון, בעקבות הפגיעה בעיתונאים שליוותה את עצרת התפילה והמחאה נגד חילול שבת, שנערכה לפני שבוע במורדות נווה־דאוד בחיפה. בפגישת הפיוס, שנערכה בלשכת ראש העירייה, השתתפו חברי מועצת העיר מטעם החזית הדתית, ויו"ר המועצה הדתית בחיפה, ישראל לבנון.

גוראל קרא להמשך הסובלנות בין כל תושבי העיר, בציינו כי חיפה הצטיינה בהבנה בין עדות הדתות. "יש לעשות הכל על־מנת שלא לזעזע את מירקם היחסים הטובים השורר בין כל תושבי העיר", אמר.

הדיונים על הלביא

(סוף מעמוד 1)

אני משיב 'בבקשה, תצביעו נגדי'. אני נושא באחריות למיגור חיוני של המדינה ואיני מוכן שבעוד שנה יאשימו אותי בהחזרת המשק למצב הקשה שבו היה שרוי מאז 1973". נסים אמר כי איש לא ישכנע אותו שהלביא טוב יותר מהאף־16 ושניתן לממן את הלביא מהרזרוות.

חוגים במערך מתחו ביקורת על דברי ראש הממשלה יצחק שמיר בליל שבת בטלוויזיה, לפיהם ה־ממשלה צריכה לקבל החלטה חיובית ועל המימון ידובר מאוחר יותר. לטענתם, דברי שמיר אלה מעידים על אוזלת ידו של ראש הממשלה, שלדיון כה מכריע הוא מגיע ללא שום תכנית. עוד טוענים המבקרים, שזו הוכחה על מדיניות האינפלציה של הליכוד, וכי כאשר אומרים 'נראה ממי לקחת את המי־מון', הכוונה היא ברורה — מידי הציבור.

יועצו של ראש הממשלה לתק־שורת, אבי פזנר, אמר כי שמיר מסתייג מגישה מפלגתית לסוגיית הלביא וכי מעולם לא הציג זאת בפני שריד כעניין כזה. מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר כי הוא תומך במינוי שר נוסף מטעם המערך, אך מוסיף להסתייג מהצ־בעה על פי מפתח מפלגתי.

אחד הסעיפים החשובים באיגרת של המימשל האמריקאי, שהעביר אתמול השגריר פיקרינג לראש הממשלה, ממלא מקומו ושר הבט־חון, עוסק בהטבה שתינתן לישראל, אשר היתה שמורה עד כה למדינות ברית נאט"ו. הכוונה היא להפחתת עלות פיתוח מערכות הנשק ממחיר רכישתן על ידי ישראל. עד כה, במ־חיר שמשלמת מערכת הבטחון עבור מערכות נשק שהיא רוכשת בארה"ב, מחושב גם חלקה היחסי של מערכת הנשק הזאת בשלב פיתוחה. במערכות נשק יקרות, כמטוסים, יכול ההבדל במחיר להיות משמעותי.

בביקוריו של שר הבטחון, יצחק רבין, הועלה רעיון זה יותר מפעם אחת, אך המימשל לא הבטיח כי ייענה לבקשה.

2000 מקומות עבודה

בנוסף לסעיף זה חוזרת האיגרת האמריקאית ומפרטת את ההבטחות שקיבל השר רבין בביקורו האחרון בארה"ב. בין אלה — הגדלת סכום ההמרה ב־100 מיליון דולר לשנה, מ־300 ל־400 מיליון דולר בשנה. המשך הסדרי רכישת הגומלין עם התעשיות הישראליות, ואפשרות להגדלת הסכום המעוגן בהן. השנה הסכום הוא על 150 מיליון דולר, ולפי התוכנית של המימשל ה־אמריקאי, אמור הסדר זה להסתיים כבר בחודש אוקטובר.

הסכום שיוענק לישראל על ידי מימוש שני סעיפים אלה יביא לתוספת של כ־2,000 מקומות עבודה בתעשיות הבטחוניות.

עוד מפרטת האיגרת את נכונותה של ארה"ב להסכים לייצור משותף של מטוס האף־16־סי. זהו הדגם המתקדם הנוכחי של האף־16, כמוהו החל חיל האוויר לקלוט. ישראל רכשה 75 מטוסים מדגם זה. יש לציין כי נושא הייצור המשותף של האף־16 בתעשייה האווירית נבדק ונמצא כלא כדאי מבחינה כלכלית.

באיגרת נאמר גם, כי המימשל יהיה נכון להתחיל ב'התייעצויות' עם ישראל בנוגע להשתתפות ישר־אלית בפיתוח הדגם העתידי של האף־16, המכונה "פאלקון אג'ייל".

מייצרים חלקים ללביא

אגף הייצור של התעשיה הא־ווירית מייצר חלקים סדרתיים עבור 12 מטוסי הלביא הראשונים. פירושו של דבר שמייצרים עתה חלקים עבור מטוסים שייתכן יותחלו בעוד שלוש או ארבע שנים. יש להדגיש כי אלה הם המטוסים המבצעיים, האמורים להימסר לחיל האוויר, ולא אבות הטיפוס המשמשים לטיסות הניסוי.

ייצור החלקים נמשך על אף שהתעשיה האווירית נקלעה ל־מחסור חמור בכספים.

במקביל לייצור החלקים ה־סדרתיים בארץ, ישנן חברות אמריקאיות אשר הוזמנו גם הן בייצורים של חלקים סדרתיים אחרים עבור 12 המטוסים.

הזהרה מאינפלציה

חברי הכנסת אמנון רובינשטיין ויצחק ארצי מסיעת המרכז הזהירו את הממשלה כי המשך פרויקט הלביא יגרום אינפלציה חריפה בספים רבים למשק לצריכה פרטית.

חברי הכנסת אליעזר גרנות (מפ"ם) ויוסי שריד (רצ) אמרו אתמול כי הצעתו של שר האוצר שמעון פרס להקצות 100 מיליון דולרים בשנה להמשך המחקר והפיתוח בתעשיה האווירית היא מחיר מגוחך עבור הפסקת הלביא.

נחשפו שלוש התארגנויות מחבלים בצפון הגדה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

זרועות הבטחון חשפו באח־רונה שלוש התארגנויות בצפון הגדה המערבית, כתבוריהן השר־דים בשנה ארוכה של פיגועים חבלניים.

שמיר לעקורי איקרית ובירעם: איני רוצה לעורר בליבכם תקוות־שווא

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר נפגש שלשום מלהבסית ל־30 הבכירים של עקורי איקרית ובירעם כי הממשלה תתבקש בקרוב להחזירם לאדמתם.

שמיר אמר לעקורים, ובראשם הבישוף סאלום, ראש הכנסיה הבא־רונית בישראל, כי הוא מברך על יוזמתו של השר משה ארנס להחזירם לאדמתם, אולם הדבר טעון עיון ובדיקה נוספת, ועל כן אינו רוצה לעורר בלבם תקוות־שווא.

ההתמרדות בפיליפינים

(סוף מעמוד 1)

מאז העלתה התקוממות צבאית־אזרחית את קוראסון אקינו לשלטון, בפברואר 1986.

מאורעות סוף השבוע בפיליפינים משקפים תרעומת נמשכת בשורות הצבא כלפי סגנון הממשלה החדשה, וכלפי קצב פעולתה. אבל תוצאות המרד הצבאי גם מראות, שרוב הצבא נאמן לנשיאה אקינו.

לפי גנרל ראמוס נכנעו 500 מור־דים במאנילה. מחסומים הוצבו בדר־כים מצפון למאנילה, אם כי לא היו סימנים שכוחות מורדים נעים לעבר הבירה. מורדים שהשתלטו על העיר השניה בגודלה בפיליפינים, סבו, הניחו את נשקם.

בסוד הקשר

בראש המרד עמד קולונל גרגוריו הונאסאן (40), שהיה מגיבורי ההת־קוממות נגד פרדיננד מארקוס, לפני שנה וחצי. בשעתו היה הונאסאן עוזרו הראשי של חואן פונסה אנר־ילה, שר ההגנה של מארקוס, שהתמרד נגדו, והיה חבר בממשלת אקינו, עד פיטוריו, בחודש נובמבר שעבר. אין יודעים אם לאנרילה היה תפקיד בנסיון ההפיכה של יום ו'. הוא נעלם מביתו, ומקורות שונים העריכו כי הוא לפחות היה בסוד הקשר.

קולונל הונאסאן נחשב בעיני הפיליפינים לדוגמה לטוב ביותר ולרע ביותר בצבאם.

הונאסאן, בנו של קצין, דיבר לעתים קרובות על מסירותו לצבא ועל תקוותו לשפר את הסטאנדאר־טים שלו. עוד בהיותו סטודנט באקדמיה הצבאית היה מדבר על התקוממות אלימה כדרך להשגת שינויים.

הונאסאן, הידוע גם בכינוי "גר־ינגו" בגלל מראהו המערבי במ־קצת, נעשה גיבור לאומי אחרי הפלת מארקוס. נשים מעריצות היו מקיפות אותו, ומבקשות שיחתום על חולצותיהן. סופר עליו שהיה צונח עם נחש קטן בכיסו, ושהיה להתפלאות בקרבות נגד המור־דים בדרום האי מינדאנאו.

זמן קצר אחרי הפלת מארקוס כבר דיבר באוזני עיתונאים על אכזבתו מקוראסון אקינו. הוא אמר אפילו כי מוטב היה לו למות במהלך המרד נגד מארקוס, מאשר לראות את האידיאלים שלו נבגדים.

"האידיאלים" היו יותר מקצועיות בצבא, פחות שחיתות, ומלחמה טוט־אלית נגד המורדים הקומוניסטיים. הוא התנגד למאמצי הפיוס, שעשתה אקינו בימי נשיאותה הראשונים.

בסיס התמיכה של הונאסאן בצבא היה קבוצה של קצינים חסידי תיקונים, בוגרי שנתון 1972 של האקדמיה הצבאית. אחרי פיטורי שר ההגנה אנרילה, שהיה פטרונם של הקצינים, הם הועברו ליחידות אחרות.

הונאסאן עצמו נשלח לאמן טיר־ונים בעיר מאגסאייסאי, 65 ק"מ ממאנילה. נראה ששם גייס את החיילים, שהנהיג שלשום בנסיון ההפיכה. ממה שידוע, הונאסאן נמלט ממאנילה במסוק פרטי, כשה־תברר כשלון הפיכתו.

רייגן מביע שמחה

המאורעות בפיליפינים הסבו דא־גה גדולה למימשל רייגן, ועוררו עניין עצום בארה"ב בתרוצת סוף השבוע. רשתות טלוויזיה עקבו אחרי המאורעות במאנילה בשי־דורים חיים, בשעות הקטנות של הלילה. הנשיא פרדיננד מארקוס רואיין פעמים אחדות ממקום גלותו בהונולולו, ודיבר בביטחון על "סופה של מאדאם אקינו".

ואשינגטון (ע"ז). הבית הלבן הביע אתמול שמחה והקלה על די־כוי המרד בפיליפינים, וחזר והביע את תמיכתו האיתנה בממשלה של הנשיאה קוראסון אקינו. "הנשיא הביע שמחה והקלה על כך שאקינו יישבה את המשבר, שבפניו עמדה ממשלתה ביומיים האחרונים", נאמר בהודעת הבית הלבן.

"הנשיא היה מודאג ביותר לנוכח הפגיעה בבנה של הנשיאה אקינו, ולנוכח מותם ופציעתם של קורבנות רבים, הן אנשי צבא, הן אזרחים, במאורעות מצערים אלה".

עוד נאמר בהודעה כי "הנשיא מבקש להביע את התמיכה המלאה שלו ושל מימשלו, של הקונגרס ושל העם האמריקאי, בנשיאה אקינו ובעקרונות הדמוקרטיים שאותם היא מייצגת. מנוי וגמור עם הנשיא להמשיך בשיתוף־פעולה הדוק עם אקינו, במאמציה לחזק את הדמוקר־טיה בפיליפינים".

משפט ואנונו

(סוף מעמוד 1)

כי ואנונו מתוח מאד, אך הוא במוראל גבוה ומצפה בכליון עיניים לפתיחת משפטו הבוקר.

מקור בכיר בשרות בתי הסוהר מסר כי ואנונו יתנגד בכל תוקף כי השוטרים ינסו לכסות את ראשו בשק או להלבישו בכל תחפושת אחרת, אולם המקור הדגיש: "לא נאפשר לצלמים לצלם את ואנונו". להיכנס לאולם המשפט. אולם האח אשר ואנונו הודיע כי ינסה להיכנס לבית המשפט, לאולם 105 בו יתנהל המשפט. מקורות בטחוניים מסרו כי הם לא יאפשרו לאח להיכנס לאולם, ואף לא לשוחח עם אחיו, מרדכי.

מקורות בשרות בתי הסוהר מסרו האב, שלמה ואנונו, פרש באחרונה מכהונתו כשליח־ציבור בבית הכנסת תהילת־דוד בבאר־שבע. לטענתו, פרש בגלל ריחוקו של בית הכנסת מביתו, אך מתפללים בבית הכנסת סיפרו כי מאז פירסום הפרשה נראה האב מתוח ועצבני. שלמה ואנונו, שגינה את מעשהו של בנו, מסר כי הוא וכל בני המשפחה עומדים עתה לימינו של מרדכי, ומקווים כי הפרשה תסתיים במהרה.

האח מאיר ואנונו, שמסר לשבועון הבריטי "סאנדיי טיימס" את גירסתו באשר להבאת מרדכי ואנונו ארצה, מתקשר למשפחה מדי יום מחו"ל, ומבקש לקבל עדכונים יומיומיים על מהלך המשפט. הוא אף שוחח בטלפון עם עורך־הדין פלדמן.

במלאת שלושים למותו של

משה ורדינון

נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי המצבה בבית העלמין בנחלת־ יצחק
ביום רביעי ח' באלול תשמ"ז (2.9.87) בשעה 16.30
נפגשים בשער בית העלמין

בית ורדינון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ראובן יורקביץ ז"ל

בעלה של טובה (לבית רוזנבאום) ז"ל,
מהעיר פיעטרקוב

הלוויה תתקיים היום, יום א' ה' באלול תשמ"ז, 30.8.87 בשעה 15.00 בבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים:
בנו אהרון יורן וב"ב
ומשפחות יורקביץ, גינת, כהן, סילמן,
קלמן, רוזנבאום, רזיאלי ושמרגד

רשות הנמלים

אבלה
על מות

ד"ר
נפתלי וידרא

לשעבר יו"ר רשות הנמלים

ושולחת תנחומים
לבני המשפחה

במלאת שנה למותו של יקירנו

יורם מוהילבר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום חמישי 3 בספטמבר 87 בשעה
4.00 אחה"צ בבית הקברות בנחלת יצחק

המשפחה

למשפחת וידרא

השתתפותנו הכנה באבלכם
הכבד על מותו של

ד"ר נפתלי וידרא ז"ל

צבי ואיזי רוזנפלד
רוזנפלד ספנות בע"מ

איגוד המשתמשים בהובלה ימית

אבל על מותו של

פרופ' נפתלי וידרא ז"ל

ומביע תנחומים למשפחה

גדי ססובר יו"ר — אריה מהולל מנהל
חברי ההנהלה

האיגוד הארצי לימאים "דירוגים"
וציבור הימאים
אבלים על מותו של

פרופ' נפתלי וידרא ז"ל

ממייסדי ומעצבי הספנות הישראלית

תנחומינו הכנים למשפחה

האבלים על פטירתו של חבר הנהלתנו

פרופ' נפתלי וידרא ז"ל

מחלוצי הספנות העברית
אישרוים לשנת 1983
תנחומים למשפחה

החבל הימי לישראל
המועדון הימי והכלכלי

משתתפים בצער המשפחה
על מות

פרופסור נפתלי וידרא ז"ל

א. זימן
אורדו ספנות בע"מ

המכון הישראלי לתכנון ומחקר תחבורה

אבל על מותו של

ד"ר נפתלי וידרא ז"ל

ממייסדי המכון

ומביע תנחומים למשפחה

לשכת המסחר והתעשיה חיפה

אבלה על מותו של

פרופ' נפתלי וידרא ז"ל

ומביעה תנחומים למשפחה האבלה

גדי ססובר נשיא — אריה מהולל מנכ"ל
חברי ועד הלשכה

קואופרטיב דן

משתתף בצער החבר

בנימין וילי והמשפחה

במות עליו **אחיו** ז"ל

על מותו של ידידנו היקר

מקס שפייץ ז"ל

האבלים: יצחק בלוך
והנהלת מלון שולמית בחיפה

לפרופ' סולוביצ'יק וביתו

אבלים יחד אתכם על מותה של

ד"ר הלן סולוביצ'יק

חנה ויוסף חלד

קואופרטיב דן

אבל בכות הגימלאי

אנגרט אהרון ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

מבכים על מותו של

פרופ' נפתלי וידרא ז"ל

מנחשוני ומניחי היסוד של הספנות העברית

ומביעים תנחומינו למשפחה

אל־ים אוניות בע"מ

אנו מתאבלים על מותו של

ד"ר נפתלי וידרא ז"ל

מחלוצי הספנות הישראלית
ומביעים תנחומינו למשפחה

החברה הישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

תודה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה
עם פטירתה של

אלינור ארציאלי

המשפחה

נכשל נסיון גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביוטכנולוגיה השוודית פרומנטה

שני הישראלים לשעבר ניסו לרכוש את החברה באמצעות "טראנס ריסורסס" החברה האם של "חיפה כימיקלים" שבבעלות השניים

מאת יונתן שרמן

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

נסיונם של אנשי העסקים הישראלים לשעבר גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביו־טכנולוגיה העסקית משוודיה, "פרומנטה", נכשל.

גנגר וריקליס ביקשו לרכוש את החברה באמצעות חברת "טראנס ריסורסס" שהיא החברה האם של "חיפה כימיקלים" ונמצאת בבעלות גנגר וריקליס.

"טראנס ריסורסס" הציעה ביולי לרכוש את "פרומנטה" תמורת 214 מיליון דולר. היא גייסה את הגיבוי הפיננסי הנדרש משני בנקים להשקעות בארצות הברית: "דרקסל למברט ברנהם" ו"מבר־הקטרס הנובר קראסט".

ה"זול סטריט ז'ורנאל" שריווח על כשלונו של נסיון ההשתלטות בסוף השבוע מסר, כי הצעתם של גנגר וריקליס לא נתקבלה עקב סירובם של הבנקים הנושים של פרומנטה לקבל את ההצעה. בנקים אלה הם מבעלי המניות הגדולים של החברה כיום בגלל הסדר הובות.

אריה גנגר

"טראנס ריסורסס" הודיעה בזמנו, כי היא מעוניינת לרכוש במיוחד את החברה הבת של "פרומנטה" בארצות הברית, חברה זו ששמה "סדר" פעילה בתחום הכימיקאלים. "טראנס ריסורסס" הודיעה, כי היא תמשיך במשא ומתן לרכוש נכסים בבעלות "פרומנטה" ואפשר שתידון גם רכישת חברת "סדר".

חברת "טראנס ריסורסס" קבעה את ה־30 בספטמבר כתאריך האחרון לקבלת הצעתה אך היא חזרה בה כעת, חודש לפני תאריך זה, כיוון שלא היה סיכוי להשלמת העסקה.

חברת "פרומנטה" היא אחת מקבוצות הביו־טכנולוגיה הגדולות באירופה. היא נחשבה לסיפור ההצלחה הבולט בשוודיה, בשנים האחרונות, עד שמייסדה איש העסקים המצרי לשעבר ריפעת אל סעיד נחשף בשקרים לגבי השכלתו האקדמית. חשיפה זו הביאה לזעזוע ולמשבר המור בחברה.

משולם ריקליס

חילוקי דיעות בין בנק לאומי לבנק המזרחי בקשר לבטחונות חברת "דניש"

יומיים לפני הפתיחה מחדש טרם נמצא הסדר לחברה ● הרשת חייבת לשני הבנקים האלה כ־1.4 מיליון ד'

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חילוקי דיעות התגלו בימים האחרונים בין בנק לאומי לבנק המזרחי בקשר לבטחונות של רשת החנויות דניש. הרשת שנקלעה לקשיים כספיים חמורים חייבת כספים בעיקר לשני בנקים אלו והסכום של החוב מתקרב לכ־1.4 מיליון דולר, מזה כמיליון דולר חוב לבנק לאומי.

חילוקי הדיעות בין בנק לאומי לבנק המזרחי קשורים לפירוש ההסכם בעניין הבטחונות שנתנה רשת רים לשני הבנקים. בבנק לאומי גורסים שהבטחונות מתחלקים באופן שווה בין שני הבנקים. לעומת זאת גורסים בבנק המזרחי שהבטחונות שניתנו לבנק זה עדיפים יותר.

לבנק לאומי יש עניין רב להצליח ולמכור את רשת רים כעסק חי. בבל"ל הפעילו לחצים על בנק המזרחי להימנע מהגשת תביעה משפטית נגד הרשת. בהתחלה הסכים בנק המזרחי להיענות לבקשה זו ולבטל את הצעדים המשפטיים שנקט נגד רשת דניש, אך מאוחר יותר חזר בו בנק המזרחי מהבטחתו והגיש תביעה משפטית נגד הרשת לעיקול כספים.

הסיבה לכך נובעת מחשש שהיה בבנק המזרחי שהבנק מופלה לרעה בעת חלוקת הכספים שמגיעים כיום לרשת. ענייניה הכספיים של רשת דניש מנוהלים כעת ע"י מומחים חיצוניים שאחד מהם היה בעבר עובד של בנק לאומי.

בשלב זה עדיין אין התקדמות ממשית בעניין הנוגעים למכירתה של רשת רים לגורמים שגילו בה עניין. על פי הסיכום שהושג לפני כשבוע אמורה היתה הרשת להיפתח בראשון בספטמבר אך יומיים לפני הפתיחה המתוכננת של הרשת עדיין אין פתרון לקשיים הכספיים של החברה ולא ברור כלל אם הסניפים של הרשת או חלקם אמנם ייפתחו.

הבנקים הישראלים מעדיפים את "אלסינט" בידיים רב לאומיות

מומחי צ'ייס מנהטן בנק השלימו בדיקה ראשונית של אלסינט

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מומחים מטעם צ'ייס מנהטן בנק השלימו בסוף השבוע שעבר סקר ראשוני על שוויה של חברת אלסינט. המומחים של הבנק האמריקאי הוזמנו לישראל ע"י הקונסורציום של הבנקים הישראליים שהם הנושים של חברת אלסינט.

מומחי צ'ייס מנהטן ערכו סקר ראשוני על השווי של חברת אלסינט והם חזרו לארה"ב בסוף השבוע שעבר. על בסיס הנתונים שאספו עד כה ונתונים אחרים שיימסרו להם בימים הקרובים הם אמורים להכין מעין תשקיף שיפרט את חברת אלסינט במטרה לנסות ולהציע אותה לחברות אמריקאיות המתמחות בתחומי האלקטרוניקה.

בבנקים הישראלים סבורים שיש סיכוי להבריא את חברת אלסינט רק אם השליטה בחברה אלסינט תועבר לגורם רב־לאומי שיוכל לתפעל את החברה במטרה להבריאה.

בנק גדול: מציאת פתרון בעניין הלביא תשפר האווירה בשוק המניות

חוזר ליועצי השקעה ממליץ להגדיל את היקף ההשקעה במניות, לקראת פדיון מניות הבנקים באוקטובר 87

מאת יהודה שרוני

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מציאת פתרון בענין פרויקט הלביא, התקדמות בנושאי הסכם השכר במיגזר הציבורי, עשויים להביא לשיפור נוסף באווירה הדורית בשוק המניות. נאמר בסקירת סוף השבוע של אחד הבנקים הגדולים הנוגעת לשוק המניות. באותה סקירה נאמר כי מספר בלתי מבוטל מניות נסחרות כעת במחירים נוחים להשקעה.

שוק המניות השפיע בשבוע שעבר מירבוי ההנפקות הגדולות סכומי כסף גדולים על חשבון הפעילות בשוק המישני, ומהשיפור בתוצאות העיסקיות שהושגו על ידי פירמות עיסקיות רבות במחצית הראשונה של 1987. חוזר שהופץ בסוף השבוע על ידי אחד הבנקים ממליץ ליועצים להגדיל את אחוזי ההשקעה במניות, בהערכה כי צפויה זרימה מסויימת של כספים לשוק בעקבות פידיון מניות הבנקים באוקטובר 1987.

מומחים לענייני בורסה מציעים לציבור הרחב לנהוג בזהירות, ולא להצטרף לפי שעה למעגל המשקיעים, עד לבחינה מדוקדקת יותר של מגמות השוק. להערכת אותם מומחים, הציבור הרחב נכוה מספר רב של פעמים מכך שהוא יוצר על טעויות העבר.

יציבות באג"ח

כלכלני אחד הבנקים הגדולים מעריכים כי בתקופה הקרובה לא צפויים שינויים מהותיים ברמת התשואה לפדיון של איגרות החוב. הגורמים שהשפיעו בשבוע שעבר על המסחר באג"ח היו היקפי המכירות של האיגרות שהונפקו על ידי בנק ישראל, וכן היציבות בשוק המניות, והעדר ציפיות לפיחות קרוב של השקל.

עוכבה חתימת הסכם התשלומים בין המלונאים לסוכני התיירות

מחשש לעבירה על חוק ההגבלים העסקיים

מאת זוהר בלומנקרנץ

סופר "הארץ"

לענייני תיירות

חתימת הסכם התשלומים החדש בין התאחדות המלונות לאיגוד סוכני תיירות עוכבה מפני שהתעורר חשש שיש בו משום עבירה על חוק ההגבלים העסקיים.

היועצים המשפטיים של שני האירגונים יבדקו את ההיבטים הקשורים לחוק זה לצורך נסחו של הסכם התשלומים החדש.

בינתיים סוכם, כי סוכני התיירות ייהנו מהסכם התשלומים החדש מיום אחד נוסף שיאפשר להם לבדוק את החשבונות לפרעון שיוגשו על ידי המלונות, ומועד הפרעון יוזל לאחר ששה ימים.

מועד פרעון החובות ימשיך לחול פעמיים בחודש גם בהסכם התשלומים החדש ולא יצומצם לפעם אחת בחודש בלבד.

בנק הפועלים ילווה לסטודנטים עד 3,000 ו־6,000 ש' למימון הלימודים

הסטודנט יוכל לדחות את תשלום הקרן עד שנתיים בהלוואה צמודה, כך שבתקופה ראשונה הוא יחוייב רק בתשלום הריבית ● 10% ריבית לשנה וההלוואה צמודה עד חמש שנים

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים מפעיל החל מהיום תכנית אשראי מיוחדת לסטודנטים, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה וכן לתלמידים במוסדות חינוך על־תיכוניים אחרים. תכנית האשראי כוללת כמה סוגי הלוואות והיא נועדה להקל על הסטודנט במימון שכר לימוד והוצאות אחרות שיש לו במהלך לימודיו.

הסטודנטים יהיו זכאים לקבל הלוואה בסכום של עד 3,000 שקל למימון שכר הלימוד או למטרה אחרת. ייחודן של הלוואות אלה בכך שהסטודנט יוכל לדחות את תשלום קרן ההלוואה, כך שבתקופה הראשונה הוא יחוייב רק בתשלום ריבית.

דחיית פרעון קרן ההלוואה יכולה להיות עד 24 חודש בהלוואה צמודה ועד ל־12 חודש בהלוואה לא צמודה. המוסד נועד להקל על הסטודנט בפרעון ההלוואה ולהתאים את תנאי ההחזר לאמצעים העומדים לרשותו.

ההלוואות ניתנות בתנאי ריבית מועדפים של 10 אחוז לשנה (0.833 אחוז לחודש) בהלוואה צמודה לתקופה של עד חמש שנים. הלוואות לא צמודות לתקופה של עד שנתיים יינתנו בריבית הבסיסית בתוספת אחוז אחד — כיום ריבית של 2.25 אחוז לחודש.

סטודנטים משנה שלישית יהיו זכאים להלוואות מוגדלות בסכום של עד 6,000 שקל למימון שכר הלימוד ולמטרות אחרות. גם על הלוואות אלה יחולו הסדרים של דחיה של עד שנתיים בפרעון הקרן.

מהיום יסחרו בבורסה במק"מ כמו באג"ח; התשואה לפדיון תיקבע ע"פ ביקוש והיצע

מאת יהודה שרוני

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הנהלת הבורסה מנהיגה מהיום שיטת מסחר חדשה במלוות קצרי מועד (המק"מ). השיטה החדשה תהיה פומבית, והמסחר בה ייערך בשיטה הנהוגה כיום באגרות חוב. השינויים ברמת התשואה לפדיון של המלוות תיקבע על פי הביקושים וההיצעים, שיוזרמו על ידי הציבור הרחב, בניגוד לשיטה הקודמת, לפיה נקבע השער באופן בלעדי על ידי בנק ישראל.

כיום נסחרות 12 סדרות שונות של מלוות למועדי פדיון, בין חודש לשלושה חודשים. התמורה הכספית של המלוות המונפקות על ידי הבנק המרכזי היא 1.06 מיליארד שקל, שמתוכה מוחזק על ידי הציבור הרחב 476 מיליון שקל, ועל ידי בנק ישראל 584 מיליון שקל.

בנק ישראל מתכוון להגדיל את היקף פעילותו במלוות אלה, ולהתאים לשיקולי המדיניות המוניטרית. בתקופה הקרובה ינפיק הבנק המרכזי 12 סדרות נוספות של מק"מ, ויאריך את התקופה לפדיון עד מחצית השנה.

השימוש במק"מ יעשה על מנת לנטרל את השפעתם של זרמים מוניטריים חד פעמיים בשוקי הכספים. במקביל יצמצם בנק ישראל את היקף פעילותו בשוק אגרות החוב.

המלוות קצרי המועד נסחרים כיום ברמת תשואה לפדיון של 13 אחוז. ההשקעה בהן פטורה ממס הן עבור חברות והן עבור משקיעים פרטיים.

היום ידונו בהעברת טורקיה ויוון לארקיע

מאת זוהר בלומנקרנץ

הדרך להעביר מידי אל על לידי ארקיע את קווי התעופה לטורקיה ויוון תידון היום בפגישה של ראש מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה, שי שהמי, לנציגי שתי החברות.

ההצעות הקיימות הן: 1) ארקיע תבצע את הטיסות הללו בשביל אל על בהתאם לצורך. 2) ארקיע תבצע טיסות אלה בכל ימי השבוע וללא יוצא מן הכלל, אך שאר המערכת (כיתוס ממוחשב, שיווק והתחשבנות) תישאר בעינה. 3) כל הקשור בקווים אלה יועבר בלעדית לידי ארקיע. הצעה אחרונה זו עלולה להתגלות כמסובכת לביצוע.

עורך את המדור: יצחק לאור

הקריקטוריסט הפלשתיני שנורה בלונדון מת מפצעיו

מאת שאול צדקא

סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). עלי נאג'י אל אראמי, הקריקטוריסט המפורסם ביותר בעולם הערבי, מת אתמול בלונדון מפציעתו האנושה לאחר שאלמוני ירה בראשו בחודש שעבר.

אל אראמי, פלשתינאי אשר עבד בעתון הכוויתי "אל קבאס", נורה מחוץ למשרדי המערכת בשכונת צ'לסי, ומאז לא שבה אליו הכרתו.

במשך שנים רבות הוא מתח בקריקטורות שלו ביקורת חריפה על אוזלת ידו של העולם הערבי, ולא חסך את שבט מכחולו מיאסר עראפת.

לפני 10 ימים עצרה המשטרה הבריטית פלשתינאי בשם איסמעיל סואן, ברשותו נמצא סליק נשק גדול, שממנו, על פי החשד, נלקח הנשק אשר הרג את אל אראמי. העצור הוא איש אש"ף, והחוקרים בודקים את האפשרות כי מקורבי עראפת הם אשר קיבלו את ההחלטה לחסלו.

הקריקטוריסט אמר לחבריו כמה פעמים, כי חייו תלויים מנגד, אולם ברשימת המבקשים את נפשו לא היו המשטרים באיראן ובלוב, גם נגדם נהג לצייר.

עתון מצרי: קדאפי רוצה להיות משה דיין

"כמו ישראל הקטנה הוא רוצה לפלוש למדינות שכנות, להרוג חפים מפשע, להפעיל טרור ולאלץ נערות מוסלמיות להתגייס לצבא"

קהיר, (ע"מ). עתון מצרי התוקף את שליטה של לוב, מגלה שקדאפי סובל בעצם מתסביך ששמו "משה דיין", ושהוא שואף לחקות את מעשי ישראל, אלא שתוצאות הן הפוכות.

"אל אחבאר" המסים את מאמרו, במילים "יוסיף אללה לעם הלובי מפני תהלוכותיו של קדאפי. המטורף" כותב בין היתר: "יתכן שלא רבים יודעים, כי קדאפי הוא אחד המעריצים המושבעים של ישראל ורואה בה מופת לחיקוי, שהרי ישראל היא מדינה קטנה, שהצליחה לפלוש לשכניה, להרוג חפים מפשע ולהשיג בכוח ריבונות על המזרח הערבי".

"הוא סבור, כי כוחה של ישראל נובע מהעובדה, שבידה הנשק המודרני ביותר וקבוצות טרור הכפופות למדינה וכן מהעובדה, שבתחום הצבאי קיים בישראל שוויון בין הגברים לנערות".

"מהסיבות הללו, ומתוך התפעלותו הרבה של קדאפי מהדגם הישראלי במזרח הערבי, הוא רכש את הנשק המודרני ביותר בכמה מיליארדי דולר והביא נשק מבריה"מ, שהוכו נותר בארגזים בנמל טוברוק במשך שנים. לכן הוא גם הקים קבוצות טרור ולבסוף גם אילץ נערות מוסלמיות לוביות רבות להתגייס לצבא".

"כמו כן, כפי שישראל פלשה ללבנון, רצה גם קדאפי לפלוש לשכנים. הוא שקל 'פלישה' למצרים, אולם יעצו לו, שחד מעסתו תהיה מתפידה, שכן המצרים עצמה הביסה במלחמת אוקטובר את זו שאותה קדאפי מחקה".

"לכן הוא החליט לפלוש לצ'אד, מתוך סברה, שהוא "משה דיין", אשר יכבש לבירת צ'אד כשמסביבו חיילות לוביות, ויעניק הצהרות לעתונות העולמית, בדיוק כפי שעשה דיין אחרי תבוסת '67. אלא שהתוצאות היו הפוכות, והבאו של קדאפי הובס בשלושה קרבות גדולים. כל הסימנים אף מעידים, שהחל קיצו של קדאפי בצ'אד".

תלה עצמו בדירתו מפני ששקע בדיכאון על מות הס

מאת שאול צדקא

סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). אדרה ברטסי, פרדנאצי, תלה את עצמו בדירתו מפני ששקע בדיכאון לאחר מות רודולף הס. בעלת הבית של אריק בול גילתה את גופתו בחדרו בעיירה קטנה בחבל בקינגהמשייר. היא אמרה למשטרה, כי מאז מות סגנו של היטלר "חייו של הדייר לא היו חיים". היא סבורה, כי האיש בחר בחבל התליה, משום שכאותה צורה מת גם נרשא הערצתו.

עורכת את המדור: עדה ארשמיין

מתפשטות המהומות נגד העוני והרעב המחריפים בביירות

"הוי אמין, גנב, נזרוק עליך נעלים, רוצים אוכל" — צעקו מפגינים בלבנון

תושבי ביירות הבעירו צמיגים, השתלטו על משאיות מזון וחסמו את דרכי הגישה לנמל ● ההפגנות על רקע סיחרור מחירים של מוצרי מזון בסיסיים

33 גופות של אנשים, שהיו כנראה חברי כת דתית, נתגלו בשבת במחסן בבית הרושת ברחוב קריאה, מסרה המשטרה. בהודעה נאמר, כי בין הנספים פארק סודיה, (48), נשיאת חברה למלאכת יד מסורתית, ושלושת ילדיה. פארק היתה מבוקשת על ידי המשטרה, משום שהשתמטה מתשלום חובות בהיקף של מיליון דולר. עדיין לא ידוע מה היתה סיבת המוות. שכנים מסרו, כי העובדים והילדים התגוררו בשיכון משותף ליד בית החרושת והשתתפו בטקסים דתיים כל לילה. בתמונה: קצין משטרה בודק את הגופות. (תצלום איפ"י)

ביירות (ע"צ וע"ר). תושבי ביירות נרגזים חסמו רחובות, הבעירו צמיגים והשתלטו על משאיות מזון בשכונות דרום־ביירות ביום שישי במחאה נגד העוני והרעב המחריפים בלבנון, ובעיקר בבירה המחולקת.

עדי ראייה מסרו, כי נוסעים לחו"ל נאלצו ללכת שני קילומטר ברגל לנמל התעופה הנמצא דרומה לשכונות אלה, משום שהכבישים ודרכי הגישה לנמל נחסמו.

"האנשים הנוסעים בכביש זה כדי לעלות על מטוסים הם אלה בעלי הדולרים. נמשיך לחסום את כבישים, עד שיימצא פתרון למצוקה שלנו", אמר אחד המפגינים.

ההפגנות פרצו על רקע סיחרור של מחירי מוצרי מזון בסיסיים, בשל הידרדרותה של הלירה הלבנונית. ההפגנות הולו עוד ביום חמישי ברובע המוסלמי במערב־ביירות והפכו במהרה למהומות אלימות.

חיילים סורים ולבנונים ירו באוויר כדי לחסום בני־נוער מפריצה לבנק המרכזי. צעירים נראו שודדים חנויות יוקרה, וכמה מהם הסתלקו עם הכסף של הקופות.

עדי ראיה מסרו, כי מאות חיילים סורים העמדו במצב הכן לאורך הרחובות ומנעו את התפשטות מעשי האלימות.

אדם שהרכיב על כתפיו ילד בן שנתיים, שלעס פרוסת לחם, צעד בראש קבוצה של מפגינים באיזור ברביר שצעקו סיסמאות נגד הרעב ונגד הנשיא הנוצרי אמין ג'מאייל: "הוי אמין, הוי הגנב, נזרוק עליך נעלים, אנו רוצים לאכול".

הלירה הלבנונית איבדה יותר מ־71 אחוז מערכה מתחילת 1987, ובעקבות זאת מוצרי יסוד שונים התייקרו ביותר מ־300 אחוז.

השכר הממוצע ירד ל־24 דולר לחודש, לעומת 85 דולר לפני שנה ו־800 דולר ב־1977.

מספר גדול של קבצנים גוברים אחר מזון בערימות אשפה ואנשים עומדים בתור כדי לקבל חבילות מזון ששלחו להם קרוביהם בחו"ל.

תורים ארוכים משתרכים ליד המאפיות תוך מריבות וסיכסוכים בין ממתינים.

כמה גורמים במערב־ביירות מאשימים את הנשיא ג'מאייל הנוצרים אחרים המתגוררים במזרח ביירות, שם המצב טוב יותר. וטוענים, כי הנוצרים מנהלים מלחמת התשה כלכלית נגדם.

לא היו כל הפגנות במזרח ביירות בעוד ששידורים של תחנות רדיו במערב־ביירות קראו ל"מהפכה של הרעבים והעניים".

מחריפות השביתות בקנדה

שוטרים מנעו בכוח הסתערות עובדי הרכבת לתוך הפרלמנט

לאחר שבית הנבחרים העביר הצעת חוק לשבירת השביתה הכללית של הרכבות

מאת גלעד דוקן

סופר "הארץ" בקנדה

אוטאווה (מיוחד ל"הארץ"). אורבע שורות שוטרים מצוידים באלות כבדות, במגינים ובמסיכות הגנה שקופות, מנעו אתמול הסתערות של מאות מפגינים על בניין הפרלמנט באוטאווה.

לאחר שבית הנבחרים העביר במהירות הצעת חוק מטעם הממשלה לשבירת השביתה הכללית של חברות הרכבת, איימו איגודי העובדים הסעה במודעות של השובתים ממונטריאול ומטורונטו לבירת המדינה. העובדים המתפרעים דרשו להיפגש עם ראש הממשלה מאלרוני ופרצו את המחסומים לבניין הפרלמנט. כוח מתוגבר שהוכן מראש יצא מן הבניין והסתער על המתפרעים, שנסוגו במהרה.

שביתת שתי החברות הארציות לתובלה משתקת כשליש מן המשק, ושביתת חברת הנוסעים העיקרית את רוב קווי הנוסעים. לפחות חלק מ־50 אלף השובתים רמזו, שלא יכבדו את צווי החזרה לעבודה, והי משבר מחריף.

פייר שבנמאן ירוץ לנשיאות צרפת במקרה שמיטראן יפרוש

מאת יואב טוקר

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). אחד מראשי האגף השמאלי של המפלגה הסוציאליסטית, שר החינוך לשעבר, ז'אן־פייר שבנמאן, הודיע אתמול על מועמדותו לנשיאות צרפת בבחירות בשנה הבאה. שבנמאן הדגיש עם זאת, כי הוא רואה עצמו "מועמד למועמדות" מטעם המפלגה הסוציאליסטית רק אם יחליט הנשיא מיטראן שלא "לרוץ" לתקופת כהונה שנייה.

תוקף המנדט הנשיאותי של פרנסואה מיטראן עתיד לפוג בעוד כשמונה חודשים. הנשיא טרם הודיע אם בכוונתו להציג את מועמדותו לתקופת כהונה שניה (בת שבע שנים). ההצבעה בבחירות תערך, בשני סיבובים, בחודשים אפריל ומאי של השנה הבאה.

שפע השערות הניחושים בדבר כוונותיו של הנשיא התפתחו בשבועות האחרונים לכדי ביטויים של עצבנות ניכרת בשורות המפלגה הסוציאליסטית: אחד מראשי הסוציאליסטים, שר החקלאות לשעבר, מישל רוקאר, כבר הודיע כי בכוונתו להציג את מועמדותו לבחירות ולהתמיד ביחסו "יהיה אשר יהיה", כלומר, תהיה אשר תהיה החלטתו של מיטראן.

רוקאר נהנה בסקרי דעת הקהל משיעורי־תמיכה גבוהים ביותר ומקובל לפי שעה כ"נכס האלקטוראלי" הבולט ביותר בשורות הסוציאליסטים. מיטראן זוכה לפי שעה, במישאלים, לשיעורי תמיכה מקבילים לערך.

אולם רמזיו הפומביים האחרונים של רוקאר התפרשו כנסיון להאיץ במיטראן להודיע ולהבהיר על פרישתו.

כל המהגרים לארה"ב יעברו בדיקות איידס

וואשינגטון (ע"צ וע"ר). הממשל האמריקאי הודיע רשמית ביום שישי, כי יוחל בבדיקות איידס של כל המהגרים למדינה החל מן האחד בדצמבר.

בהודעה רשמית של שירות הבריאות הפדרלי נאמר, כי מחלת הכשל החיסוני הנרכש תוכנס לרשימת המחלות המדבקות על פיהן ניתן לחסום כניסתם של מהגרים לארה"ב.

הנשיא רייגן הודיע בחודש מאי, כי הוא ביקש לבצע בדיקות איידס לכל המהגרים ולכל האסירים בבתי הכלא הפדרליים. הוא גם עודד ממשלות מקומיות בארה"ב להציע בדיקות איידס לזוגות העומדים להתחתן ולאסירים בבתי כלא מקומיים.

ארגונים של זכויות האדם וגם מוסדות רפואה ממשלתיים טענו, כי אין להנהיג חובה של בדיקת איידס כוללת, וקראו להגביל את הבדיקות האלה לקבוצות בעלות סיכון גבוה, ולא לקבוצות גדולות כמו מהגרים.

במאי הסרטים ג'ון יוסטון מת בשנתו בגיל 81 מנפחת־ריאות

היה בעיצומו של בימוי סרטו האחרון "מיסטר נורת"

ניו פורט, רוד איילנד (ע"צ וע"ר). הבמאי ההוליבודי הנודע, ג'ון יוסטון, מת כאן ביום שישי בגיל 81. יוסטון ביים רשימה ארוכה של סרטים אמריקאיים, מהם ידועים ביותר כמו "הנץ ממלטה", "אוצר סיירה מאדרה" ו"מובי דיק" ואחרונה גם את הסרט שזכה באוסקר, "הכבוד של פריצי".

יוסטון מת בשנתו לאחר שסבל מסיבוכים שונים כתוצאה מנפחת בריאות. הוא מת בדירה ששכר כאן בעת שעסק בביומו של הסרט האחרון שלו "מיסטר נורת".

"מייד עם היוודע דבר מותו הגיעו דברי הספד וההערכה על יוסטון מרחבי עולם הבידור והאמנות. "כמה עצוב הדבר. אבד לנו ענק נוסף. ירחם האל על נשמתו", אמר פרנק סינטרה, שמילא תפקיד ראשי בסרט "הרשימה של אדריאן מסנג'ר" משנת 1963.

יוסטון עצמו כתב את התסריט לסרט "מיסטר נורת". אולם ויתר על תפקיד חשוב בסרט בגלל מצב בריאותו הירוד. תפקיד זה הועבר לידיד הוותיק, שחקן הוליבוד הנודע, רוברט מיטשם.

בעת האחרונה ביים את הסרט בנו של יוסטון, ואחת מהשחקניות הראשיות היא בתו אנג'ליקה, שקיבלה פרס אוסקר על תפקידה בסרט שבביומו "הכבוד של פריצי".

יוסטון, בנו של השחקן וולטר יוסטון, היה מתאגרף מקצועי, סופר ולפי דבריו עצמו "עתונאי שנכשל", עד שאביו שכנע אותו לנסות כוחו בכתיבת תסריטים.

יוסטון אמר לעתים קרובות, כי הסרט החביב עליו מכל היה "האיש שרצה להיות מלך", שהיה מבוסס על סיפור של רודיארד קיפלינג. אולם סרט זה היה כישלון קופתי.

בעת "ציד המכשפות" האנטי־קומוניסטי בשנות החמישים בהוליבוד, נטש יוסטון את עיר הסרטים ועבר לאירופה, ומשם ביים סרטים שזכו לתהילה רבה בעולם כולו כמו "מלכת אפריקה" בהשתתפות האמפרי בוגרט וקתרין הפבורן, ו"שורש השמים".

יוון ביטלה מצב מלחמה טכני עם אלבניה שהוכרז ב־45

אתונה (ע"צ וע"ר). ממשלת יוון ביטלה ביום שישי מצב מלחמה, שהיה קיים בין יוון לבין אלבניה הקומוניסטית מאז 1945.

דיפלומטים באתונה אמרו, כי ביטול מצב המלחמה הוא סימן חשוב לשיפור היחסים בין שתי המדינות.

מצב המלחמה היה קיים טכנית בין שתי המדינות, על אף שהן כוננו יחסים דיפלומאטיים ביניהן ב־1971.

مطابقة للأصل

בת 64 עבדה במטבח ישיבה ושברה את 2 ידיה בשתי תאונות נפרדות

בשתי התאונות החליקה כששטפה את הרצפה במטבח • טוענת כי התאונות אירעו בגלל אי נקיטת אמצעי זהירות ע"י מעסיקיה

(ע). עובדת מטבח בישיבת הדרום ברחובות תובעת פיצויים מהישיבה, בטענה כי בעת עבודתה שברה את ידיה, בזו אחר זו, בשתי תאונות עבודה נפרדות, כשהחליקה פעמיים בזמן שטיפת רצפת במטבח.

עליזה אלקהל (64) מרחובות עבדה במטבח ישיבת הדרום, מייסדה של הסתדרות הרבנים באמריקה. בתביעתה היא מציינת שב־16.11.83 היא שטפה את רצפת המטבח, החליקה, ושברה ידה השמאלית. לטענתה, בשל שביעות הרצון מעבודתה, ביקשו המנהלים ממנה להמשיך בעבודה, למרות שהתקשתה בכך, והסכימו למלא בקשתה לעבוד בחצי משרה בלבד.

שלוש שנים לאחר מכן (18.8.86) אירעה לה תאונה דומה בעת שטיפת הרצפות, והפעם נשברה ידה הימנית.

בשני המקרים היא אושפזה בבית החולים "קפלן" ברחובות, וידיה הושמו בגבס לתקופות ממושכות. היא נזקקת לטיפולים ולעזרה, ולדבריה היא ממשיכה לסבול כאבים. סגן מנהל המחלקה האורטופדית של בית החולים "הלפטוף", ד"ר ולגנין זסלנו, קבע לתובעת נכות בשעור של 30.7% לצמיתות.

התובעת טוענת ששתי התאונות אירעו בשל אי־נקיטת אמצעי זהירות מתאימים על־ידי מעסיקיה.

טרם הוגש כתב הגנה.

איגודי מוסיקאים עתרו נגד משרד הפנים בעניין שלום חנוך

שני האיגודים מבקשים מבג"ץ להורות למשרד הפנים לבטל את אשרות השהייה שהוצאו ל־3 נגנים המלווים את הזמר בהופעתו החדשה

(ע). האיגוד הארצי של המוסיקאים בהסתדרות ואגודת המוסיקאים העצמאיים מבקשים מבג"ץ להורות למשרד הפנים לבטל את אשרות השהייה שניתנו לשלושה נגנים, תושבי חו"ל, אשר הוזמנו ללוות את הזמר שלום חנוך בתכניתו החדשה.

העתירה הוגשה שלשום נגד משרד הפנים ונגד יהודה טליה, אמרגנו של שלום חנוך.

העותרים טוענים, כי בתחילת יוני 1987 נודע להם, כי הזמר מתכוון להביא ארצה נגנים זרים, באמצעות אמרגנו, לסדרת מופעים שהוא מתכנן.

העותרים טוענים, כי הם פנו לשירות התעסוקה והיפנו את שימת לבם לכך, למרות זאת, לטענתם, בסוף יולי 1987 הגיעו הנגנים: רוני וריי פטרסון ודרי מרטין לארץ והחלו בחזרות עם הזמר שלום חנוך.

העותרים פנו למשרד הפנים וביקשו לבטל את אשרותיהם של הנגנים אך משרד הפנים דחה אותם בלך־ושוב ולא ביטל בסופו של דבר את האשרות.

הנגנים הישראלים טוענים, כי עצם עבודתם של הנגנים הזרים בארץ פוגעת בנגנים המקומיים וגורם להם נזק כספי, מה גם שבמשך 20 השנים האחרונות ליוו נגנים ישראלים את הזמר שלום חנוך, ולא נגנים זרים.

טרם נקבע מועד לדיון המשפטי בעתירה.

יעקבי: לתת מעמד אזור פיתוח א' למפעלים עתירי ידע ביקנעם

כ־600 עובדי סולתם ימלאו היום שאלונים לגבי האופציה שבה הם בוחרים

מאת דן סגיר, סופר "הארץ"

בעקבות ההתרחשויות במפעל "סולתם" בשבוע שעבר מציע שר הכלכלה והתיכנון והתקשורת גד יעקבי לשר האוצר לדון בישיבה הבאה של ועדת השרים לענייני כלכלה בהצעתו להעניק מעמד של אזור פיתוח א' למפעלים עתירי ידע ביקנעם.

עד עתה הוענקו תנאי סיוע ממשלתי אלו לשני מפעלים שהוקמו באזור, ביוזמת השר יעקבי.

כ־600 מעובדי סולתם אמורים למלא ביום ראשון שאלונים, בהם ידיעו להנהלת המפעל באיזו אופציה הם בוחרים, בהתאם להסכם שהושג בין ועדי העובדים והנהלת סולתם וכור. כ־450 עובדים אחרים ימשיכו בעבודתם במפעל.

אלה מבין 600 העובדים שיבחרו בחופשה בת 4 חודשים יקבלו שכר של עד 75 אחוזים מזה המשולם כרגיל לעובדים בחופשה. אלה שיבחרו בהשתלמות מקצועית יעברו קורסים מיוחדים בתוך המפעל בנושאי מחשבים, כירסום, אנגלית ועוד, ארבעה ימים מדי שבוע, ויקבלו שכר תמורת חמישה ימי עבודה שבועיים.

תנאים מיוחדים נקבעו בהסכם עבור אלה מן העובדים שיבחרו לפרוש כליל מהעבודה, תמורת פיצויים מוגדלים, או פרישה לפנסיה מוקדמת.

בבא־ברוך חייב 1500 שקל על שיחות טלפון ולא משלם

בזק הגישה תביעה נגד הרב ברוך אבו־חצירא

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

חברת "בזק" הגישה שלשום תביעה נגד הרב ברוך אבוחצירא, בנו של הבבא־סאלי, עקב אי־תשלום חשבון טלפון משנת 1984. במקביל ניתקה "בזק" את מכשיר הטלפון של אבוחצירא.

בכתב התביעה נאמר כי אבוחצירא ניהל שיחות טלפון, והוא משתמש בטלפון, אך כשהגיע חשבון לסך 200 ש"ח, הוא קיבל חשבון טלפון — סירב לשלם. עוד נאמר בכתב התביעה כי אבוחצירא נדרש פעמים רבות לסלק את החוב, אך לא עשה כן.

כיום מגיע החוב של הרב ברוך אבוחצירא ל־1,690 ש"ח, ו"בזק" מבקשת מבית המשפט להזמין את אבוחצירא לדין, ולחייבו לשלם את החוב בצירוף ריבית חוקית, הפרשי הצמדה וכן הוצאות המשפט ושכר טירחת עורך דין. טרם הוגש כתב הגנה.

עדיין מחלוקת בין הטייסים להנהלת אל־על על גיל הפרישה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

ישיבת משא ומתן נוספת בין ההנהלה לטייסים בחברת התעופה "אל על", הסתיימה שלשום ללא תוצאות מעשיות.

הצדדים המשיכו לדון בעיקר בהעלאת גיל הפרישה ל־65, ובקביעת שנות הוותק. באשר לגיל הפרישה — הנושא ייבדק באירופה, אם המדינות שאליהן טסה "אל על" מאפשרות לטייסים מישראל עד גיל זה לטוס אליהן.

בעניין הוותק קיימים עדיין חילוקי דעות לגבי שיטת החישוב. נציגי ההנהלה מבקשים לחשב את שנות הוותק מחדש, עם העלאתו בדרגה של טייס, ללא קשר לשנות הוותק שלו בחברה קודם לכן. לדוגמה, קצין ראשון ששירת מספר שנים בחברה, ועלה לדרגת קברניט — שנות חישוב הוותק שלו יתחילו ממועד זה. הטייסים מתנגדים לשיטה זו. לא נקבע מועד חדש להתכנסות, אולם יש להניח כי הצדדים ישובו וייפגשו בתחילת השבוע.

הישיבה שלשום היתה קצרה מהרגיל, כיוון שמשתתפיה המשיכו ממנה להלווייתו של משה לוי, מחזיק תיק התחבורה בהסתדרות, שבמשך תקופה ארוכה ליווה את חברת התעופה הלאומית.

2 בקבוקי תבערה נזרקו ברצועה; צה"ל הקים מאחז מדרום לעזה

מאת איתן רבין

שני בקבוקי תבערה נזרקו במהלך השבת ברצועת עזה.

בקבוק אחד נזרק לעבר משאית צבאית שלשום בלילה. לא היו נפגעים. הבקבוק השני נזרק לעבר תושב רפיח.

בסוף השבוע הקים צה"ל מאחז זמני בסמוך למקום, שבו הושלך בקבוק תבערה לעבר רכב של כוחות הביטחון בכביש הראשי מדרום לעזה. בעבר היה במקום מאחז זמני אך צה"ל הסיר אותו לאחר רגיעה.

מקורות משטרתיים ברצועת עזה מסרו, כי בשבועות האחרונים מתגברת התופעה שילדים בני 8–10 מכינים בקבוקי תבערה וזורקים אותם לעבר כלי רכב של כוחות הביטחון.

נודע כי במקרה האחרון שבו נלכדו שני ילדים שזרקו בקבוקים, היה אחד מהם בנו של אסיר בטחוני ידוע, ששוחרר בעיסקת השבויים.

המקורות המשטרתיים ציינו, כי בשבועות האחרונים נזרקו למעלה מ־20 בקבוקי תבערה ברצועת עזה.

המשטרה תעמיד לדין אנשי מג"ב שהתעללו בערבים במלון קונקורד

המתלוננים טענו, כי השוטרים נהגו לפקוד את דירתם בת"א, היכו אותם הכריחו אותם לשתות שתן, לאונן ולעבור השפלות אחרות

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

המשטרה ממליצה להעמיד לדין פלילי חמישה שוטרי משמר הגבול ועוד שוטר נוסף לדין משמעתי, בעקבות החקירה שהתנהלה בתלונותיהם של אורחים ערבים העובדים במלון קונקורד בתל אביב שהתלוננו כי אנשי משמר הגבול תקפו אותם, היכו בהם, התעללו בהם והשפילו אותם.

הערבים, העובדים במלון קונקורד ומתגוררים בדירה ברחוב הירקון בתל אביב, התלוננו, כי בחודש מאי השנה נכנסו כמה פעמים שוטרי משמר הגבול לדירה שבה התגוררו, ערכו במקום חיפוש והיכו אותם.

בין השאר טענו המתלוננים, כי אנשי משמר הגבול אילצו אותם לשתות שתן ואף לאונן לעיניהם וכך השפילו אותם במשך שעות רבות.

חוקרי היחידה לתלונות הציבור במשטרה השלימו את החקירה בתלונותיהם של הערבים העלו ממצאים, כי קיים חשד לכאורה שהשוטרים ממשמר הגבול פעלו שלא כדין.

המלצה להעמיד לדין פלילי חמישה משוטרי משמר הגבול בגין הסגת גבול, תקיפה בנסיבות מחמירות ושימוש לרעה בכוח המשטרה.

לגבי שוטר נוסף הומלצה העמדה לדין משמעתי, כנראה בבית הדין למשמעת של המשטרה.

כבכל מקרה של תיק חקירה על שימוש בכוח הועבר תיק החקירה הזה על המלצותיו לעיון ולהחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

ח"כ רן כהן הודיע אתמול, כי ברצונו לפנות לשר המשטרה ולתבוע מציאתן של דרכים מתאימות שיבטיחו, כי ערבים העובדים ומתגוררים בערים הגדולות יזכו להגנה משטרתית מתאימה וייחסך מהם וממעבידיהם הצורך לפנות לחברי כנסת כדי שהמשטרה תמצה את החוק.

ח"כ רן כהן אמר את הדברים במכתבו על ממצאי החקירה המשטרתית בקשר לתלונות הערבים, קורבנות ההתעללות כדבריו של רן כהן, במלון קונקורד בתל אביב.

ח"כ רן כהן, שבעקבות התערבותו ופנייתו למפכ"ל המשטרה החל בטיפול בתלונות הערבים על אירועי מלון קונקורד, אומר, כי הוא מברך על סיום החקירה ועל ההחלטה להעמיד את האשמים לדין.

עונג שבת בחיפה

ערב חורי, הפגנתי מעט. קרוב צעירים בילו ביום שישי בערב, בבית קפה במדרחוב של רחוב נורדאו בהדר הכרמל. (צילום: שחר עזרן, "תרשות")

להט חנך רחוב, ציווה לעצור מפגינים שהפריעו, ולשוטרים שסירבו קרא "פחדנים"

זעם רב בקרב שוטרי משטרת תל אביב על עלבונות שהטיח ראש העיר בעת שחנך רחוב חדש בשיכון בבלי • תושבי תל עמל קרבו אל צ'יץ' כדי למחות על איומיו נגדם ומשטענו נגדו השוטרים כי אין בתקרית זו משום עילה למעצר אמר ראש העירייה, לקול תשואות הקהל בטקס: "אם כך מתפקדת המשטרה, אין פלא שכך פני המדינה" • משטרת מחוז ת"א פרסמה הודעה לפיה לא היתה לה סמכות לעצור את המפגינים

מאת חיים הנדורקר

בצמרת משטרת מחוז תל אביב שורר זעם רב על ראש עיריית תל אביב שלמה להט לאחר שכינה שוטרים בשם "פחדנים". גורמים במשטרה רוצים להגיש תלונה נגד להט בגין העלבת עובדי ציבור, ואולם נראה כי פיקוד המשטרה אינו נוטה לכך.

ביום חמישי אחר הצהריים נאם להט בטקס קריאת רחוב על שם יוסף פעמוני בשיכון בבלי בתל אביב. תושבי גבעת עמל הסמוכה הלכו לקרוא קריאות בגנות להט, בעקבות הודעתו במועצת העירייה, כי יקשה על חייהם של תושבי השכונה כדי לפנותם מהמקום. כמה מתושבי השכונה התפרצו לעברו ולהט הורה לשוטרים שהיו במקום לעצור את המפריעים. אנשי המשטרה טענו כי אין במעשים הללו משום עבירה על החוק ולפיכך לא יבצעו מעצרים.

להט כינה את המשטרה ואת השוטרים "פחדנים" והוסיף: "אם כך מתפקדת המשטרה, אין פלא שכך הם פני המדינה". הדברים נאמרו לקול תשואות הקהל בטקס.

השוטרים נעלבו ופנו למפקד מחוז תל אביב ניצב גבי עמיר וביקשו ממנו להגיש תלונה נגד להט. ביום שישי פנה עמיר ללהט לקבל הסברים ואולם השיחה נסתיימה כאשר עמיר זועם ונפגע. מקורביו של להט טענו כי השיחה היתה באווירה גיגונית, וכי יש לבדוק אם אכן נהגה המשטרה כיאות.

משטרת מחוז תל אביב פירסמה הודעה לפיה לא היתה למשטרה כל סמכות לעצור את [...]

הגבר הנשוי מנתניה שניסה לרצוח את אהובתו נעצר ל־15 יום בפקודת שופט

לקח אותה למזבלה של נתניה ואמר לה להתפשט • כשהתנגדה, הסיר את חולצתה בכוח, החדיר לגופה חומר צורב וחבט בראשה במקל, גרר אותה לבור שנכרה מראש וניסה להכות בראשה בבלוק ושוב לקברה • האשה התנגדה, זרתה חול בעיניו והצליחה להימלט • החשוד הוא סגן מנהל מחלקת גנים ונוף בעיריית נתניה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

מעצרו של סגן מנהל מחלקת גנים ונוף בעיריית נתניה, החשוד בניסיון לרצח על רקע רומנטי, הוארך שלשום על־ידי שופט בית־משפט השלום, ראובן ג'יבלי, ב־15 יום.

נציג המשטרה סיפר בבית המשפט, כי החשוד נפגש עם האשה בתחנת אוטובוס בשכונת אזורים בנתניה ביום רביעי האחרון סמוך ל־8.30 בערב. הפגישה נערכה לפי תיאום מראש והאיש הוביל אותה לעבר שטח חולות נטוש, בקרבת המזבלה העירונית.

כשהגיעו למקום ביקש החשוד מן האשה להתפשט וכשזו התנגדה, הוריד מעליה את חולצתה וחזייתה, החדיר לעבר מינה חומר צורב ולאחר מכן חבט בראשה במקל. הוא ניסה לגרור אותה לבור, שנכרה מראש ועל מנת לקבור אותה.

לאחר מכן הרים החשוד חפץ בגודל בלוק וזרק עליה אך המתלוננת חמקה מן הפגיעה. כאשר החשוד ניסה לאחר חפץ נוסף, עלה בידי האשה להימלט, אך החשוד רדף אחריה, תפש אותה ושוב גרר אותה לעבר הבור.

אולם האשה זרקה חול בעיניו והצליחה להימלט.

בבקשת המעצר נאמר גם כי החשוד חבט בראשה של המתלוננת וניסה לגרור אותה לכיוון בור שאותו הכין מראש. עוד נאמר בבקשת המעצר כי לאחר מכן נטל חפץ בגודל של בלוק, השליכו לעבר המתלוננת. למזלה היא זזה הצידה ובכך ניצלה.

האשה טוענת כי ניסתה להימלט להימלט, אך עורק רדף אחריה, וכשלכד אותה ניסה לפגוע בה בשנית. היא לא איבדה עשתונותיה, השליכה חול לעיניו ולאחר מכן, למרות החבלה בראשה, היא נמלטה מהמקום. בדרכה היא עצרה נהג מונית שהוביל אותה לבית החולים.

עורק חשוד בנסיון לרצח, בחבלה בנסיבות מחמירות והדחה בחקירה. לדברי נציג המשטרה, לאחר שעורק נחקר, הוא קשר עצמו למקרה.

רהיטים שעמדו בתצוגות בהנחות ענק!
SALE! SALE!
מחסני ד־ר
תחנת הרכבת, בני־ברק (מול הקניון) טל 793194

"מי שטיפש שיישב בפנים" אמרו השוטרים ועצרו גנב שפרץ בשבת במאה שערים

מאת אורי ניר, סופר "הארץ"

הגיבור הקומי של השבת בירושלים היה פורץ תל־אביבי, שהחליט משום מה לפעול דווקא בשכונת מאה־שערים, ודווקא בשבת אחר הצהריים, שעה שהשכונה הומה שוטרים וחרדים זועמים.

בתוך המולת ההפגנה, בין אדי הגז המדמיע, התקרבו כמה מתושבי מאה שערים אל השוטרים, כשהם אוחזים בצעיר חבוט, ובכלי פריצה. מסתבר שהפורץ השלומיאל נתפס "על חם" בידי תושבי השכונה, הוכה מכות נמרצות, ונמסר לידי החוק.

השוטרים, שקיבלו את הפורץ לידיהם היססו מעט, ושאלו את מפקדיהם מה עליהם לעשות בו. "תעצרו אותו, כמובן. מי שטיפש, שיישב בפנים", היתה התשובה.

בשרון: גבר התאבד, אשה ניסתה להתאבד וניצלה

(ע). ברחוב אושיסקין 5 ברמת־השרון התגלתה שלשום בבוקר גופתו של גבר כבן 50. את הגופה גילה מוסכאי, שהגיע לעבודתו בסופרמרקט סמוך, וראה גבר שרוע על הריצפה. לאחר שהתקרב הבחין כי האיש ללא רוח חיים. הוא הזעיק את המשטרה, ומשם נמסר כי מדובר בהתאבדות.

תושבת רעננה בת 30 ניסתה בליל שבת לשים קץ לחייה, בבליעת גלולות בכמות גדולה. חברתה שהגיעה לדירתה הזעיקה את המשטרה, והאשה פונתה לבית החולים מאיר בכפר־סבא, שם קיבלה טיפול רפואי ואושפזה.

ילדה בדתה סיכול שוד אחרי שצפתה בטלוויזיה

(ע). ילדה ממכמורת שהתלוננה על שוד מזויין, העסיקה שלשום בבוקר את שוטרי משטרת נתניה שעות ארוכות. רק לאחר חקירה ובדיקה בשטח נשברה וסיפרה, כי בדתה את הסיפור מליבה.

הילדה בת ה־10 נותרה לבדה בביתה במכמורת, וככל הנראה צפתה בסרט. כשהגיע אביה הביתה, סיפרה, כי גבר רעול פנים חדר לדירה כשבידו אקדח, וביקש ממנה את הכסף. השודד החל לחטט במגירות, לפי סיפור הילדה, ואז נתנה לו הילדה מכה, האקדח נשמט מידיו והוא ברח.

שוטרי משטרת נתניה הגיעו למקום, חקרו ובדקו ולא מצאו כל סימן ועדות לסיפור. מאוחר יותר נשברה הילדה והודתה בפני אביה כי בדתה את הסיפור.

מכר מכונת תפירה שגנב ב־150 ש' ונידון לשנתיים

(ע). שנתיים מאסר בפועל הוטלו על ויקטור גבאי (36) תושב נתניה, שהודה בגניבת מכונת תפירה מבית הספר "מורשה", שבו עבד כשרת.

לפי כתב האישום, גנב גבאי את מכונת התפירה, ששווייה 2,000 ש"ח, ומכר אותה ל"אלטעזאכן" במחיר 150 ש"ח. הוא ביצע את הגניבה ביום שני בשבוע שעבר, 48 שעות לאחר מכן נעצר, ולמחרת הוגש נגדו כתב־אישום.

השופט ראובן ג'יבלי דן אותו לשנתיים מאסר בפועל ושנתיים על תנאי, בציינו כי לאיש הרשעות קודמות.

עורך את העמוד: יצחק לאור

עצור!
טיול לחו"ל בחינם!
אם ברשותך, ספרים כתבי יד יהודים עתיקים, כלי כסף יהודיים, רקמות, ציורים, אומנות יהודית, וכל פריט עתיק בעל תוכן יהודי — אספן גדול מחו"ל ישמח לממן בתמורה טיול לחו"ל או לקנותם במחיר טוב.
טלפונים 03-795061, 03-5709222

האזינו היום
בשעה 4.00 אחה"צ
לתוכנית "קו פתוח"
בגל"י־צה"ל
שתארח את
מר יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
לקראת פתיחת שנת הלימודים תשמ"ח
מאזינים המעוניינים להפנות שאלות לשר
מוזמנים להתקשר החל מהשעה 13.00
לטלפונים 03-813344-5
מנחה מיכה פרידמן

מערכת אישית יבמ/2
עכשיו בישראל

למערכת האישית יבמ/2 תכונות יחודיות רבות, ביניהן:

- חיבורים ליחידות גלויות רבות בנויים במערכת.
- זכרון עד 160 מיליון בתים.
- תקליט קשיח בתכולה של עד 230 מ' בתים.
- תקליט אופטי חדיש המכיל עד 200×8 מ' בתים.
- גרפיקה וטקסט באיכות גבוהה - עד 256 צבעים בו־זמנית.
- שילוב ברשתות תקשורת לסוגיהן.
- בסיס לישומים גדולים ומתוחכמים.

יבמ IBM
פרטים והדגמות אצל המשווקים המורשים של יבם
לקבלת שמותיהם טלפן 03-618500

ורשבסקי פרילוך דובר

הארץ

יום א' ה' באלול תשמ"ז
30 באוגוסט 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002 חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

לבטל את מינוי זאבי

מדוע התקפל ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, תחת לחץ ומסכים להשאיר את רחבעם (גנדי) זאבי בתפקידו כמנהל מוזיאון הארץ? האם קיבל הצעה שלא היה יכול לסרב לה? קשה להבין את החלטתו. ונותר רק ההסבר הרעוע שנתן: הוא מוחל על כבודו, נעתר לפניות של ידידים משותפים, ומסיר הצידה את כל הנימוקים שהיו צריכים להכריע נגד השארת זאבי, שכן המנהל־הסקנדליסט "עשה עבודה טובה" במוזיאון.

אחת העילות להתפטרותו של זאבי היתה פרץ גס של עלבונות שהטיח במבקר העירייה. שמואל רוביצ'ק הסיר בדו"ח שלו את המסווה מעל אגדת הניהול הטוב של המוזיאון, האלוף־בדימוס, בסגנון המוכר לנו מהעבר, שפך עליו קיתון של עלבונות. להט תבע ממנו התנצלות. הוא סרב. התפטרותו התקבלה.

הכבוד שעליו מחל להט היה אפוא לא רק כבודו־שלו, של תושבי עירו ושל מוסד־תרבות בעיר, אלא גם של המבקר המושמץ. כנגד אלה הכריע את שתדלנותם של קיבוצים אחרים, מקרב האלופים־במיל', שניים המנהל המודח, ואת תירוץ הניהול המוצלח בבינוי. הח"כ יצחק ארצי, חבר מועצת העירייה, התפטר במחאה ממועצת המנהלים של המוזיאון. מלבד שאר הסיבות, סניגור ה"טרנספר" של ערבים אינו ראוי, לדעתו, לנהל מוסד־תרבות בעיר. הח"כ מרדכי וירשובסקי הוסיף את הלולתו מההחלטה השערורייתית שהתקבלה במועצתה הפרטית של חבורת גנראלים־לשעבר.

יש רשימה נוספת של סיבות הפוסלת את זאבי לתפקיד. נזכיר רק את שיחת הטלפון המפורסמת, אשר בה מחל האיש על כבודו, באישון לילה, ונעתר בזריזות לפנייתו של עבריין לבוא למקום מפגש. לימים נידון העבריין, טוביה אושרי, למאסר עולם על רצח אבורי כפול, שגוויות קורבנותיו התגלו — הדבר לא היה ידוע אז עדיין למטולפן — בליל אותה שיחה.

כבוד, אם כן, אין בכל הסיפור המטריד הזה. מה שיש בו הם שרירות, נמהרותו של ראש עירייה שהסתבך בהחלטה פסולה, וקהל תושבים משתאה על הדרך שבה מתנהלים העניינים במוסד עירוני. הנהלת המוזיאון, שבידה לבטל את המינוי, חייבת להתכנס ולהכריע מייד בנושא שאין להשאירו לנטיותיו המזדמנות של ראש העירייה.

אי יציבות בפיליפינים

לאחר שמפקד הצבא בצפון הודיע שימסור את הבסיס לכוחות הנאמנים לנשיאה אקינו הגיע למעשה המרד — והחמישי במספר מאז הודח הנשיא מרקוס — לקצו. אך מנהיג המרד, הקולונל הונאסן, הצליח לברוח וספק אם הוסרו הסיבות שהביאו להתקוממות.

הקצינים הצעירים שהתמרדו שייכים ל"קבוצת הרפורמה של הכוחות המזוינים" והיו בין התומכים בהתקוממות נגד הנשיא מרקוס. אך הם היו קשורים (ואולי עדיין קשורים) עם הגנראל אנריליה, שהיה מיניסטר ההגנה בממשלה קודמת של גברת אקינו עד שהודח בחשד במעורבות בנסיון מרידה קודם. הגנראל אנריליה התנגד לנשיאה גם על רקע שאיפות אישיות וגם בשל עמדתו המתונה־מדי, בעיניו, כלפי המרד הקומוניסטי המתמשך, מצד אחד, וכלפי המרד המוסלמי המתמשך, מצד שני.

זו היתה גם אחת הטענות העיקריות של מאות הקצינים שהצטרפו למרידה האחרונה. העובדה שהפעם עמדו במרכז ההתקוממות דווקא קצינים צעירים ובעלי דרגות בינוניות מדגישה את הרוחות שבה נדרשת הגברת אקינו לטפל הן בטענותיהם, הצבאיות־פוליטיות, והן בבעיות הכלכליות המערערות את התמיכה הציבורית שעליה נשען שלטונה.

כֶּשֶל סולתם

הצורך בפריוואטיזציה של משק העובדים אינו נופל מהצורך בפריוואטיזציה של חברות ממשלתיות

מאת אברהם טל

סולתם: שיקולים זרים בניהול העסקי

ראשי ההסתדרות וחברת העובדים יעשו בוודאי הכל כדי לשכוח ולהשכיח את מה שקרה בסולתם. מבחינתם היה זה סיוט חולף, שאינו ראוי להסקת מסקנות עקרוניות. ככל שיימחק מהר יותר מן הזכרון, כן ייטב. אבל מי שצפה בסיוט מן הצד, ללא מחויבות אידיאולוגית ורגשית לרעיון של משק העובדים, לא יוכל שלא להסיק מסקנות קשות מאירועי השבוע שעברו בירוחי הרושפה יקצעם.

בסולתם הומחש — לא בפעם הראשונה, אך בצורה דרמטית ביותר — שהלך מחשבותיהם, ציפיותיהם ותגובותיהם של עובדי מפעל הסתדרותי זהים לחלוטין לאלה של עובדי מפעל לא־הסתדרותי. פירושו של דבר: המאמץ המתמשך להוכיח לציבור שבמפעל הסתדרותי העניינים מתנהלים "אחרת" מאשר במפעל לא־הסתדרותי, בזכות מערכת היחסים המיוחדת הנהלה־עובדים — נכשל כשלון חרוץ.

נכון שעובדי סולתם נדרשו לבלוע גלולה מרה מאד עם השבתת רובו של המפעל. אבל באותה מידה נכון ש"פסיקת הברפלד" לטיפול בעובדים נוכח המשבר — היא התגובה ההגונה והנדיבה ביותר שאפשר להעלות על הדעת בנסיבות הבנות. גיבור בעליל שהובנה לא בהשראת שיקולים עיסקיים, אלא בעיקר בהתחשב בשיקולים חברתיים (ספק גדול אם מעסיק פרטי היה מציע לעובדיו תוכנית כזאת בנסיבות דומות). דבר זה לא מנע את התגובה האלימה של העובדים, שהגיעה לשיאה בכליאת מנהלי כור במשך 38 שעות בתנאים של בני ערובה. מאמץ רעיוני חינוכי שנעשה במשך עשרות שנים, התפורר ועלה בעשן הצמיגים הבוערים כזית שער המפעל.

התנאים במפעלי חברת כור טובים במידה ניכרת מאשר במפעלי תעשייה מקבילים במיגזר הפרטי: סולם השכר גבוה יותר, ההטבות מרחיקות־לכת, קיימת תוכנית של השתתפות ברווחים, זכותו של עובד למקום העבודה מבוצרת. המצוות הללו מקויימות בחברת העובדים לשמן — אבל מצפים שתצמח מכך גם תועלת: העובד יזכור את הרעיונות שעליהם מושתתים יחסי העבודה במפעל, לא רק בימי חלוקת רווחים, אלא גם בזמנים קשים.

תקווה זו נכזבה בסולתם, ועמה נגוזה האמונה, שתנאים טובים ויחס הוגן לעובד מבטיחים הבנה, סבלנות, וגמישות מצידו. מסתבר שרמת הציפיות וההתנהגויות אינן נגזרות מ"רצוי" אבסולוטי כלשהו, אלא נקבעים על־פי כלל ברזל אוניברסלי המצוי — פלוס. תרגום: כמה שלא תיתן ומה שלא תעשה — תמיד יצפו ממך לקצת יותר, ויתאכזבו ממך (במיוחד ממך, המנהל בכור, המתיימר להיות "משלנו" ו"לטובנו") אם לא תעמוד בציפיות. בסולתם, מפעל הסתדרותי, התאכזבו — והסיקו מסקנות נמרצות.

נאמר במלים קשות אך ברורות: בחברת העובדים משמש מנגנון ניהול פטרנליסטי, שיצא מן האופנה במאה הקודמת, על־רקע מקהלת גינויים מצד תנועת האיגודים המקצועיים. ראשי חברת העובדים והנהליה, המשוכנעים כי הם יודעים מה טוב לעובדים, יוצאים מגדרם כדי להוכיח שהם בשר מבשרם ועצם מעצמותיהם. אחרי־כן המנהלים מתפלאים ונדהמים על שהציפיות שעוררו בלב העובדים מביאות אותם לנשוך את היד המטיבה, סליחה, לכלוא את בעלי הרצון הטוב. האין זה פתטי?

בפרשת סולתם הובלט גם מודש האבסורד הטמון במצב שבו האיגוד המקצועי והאירגון העסקי מתנהלים תחת גג אחד — עם פרימאט מוצהר של הראשון; המנהלים אינם חופשים לפעול לפי שיקולים עסקיים, אלא חייבים לפזול כל העת לבעלי הבית האמיתיים — יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, ומעליו המזכ"ל, הפוסק העליון. מנהלים הפועלים על־פי שיקולים עיסקיים בלבד לא היו מציעים לעובדים "פסיקת הברפלד"; קרוב לוודאי שהיו מגיעים בעיניהם משהו הדומה יותר ל"פסיקת דברת" שהתנתה בפני פועלי רום־כרמל. יתר על כן, ספק אם העובדים היו מגיעים מלכתחילה לתנאי שכר והטבות שהגיעו אליהם בסולתם — ועוד נחזור לכך מה חלקם של תנאים אלה בכשלון העיסקי של החברה, ולפחות בקושי להתאים את עצמה ביתר גמישות לנסיבות המשתנות.

מנהלי כור מקבלים תכתיבים מרמויות פוליטיות, השוקלות מטבע הדברים שיקולים פוליטיים. עם כל האהדה וההערכה למנכ"ל קיסר — לא נעלם ממנו לרגע שהוא מצוי בנתיב המוביל לראשות מפלגת העבודה, ואילו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי הברפלד שואף לתפוס את מקומו כמנכ"ל. איך אפשר לנהל עסקים בריאים כאשר ההחלטות העיסקיות המכריעות (החל בענייני שכר, המחירים, וכלה ב"פסיקת הברפלד" למיניק — סולל בונה וסולתם, מתנהלות מטעם יו"ר הדירקטוריון החברה, העומדים אחת לארבע שנים במבחן כפול של בחירות מפלגתיות? היתכן שלא יפזלו כל הזמן בבצעה, אך בעקיבות, אל האלקטורט — ויקבלו החלטות בהתאם?

אגב, תולדותיה של אותה החלטה הלזו היא ההוראה בשתיקה מצד ראשי ההסתדרות, העוברים לסדר היום על עבריינות. מנכ"ל כור אמר שבתקופת השבי, עובדי סולתם לא "פגעו" במנהלים לרעה מבחינה פיסית: האמנם? האם צריכים העובדים להפליא מכותיהם במנהלים כדי שתהיה פגיעה פיסית? מר גביש אולי אינו יודע — או העדיף לשכוח — שכליאת אדם נגד רצונו היא עבירה מפורשת על פקודת החוק הפלילי.

בוא יבוא יום, ועובדי מפעל של כור יראו למנהלים את נחת זרועם. למה לא? בסולתם הוכח שפגיעה במנהלים נסלחת, אם הם שייכים לחברת העובדים (המשטרה חוקרת עובדים ממפעל רום־כרמל על מעשים פחות חמורים מאשר עבירה תיזם של פועלי סולתם, לפי תלונת מנהלי החברה).

מרבים לדבר על הצורך בפריוואטיזציה — מכירת חברות ממשלתיות לציבור. מבחינה אידיאולוגית, הצורך בפריוואטיזציה של חברות הסתדרותיות אינו פחות מהצורך בפריוואטיזציה של חברות ממשלתיות: באלו גם באלו יש התערבות של שיקולים פוליטיים במינויי צמרת הניהול; באלו גם באלו יש חששות לנתק בין הסמכות והאחריות; בשני המקרים מתערבים שיקולים זרים בניהול העסקי, ובשניהם הכשלונות הם בסופו של דבר על חשבון הציבור.

ההבדל הוא רק בכך, שבחברות ההסתדרותיות כל זה אפוף במעטה אידיאולוגי סמיך — שלא עמד במבחן בסולתם.

תרגילי ההשהיה

למרות שחלפו שנתיים מאז פסק בית המשפט שהעבריין היהודי מצרפת הוא בר־הסגרה, עדיין נמשכת הסחבת שנועדה למנוע את הסגרת נקש ולאפשר לו לרצות את עונשו בארץ

מאת גדעון אלון

בימים הקרובים ימלאו שנתיים לפסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים שהעבריין ויליאם נקש הוא בר־הסגרה, ויש להעבירו לצרפת לצורך העמדתו לדין באשמת מעורבות ברצח האזרח הערבי, עבדאללה הקר, בפברואר 1983 בעיר בזנסון בצרפת. אבל מאז ועד היום נעשו על־ידי שרים, ח"כים ממפלגות הימין, רבנים וחברי הוועד הציבורי למען העבריין היהודי (שבבואו ארצה היה מעורב בנסיון שוד מזוין) אלף ואחד "תרגילי השהייה" שנועדו למנוע את הסגרתו לידי רשויות המשפט בצרפת.

תקציר הידיעה מלפרט את כל האירועים שהתרחשו בפרשה זו, אולם על קצה המזלג ראוי להזכיר כמה סימני־דרך במסלול ההתמשכות הארוך של נקש מפני הסגרה:

● בספטמבר 1986 דחה בימה"ש העליון את הערעור שהגיש נקש על פסיקת בימה"ש המחוזי, וקבע פה אחד כי נקש הוא "בר הסגרה".

● בדצמבר 1986 החליט שר המשפטים, אברהם שריר, בתוקף סמכותו על־פי חוק ההסגרה, שלא להסגיר את נקש לצרפת. ביסוד החלטתו עמד החשש לפגיעה בחיי נקש בכלא הצרפתי. בתצהיר שהגיש לבימה"ש העליון כתב שריר: "לפי מיטב הבנתי ושיפוטי, ולפי צו מצפוני, סבור אני בלב שלם, כי קיום סכנה לחייו של נקש יש בו כדי להצדיק החלטתי שלא לצוות על ביצוע ההסגרה". החלטת שריר ניתנה בניגוד לעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, שצידד בביצוע ההסגרה.

● במארס 1987, בתום דיונים ממושכים בעתירות, שהוגשו ע"י כמה ח"כים וקבוצת פרופסורים מהאוניברסיטה העברית נגד החלטת שריר, החליט בג"ץ (בהרכב חמישה שופטים: שמגר, בן־פורת, דב לוין, אלון וברק) לפסול את החלטת שריר, והורה לו לשקול אותה מחדש. בג"ץ דחה את כל הנימוקים שהניעו את שר המשפטים להפעיל את סעיף 18 לחוק ההסגרה, וקבע בפסק־דין מפורט ומנומק, המשתרע על־פני 121 עמודים, כי "שיקולים כבדי משקל אינם יכולים להתבסס על השערות שאינן מעוגנות בנתונים בדוקים".

● במשך שלושה חודשים חיפש שר המשפטים נימוקים כבדי־משקל למניעת הסגרתו של נקש, שיוכלו לעמוד במבחן בג"ץ. הוא הטיל על צוות משפטנים מיוחד, בראשות מנכ"ל משרדו, חיים קלוגמן, לבדוק את טענות פרקליטיו של נקש כי צפויה סכנה לחייו אם יוסגר לידי הצרפתים. עו"ד שלמה גוברמן נשלח במיוחד לצרפת כדי להיפגש עם האחראים על שירות בתי הסוהר הצרפתי, ובתום הבדיקה המליץ הצוות להסגיר את נקש. גם היועץ המשפטי לממשלה, ופרקליט המדינה, יונה בלטמן, היו באותה דעה, וקבעו: "בטלה כל עילה לאי־מתן צו ההסגרה, ועליך ללמוד ולהפעיל במהרה את סמכותך, ולהורות על הסגרת האיש".

● בחודש יוני החליט השר שריר, אחרי הרבה התלבטויות והיסוסים, לחזור בו מהחלטתו האומללה, ולהורות על הסגרתו של נקש לצרפת.

להיזהר [illegible]

אבל בשלב זה, כשנדמה היה שהפרשה סוף־סוף הסתיימה, ונקש יועלה על המטוס הראשון שיוצא משעריה, החלה לפעול במלוא המרץ התנועה השדולה למען העבריין היהודי. פרקליטיו, הלבנר רוח והרב שמחה מירון, פנו לבג"ץ בעתירה נגד שר המשפטים. השופטים דחו את העתירה. גם הנימוקים שהובאו בפניהם, לפיהם רינה נקש בהריון, לא עשו רושם על בימה"ש העליון ("על סמך מה אדוני טוען שהיא בהריון", אמר השופט שמגר לעו"ד רוח. "אדוני הרי לא הגיש לנו תעודה רפואית בעניין").

בינתיים יצאו בחיפזון שליחים לפאריס כדי לדבר על ליבם של גורמים משפטיים בצרפת שיוותרו בהם מבקשת ההסגרה. הח"כ חיים דרוקמן (מפד"ל) נועד עם שר המשפטים הצרפתי, אלבין שלאנדון, ושב בשבפיו בשורה, לפיה הצרפתים מוכנים שבחילופי איגרות בין שני שרי המשפטים ייקבע שנקש יועמד לדין בצרפת, ולאחר מכן ירצה את עונשו בארץ.

שריר, שחש עצמו כמי שחייב להיזהר בגחלים, אחרי שניכווה בר־מיוחד (ועל־ידי פסיקת בג"ץ), לא הודיע עתה להיענות לבקשת השדולה למען נקש שיסכים לחילופי איגרות. הוא הודיע לחברי הוועד הציבורי למען נקש, כי כל עוד לא יגמור בימה"ש הצרפתי את דינו, הוא אינו מוכן כלל לדון באפשרות של חלופי איגרות.

אולם אנשי השדולה למען נקש לא נואשו. הם נזכרו שביה"ד הרבני בירושלים הוציא בזמנו, לבקשת רינה נקש, צו עיכוב יציאה מהארץ נגד בעלה (כשהתעורר החשש שאם נקש יוסגר היא תישאר עגונה), ונאחזו בכך כבעוגן הצלה אחרון. בראשית יולי פנה היועץ המשפטי לממשלה לביה"ד הרבני, וביקש לבטל את צו עיכוב היציאה של נקש. אבל ביה"ד הרבני אינו ממהר. הוא קיים עד כה שתי ישיבות, שמע בפירוט את נציגי המדינה ופרקליטי נקש בעד־ונגד ביטול הצו, והורה להם להגיש את סיכומיהם בכתב.

ביה"ד הרבני התעלם לחלוטין מפרשנותם של משפטנים, שקבעו כי צו העיכוב ניתן בחוסר סמכות, וכי שר המשפטים רשאי להתעלם ממנו ולהסגיר את נקש מבלי להמתין להחלטת ביה"ד הרבני.

להתל במשמרות הצדק

בעוד ימים ספורים יוכל ויליאם נקש לחגוג בתאו שבכלא תל־מונד מלאת שנתיים להצלחתו להתל בכל משמרות הצדק של המדינה. כולם — שר המשפטים, חמישה שופטי בימה"ש העליון, שלושה שופטי בימה"ש המחוזי, היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה וצוות משפטנים במשרד המשפטים — קבעו כי יש להסגירו לצרפת, אבל הוא עדיין בארץ.

אגב, בעוד חודשים ספורים צפויה רעייתו, רינה נקש, להביא לאוויר העולם את "יורש העצר" של משפחת נקש, וזו תשמש מן הסתם עילה נוספת לדחיית ביצוע ההסגרה לצרפת. גורם משפטי בכיר, שעקב מקרוב אחרי השתלשלות האירועים בפרשה, אמר בצער: "פרשת נקש היא דוגמה לטיפול כושל שגרם נזק חמור לשלטון החוק במדינה. החלטתו השגויה והמוטעית של שר המשפטים, שניתנה בזמנו, שלא להסגיר את נקש לצרפת, גרמה לנו נזק חמור ומעמידה את פסיקות בתי המשפט שלנו במצב נלעג ומבוזה".

כששאלתי את הגורם המשפטי, מתי להערכתו יוסגר סוף־סוף נקש לצרפת, הוא חייך חיוך מריר והשיב "אולי כשבנו של נקש יגיע לעול מצוות".

השווים והשווים פחות

האפליה הממלכתית הקיימת בישראל בין יהודים ללא־יהודים אינה מעוגנת בחוק וחוצה את הקווים המפלגתיים

מאת אמנון רובינשטיין

לקונסול הכללי החדש של ישראל באטלנטה, מר מוחמד מסארווה, צפויים אתגרים רבים. על קושי אחד בוודאי יהיה קשה לו להתגבר: אם יתייצבו בפניו אורחים ישראליים המבקשים את עזרתו בחזרה ארצה, יהיה עליו להעמיד אותם בפני מבחן לאומי. אורחים יהודים יזכו לסיוע ממשלתה; אורחים ערבים, בני עמו ואולי גם כפרו, ידחו. ולא יעזור כאן התירוץ המשומש של שירות בצה"ל; גם חייל משוחרר־דרוזי, צ'רקסי, בדואי או נוצרי — לא יהיה זכאי לסיוע שמגיש משרד הקליטה לאזרחי ישראל באמצעות הקונסוליות שלנו. דין אחד לאורחים ממוצא יהודי; דין אחר לאורחים ממוצא לא־יהודי.

אפליה זו אינה קבועה בחוק. נהפוך הוא, היא לא־חוקית בעליל, בהיותה נוגדת את האמור בהכרזת העצמאות ובפסקי־הדין של בית־המשפט העליון בדבר שוויון הזכויות המלא של כל אזרחי ישראל, בלי שים לב לדתם או גזעם. בעבר היתה אחיזה משפטית כל שהיא לאפליה זו: תקנות שהתקין שר־האוצר קבעו אפליה בין אורחים יהודים ללא־יהודים לעניין פטור ממכס — על־ידי אימוץ נוסחה מחוכמת. מכיוון שמתקיני התקנה התביישו להשתמש בנוסח המפורש של יהודים ולא־יהודים, הם נזקקו לתעלול משפטי: זכאי להנחה ממכס רק מי שאלמלא היה אזרח ישראל, היה חל עליו חוק השבות; דהיינו, מי שהוא אזרח, מחילים עליו את ההנחה שאינו אזרח ושואלים אם היה או זכאי להינות מחוק השבות — הכל זאת לצורך פטור ממכס. קשה למצוא דוגמה יותר מבוזקת לעיקום הלשון והשכל מאשר ניסוח זה, המופיע גם בהנחיות משרד הקליטה.

האמת היא כי חוק השבות אינו שייך כלל לעניין אורחים חוזרים. להיפך, כל עיקרו של חוק השבות הוא בכך שהוא מופנה ליהודים שאינם אזרחי המדינה ואינו מבדיל בין אזרח לאזרח בתוך ישראל. הסברת ישראל, בכל מקום בו היא מותקפת בעניין חוק השבות, היא חוזרת וטוענת: חוק השבות אינו סותר את האמנה הבינלאומית למניעת האפליה הגזעית על כל צורותיה, משום שאין הוא נוגע למשפט הפנימי. הוא נוגע אך ורק ליחס שונה לגבי זכויות הגירה והתאזרחות — יחס שונה המותר על־פי האמנה. האפליה שנוקט משרד־הקליטה סותרת את האמנה, שישראל חתומה עליה, ופוגעת בטיעון הישראלי: זוהי אפליה הנוהגת לגבי אזרחים בתוך משפטה הפנימי של ישראל. ואולי ראוי לציין כי עקרון חוקתי כה חשוב הופקר כאן למען עניין שולי ביותר. מי פתי ויאמין — גם אם אין לו השקפת־עולם של שוויון־זכויות — כי הסיוע השולי שנותן משרד־הקליטה ליהודים בלבד ימנע אורח ערבי מלחזור ארצה או כי אפליה מסוג זה תשפיע על המאזן הדמוגראפי במדינה? להיפך: אפליה מקצבת ומרגיזה מסוג זה רק עוזרת להקצנת הרחוב הערבי ונותנת נשק בידי אויבי ישראל.

ואף־על־פי כן, ולמרות שפניתי בעניין זה, לפני מספר חודשים, לשר־הקליטה, לא נענה יעקב צור לפנייתי זו. בעצם, הצידוק היחיד שנשמע ממנו ומאנשיו הוא שכך נהגו בעבר כל שרי־הקליטה, כולל אלה שהיו אנשי עבודה ומפ"ם. זה צידוק מפוקפק ביותר: אנשי מטאלי המערך — לרבות אלה המגדירים עצמם שמאל ומטיפים מוסר לכל העולם — נתנו יד לשורה של דברים מאוסים שהפלו את ערביי ישראל לרעה וגרמו לנו נזק מיותר: מי יכול לשכוח את קצבאות יוצאי־צבא, שנחקקו ביוזמת המערך ובעידודו, שאינן מוענקות לערבים אך מוענקות ליהודים, גם אם לא שירתו בצה"ל וגם אם השתמטו משירות זה.

אך יש בפרשה זו משהו נוסף: שורש הרע הוא עצם סמכותו של משרד־הקליטה להעניק סיוע כספי לאזרחי ישראל בלי שהחוק יקבע אמות־מידה לחלוקת הכספים. על־פי הנוהג הישראלי, ההסמכה התקציבית כשלעצמה, מספיקה. בית־המשפט העליון אישר חוקיותו של נוהג זה בכל הנוגע לסובסידיות, תמיכות למוסדות, וכו'. הצרה, אם כי גם בעניין זה הייתי מעדיף חוק הקובע אמות־מידה מהותיות. הצרה השלמה היא כאשר משרד ממשלתי מתחיל לחלק כספי מדינה לאזרחים או לתושבים: סמכות זו, ללא הסמכה בחוק מהותי, היא־היא היוצרת בעיה חוקתית חמורה — בין שמדובר במענק למשתמטים מצה"ל בנסמה של תלמידי ישיבות, בין שמדובר באפליה בין אזרח אחד למשנהו. הגיעה העת לפסול את "החוקה" הזו: כשם שאין משרד ממשלתי רשאי לפטור אזרח מתשלום מס ללא הסמכה בחוק, כך אין הוא רשאי לתת לו מכספי המדינה, ללא אמות־מידה חוקיות.

ועניין אחר קשור נוסף: אפליה זו שנוהגים שרי המערך באזרחי ישראל הערביים, אינה מונעת מהם, כמובן, לבוא למגזר הערבי ערב הבחירות לכנסת, לגייס ולקבל רבבות קולות ערביים. כאן, לפתע, מתחיל השוויון המלא: כל הקולות שווים וכולם נספרים בקלפי — גם קולותיהם של אלה, שבין בחירות לבחירות, שווים פחות.

עינייני חולין / אליהו סלפטר

הלביא והיוזמה הפרטית

אחד הטיעונים היותר סבירים שנשמעו מפי המתנגדים לחיסול פרויקט הלביא הוא, שאסור לאבד את הנכס הטכנולוגי הטמון בידע ובניסיון של אלפי המהנדסים, הטכנאים והפועלים המקצועיים המועסקים עתה בתוכנית הפרויקט. בין הרעיונות השונים המושמעים להמשך הפרויקט העלתה הצעה להעבירו להון פרטי, כדי למלא את שיחסר בכספי בשנים הבאות, מאחר שרי אמריקאים הבהירו כי אין בכוונתם לממן את היוקרה הישראלית מכספי משלם המסים האמריקאי.

אך אם מדובר על "פריוואטיזציה" של הלביא, ישנה חלופה אחרת: להעביר ליוזמה פרטית את הידע הטכנולוגי הצבור אצל עובדי הפרויקט. את הרעיון כיצד לבצע זאת מפיץ בימים אלה רואה החשבון ואיש הציבור דן בבלי (הקשור גם בוועדה להבראת מצבה הכספי של האוניברסיטה העברית).

כאשר יוחלט סופית להפסיק את הפרויקט, תופיע על לוח המודעות של התעשייה האווירית הודעה כי מפעל הלביא נסגר בתוך 90 יום, אך הממשלה גייסה קרן של 75 מיליון דולר לעידוד פיתוחן של יוזמות טכנולוגיות על־ידי מי שהיו עובדי הלביא. הקרן תקציב 300 מענקים, בשיעור 250 אלף דולר כל אחד, לתוכניות הטובות ביותר בתחום הטכנולוגיה, בעיקר לצרכי שלום, שיוגשו בתוך שישה חודשים לוועדה שופטים המורכבת מאנשי הבריטה, מדע ותעשייה.

דן בבלי משוכנע שהצעה זו לא רק תמציא פתרון מהיר לבעיית התעסוקה, אלא תיתן תנופה לטכנולוגיה ולפיתוח היוזמה הפרטית הישראלית. חשבונו הוא בערך כזה: גם אם נבחן שפרויקט הלביא מספק תעסוקה לכ־3,000 עובדים, הרי אנשי תעשייה סבורים שבכוחותיהם לא יתקשו במציאת תעסוקה חלופית. גם אם מניחים כי מחצית מבין 300 הרעיונות שיאושרו על־ידי הקרן יתגלו בתום שנה או שנתיים כרעיונות סרק, הם יעסיקו בינתיים חלק מהעובדים. אשר ל־150 המוצלחים יותר, הם יוכלו להעסיק כל אחד בממוצע עשרה עובדים. אך חשוב יותר: כ־10% מההצעות יתגלו כרעיונות מבריקים, אשר יוכלו לשמש בסיס לפיתוח תעשיות שלמות ולספק תעסוקה לעשרות ומאות עובדים מפרויקט הלביא ומחוצה לו. בכך ייתנו תנופה לטכנולוגיה וליצוא הישראליים.

רעיונו של בבלי משתלב בכמה נקודות שעליהן מתריעים הכלכלנים זה שנים. ראשית, שהבראת המשק הישראלי תלויה בקיצוץ התקציב הממשלתי, וקיצוץ התקציב מחייב קיצוץ ההוצאה הביטחונית. שנית, שהתעשייה הישראלית תלויה יותר על המידה בתעשייה הביטחונית. ושלישית, שהיצוא הישראלי תלוי יותר מדי ביצוא הביטחוני, אשר תנודותיו משפיעות מייד הן על תקציב הביטחון והן על התעשייה הישראלית.

הרב גורן והקוטב הצפוני

הרב גורן, אשר מאמריו על תחולת כללי ההלכה על פני הירח, מצד אחד, והצלמים כשהוא תלוי ממטוס מעל המרכז מצד שני, לא תמיד הוסיפו את ההערכה אליו, דרך באמונה על מוקש כפול. הוא פירסם מאמר מלומד על קביעת מועד כניסת השבת וצאתה בקהילות יהודיות מעבר לחוג הקוטב הצפוני. ואגב כך גם עלב בעמיתים רבים בסקנדינאוויה ושם עצמו ללעג ולקלס.

כ"גדולתו פוסק" הגיע לידי יהודי סקנדינאוויה פרסמה מחודרה שלמה של מכתבי תשובה נרגזים ומלגלגים לדברי הרב גורן. הקצף יצא על קביעתו של הרב גורן כי הקהילות הסקנדינאוויות כה הידלדלו מבחינה רוחנית, שאין לסמוך על מנהיגיהן הדתיים בענייני שבת ומועדי תפילה. כותב לו בתשובה רופא שהיה שנים רבות חבר בוועד אחת הקהילות הגדולות בסקנדינאוויה: "בקהילות קופנהאגן, שטוקהולם, אוסלו, הלסינקי ומלמו משרתים רבנים שקיבלו את חינוכם הרבני במוסדות הדתיים בישראל; אחדים מהם קיבלו את הסמכתם מהרב גורן עצמו".

ומה שמצחיק את יהודי סקנדינאוויה הם הדיבורים על קהילות יהודיות בקרבת הקוטב הצפוני. כותב מי שהיה חבר ועד השליחים של יהודי דנמרק: "לא קיימת קהילה יהודית צפונה מחוג הקוטב הצפוני. היהודים היחידים החיים שם בשישה האזורה הם החיילים היהודיים בגרנלנד, בבסיס האמריקאי בטולה. להם יש רבנים משלהם ואני בטוח שהם יודעים מתי נכנסת השבת ומתי היא יוצאת".

הולנד בראש חסידי אומות העולם

"יד ושם" מפרסם מדי פעם רשימת "חסידי אומות העולם" (שהצילו יהודים בימי השואה) לפי ארצותיהם. הרשימה האחרונה כוללת כ־7,000 נפשות וכ־4,000 ראשי משפחות מיותר מ־20 ארצות.

מספר האנשים מכל הארץ אינו משקף את יחסה של אותה אומה אל היהודים. יש להביא בחשבון את גודל האוכלוסייה לעומת האוכלוסייה היהודית בתוכה, את משך הכיבוש הגרמני הישיר ואת יחסה של הממשלה הפרו־גרמנית (אם היתה כזאת) אל היהודים.

ברשימה מובילה הולנד הקטנה (עם אוכלוסייה יהודית, לפני המלחמה, של 115,000) שבה היו כ־3,000 חסידי אומות העולם. בפולין הגדולה, עם 3,250,000 יהודים נמצאו רק כ־2,000 מצילי יהודים. במקום השלישי עומדת צרפת עם כ־430 חסידי אומות העולם, אך יש לזכור שמחציתה לא היתה רוב תקופת המלחמה תחת כיבוש באופן ישיר, וכי בבלגיה הקטנה הסמוכה היה מספר מצילי היהודים כמעט זהה. ברוסיה ובאוקראינה, עם כ־5 מיליוני יהודים (שחלקם אמנם הצליחו לברוח מזרחה), נמצאו 179 צדיקים, ובאיטליה (כ־50,000 יהודים) — 136.

דנמרק אינה כלולה, כזכור, אוכלוסייתה התגייסה כולה להבריח את 7,000 היהודים הדניים, במבצע הצלה לילי, לשוודיה.

מצב־רוח / ב. מיכאל

קרח מכאן ומכאן

מה יש לדבר — שמירת השבת בירושלים אבן הלכות ועשייה קשה יותר ויותר לשמירה. לא, חלילה, השמירה עצמה, אלא שהפיתויים הקורצים לשומר השבת באמת מבעד לחלון הולכים ונעשים מפתים יותר.

הנה, עוד לא מכבר — ידע כל שומר כי עיר הקודש מתנה להולך מכניסת־השבת ועד צאתה, הוא ידע כי אין הוא מפסיד מאומה בישבו ספון בביתו, מול צמד נרות מהבהבים, קצת אוכל מהמם וחולה ישנה. אך עתה — העיר שוקקת חיים ועליצות, סמוך לדוך סמוך, הנגינות מאנצות בכל פינה. והוא, שומר־השבת, ממשיך לשבת בביתו ולזמזם בקול נוגה "יהודי יקרא".

אהה, מה רב הפיתוי לפרוק עול. מה גדולה התשוקה לצאת לרחוב ולהצטרף להמון הרוקד של משיחי־זהב, אל "מלאכי־האש", או בלעדי — ה"אלה אייגלידה". לשעוט יחד עימם לאורך הרחובות, לנפץ חלונות, להשליך אבנים, לצווח צרחות מקפיאות־דם. גם הוא היה רוצה לצאת מן הבית מדי לאחר הקידוש, ללכת מהלך תיק פרסה עד אל המקום בו מקיימים סרטים, ושם — להכות, ולשבור, ולילל, ולהמה, לנתץ ולנפץ, והכל בתרוה עצמה ובריצה והנגנת.

בקיצור — לעשות חיים משרבעים. אבל שומר־השבת הוא שומר־שבת. אסור לו.

הפיתוי להצטרף אל הצד השני, גם הוא גדל משמעותית בזמן האחרון.

לא מומות הקולנועים הפתוחים לשתע. הלא הפיתוי ללכת ביום שישי לקולנוע אינו גדול יותר מן הפיתוי ללכת ביום רביעי לאכול שינקנע. ועם הפיתוי הזה למד כבר שומר־המסורת להתמודד ברבות השנים. אך עתה — גם לשאינם שומרי־שבת צומח בילוי חדש: לצאת לעיר, להשתתף בשמחה, לראות סוסים דוהרים, מכוניות משפריצות, שוטרים מסתערים, אלות מונפות, פרצופים נמעכים. כל הבאות דמפסי ומייקפים, בגורל טבעי ובצבעים חיים.

אך שומר־השבת המסכן אינו יכול להצטרף גם אליהם. כי הוא שומר־שבת. אסור.

והנה הסיף: משי־זהב עוד פירות לפיתויים. הוא הודיע כי בשבת הזאת יוסיפו בתחומי עוד שמונה לשמונה, הם ישליכו על העוברים השבים את הקוגל של־שבת ואת השלשלנט, ואולי גם את הפרוק ואת הקרעפלאך.

אוי, אוי, אוי — כמה היה גם שומר־השבת חפץ להשליך מבעד לחלון את הקוגל שלו, ואת השולנט ואת הפרוק. הוא אפילו לא היה מקפיד להשליך את מטעמי־השבת האלה על מישהו, או משהו. גם סתם להעיף אותם מהחלון היה ממלא את ליבו בגיל. ולא רק למען ההנאה שבדבר, אלא גם מתוך טעמים קולינאריים ובריאותיים. מי כמוהו הבין לליבם של אברכי המשיח־זהב, שמצאו פרוספקט תירוץ לעשות בקוגל את שראוי לעשות בו, את המתאים לו ביותר מבחינת צורתו, טעמו ומשקלו הסגולי: להשתמש בו כבאבני בליסטראות.

אבל הוא לא עשה זאת. אסור לו. משום־מה נעשו העיסות הדביקות האלו לחלק מן השבת. הוא נחוש בדעתו לעמוד בפיתוי, ולא להרגז אפילו מן המסורת הזאת.

וכך יושב לו שומר־השבת העגמומי בביתו, לועס בעצב את רבקי־השעועית האפויות, מפנם לעצמו "אדון עולם", ובחוץ החגיגה בעיצומה. היהודות שוקקים, הקוגלים עפים, השמחה בעשות.

אכן, קשה להיות יהודי.

נותנים לך הלוואת ענק ל–12 שנה–

בנק לאומי מציע הלוואות עד 60,000 ש"ח ל–12 שנה

גודל ההלוואה	עד 60,000 ש"ח	עד 30,000 $	עד 30,000 ש"ח
תקופה	עד 12 שנה	עד 6.5 שנים	עד 5 שנים
ריבית	0.9% צמוד לחודש	19% לשנה + צמוד ל–$*	0.9% צמוד לחודש
החזר חודשי קבוע לכל 10,000 ש"ח (לתקופת ההלוואה המירבית)	124 ש"ח צמודים למדד	224 ש"ח צמודים ל–$*	216 ש"ח צמודים למדד
בטחונות	כנגד שיעבוד דירת מגורים וערבים		כנגד שיעבוד רכב וערבים.

*ריבית משתנה (ליבור + 12%). ההחזר החודשי נכון ליום הפרסום.
הבנק רשאי לשנות את תנאי התכניות או להפסיקן בכל עת.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

مطابقة للأصل

مكتبة امنة الاصيل

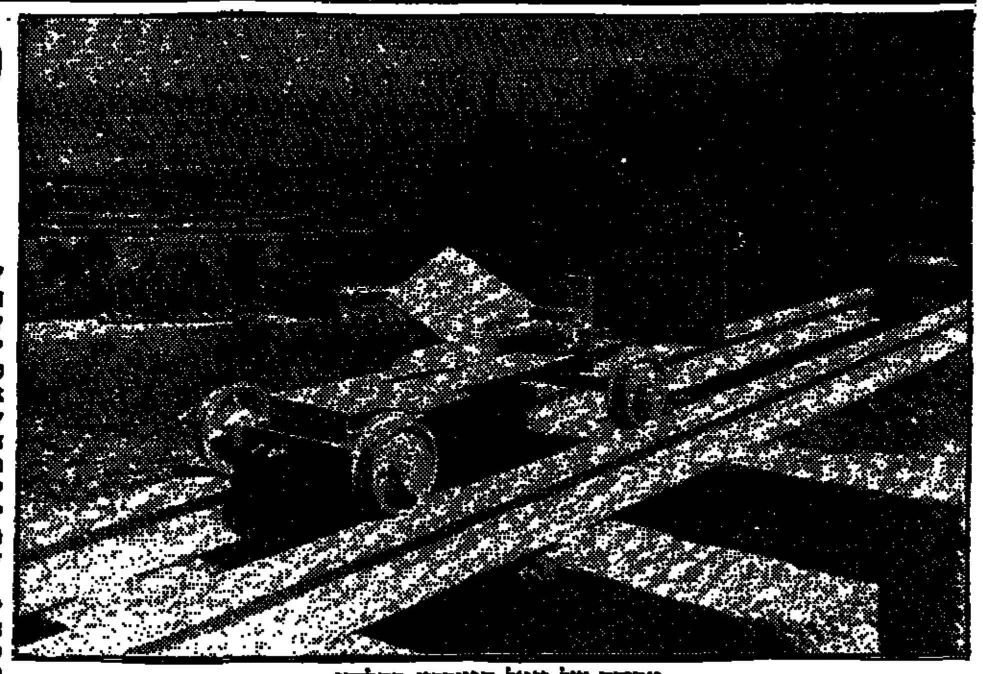

עבודה של יגאל תומרקין בתל־חי

להוציא את האמנות החוצה

לקראת "אירועי תל חי 87" אומר האוצר פלור בקס (בלגיה) את האני מאמין האמנותי שלו

פעמיים (ב־80' וב־84') היו "אירועי תל חי" ישראליים בעיקרם. האוצר היה ישראלי (אמנון ברזל) ורוב המשתתפים היו ישראליים, למרות שגם בעבר הגיעו אורחים מחו"ל. עקבות מן האירועים הקודמים נותרו עדיין בחצר מכללת תל חי ועל צלע ההר שממול: יותר משלושים עבודות עדיין ניצבות שם.

בשנת 1987 פניה של "תל חי" ליבוא: האוצר הינו הבלגי פלור בקס, האמת מהחלטתו הראשונה, כשמונה לפני שנתיים, היתה לפתוח את האירוע לפסלים מחו"ל, היוצרים את רישומם בטבע ובסביבה. עיקר הייצוג הוא אירופאי, בין השאר מפני שאמריקאים ידועים יותר ודורשים מחירים גבוהים יותר, ואילו "תל חי" יכולה להציע בתקציב רק 180 אלף דולר לאירוע כולו, שצריך לכלול גם את העברות של הישראלים. בקס אומר שהשתדל לגייס להבאת האמנים מחו"ל (פעמיים — פעם אחת לראות, ופעם שניה לעבוד) את ממשלות הארצות מהן באים האמנים.

הנבחרת הבינלאומית כוללת שלושה צרפתים — סילווה בלוזר, גלוריה פרידמן ופטריק ריינו; שלושה בלגים — רוב ברויניקס, פול גיו, איגנס קלקורר; שלושה גרמנים — יואכים בנדאו, אדו ניילס ופיט אולרים; שני הולנדים — שורד ביסמן וקורנליוס רוגה; בריטי — דייויד בלייזר; מכסיקאית — הלן אסקובדו ושני אמריקאים — פטר ברג ומרילה סמקין.

עם הישראלים היתה בעיה קשה יותר, כיוון שאת המפה האירופאית והבינלאומית מכיר בקס היטב בתוקף היותו מנהל מרכז לאמנות מודרנית באנטוורפן. הוא בא לארץ מתוך מחשבה שימצא כאן משהו מ"אסכולת 'אגם'", אך ביולי 1986 פגש כששים פסלים בסדנאותיהם וגילה את המגוון כולו בין הקונספטואליסטים "יועד" האקספרסיוניזם החדש. הוא־הופתע מהכמות והאיכות שראה, ובינואר 1987 באלין לבחור את העבודות שהוצגו השנה בתל חי מבין כששים שנים הצעות שהגיעו אליו.

התוצאה היתה רשימה ישראלית הכוללת שמות מוכרים מאוד, אבל גם שמות שלא היו מוכרים למארגנים הישראלים קודם לכן. האילוץ הישראלי היחיד היה שלא לשתף את מי שכבר השתתף בעבר ב"אירוע תל חי". הרשימה הישראלית כוללת את עוז אביטל, אסף בן צבי, יעקב דורצ'ין, אהרון ארגי, שושנה היימן, יעקב חפץ, שושי יקותיאל, אילן כתר, זהה מתתון, נפתלי נאמני, שאול סלו, שמואל פאר, ברני פינק, בלדיסימון פיינרו, רוד רנוב, יוחאל שמי, יגאל תומרקין ופני יסעור.

במבט שני מאתר בקס איכות ישראלית בשפע הזה — כל הסוגים של שימוש בחומר, מן ההתגברות המחולפת ועד לשימוש המלא בו. במבט נוסף הוא מגלה — אם כי לא היתה לו כל כוונה לשאוף לשוויוניות מינים בייצוג, כי ישנן ארבע נשים ברשימת הזרים וארבע ברשימה המקומית.

בקס למד ארכיאולוגיה והיסטוריה של האמנות באוניברסיטה של גנט. תחילה עסק בארכיאולוגיה ימית ונהג לצלול לעומק חמישים מטר מתחת לפני המים לשרידי ספינות רומאיות ויווניות. לאחר מכן התגבר והחל לעבוד במכון המלכותי של האמנויות המורשת בבלגיה, שבו פיקח על רישום ותיעוד מדויק של מבני ציבור ויצירות אמנות חשוב, אך משעמם למדי.

ב־1970 עבר לנהל את המרכז לאמנות מודרנית באנטוורפן, והידע שבתחום האמנות המודרנית חזר את העבודות שהוצגו השנה בתל חי מבין כששים הצעות שהגיעו אליו.

קשה מאוד להגדיר את הרע ואת הטוב, השתדל להיות "קרוב לאמנות". הוא צייר ופיסל מעט. הדבר החשוב בעיניו באמנות הוא לא ה"איזמים" השונים, אלא התגובה הרגשית ליצירה, שצריכה להקדים את ההסבר האינטלקטואלי. כדי שתגובה כזאת תיווצר באופן ספונטני, רוצה בקס ב"אירוע תל חי" לקשור את האמנות, לטבע, ולא ליצור תערוכת פיסול מסורתית. הוא פסל, למשל, עבודות בתוך חללים, שהיו באירועים הקודמים.

התוצאה — חלק גדול מן העבודות כבר ניצבות בשטח, כשהאמנים מוסיפים להן בשמש היוקדת את המגע הנחוץ האחרון — היא לדעתו "סקירה של הפיסול המודרני". בכלל, לדעתו, ההתפתחות המעניינת באמנות של השנים האחרונות היא בפיסול. בעוד שבמהלך מאות שנים התרוקן הפיסול מהסביבה ובמאה שלנו עסק בעצמו, הרי שבשנים האחרונות הוחלה נטיה גוברת הולכת להקים וליצור עבודות בחללים ציבוריים, כחלק מן התכנון האורבאני. בדרך זו יכולה היצירה לשמור על זהותה, אבל היא חייבת לקחת בחשבון את היחס לסביבתה.

גם הקהל יוכל בדרך זו לראות אותה כחלק מסביבתו הטבעית, ולא כ"אמנות במוזיאון". גם אם יצטרך להסריח עצמו לתל חי בין ה־22 בספטמבר עד ל־25 בו, לשלם 10 ש"ח, במי כניסה, ועוד שקל כדי להגיע בהסעה למוקדי פיסול שעל צלע ההר שממול. במחיר הכרטיס כלולים גם 20 מיצגים שונים, שגם הם כלולים בהתפתחויות האמנות בשנים האחרונות.

משה ואהרן בזלצבורג

מאת סאלי וייס

"משה ואהרון" של ארנולד שנברג, בבימויו של ז'אן פייר פונל, בפסטיבאל זלצבורג.

איש אינו מטיל ספק באיכויותיו של ז'אן פייר פונל כבימאי אופרות. הפקת האופרה "משה ואהרון" של שנברג בפסטיבאל זלצבורג השנה יכולה לצאת נשכרת ממיומנותו. כאירוע תיאטרלי ומוסיקאלי זוהי אבן חוזה יוצאת מן הכלל. אלא שסימן שאלה גדול מרחף מעל הולמותו להעביר עלילה מימי מתן תורה לימינו. פונל הסיט את הקונפליקט המקורי שבין המונותאיזם לפאגאניות, לקונפליקט של רוחניות מול חילוניות. דתיים אינם עובדי עבודה זרה.

העלילה מתרחשת בבית קברות יהודי במרכז אירופה. בבראה שפראג הינה המודל. בין המצבות מתגוללים ספרי תורה מתפוררים, מנורה עקית ועוד סמלים ותשמישי קדושה נרקבים. האווירה מרכאת וזועמת, וכל המשתתפים — להוציא את משה הנראה כפסלו של מיכלאנג'לו ואהרון בחליפת עסקים של בנקאי בורלינאי — נראים כיהודים דתיים בני המאה ה־20. כולם עונדים את הטלאי הצהוב.

הריקוד סביב עגל הזהב הופך לנשוא השולחן, כשבני הדור הצעיר מטילים את כיסויי הראש, את הציציות ואת שאר הבגדים, ומתיזים על גופותיהם צבע זהב ההופכים את גופם לדמוי פסל. זה מתוחכם ומרשים, אלם בטעם רע מאוד. יש בוודאי מי שמשתעשע בראותו צעירים עירומים למחצה, פאותיהם מתעופפות, העוסקים ברוב קצב במעילות מינית מגוונת. באותה מידה יש מי שנפגע מכך.

בתמונה זו מתפוררת בעצם תפיסתו של פונל. אין כל דרך להשוות פולחן מלפני 5000 שנה ליהדות הדתית של היום. אין גם כל אפשרות להאמין — שלא לדבר על לקבל — למראה של חסיד זקן העוטה עדיין את טליתו כשהוא אונס נערה צעירה, או שחיטה פולחנית של ארבע בתולות על סדין לבן, או עקירת בית הקורעת מעליה את בגדיה כדי להצטרף לאורגיה של שיכורים.

תיאו אדם מבצע את ה"דיקלום" ברהיטות ותסכול של משה כבד הפה, ואילו פילים לאנגרידג' שר את תפקיד הטנור המפתה של אהרון. הם מהווים זוג אדים מעניין אך מנוכר. התזמורת הפילהרמונית של וינה תחת שרביטו של ג'יימס לוין הפכה את היצירה הקשה למרתקת וקליטה, אם כי לא כובשת. הערב כולו היה ללא ספק חוויה שבירה. צירתה יש לציין את המקהלה של בית האופרה של וינה תחת שרביטו של ולטר האגרגרול.

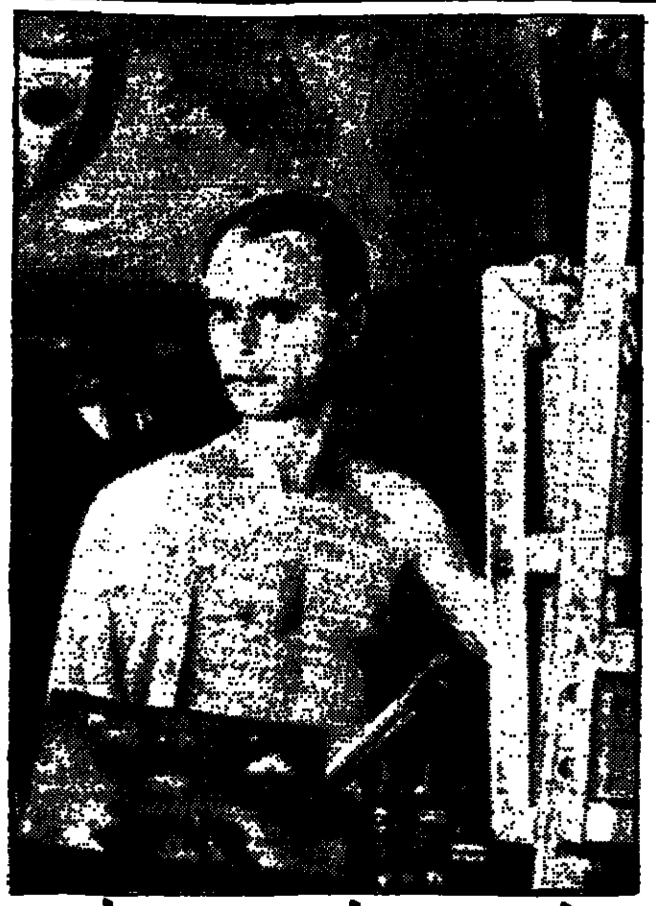

אל תניחו לתמונותי למות

די היה לפליקס נוסבאום בצבע ובמכחול כדי להעלות על הבד את המראות שהיו מצויים כבר לנגד עיניו. הוא לא נזקק להזיות. נוסבאום היה צייר סוריאליסטי הן בבהירות הדימויים והן בטכניקה בה העלה אותם על הבד. האמן היהודי, יליד גרמניה, מצא את מותו במחנה ההשמדה אושוויץ בשנת 1944.

תערוכה מרשימה של יצירותיו מוצגת, בימים אלו (עד 18.10.87) במוזיאון לאמנות של יד ושם. "האמן הבודד (1941)", "אשה בוכה (1941)" ו"מחול השדים (1944)" הן אחדות מבוחרות ציוריו. הוא מרבה לצייר דיוקנאות עצמיים. ביצירתו "נוף סוריאליסטי עם ראש שמן על עץ 1939" בולטים פניו המעונות על רקע מגדל הרדיו של ברלין.

פרס האקדמיה הפרוסית בברלין, אותו קיבל האמן ב־1931, איתו מביתו לאמן הגדול. בתור האקדמיה לאמנויות בברלין של שנת 1924, כבוד אי בשתתן בגרמניה של 1933. ברלין של שנת 1933 סגרת מוזיאונים אקדמיות לאמנות, שוללת את הזדהות האת ביתו, ורודפת עד חורמה אותו ושכמותו. נוסבאום מעלה על הבד — לפעמים בבקרות מהבואת בדם שהוה — את דיוקנה של תקופה השרויה מעבר לכל הזכירון. "אם אמות", כתב אל ידידיו, "אל תניחו לתמונותי למות — הראו אותן לקהל". (מתנה מיים יחזקאל).

משכן קאמרי חדש

מאת יצחק ברום

לקראת עונת הקונצרטים תשמ"ח הציג החוג למוסיקה קאמרית בחיפה תוכניה יפיפיה המעוצבת בטוב־טעם. מייסד החוג, ד"ר שמעון גרינוולד, שהלך לעולמו לפני חמש שנים, היה בוודאי נהנה אילו ראה כיצד פרחים הזרעים שזרע בלא מעט דמעה לפני כ־40 שנה.

מתוך פרספקטיווה שהזמן מזוק את עיניות, ניתן לומר שד"ר גרינוולד קבע בעירה, חישב, נרמות לביצוע האהוב, שעדיין תקפות ומשמשות מודלים לגופים מבצעים אחרים. אין כמעט אירוע מוסיקלי חשוב שהתקיים בחיפה במשך עשרות השנים האחרונות, שגרינולד לא היה מעורב בו, בין בפועל ובין בעצה ובהכוונה, כשהוא נשאר תמיד נאמן לעקרונות שהבחו אותו: לא להתפשר על האיכות ולא להיכנע לאילוצים מסחריים.

החוג למוסיקה קאמרית שהקים הוא היהלום שבכתר פעילותו. אחרי שנות פעילות ב"בית הרופא" בחיפה, עבר החוג לאולם חדש במכללה לעיצוב "ויצ"ו הדסה" ברחוב תבה סנש. בכך מקוים המארגנים לשפר את התנאים הפיסיים של פעילות החוג: "בית הרופא" היה מוקם ברחוב רועש, ואילו באולם החדש מצאות ומדרגות נוחים יותר. בכלל, "השידוך" עם המכללה הצעירה לעיצוב מבטיח הכנסת דם חדש ורענן, ומקצת מעידיו זה בא כבר לידי ביטוי בתוכניה לעונת הקונצרטים הבאה.

בתוכנית יכללו יצירות קאמריות ידועות ואהובות ויצירות מודרניות בעלות עניין מיוחד, בביצוע הרכבים ישראליים וזרים (בריטניה וארה"ב). העונה תיפתח ב־17 באוקטובר בהופעת התזמורת הקאמרית הדרשה בהנהלתו של מישה רחלבסקי, כשבתוכנית סוויטת הולברג של גריג, הסונטה הראשונה של רוסיני, אראג'יו של ברבר ודיוורטימנטו של ברטוק — ארבעה ציטוטים מוסיקליים שוודב רציני לא יחמיץ אותם. המפעל המבורך הזה עושה את כל פעולותיו המגוונות באמצעות מבני גנון מצומצם העובד בהתנדבות, וללא כל תמיכה כספית ממקור ממשלתי או עירוני.

פסטיוואל ישראל ברלין

בספטמבר חוגגת ברלין 750 שנים להקמתה, ואמנים מישראל במרכז התוכנית

השנה חוגגים משני צידי חומת ברלין מלאת 750 שנים להקמת העיר, אם כי איש לא נכנס לסוגיה כיצד בדיוק נקבע שמודבר ב־750 ולא שהבשתיים פחות או יותר. ברלין־מערב חוגגת במשך כל השנה, אבל בחודש ספטמבר כותרת התוכנית היא "ברלין מארחת את־העולם". תחילה זו אשליה לטעון שזהו פסטיוואל ברלין — זה פסטיוואל ישראל, אם נמנה את הגופים האמנים הישראליים המשתתפים בו. כבר בקונצרט הפתיחה, מחרתיים, משתתפת התזמורת הסימפונית ירושלים (שהנכה לאחרונה, סוף סוף, לעמוד עצמאית, ואינה נושאת עוד ברמה את שם רשות השידור) שתשתתף, יחד עם תזמורת הרדיו של ברלין, מקהלות ומנגנים, בביצוע הסימפוניה השמינית של מאהלר, המכונה "סימפונית האלף" על שום כמות המשתתפים בביצוע. המנצח הוא ריקרדו שאיי.

ב־5 בספטמבר תגיש זמרת האלט מירה זכאי, יחד עם האנסמבל המודרני, תוכנית הקרויה "מוסיקה מתגלית" ובה מיצירות רטהאוס, טוך, זולפה, שטרנברג, שנבל, אייסלר וקורט וייל. זכאי אמורה להשתתף גם בנגינות היובל של מודרבלין, המתחולות רק באוקטובר. באותו יום יבצע שלמה מינץ את הקונצ'רטו לכינור של ברהמס, עם התזמורת הפילהרמונית של ברלין, בניצוחו של קלאודיו אבאדו.

ב־12 בספטמבר מצטרפת לפסטיוואל התזמורת של פאריס עם מנהלה המוסיקלי, דניאל ברנבוים, ובאותו יום מתקיימת בברלין בכורת "השקיעה" של באבל, בבימויו של יוסי יזרעלי, בביצוע תיאטרון "הבימה". "הבימה" מביאה לברלין את "השקיעה" (שתי הופעות), את "עבר הגבורות" של יעקב שבתאי בבימויו של חנן סניר (הופעה אחת) ו"המשפט" של קפקא, בעיבודו ובימויו של סמיון ביקוף (הופעה אחת), אבל הצגה זו תבקר לפני ברלין בהמבורג ואח"כ בוגרס.

הביקור הזה של "הבימה" בברלין מתרחש שישים שנה, בדיוק, אחרי ביקורה השני בעיר זו. אותו ביקור היה משמעותי ביותר בהיסטוריה של התיאטרון הלאומי שלנו, שכן "הבימה" היתה אז אחרי המילוט ביורדיוק, שם נשאר המייסד, נחום צמח, והתנהבה אם לשוב למוסקווה או לעלות לארץ ישראל, כפי שרצו רובינא ופסקין. הבעיה היתה לא רק אידיאולוגית אלא גם כספית, כי לתיאטרון העברי־יהודי הנודד הזה נגמר הבסף. רק התגייסות של חוג ידידי "הבימה" בברלין, שבמהלך פעילויותיו התגייסה לניהול ענייני התיאטרון גם מרגוט קלאוזנר, עלותה "הבימה" לארץ ישראל, ועתה היא יכולה לייצג את ישראל בפסטיוואל ברלין.

ב־13 בספטמבר מבצע הפוויר המכלל את דימיטרי סיטקובצקי — כינור, לראר קוס — וזולה ומיכאל מייסקי — צ'לו (ישראל), תוכנית הכוללת, בין היתר, את וריאציות גולדברג בעיבוד לשלישיית מיתרים. מייסקי יהיה גם הסולן בביצוע הקונצ'רטו של שנברג, עם תזמורת הרדיו של ברלין, בניצוחו של ריקרדו שאיי, ב־20 בספטמבר.

ב־15 בספטמבר מצטרפת לפסטיוואל "ישראל" זו התזמורת הפילהרמונית הישראלית, עם זובין מהטה, ובקונצרט הפתיחה היא מבצעת את הסימפוניה השמינית של ברוקנר. התזמורת נמצאת בסיור פסטיוואלים באירופה, ולמרות בכורתה בברלין היא תבצע תוכנית הכוללת את הפתיחה "אגמונט" של זמבר, את הסימפוניה הראשונה של מאהלר ואת הסימפוניה הרביעית של יוסף טל.

של עצמו יעמוד במרכז אירועי הפסטיוואל ב־19 בספטמבר: התיאטרון העירוני של קאסל יבצע בבכורה עולמית את האופרה החדשה שלו, "המגדל", לליברית של ישראל אליראז. יצירה זו הוזמנה במיוחד לציון 750 שנה להולדות ברלין.

חוץ מזה משתתפים בפסטיוואל הזה התזמורת של ברלין, האופרה של וינה, ועוד סולנים ותיאטרונים מפורסמים מהארץ ומהעולם.

נעורים על מי מנוחות

מאת אורנה לנגר

התזמורת הקאמרית הישראלית של חיל החינוך בניצוחו של ישראל אילפון, התזמורת הסימפונית הלאומית בנה"ע מתאן בניצוחו של שלום רונלי־ריקליס בקונצרט הבוגר באולם הנרי קראון בירושלים.

מאורע הקורה בפעם השלישית קשה להגדירו עדיין בגדר נס. הוא מתחיל להיות מריניות ישראלית של "אפיה" או־חוק של אירוע תרבות. תזמורת הנרד"ע, שנוסדה בשנת 1957 ביוזמתו של שלום רונלי־ריקליס, היתה מפעל מבורך ומפאר שוירטואוזים בעלי מוניטין כיצחק פרלמן יצאו מתוכה. ב־1970 גועה התזמורת מהועד הקציבים. ב־1980 נולד הרעיון לחדש את נעוריה כקרם תחת אירגון הגג של מפעל תרבות ואמנות לנוער. זה היה רעיון מבורך, אך בהעדר מימון הוא נותר חסר מימוש. קשה לקרוא לכינוס חד־פעמי של שבועיים בקיץ כרם או בעין־השופט "תזמורת".

אכן היה זה בגדר פלא כיצד הצליחו לגנן תחת שרביטו של מברדון בשנה שעברה. היה זה נס נוסף כיצד ניגנו השנה תחת שרביטו של שלום רונלי־ריקליס את הסימפוניה השמינית של דבוז'אק. נשאלת השאלה אם בעבר למפגן מרגש של כינוס חד־פעמי של נגינה בצוותא על־ידי מבחר כשרונות בארץ, שבו נודש את האולם קהל הורים נפעם, לא כדאי ואין הצדקה להקמתה של תזמורת סימפונית מסורת של נוער, שתנגן באורח קבע.

בערב זה בלטו מראשיתו ועד סופו ניגוני הסמפרמנס בין מגוו המתוק של הפנגנז, לבין מגוש התוסס של בני הנעורים. בחירת התוכנית נעשתה בטוב־טעם, תוך התאמה ליכולתה של תזמורת כזאת, אלא שלהוציא את "תהילים" של בן־חיים, שנוגן בארישות תוכנית שהולעפי היצירה, והבליטה את תפקיד כלי הנשיפה שניגנו בנקיון מופתי, היה הטמפו המרוד שגרם הנגנה מופרז קמעא. הדבר בלט בעיקר ב"מחולות הפולובציים" שבהלהבתם התכוון בורודין לסערה צוהלת, ולא לסדרת מחולות מגוננת בנהירות מרובה. ניכר בגובהי התזמורת שהנהירות אינה לרוחם, והריסן מרבא את הדחות הבגינה בצוותא. הסימפוניה השמינית של דבוז'אק נוגנה באוניסונו של מוסי רועם, קצת כבד ועמוס לעייפה, כשתמונבה גורם הטעמות מופרזות על הפיעמה, שפשטו את היצירה יותר על המידה.

בווגניות, דיוק ומוסיקליות ניגנה התזמורת הקאמרית של חיל החינוך, בניצוחו של ישראל אילפון, את הדיוורטימנטו בדה מזור של מוצרט, והיתה זו חוויה מרעננת. דווקא ביצוע של אותו הרכב קאמרי, העובד בצוותא דרך קבע, מעלה שוב את השאלה מה הערך המוסיקלי של כינוס ארחוק של קבוצות נוער בגילים של 11 עד 18, מעבר למפגן ראווה שיש בו יותר מקורטוב של טפיחה עצמית על שכם, ומעט כוונת מקצועית.

★

קונצרט נגמר לתאור אמן בקומפוזיציה של תלמידי מריק קופימן באקדמיה למוסיקה בירושלים. בתוכניה: רון סופר — פרגמה לכינור ולפסנתר, אייל זיידמן — פסקליה לכינור סולו, רביעיית כלי קשת, "ילדותי בירושלים" למקהלה ומלכים ושני בינורות; איתן שטיינברג — מחזור שירי מעגל החיים. ארבע תמונות לגיטרה, שלוש מיניאטורות לפסנתר.

העימות עם הרובד המילולי כשפה מוסיקלית בפני עצמה הוא אחד הביטויים הבולטים שבהם עוסקים המלחינים הצעירים התגוסיות מרתקות. אייל זיידמן, שאף חיבר בעצמו את מלות השירים, הבליט את העיצורים המשמעותיים ביותר שבכל בית־שיר וכך נוצרה מעין "שפה בתוך שפה", שפת סמלים של עיצורים, תוות תווים, שהיתה מרשימה בעוצמתה. נגן הנריך קופיסמן את יצירתו של זיידמן — "ציור, כמעט בקו לינארי, מאוד שידותי, בשפת המוסיקה".

איתן שטיינברג והוייחס במחזור השירים שהלחינה איננה שטיינברג, "מעגל החיים", לפתסיקה של השפה האיטלקית הצרפתית כשפה מוסיקאלית בפני עצמה. תיאורה של אותה דמות בשפה שונות סימל את גלגול הייה בעבר ובהווה, כשכל שפה מסמלת זמן אחר. ההתייחסות אל התוכן העלילתי המילולי היתה איפוא רק באמצעות הצלילים והרו תוצאה. למרות גודש הסמלים, היתה דרמה אופראית מתפרחת להפליא ורבת חיות, כאשר אתי דוגני (מצד סופראן) ממלאה את תפקידה המגרשים על הצד הטוב ביותר.

כיוון מחשבה ושונה להלחין היה בשלוש המיניאטורות לפסנתר והבי "תמונות" לגיטרה שאותן הפליא לנגן שלמה עוז.

פרחקות ובשלה מכל היצירות היתה דווקא רביעיית כלי הקשת מפרי עטו של אייל זיידמן. נעשה פה ניסיון מרתק להנגיד את מצעדי הכינור והצליו, והצלילים שנמתחו בקו ליניארי ובמחזוש המאפיין את כתיבתו של זיידמן "התפוצצו" בפרק האחרון, שבשמע כסיכום משבע ליצירה קוהרנטית, שהיה בה יותר מאשר התנסות סתם באפסס קצוו של כל כלי, על כל אפשרויותיו.

★

בכתבתו של הרי גולומב "מסולות כפר בלום" שהתפרסמה בגרדון זה ב־16.8.87 השתבש המשפט האחרון. נוסחו הנכון הוא "אי אפשר להשתית על קסמיו הנולפים של שבוע גלילי את מיפוח העשייה הקאמרית של כל השנה. אשר בלעדיה גם לו אין קיום", ולא כפי שפורסם.

לרגל שנת העשור למועדון שוחרי המוסיקה שבמכון ון ליר בירושלים, פותח המכון את המועדון להצטרפות חברים חדשים.

תכנית הקונצרטים

1. 24 באוקטובר 1987
קונצרט בטהובן
סונטת קרויצר
שלישית הארכידוכס

2. 14 בנובמבר 1987
קונצרט מיצירות הבארוק

3. 5 בדצמבר 1987
קונצרט שוברט
שירים, צילה גרוסמאייר — סופרן
שלישיה במי במול מז'ור אופ. 100

4. 2 בינואר 1988
האסכולה הוינאית החדשה
שינברג: אופוס 9 בעיבוד וברן לחליל, כינור, ויולה, צ'לו, קלרנית ופסנתר
שטראוס: ארבעה ולסים בעיבוד שינברג, וברן, ברג

5. 20 בפברואר 1988
רסיטל עם הפסנתרנית שושנה רודיאקוב
ראוול: קברו של קופרן
שופן: בלדה בפה מינור
ברהמס: רפסודיה ושמונה אינטרמצי
שומן: הפרפר

6. 12 במרץ 1988
רסיטל של עוזי ויזל — צ'לו, וארנן ויזל — פסנתר
מיצירות באך, בטהובן, ומנדלסון

7. 7 במאי 1988
מוסיקה בריטית מהמאה העשרים
בריטן: דמעות (התרשמות משירו של ג'ון דאולנד) לויולה ופסנתר (נכתב ב־1950)
בריטן: שישה שירים למילים מאת פושקין
בריטן: The Poet's Echo שירים, מרים מלצר — סופרן
ולטון: A Song for the Lord Mayor's Table
ולטון: פאסאד לחליל, פיקולו, קלרנית, סקסופון, חצוצרה, צ'לו, כלי הקשה, וקריין

8. 11 ביוני 1988
קונצרט מוסיקה סלאבית מהמאה ה־19
דבוז'אק: סונטה לכנור ופסנתר
גלינקה: שירים, ליליה סונה — סופרן
צ'ייקובסקי: שירים, ליליה סונה — סופרן
דבוז'אק: שלישיה בפה מינור אופ. 65

9. 2 ביולי 1988
קונצרט שטראוס
סונטה לכנור ופסנתר אופ. 18
סונטה לצ'לו ופסנתר אופ. 6
רביעיה לכנור ויולה צ'לו ופסנתר אופ. 13
שישיה לפסנתר וכלי נשיפה "טיל אולנשפיגל"

כמו כן יתקיימו קונצרטים מיוחדים, מחוץ למסגרת התכנית למנויים.

בתכנית הקונצרטים יתכנו שינויים. כל הקונצרטים מתקיימים בימי שבת, בשעה 17.00.

כפי שזכור לחברינו הותיקים, לא נמכרים כרטיסים בודדים לקונצרטים, והכניסה היא באמצעות כרטיס שנתי במועדון שוחרי המוסיקה.

מחיר כרטיס חבר: 180 ש"ח. ניתן לשלם ב־3 תשלומים חודשיים. לסטודנטים 50% הנחה.

הרשמה ותשלום דמי חבר מתקבלים בדואר לת.ד. 4070, או אישית באמצעות גב' רבקה רעם במכון ון ליר בירושלים, רח' ז'בוטינסקי 43, טל. 667־141, בימים א'–ה', בשעות 9.00–13.00.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי עירית נצרת עילית
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה נצרת עילית בעיירת נצרת עילית מופקד שינוי תכנית הנקרא תכנית מפורטת מס' 5551 שינוי לתכנית מפורטת מס' 4249 — חלוקת מגרשים לבניה, נצרת עילית.
ביחד עם תשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכניות:
גוש 16535 חלקות 30, 38, 39, 69, 71 וחלקי חלקות 67, 75, 97, 110.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: חלוקה למגרשי בניה בהתאם לקיים בשטח.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותה, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בצרוף תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
תאריך: ד' בתמוז תשמ"ז 1.7.1987
עמרם קלעגי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, מופקד שינוי תכנית מפורטת מס' 1402 א'...

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת (תיקון הפרסום)

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, מופקד שינוי תכנית מפורטת...
חלקות בגושים: 6904, 6932, 6933, 6934, 6935 ו־7085...

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, החליטה, באישור שר הפנים לאשר תכנית מפורטת מס' 1922 א'...
גוש 6616 חלק מחלקות 36, 37.
עיקרי הוראות השינוי: לקבוע יעוד של בית קברות בחלקות הנ"ל לשם הרחבת בית הקברות הקיים בקרית שאול...

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב

הודעה בדבר אישור תיקון תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, החליטה...
גוש 6150 חלק מחלקה 1.
גוש 6153 חלקות 257, 702, 946 וחלק מחלקות 845, 949.
גוש 6134 חלקות 7, 8, 10–12, 17 וחלק מחלקות 14, 556.
גוש 6144 חלק מחלקות 2, 3, 158.

מרדכי בהגא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

קבלת מודעות ללוח העיר
מ־08.00 — 21.00
פרסום פון
אשראי מיוחד!!!
03־735588/9, 03־738707
03־735590, 03־727630

מ.ס.י.סופט בע"מ
חַשְׁבְּשֶׁבֶת
אלפי ממליצים אינם יכולים לטעות
דרך פ"ת 65, ת"א טל. (03)261146

קו א ב"כספים" — השבועון הכלכלי של ישראל, גיליון 369
★ השוק האפור — תמונת מצב: הפעלים, המתמוטטים, הסכומים, המחיר
★ קבלנות משנה נוסח "ארקיע": החיים לצידה של "אל־על"
★ מסילת המריבה/"כימיקלים לישראל" נגד הרכבת: מחיר הוגן למוביל — יצוא בהפסד ליצן
★ איחפה משיבה מלחמה: מיזוגים, רכישות והשתלטויות מול ענקי ארה"ב ויפן
★ ניהול עסקים: הצלחות וכשלונות בחיקוי שיטות ניהול
★ עוד בגיליון: התמוטטות שוק האג"ח בצרפת, הכוונות הטובות והתוצאות ההרסניות של מעורבות הממשלה במשק, שיקום חברת התעופה הלאומית ביפן, פיצוץ הסדר "ירדניה"־דננברג וכן המדורים הקבועים: מחשבים, נדל"ן, בורסה, משק עולמי וכו'
כספים

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון

ירדניה חברה לביטוח בע"מ
— בפירוק

הודעה לסוכני הביטוח של ירדניה (לשעבר)

בדבר כינוס אסיפה עפ"י החלטת בית־המשפט המחוזי תל־אביב־יפו מ־29.6.87 (אסיפה נדחית)

ניתנת בזה הודעה, כי ביום ג', 29.9.1987, בשעה 12.30 תתקיים אסיפה (נדחית) של סוכני הביטוח של ירדניה (בעבר) שתכונס במשרדי הכונס הרשמי ברחוב בר־יהודה 14 בתל־אביב, ובה תובא לאישור הצעת הסדר של חובות כפי שסוכמה בין המפרקים לבין ועד סוכני ירדניה.
את הצעת ההסדר אפשר לקבל אישית במשרדי ירדניה (או בדואר — לפי בקשה).
טפסי יפוי־כח להצבעה באסיפה הנ"ל אפשר לקבל במשרדי החברה — ויש להגישם למפרקים לא יאוחר מיום 28.9.1987 שעה 15.00.

אליעזר אורן, רו"ח **בועז נהיר**, עו"ד
המפרקים

לביא המלונאות

מלון "הייאט" בירושלים הוא, לדעת חלק מהגורמים הממשלתיים העוסקים בתיירות, מעין "לביא" לאסביר — ולגבי חלק אחר, סבירותו גבולית

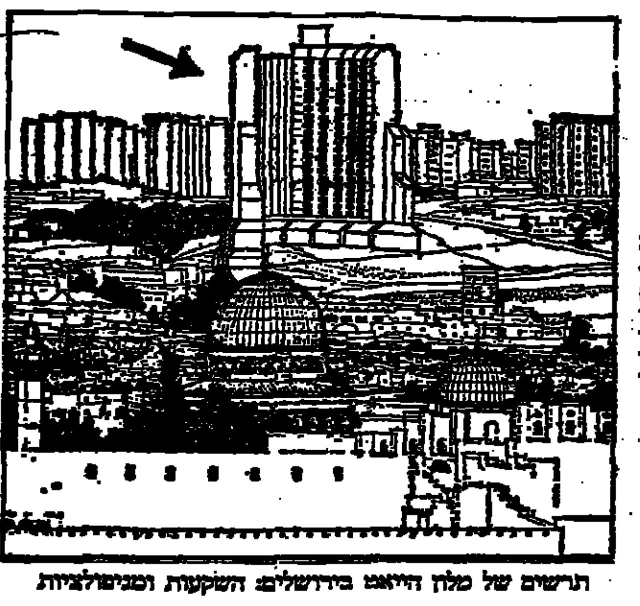

תרשים של מלון הייאט בירושלים: השקעות ומניפולציות

מאת שמשון אריליך

יש לביאים גדולים וקטנים. יש לאסבירים לגמרי, יש סבירים פחות ויש שסבירותם מפוקפקת. מלון "הייאט" בירושלים הוא, לדעת חלק מהגורמים הממשלתיים העוסקים בתיירות, "לביא" מהסוג הלא־סביר, ולגבי חלק אחר סבירותו גבולית.

המלון נהגה בימים שלאחר מלחמת ששת הימים, כאשר הממשלה עודדה בניה בירושלים מעבר לקו הירוק. חולקו שיכונים ברמת אשכול ובגבעה הצרפתית, בתנאי חינם, כדי שיהודים יסכימו לגור באזור שעדיין לא היו משוכנעים שיישאר במדינת ישראל. פרויקט "הייאט" אושר ללא בעיות. היזמים לא מיהרו לבצע, והעבירו את זכויותיהם לאחרים. כאשר באו המשקיעים החדשים, כבר לא נודעה משמעות לקו הירוק בירושלים. המלון הפך לנושא כלכלי הכפוף לכל השיקולים האמורים להצדקת פרויקטים הבאים לתמיכה ממשלתית.

ירושלים היתה כבר או רווית בתי מלון. בחברה לפיתוח מפעלי תיירות, המנוהלת מטעם הממשלה על רישוי ומימון מלונות, היו ספקות לגבי מלון כה גדול, במיוחד כשהדבר שיעלה הרבה יותר מהמקובל.

בשעתו נתנה הממשלה הלוואות באחוז מההשקעה, בלי שההשקעה תוגבל. משך שנים זכו מלונאים בסכומים גדולים בהרבה ממה שהממשלה התכוונה לתת. מעריכים שהלוואות רבות עלו על ערך המלון. לאחר שנים סוכם שתיקבע עלות סטנדרטית ולפיה תינתן ההלוואה. עלות החדר הסטנדרטי מחושבת היום ב־50 אלף דולר. "הייאט" חרג במהרה מהסכום הנ"ל והעלות המשוערת נעה סביב 80 אלף דולר. יש הסברים רבים לחריגה. אחד מהם: הדרישות הגבוהות של חברת "הייאט", המשכירה את שירותי הניהול לבעלי המלון בכפוף להתחייבותם לשמור על הסטנדרטים שהיא מכתיבה. אך 600 חדרי המלון יעלו לא 30 מיליון דולר, על־פי הסטנדרט, אלא יותר מ־50 מיליון.

המפקפקים גדולים

אם לפני כן פקפקו אנשי החברה לפיתוח מפעלי תיירות ביכולתם של בעלי המלון להחזיר את ההלוואות, עתה גברו הפקפוקים. לפי 50% הלוואות ממשלתיות ל־600 חדרים ב־50 אלף דולר לחדר, הגיעו להם הלוואות בסך 15 מיליון דולר. אולם סכום זה לא הספיק כשהעלות גדולה בהרבה מן הסטנדרט. מנהל החברה לפיתוח תיירות הזיל לחשוב כיצד להבטיח את החזר החובות. בנוסף לכך, הולך לדבר על פריסת חובות. שאלה מדוע יוחזרו המלונאים את ההלוואה ב־12 שנה, כאשר חיי המלון ארוכים יותר, מה גם שאת ההון להלוואות מגייסת הממשלה באמצעות אגרות חוב ל־17 שנה, כמקובל להשקעות לזמן ארוך, בעיקר למשכנתאות. באוצר הנהגו לכך בתוקף, שכן הארכת החזר חובות כמוה כמתן הלוואות נוספות, במקום שהמזומנים ייכנסו כהכנסות לתקציב, יעובר הכסף בידי הלוים.

לא ברור מה קרה בין האוצר, המופקד על כספי המדינה, לבין החברה לפיתוח מפעלי תיירות, המטפלת בכספים הציבוריים למלונאים. החשב הכללי מזה בכתב ב־1.6.84 בפני מנהל החברה, שלמה טל, על ההתחייבויות שנתן המנהל לבעלי המלון, בהדגישו שהדבר נעשה ללא אישור החשב הכללי. החשב הכללי הרגיש כי יש מכוונות לפריסה כזו פגיעה בכללי המנהל התקין. עם זה, הסכים לפריסת החובות ל־17 שנה, מאחר שבעלי המלון טענו כי כך התחייבו לקבלנים.

החשב גם הסכים כי יתרת ההלוואות הפיתוח שניתנו עד 1.6.84, כולל ריבית והפרשי הצמדה, תהיה כדלקמן: מחצית צמודה למדד בריבית של 2.5% ומחצית צמודה לדולר ב־7.5%. כל ההלוואות שיינתנו לאחר מכן יוחזו ל־17 שנה, צמודות למדד בריבית של 6.5%.

מתירות ההטבות

כשנקבעו תנאים אלה, היתה כבר הליכה לקראת המלון. כאשר הלוואות יוחזרו במשך שנים רבות יותר, יהיה כל תשלום שנתי קטן יותר. הריבית בוודאי היתה מגוחכת בהשוואה לזו ששילמו באותו לוויים למיניהם. שאף התירו לבנקים בחודשים מסוימים ריבית ריאלית הגדולה פי 3 בכל חודש ממה ששילמו בעלי המלון במשך שנה.

באותו זמן היו רבים שבחרו הפרשית בין ההצמדות, ספק אם היו בוחרים בדולר, שעמד ברמה גבוהה יחסית למטבעות האחרים. הצפתה לו עליה נוספת. בהתחשב במצב המטבע הזה, נצפו פיחותים בשיעור העולה על עליית המדד. ההצמדה למדד לא נראתה בחירה גרועה כשלעצמה. היה זה הימור שיכול היה להסתיים ברווח או בהפסד, ככל הימור.

על אף שבמכתבו של החשב הכללי מיוני 1984 נאמר שפריסת החובות לא תהיה תקדים, פסקה המציאות אחרת. אין כמעט מקרה שמישהו זכה "בתנאים מיוחדים" בגלל "סיבות מיוחדות" ושמיד לאחר מכן לא העלו דרישות אלה מצד אחרים, שזכו להיענות. כך קרה גם כאן. כאשר הסתמן רפיון בתיירות, והמלונאים הגבירו את טענותיהם על הפליה בהשוואה ל"הייאט", הוחלט באוצר על פריסת חובות לכל בעלי המלונות. האורך ב־5 שנים החזר ההלוואות בכ־60 מיליון דולר. כלומר, גם ללא הריבית כאילו נתן האוצר הלוואה חדשה של 60 מיליון דולר ל־5 שנים.

מי שעוקב אחר הוויכוחים בדבר 12 מיליון דולר, המסכנים את פיתוח המוסדות להשכלה גבוהה על כמה מיליוני דולרים שבגללם נסגרים בתי סיעוד לקשישים, ושאר ויכוחים בנושאים הבוערים בסכומים פעוטים יחסית, יכול להבין שאבדן 60 מיליון דולר מקופת האוצר אינו דבר של מה בכך ובוודאי מחייב צמצומים במקומות חשובים.

עדיפות לא אישית

היחס המיוחד ל"הייאט" גרר הטבות גם למלונות אחרים, במסגרת השוואת תנאים. אולם כאשר התברר כי המלון יעלה הרבה יותר מהצפוי, והבעלים בעשר אחוזים קבועים במשרדי הממשלה, בתביעה לעזרה נוספת, לאחר שלדבריהם כבר השקיעו 20 מיליון דולר במלון ואינם יכולים להגדיל את הסכום בעצמם, מצא שר־האוצר דרך להמשיך במדיניות של "אין הלוואות פרוחה ממשלתיות למלונאות" ואיך בכל זאת להורים להייאט כמה מיליוני דולרים נוספים.

קודם כל, הורה שר־האוצר במכרז להמיר לבעלי המלון הלוואות צמודות, מדד, רטרואקטיווית, לדולר. לטענתו, היתה להם בשעתו רשות לבחור הצמדה לדולר לחלק מההלוואות. אולם הולכה כזו דומה למי שמוכר איגרת פיס לאחר שזכתה, או להולפין ורוכש אגרת פיס ולאחר שהפסיד — תובע שימיר אותה באחת שזכתה.

אפשר להוכיח את המשמעות במספרים. מאותו תאריך ועד היום עלה המדד פי 9, ואילו הדולר — פי 6, בקירוב. הפער נבע מהירידה בערך הדולר לגבי המטבעות האירופיים וגם לגבי השקל. לדוגמה, הדולר עלה מאז מחצית '84 פי 7 במונחי השקל, ואילו המרק הגרמני עלה פי 12. החלטת האוצר להמיר רטרואקטיווית כ־10 מיליון דולר של הלוואות מהמדד לדולר, מסתכמת באבדן כ־3 מיליון דולר. אבדנו של האוצר הוא הסכמם של בעלי הייאט.

אלא שהוויתורים הללו לא הספיקו. שר־האוצר איפשר לבעלי הייאט לקבל הלוואה של 4.5 מיליון דולר מכספי תנפשה מיוחדת ועוד 3.3 מיליון דולר כהלוואה ישירה מבנקים.

ואז התעוררה בעיית הערבויות. לא היו בידי המלון שעבודים מספיקים. את הכסף גייסה החברה לפיתוח מפעלי תיירות מאמיסיות, וגם ערבה להלוואות הישירות מבנקים. אולם הלוואותיה להייאט עלו על 15% מסך הלוואותיה. נוצרה סכנה, שאם המלון לא יוכל לפרוע את החובות, תפשוט החברה הממשלתית את הרגל.

הפתרון נמצא בערבות עקיפה של האוצר, שאינה מחייבת את אישור ועדת הכספים של הכנסת. הצורך באישור זה בא למנוע מהאוצר עקיפת התקציב, ולתת ערבויות ממשלתיות שכמוהן כמשכון לכל דבר. והנה הבטיח שר־האוצר לחברה לפיתוח מפעלי תיירות, שאם לא יפרעו בעלי הייאט את חובותיהם ואנשי החברה יהיו חייבים לשאת בהפסד, תוכל החברה להחזיק בכספי האוצר. לא חשוב מה שם ייקרא לסדר זה. מכל בחינה מעשית, זו ערבות שנתן האוצר להלוואות הייאט, ללא האישור החוקי של ועדת הכספים.

את ההצמדה במעבר לדולר ומתן ערבויות עקיפות כדי שהמלון יוכל לקבל עוד הלוואות, לא מקבלות, בוודאי לא יישארו בנים יחידים לאורך ימים.

ההחלטות החריגות לגבי הייאט לא יעלו רק במיליוני הדולרים שהאוצר ויתר עליהם בהסדרים חריגים עם בעלי המלון. להטבת ההחלטות האלו יהיה צריך להוסיף את כל המתנות שהאוצר יאלץ אולי לתת לאחרים במסגרת "השוו את תנאים".

אפשר להבין את החשש של הגורמים הממשלתיים המטפלים בהייאט, פן תיתקע השלמתו, לאחר כל ההשקעות. ספק רב אם היה מקום להסדרים חריגים. בצדק ישאלו אנשי מושבים, עובדי מפעלים קשיי־יום, בעלי מפעלים שנקלעו לקשיים, לא תמיד באשמתם, מדוע חייבים הם לעמוד לא רק בשיקולי שר־האוצר אלא גם באלו של חברי ועדת הכספים, ואילו בעלי הייאט פטורים מכך. מעבר לכך אפשר היה לצפות מהם, שבמסגרת ההסדרים עם בעלי המלון יבטיחו לפחות סעיף שיקדים את החזר החובות, ואולי אף החזר הוויתורים האחרים, במקרה שהמלון יגיע לרווחים שיאפשרו זאת. אפילו לא תתממש הקדמת התחזית, עדיין היתה נמנעת התחושה שכאשר יש רווחים, הם הולכים ליזמים, וכאשר יש הפסדים, הם יוצאים מכיסי הציבור.

ערבים בישראל / עטללה מנצור

דיאלוג של זועמים

עו"ד אברהאם ארשיד, מזכיר "האגודה למען האסיר", דורש מנציב שירות בתי הסוהר, דוד מימון, לחקור "פוגרום", כלשונו, שבוצע נגד מספר אסירים ביטחוניים בכלא על־שם רוני ניצן ברמלה, באלות וגז מדמיע. ארשיד טוען כי אנשי שירות בתי הסוהר תקפו באכזריות וללא סיבה, את האסירים בתאיהם, בבעיטות ובאלות, וגרמו להם חבלות גופניות וכוויות קשות, וכי במסגרת התקפה זו השליכו אנשי שירות בתי הסוהר את ספר הקוראן על הרצפה, דרכו עליו וקראו לעבר אחד האסירים "זה הקוראן שלכם".

ארשיד ממשיך במכתבו ושואל את גונדר מימון: "האם ידעת על הפוגרום מראש? האם זה חלק ממדיניות 'היד החזקה' שבה אתה נוהג? אם לא ידעת מראש, האם ידעת עליו לאחר מעשה, ואם כן — כיצד הגבת עליו?"

ארשיד מסיים באזהרה כי אם מימון לא ינקוט בהליכים, "ייאלצו האסירים לנקוט הליכים משפטיים כגון פניה לבג"ץ".

כיצד הגיב על כך גונדר דוד מימון? הוא לא טרח אפילו להכחיש את ההאשמות. לדידו, ההגנה הטובה באמת היא התקפת הנגד. הוא החליט ללמד את ארשיד דרך ארץ: "מכתבך גס, בוטה ומעודד שאט נפש. השיטנה, הקטגורנות וההשמצה הנפלטים מכל משפט ממכתבך אינם ראויים לכל מענה או התייחסות".

ובכל זאת ממשיך גונדר מימון ומסביר לארשיד כי שירות בתי הסוהר מגיב בכלל, ומתייחס רק לבעלי סמכות בדין, וזו חסרה פה, גם אם אתה עומד בראש אגודה המדבר בשמה (ומי היא בכלל אגודה זו)".

הוא מרגיע את עו"ד ארשיד כי פעולת שירות בתי הסוהר נתונה לפיקוח ומעקב של גורמים ממלכתיים, ומציע לו "לאמץ לו מילון כלשונו, שיסייע בידך לברור מילים... למשפטים הנבובים (אך עשירים מאוד בשיטנה, השמצה, והתנשאות)".

דוד מימון מגלה כי השימוש במלה "פוגרום" לתיאור המעשים בבתי הכלא פגע בו, והוא מציע לעו"ד מכפר ראמה, בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים, "ללמוד פרק של נימוסין אלמנטריים בכיתות הבעת־דיעות ולא לנקוט סגנון "שכתובה מתוקנת ראוי שלא להשתמש בה".

בסוף המכתב מגלה גונדר מימון כי הוא יודע היטב מיהו אברהאם ארשיד, וכי קיבל ממנו מכתבים רבים, תמיד ענה לו בנימוס רב, ומאיים עליו כי לא יענה יותר למכתבים ממנו, כמזכיר האגודה למען האסיר.

מכתבו של גונדר מימון לא נשאר ללא מענה. אבל הפעם למד ארשיד "פרק של נימוסים אלמנטריים" והחליט על תשובה עקיפה. תוך ציטוט ממסכת אבות, הוא מבקש את מימון להתייחס לנושא הפניות שלו ולא לאישיות מחבר הפניות. הוא כותב למימון: "איזהו גיבור — הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפיים מגבור, המושל ברוחו מלוכד עיר". הוא מציע לגונדר מימון שלא לנהוג כדן יחיד "שאין דן יחיד אלא אחד, ולא תאמר קבלו דעתי" (מסכת אבות פרק ד').

מזכ"ל הסתדרות המורים ומצוקת בית הספר הערבי

ספק אם קיימת בבעיה אישית

ולבר: בירור ועקבי

בכירה בנבחרת האיגוד המקצועי, הונקטת עמדה כה ברורה ועקיבת כעמדתו של יצחק ולבר, מזכ"ל הסתדרות המורים. האיש הצעיר, לשעבר מנהל בית־ספר בבאר־שבע, היה אחד מחברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שהצביעו בעד קיום שביתת "יום השוויון" שעליה הכריזו נציגי הציבור הערבי לפני חודשיים. אפילו חברי הוועדה מטעם מפ"ם נמנעו מלתמוך בהצעה של חבר מפלגתם הערבי, מחמוד יונס.

ולבר אומר כי גם היום הוא תומך בהחלטתם של ראשי הציבור הערבי לשבות, כדי לעורר תשומת־לב למצוקת בית הספר הערבי. ולבר יודע את המצב לאשורו בבית הספר הערבי — הזקוק לתוספת תקציב של חמישה מיליון דולר בשנה במשך שש שנים כדי לפתור את בעייתו העיקרית — המחסור בחדרי לימוד הראויים לשם זה.

"כשמדברים על ההוצאות על מטוס הלביא, יהודה ושומרון, והעברות למוסדות של הדתיים, נראית הוצאה בסדר גודל כזה על כלל מוסדות החינוך הממלכתיים לאוכלוסיה הערבית, דבר פעוט ביותר", אומר ולבר. לדבריו, משרד החינוך "לחוץ" מבחינת התקציבים שלו, אבל אפילו כיום יכול המשרד לארגן את סדר הקדימויות שלו כך שימצא את הכספים כדי להתחיל ולקדם את בית הספר הערבי.

ולבר קובע כי משרד החינוך והתרבות נוהג אפליה בבית הספר הערבי. לכל כיתה, מא' ועד י"ב, מקציב המשרד 31.5 שעות לימוד שבועיות. לבית הספר היהודי מקציב המשרד מיכסות שונות. "אבל בממוצע נותן משרד החינוך לכיתה יהודית ממוצעת 15 אחוז יותר מאשר לכל כיתה ערבית", הוא מדגיש.

מזכ"ל הסתדרות המורים מלא טענות כלפי מימון נגד אופן הטיפול של משרד החינוך בבית הספר הערבי גם בתחום תוכניות הלימודים. פה ושם מחליפים ספר, אבל הספרים מיושנים והטיפול מרושל. הוא מתאר את הנושא כאנדרלמוסיה: לפני שנים הוחלט על ביזור האגף לחינוך לערבים (הקיים מאז קום מדינה כמעין מחוז ארצי לכל בתי הספר הערבים בכל מחוזות המשרד).

אמנון אברמסון, קודמו של ולבר כמזכיר הסתדרות המורים, מונה בראש ועדה שנועדה להבין את ביזור האגף והעברת הטיפול המינהלי במורים ובבתי הספר למחוזות המשרד, ולצמצם את האגף המיוחד לערבים ליחידה פדגוגית שתעסוק בספרים ובתוכניות, בתכנים ובקביעת מדיניות. המחוזות נקראו להתכונן כדי לקבל לידיהם את המורים הערבים בתחומם החל מסוף ספטמבר הקרוב.

אבל מנהל האגף לערבים, עלי חידר, רחוק מלשתף פעולה עם ההחלטה הזאת. נאמניו יצאו במסע שנועד לעורר את המורים הערבים כי כל הריאורגנזציה במשרד נועדה לפגוע בסגן מנהל האגף, שמונה באחרונה כדי לעמוד בראשו.

עשרות עסקנ־מורים, שנוקטו במשך עשר השנים האחרונות כדי לקבוע כי עיקר האפליה האנטי ערבית נעוץ בעובדה שהם מרוכזים באגף ערבי מיוחד ונפרד, ודרשו אינטגרציה מינהלית, שינו לפתע את דעתם. העובדה כי המורים הערבים שפנו למחוזות המשרד נתקלו בביורוקרטים שאינם יודעים כיצד לפתור את בעיותיהם, נתנה בידי רבים תחמושת כדי להגן על שמירת האגף הערבי הנפרד, ולהעניק לו הנשמה מלאכותית. העובדה כי לראשונה מאז קום המדינה עומד בראש אגף זה ערבי, מעודדת רבים לראות במשרד הערבי נכס לערבים.

הרבנות והמלונות: סיבוב נוסף במאבק?

מעורבותם של המשגיחים מטעם הרבנות הראשית בענייני דיומא של בתי המלון בתל־אביב הולכת וגדלה. רבים מבין מנהלי בתי המלון מעדיפים נקיטת עמדה של בת יענה

מאת זוהר בלומנקרנץ

המאבק בין הרבנות הראשית לבין בתי המלון בנושא שמירת השבת והכשרות בהם, הגיע לשיא חדש לאחר שהרבנות הראשית דרשה להגביר את מערך ההשגחה בשבת במלון "דן" בתל־אביב ולשלוח למקום משגיח נוסף. במכתב ששיגר הממונה על בתי המלון ברבנות, הרב ישראל יפה, למנכ"ל המלון, דן פלסי, נאמר, כי בביקורת פתע שערך בשבת ה־15.8 גילה כי אחת העובדות במטבח בית המלון בישלה מרק ופרסה גבינה צהובה במכונה חשמלית. על דעת הרב הראשי של תל אביב־יפו, הרב חיים דוד הלוי, הודיעה הרבנות הראשית בתל־אביב, כי כיוון שנפגמה האמינות שנתנה לבית המלון בעניין שמירת השבת, היא דורשת לתגבר את מערך ההשגחה במלון בתוספת משגיח שבת נוסף, כדי לפקח ולייעל את שמירת השבת.

בבתי המלון מעסיקים בדרך כלל שלושה משגיחי כשרות. שניים במהלך ימות החול ומשגיח נוסף בשבת. תפקידו של המשגיח בבתי המלון הוא להגיש שירותי כשרות ושמירת שבת. המשגיחים עובדים בשתי משמרות. משמרת אחת מהשעה 08.00 בבוקר עד השעה 15.00 והמשמרת השנייה, מ־15.00 ועד לשעה 22.00 בלילה. לעתים נשארים המשגיחים לעבוד שעות נוספות. לדוגמא, כאשר בבית המלון מתקיים אירוע מיוחד, כגון מסיבת בר מצווה או חתונה. באופן שגרתי אחראי המשגיח בבתי המלון על הכשרת הבשר, צליית הכבד, בדיקת ירק, ברירת אורז וניפוי קמח. ראשית עליו לוודא כי כל מזון או משקה המועבר למחסן או למטבח בית המלון מובא כשהוא מוכשר.

כל רכישת מזון חייבת להיות בתיאום עם המשגיח. בנוסף לתעודת המשלוח על הרכישה יש להציג לפני המשגיח תעודת הכשר. לדברי הממונה על בתי המלון ברבנות הראשית בתל־אביב, הנושא אינו כה פשוט, כיוון שישנן תעודות מזויפות. ישנם מקרים בהם התעודות מחותמות על־ידי אנשים המתיימרים להיות רבנים. כאשר המשגיח נתקל במזון המובא לבית המלון, בחותמת כשרות שניתנה על־ידי רב לא מוכר, הוא ישלחן לרבנות הראשית ויבדוק את הנושא. [illegible] בבית המלון אינם בגדר יין נסך. בבתי המלון, בעיקר בגדולים שבהם, פועלת קונדיטוריה עם מוצרי פרווה ומוצרי חלב נפרדים. המשגיח אחראי שמוצרי המזון יאופסנו במקומות המיועדים להם, וכי מוצר חלב לא ימצא עצמו בין מוצרי הפרווה.

בבתי המלון הנמצאים תחת השגחת הרבנות הראשית מערכת נפרדת של שטיפת כלים למאכלי בשר ולמאכלי חלב. המשגיח יסתובב בין שולחנות חדר האוכל ויבדוק אם הכלים המתאימים הונחו במקומות הנכונים. הכלים השונים מסומנים בהתאם לשני סוגי השימוש.

לדברי הרב האחראי על בתי המלון בתל־אביב, איש אינו כופה על בתי המלון שירותים אלה. לא כל בתי המלון בתל־אביב נמצאים תחת השגחת הרבנות הראשית. המדובר בעיקר בבתי מלון קטנים בדרגות של כוכב אחד או שניים. להם אין בדרך כלל צורך בתעודת כשרות, כיוון שאין הם מפעילים מסעדות או אולמות אירועים.

משגיחי הרבנות נחשבים לעובדי בית המלון ונהנים ממשכורת קבועה ומכל ההטבות האחרות הנתונות לעובדים. משכורתם של המשגיחים קבועה על פי דרגות סולם שכר, הנהוג בנוהל של בית המלון. שכרו החודשי של משגיח נע בין 600 ש"ח ל־900 ש"ח נטו, בהתאם לגדלו של בית המלון. בבתי מלון בהם מונהגת שיטת השכר המשולבת נהנה המשגיח מההכנסות הכלליות של התשורים וכן מההכנסות מדמי שרות. בתקופות מסוימות של השנה, כמו לדוגמא לפני חג הפסח, יזכה המשגיח מתוספת תשלום מיוחדת, הקשורה לעבודה הנוספת שהוא מבצע בהכשרת הכלים לחג.

משגיחי הכשרות והשבת במלונות הם בוגרי ישיבות "כוללים", שהוכשרו בלימוד מקיף של תורה והלכה. רק לפני שבוע פרסמה הרבנות הראשית במחוז תל־אביב מודעת "דרושים" למשרת משגיחי כשרות במלונות. עשרות מועמדים התדפקו על דלתותיה. על המבקשים למלא טופס מועמדות הכולל פרטים אישיים רבים. יש לצרף המלצות. ועדה מיוחדת ברבנות הראשית של העיר עוברת על הטפסים ומראיינת את המועמדים השונים. הנבחרים מוצבים לתקופת התמחות בת כחודש ימים, באחד מבתי המלון. בסיומה יצורפו למאגר כח האדם של המשגיחים בבתי מלון, המונה בתל־אביב כחמישים איש. אחר כך יוצבו המשגיחים בהתאם לצרכים המשתנים במלונות.

משרות המשגיחים בבתי המלון מאפשרת לרבנות הראשית לספק מקומות עבודה למקורביה.

"הרב — יותר עוזר ממכתיב"

דרישתה האחרונה של הרבנות הראשית להוספת משגיח נוסף בשבת במלון "דן" בתל־אביב, היא קצה קרחון של התמודדות מתמשכת. עדיין תלויה ועומדת המחלוקת בין בתי המלון בתל־אביב לרבנות הראשית בה, לגבי דרישתה של האחרונה להנהיג מנעולים על כל המתגים של מכשירי החשמל, התנורים והגז במטבחי בתי המלון בשבת. המפתח למנעול מסוג זה יופקד, על פי דרישת הממונה הרוחני, בידיהם של המשגיח וקצין הבטחון בלבד. הנהלות בתי המלון מודעות לכוחה המעשי של הרבנות הראשית, לשלול מהן את תעודות הכשרות ולפגוע בכך ישירות בהכנסותיהן. אין פלא כי רבים סירבו להביע את עמדתם בנושא. בין אלה היו גם מנכ"ל רשת מלונות "דן", עמי פדרמן, ומנהלי בתי מלון אשר נפגעו ישירות מדרישותיה האחרונות של הרבנות הראשית בתל־אביב. לעומתם, היו אחרים אשר לדעתם עדיף לשמור על יחסים תקינים עם הרבנות הראשית. לדברי מנהל מזון ומשקאות במלון "שרתון" בתל־אביב, אריה אייזנשטט, "אין לבית המלון בעיה עם הרבנות הראשית. היחסים עם המשגיחים הם מצוינים. הרב האחראי במלון, יוסף טריאנו, הוא יותר כבחינת עוזר לנו מאשר מכתיב לנו." לדברי אייזנשטט מקפיד המלון על שמירת השבת, כאשר מליל שבת ועד צאתה נפסקת נגינת הפסנתרן באכסדרת המלון. עובדות מחמירות אלה אינן מפריעות לבית המלון להפעיל בימי ששי את הדיסקוטק שלו — "השתקפויות 2000". לדברי אייזנשטט ישנה כניסה נפרדת למקום, והוא אינו נחשב לחלק אינטגרלי ממה שאינו קורה בימי ששי בבית המלון. היה עוד יותר בהתבטאויותיו, במה שקשור לדרישת הרבנות הראשית לשמירת השבת, היה סמנכ"ל מלון "מוריה־פלזה" בתל־אביב, גיל בריוזו. לדבריו, "יש תאום ושיתוף פעולה מלא בעבודה עם משגיחי הכשרות. הם עושים את עבודתם ואנו את עבודתנו". היחיד מבין הרובדים שיצא נגד מגמות ההחמרה של הרבנות היה סמנכ"ל מלון "דמרה קונטיננטאל" בתל־אביב, חזי הבגן. "יש לנו תעודה מטעם הרבנות שהמטבח הוא כשר. אין אנו רוצים "מעבר לזה" שלא יתערבו באורח החיים במלונות", אמר. בדיונים שהתקיימו לאחרונה בין התאחדות המלונות בסניף תל־אביב לבין הרבנות הראשית נדונה האפשרות המעשית להנהיג מערכת נפרדת של פיקוח על ידי המכבא השטחים והציבוריים, ולהשאיר את הקריטריונים למתן תעודת הכשר רק לגבי תחומי מטבח בית המלון. הממונה על בתי המלון ברבנות הראשית בתל־אביב, הרב ישראל יפה, אינו מבין את התנגדותם של בתי המלון בעיר להתקנת מנעולי השבת המיוחדים על התנורים החשמליים במטבחיהם. לדבריו, אם ממילא מקפידים על שמירת השבת, מה הפחד הגדול מהתקנתם?

שכונת הבוכרים הולכת ונעלמת

החזיתות המפוארות של הבניינים שבנו יהודים עשירים מבוכרה מסתירות עזובה והתפוררות: ג'ונגל של עשבים, עצים שגדלו פרא, הרבה גרוטאות

מאת אלי אלעד

אחד התהליכים השליליים המתרחש בשנים האחרונות בסביבה של ירושלים, קשור בגולה של השכונה היהודית המפוארת ביותר שנבנתה בעיר הקודש, מחוץ לחומות, בסוף המאה ה־19 וראשית המאה העשרים: שכונת הבוכרים. עיקרו של התהליך, שרוב הבניינים הנציגי התארגנויות במסורה לקרסעד לא עלו עד כה יפה, הוא הכרסום ההדרגתי הנמשך במבנים ובחצרות היהודים שהוקמו בשכונת הבוכרים הזו ב־1894. בתהליך שלילי זה "מככבים" שורה של גורמים ומניעים, לעתים סותרים, כלכליים וחברתיים בעיקרם, כמו ריבוי היורשים הפסולים. בשכנת קצרי תבל שאי היכולת לקבל את הסכומים לשיפוץ ולתחזוק המבנים ההזרות היא מאבני העגף העיקריים: או הערכתם של יורשים אחדים שמטוב שהמבנים יתפוררו עד כי יהיה הכרח להורסם, ואז תתפנה הקרקע לבנייה מודרנית שערכה רב יותר.

כדי לראות מה מתרחש בפועל בשכונת הבוכרים יצאנו עם רותי יחזקאלי, מנהלתו המצליחה של בית שדה ירושלים של החברה להגנת הטבע, לשוטט ברחובות השכונה.

יחזקאלי, ילידת ירושלים הנמצאת בראש בית ספר שדה ירושלים — הנוסד לאחד הפעילים המצליחים בחברה להגנת הטבע — מלווה כבאה אם התהליכים העוברים על השכונה. לפני שנותר משהו מהוד תינו נציין כי את הקמת השכונה יזם אחד מעשירי יהודי בוכרה, שלמה מוסאיוף, שהוריש שעמד בראש־יצא ב"קול קורא", סמוך ל־1890, ליהודי בוכרה להקים לעצמם בירושלים שכונה, כפי שעשו ואל ב־1860 בני עדות אחרות. משכנות שאננים, מחנה ישראל, נחלת שבעה, בית דוד, מאה שערים ואחרות. יחודה של השכונה שהקימו לעצמם יהודי בוכרה — בגודל, ברוחב ובאופי הבניינים שהוקמו עד בעקבך למלחמת העולם הראשונה. יהודים אלה, שחיו ברובם בעלי אמצעים, השקיעו כספים רבים בהקמת בתיהם בשכונה — ובעבור חלקם שימשו המבנים "בתי קיץ" שאותם היו פוקדים מדי פעם.

האמצעים שהושקעו ההרוסות הרחבים כלשנו או מאוד על רקע הפשטות והצפיפות שאפיינו חלק משכונות הרושנות האחרות של ירושלים היהודית. בעיקרה נבנתה השכונה בתבנית ריבועים המלבנים של חצרות גדולות שמסביבן הוקמו בתי המגורים. בדרך כלל של "חמולה" אחת שכללה את כל קרובי המשפחה. כך אנו פוגשים בשכונה את בית מוסאיוף, צואגיוף, משהיוף, בביוף, דוידוף, יהודיוף־הפץ ואחרים. כל מיבנן כזה, שבו התגוררו משפחות אחדות, השתרע על שטח נרחב יחסית וכלל מבני ציבור שונים לרבות בתי כנסת בחלק מהחצרות, בורות מים, גינות פרי וירק ועוד. המבנים עצמם הוקמו בפאר רב. בסגנונות בנייה אירופיים הניכרים בהם היטב עד היום.

את סיורנו התחלנו בבית הכנסת מוסאיוף, שהוקם בחצר משפחת מוסאיוף, בפינת הרחובות יואל ואדוניה הכהן, שבשני צדיו ניתן לראות מבני אבן היסטוריים שקירותיהם קורסו והם בדרך להריסה. במקום, כמו גם בשכונה עצמה, לא נותרו בוכרים רבים ובמקומם פוגשים בני עדות אחרות ובמיוחד פרסים. אגב, הולשתה היחסית הבוכרית של עדת הבוכרים תורמת גם היא לתהליך היעלמותה של שכונתם. כדאי לשים לב ללוח האבן הקבוע בראש המבנה והמקדיש אותו לראש השכונה, שהקים בה את הבית הראשון.

מכאן עברנו לרחוב מוסאיוף ובכניסנו דרך שער אבן ל"חצר הקודש", שהיא יוצאת דופן בשכונה. יחודה בכך שבניגוד לחצרות המפוארות שבשכונה כל חמולה בוכרית לעצמה, ב"חצר הקודש" חברו יחד כ־25 משפחות בוכריות, שהיו כנראה חסורות אמצעים יחסית, הקימו לעצמן כל אחת מבנה למגורים בתבנית של ריבוע. בתוך החצר הגדולה בולטים כיום שני עצי אקליפטוס, שניטעו על־ידי ראשוני השכונה והגדלם שפר מרוב עצי השכונה האחרים שנטעו בשנות מלחמת העולם הראשונה על־ידי הצבא הטורקי לצרכיו.

בחצר ניכרת הזנחה משמעותית. רק בחלק מהדירות מתגוררים כיום אנשים; חלק מהמבנים, ברובם לבית תוים, אנשים בשכונה, תפסו על־ידי "ירדיט" ישיבות. כדי להמשיך כדאי לצאת דרך החצר בפתח בטון בזוויתה הדרומית אל רחוב הבוכרים, שבפינתו עם רחוב יחזקאל שוכן בית הכנסת "בבארהומה". כדאי לבקר בבית הכנסת, ששימר בתוכו את האופי הבוכרי, ולבקש מהמתפללים להראות את ארון הקודש שנגולף לפני כשבעים שנה — כפי שמספר נכדו של בבארהומה, שאותו פגשנו במקום.

מבית הכנסת יוצרים "בלוק" אחד בסוד רחוב יחזקאל — שבהמשכו בית המרחץ הבוכרי, הידוע כיום יותר בשמו הבאמ הטורקי, שפעילויות החרדים נגדו העלו אותו לכותרות לפני חודשים אחדים — ופונים שמאלה לרחוב אדוניה הכהן 14. כאן בצד ימין כניסה מפוארת אל חצר האג' אדוניה.

וקצנו את סקרנותנו כאשר סיפרה לנו רותי ששם המקום האג' אדוניה, באשר התואר האג' שמור בדרך כלל לעולי הרגל המוסלמים למכה. מה לואג' בחצר הזו? ראשית, המקום עצמו מרהיב ביופיו. החצר קטנה, שאוכלסה בשעתו על־ידי משפחה יהודית מאנשי העיר משהד, שאולצו על־ידי השליטים המוסלמים במקום להמיר את דתם ואף עלו לצורך כך למכה, ומכאן התואר האג'. בסתר המשיכו האנוסים לקיים את מנהגי היהדות. כדאי לעלות במדרגות לקומה השנייה, כדי להתרשם מיופיה הארכיטקטוני ומעיטורי של החצר. אגב, מצבו של מיבנן זה טוב יחסית וניכר כאן טיפוח ושימור המייחדים אותו לא מעט ממבנים אחרים.

הסיפור העצוב ביותר בשכונת הבוכרים קשור כיום במיבנן הגדול ביותר — והמוכה ביותר — בשכונה: חצר משהיוף, המוכרת גם כ"בית הפקידים". הבית הענק, שעדיין שימר בתוכו הרבה מעברו המפואר, שוכן ברחוב חזון, פינת רחוב אדוניה הכהן. מרום שבכבנים כדאי להשקיף על חזית המאורכת של המבנה, שבקצבה העליון בולט שער־קשתי גדול ששימש שער מרכבות. חזיתו המפוארת של הבניין אינה מסגירה את תוכו. נכנסים דרך שער אבן קטן בקצה התחתון והמראה מרהים כבר מכתב. כדאי לעלות במדרגות לקומה השנייה — והירות, סכנת התמוטטות — ולהשקיף על החצר הענקית שהיא כיום ג'ונגל של עשבים, עצים שגדלו פרא, הרבה גרוטאות, ועזובה אחת גדולה.

בית זה שימש בראשית ימי המנדט למגוריהם של אנשים מראשי הפעילים הציונים כמו יצחק בן צבי ורחל ינאית, יוסף קלויזנר (לימים פרופסור), אברהם ידרי ואחרים, ולכן כונה "בית הפקידים". הבית, שראוי היה כי יישמר כאחד הבתים הבולטים בשכונה, נמצא כיום בזיקנה ה־89 לחייו ויש מי שאומר שכבר עבר את הזיקנה ה־90. נראה שגורלו נחרץ. אגב, בדרך לבית משהיוף כדאי לשים לב, בפינת רחוב אדוניה הכהן ורחוב פישל, בבית אבן גדול דו תלת קומתי, לכתובת המעטרת את הבניין בין קומתו הראשונה לשנייה: זהו בית האג' יחזקאל וזהו כתובת שטבע כאן בעליו של הבניין — "אני עבד ה' יתברך שמו, הקדשתי כל הבתים וזה הבית הישיבה שלי ואג' יחזקאל בן יעקב הלוי... לא יימכר ולא ייגאל עד בוא גואל צדק".

לפני כן נזכיר שבדרך ל"ארמון" עוברים, ברחוב הבוכרים 10, על פני מבנה אבן יוצא דופן בעיצובו, בעל גג כפול, דמוי פגודה, מכוסה רעפים אדומים: זהו בית דוידוף, המוכר בשמו "גימנסיה", היא שכנה כאן באחד משלבי פעילותה טרם שעברה למקומה בשכונת רחביה. נבקן לעכשיו שפר גודלו של בית זה, בעל ההלוואות היהודיים, שבחלק גדול מהודיו מוקם מפעל "הבוכרי" כדאי להיכנס ולהתרשם מעבודות היד של קונת השכונה.

את סיורנו סיימנו בבית הכנסת ההדור ביותר של שכונת הבוכרים: בית יהודיוף־הפץ, המוכר יותר בשמו "הארמון". את סיורנו סיימנו בבית "הארמון" השוכן ברחוב עזרא, שבחזיתו קבוע שלט מבעה: בית הנהדב"ד. זהו המבנה שהוא אולי הבולט ביותר בשכונה והוקם כדי להיות משכן מכובד למשיח. לבית עבר יהודי וציוני מפואר. בין השאר, קיבל כאן ועד הצירים את פניו של הגנראל אלנבי וכעשרים שנה לאחר מכן שימש המקום לאימוני האצ"ל ואז נקרא "הארמון".

סחר עבדים בסודאן

מעשי־טבח וסחר־עבדים — לרוב, בילדים — הם דבר יום ביומו בדרום סודאן • הממשלה ממעיטה בהיקף התופעה, והעולם שותק

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הידיעה על טבח אזרחים בוואו שנודעה על־ידי רדיו "צבא השחרור העממי של סודאן" (שהפ"לאס) בראשות הקולונל ג'ון גארנג, הטבח בוצע ב־11–12 באוגוסט, כאשר המפקד הבכיר של המורות, הגנרל אבו גרדן עבדאללה, השתלט על מספר רבעי־מגורים וציוות להרוג 350 איש. בימים שלאחר מכן נבחרו 250 איש באקראי והוצגו "כמו כבשים", מסר הרדיו. בחארטום אישר הדבר סוכנות סודי בין־לאומית כי נעשה טבח ובין שלפי הערכותיו מספר הקורבנות נע סביב 250. כרגיל, לא הגיבה הממשלה.

ב־28 במארס, כאשר נרצחו קרוב לאלף איכרים בני דינקה (הלאום השחור המהווה רוב בדרום סודאן) בדייאן במחוז דארפור על־ידי מיליציות של שבט ריזאגאת, המעיטו השלטונות ככל האפשר בהיקף הרצח וטענו שהמדובר בהתכתשויות בין־שבטיות על מקורות מים. למעשה, היה זה "טבח חסר־תקדים בהיסטוריה של סודאן", שלא יכול היה להתחולל לולא "הפאסיביות שלא־רתיאמן" של כוחות המשטרה המקומיים, שנעלמו לפתע והשאירו את השטח פנוי למיליציות, המקבלות את נשקן ואת הכשרתן מידי הצבא, המיועדות להילחם באזור זה נגד אנשי הגרילה של אהספ־אל־א.

פעולות מן האופוזיציה התבטאו נגד "הגבליצות השיטתית" של הקמת מיליציות שבטיות המשגרות במספר גדל והולך למלחמה במורדים, לטובת האסטרטגיה של הצבא הסדיר המשולל אמצעים ומשולל מוטיוואציה ושאינו להוט לצאת לקרב נגד הגרילה.

התמשכות סחר־העבדים

תוצאה מדאיגה אחת מהמשך מלחמת־האזרחים בדרום — סחר העבדים שתמיד היה קיים בסודאן התרחב מזה שנה ונראה כי הממשלה משלימה איתו. על־פי עדותו של ברנאדר קוס, יו"ר המיסיון הקאתולי הבין־לאומי, ששב באחרונה מחארטום, אין שום ספקות בנושא. "הממשלה מתייחסת בסובלנות כלפי סחר־העבדים מכיוון שמאבקו נלוד מים נגד תנועת הגרילה".

קוס אומר כי שוחח על הנושא לא רק עם ילדים שנפלו קורבן לסוחרי עבדים, אלא גם עם אנשי קאתולים רבים, ביניהם הארכיהגמון של חארטום, גבריאל זוביר ואקה, ועם שני פרופסורים באוניברסיטת חארטום, אשר "אחד מהמור ולימן עלי באולה, שניהם מחברי דו"ח על הנושא. לדברי הארכיהגמון, "נמנעת המשטרה במרבית המקרים להתערב, מחשש של מעשי־נקמה. הממשלה מתייחסת בסובלנות לפעילויות אלו — אף כי היא מתנגדת להן במוצהר — מאז נלחמים סוחרי־העבדים נגד המורדים בדרום". הוא הוסיף ואמר, שהארכיהגמון של חארטום הגיש באחרונה לראש ממשלת סודאן, סאדק אל מהדי, תזכיר בו הוא מוחה נגד הרדיפות מהן סובלת הכנסיה הקאתולית במדינה, ובו הוא גם מעלה את נושא סחר־העבדים.

הקורבנות — ילדים

להערכת קוס, "מאות ואפילו אלפים נופלים קורבן לסחר זה. הקורבנות הם בני הדרום, רובם ילדים בגיל 8 עד 15, שנחטפו בהרבה בקרבות או בפשיטות של המיליציות משבט ריזאגאת".

הארכיהגמון הוסיף ואמר, שילדים אלה נמכרים בצפון תמורת 600 לירות סודאניות (דולר אחד שווה 2.5 לירות סודאניות) לילד ו־400 לירות לילדה". הוא סיפר על עשרות ילדים שנלקחו לצפון לאחר התקפה של אנשי ריזאגאת על כפר דייאן ב־26–27 במארס. "דיברתי עם ילד בן 12 שנחטף בדייאן. הוא סיפר שהם נלקחו צפונה, קשורים בחבל לסוס. בהמשך־הדרך הצטרפה אליהם קבוצה נוספת של ילדים. הם נלקחו לצפון ועבדו בשדות". הוא הוסיף: "פגשתי גם ילדים הפזורים כיום במחנות־פליטים ליד חארטום ושהצליחו להימלט מעבדיהם. הם באו ממקומות כאשורה, מאבק, ניאנג או אבייא. שם נחטפו או נלקחו צפונה. לעיתים קרובות מתעללים האנסים את הילדות והופכות למשרתות. אישה מלאום דינקה בת 30 גם סיפרה לי שבעלה נחטף ב־28 במארס האחרון באזור דארפור והוחזר תמורת עשרה גמלים". המשך מלחמת האזרחים בדרום הרס, לאט אך בוודאות, את יסודות משטרו של סאדיק אל מהדי, מאז נבחר בבחירות ונדיינתו לשלטון באפריל 1986. לא עשה, למעשה, זה האחרון דבר, על אף טענותיו כי הוא רוצה בשלום בדרום, כדי לפתוח בדו־שיח רציני עם הקולונל גארנג. וכך העמיק עוד יותר את תהום החשדנות הקיימת בין הצפון והדרום. הקיפאון בשיחות שנפתחו בשלב מסוים אף הופסקו, רק מחזק את מעמדם של אלו בחארטום התומכים בפתרון צבאי שהכל מודים כי אינו אפשרי.

מרכז ללימודי ניהול

הכשרה בניהול מתקדם

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח במל"נ במבחר תכניות לפיתוח מנהלים

הלימודים מקנים למנהל המשתלם ידע יישומי וטכניקות ניהול מודרניות בנושאי מינהל העסקים בהתאמה למגמות הלימוד השונות:
* כלכלה * חשבונאות פיננסית וניהולית * התנהגות ארגונית * שיווק * מימון * יצור * מחשבים * מיסים ודינים בעסקים * מדיניות עסקית * משחק עסקים ועוד....

מגמת ניהול למהנדסים

ניהול אקדמי:
דר' רובי ולנסי - ת"א
דר' יאיר דוכין - י-ם
דר' רן הרמש - ב"ש

מסלול לימודי יום

הקורס מיועד למהנדסים, למדענים ולאקדמאים העוסקים בניהול או מיועדים לתפקידים ניהוליים והיקפו כ־300 שעות לימוד.
בתל-אביב - לימודי יום ד', פתיחה : 4.9.87
בתל-אביב - לימודי יום ג', פתיחה : 20.10.87
בירושלים - לימודי יום ה', פתיחה : 22.10.87
בבאר-שבע - לימודי יום ד', פתיחה : 11.11.87

מגמת ניהול כללי

מנהל אקדמי:
דר' בישן לוין

מסלול לימודים בתנאי פנימיה
מסלול לימודי יום

הקורס מכוון למנהלים בעלי נסיון מעשי המיועדים לתפקידי ניהול בכירים.
תוכנית מקיפה ללימודי מינהל עסקים, הכוללת כ־580 שעות לימוד.
פתיחה: 20 באוקטובר 1987

מגמת ניהול לחשבים

מנהל אקדמי:
דר' אריה עובדיה

מסלול לימודי יום (ימי ב')

הקורס מיועד לחשבים, לגזברים ולאנשי כספים בעלי נסיון והוא כולל כ־300 שעות לימוד.
פתיחה : 26 באוקטובר 1987

חדשנות ויזמות עסקית

מנהל אקדמי:
אינג' אבי קרבס

מסלול לימודי יום (ימי ה')

הקורס מיועד למנהלים, מהנדסים, ויזמים מהסקטור הפרטי והציבורי, ולצוות ניהולי בתעשיה הקיבוצית שפעילותם ביזום מפעלים ובחדשנות טכנולוגית. הוא כולל כ־250 שעות לימוד.
פתיחה : 19 בנובמבר 1987

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202

המרכז הישראלי לניהול

مطابقة للأصل

הטרנזיסטור הקטן המתקדם ביותר

"פריצת דרך בתהליך ההזערה של מחשבי העתיד", כך מגדירים ראשי חברת יבם את הטרנזיסטור החדש שפותח במעבדות החברה. מדובר בטרנזיסטור שבו רכיבים בעובי של כמה מאות אטומים בלבד, והוא מיועד לפעולה בטמפרטורות קרות במיוחד, בסביבה של חנקן נוזלי.

הודות למימדים הזעירים, והפעולה בטמפרטורה נמוכה, יוכלו הטרנזיסטורים החדשים להפוך את מחשבי העתיד לבעלי עוצמה רבה יותר ממה שנחשב לאפשרי. עד כה לא פותחו מעולם רכיבים כה קטנים בעלי כושר פעולה כה גדול.

הטרנזיסטור החדש של יבם אינו רק זעיר־מימדים — עוביו כעשירית המיקרון, או כאלפית מעובי שערה — אלא נהנה גם מתכונת ה־VLSA: כלומר מיועד לאינטגרציה בקנה־מידה גדול. תכונה זו היא הבסיס לזכרונות מחשב ולשבבים בגודל ציפורן שיכילו אלפים ואולי אף מיליונים של טרנזיסטורים משולבים.

הדור החדש של טרנזיסטורים מתוכנן לפעולה בחנקן נוזלי, בטמפרטורות של 195 מעלות מתחת לאפס. פעולה בטמפרטורות אלו מאפשרת לטרנזיסטורים לפעול תוך צריכת זרם מזערית, ובכך לשמור על קור ועל פעולה מהירה.

מחקרם של אנשי יבם הוא הצעד הראשון לקראת בניית מעגלים משולבים, שיאפשרו בעתיד יצירת שבבי זיכרון שיכילו לא פחות ממיליארד בתים (גיגהבייט אחד) של מידע — כמות המקבילה ל־62 אלף עמודים מודפסים במכונת כתיבה. אם ההשוואה למכונת כתיבה נראית מיושנת — אפשר גם להשוות שבב כזה לשבבים קיימים במחשבים של היום: מדובר בשבב שיהיה בעל קיבולת הגדולה פי 1,000 מזו של שבב הזיכרון החדיש והמצוי ביותר.

שבבים לוגיים שייבנו בטכנולוגיה של "עשירית המיקרון" יוכלו להכיל, לדברי מהנדסי יבם, לא פחות מ־1.5 מיליון יחידות לוגיות, ולפעול במהירות של 20 פיקושניות (20 טריליוניות של שניה).

חשיבות המעבר ליחידות רבות עוצמה ומהירות, נובעת, לדברי מפתחי הטרנזיסטור החדש, מן השימוש הגובר במחשבים בתחומים כגון חיזוי מזג־אוויר, מודלים כלכליים, ואף ניתוח וזיהוי דיבור. שימושים אלה תובעים היום את מלוא הכושר של מערכות מחשבים גדולות, ונראה כי במחשבי הדור הבא יוכלו פעולות אלה להיעשות במחשבים שמימדיהם יהיו כאלה של מחשב האישי של היום.

נתוני הטרנזיסטור החדש, והפרטים הטכניים שלו, עומדים להתפרסם בימים אלה בשורה של כתבי־עת מדעיים, לאחר שהמחקר הוצג לראשונה בכינוס בנושאי אלומות של יונים אלקטרונים ואור שהיה בחודלאור היל, קליפורניה.

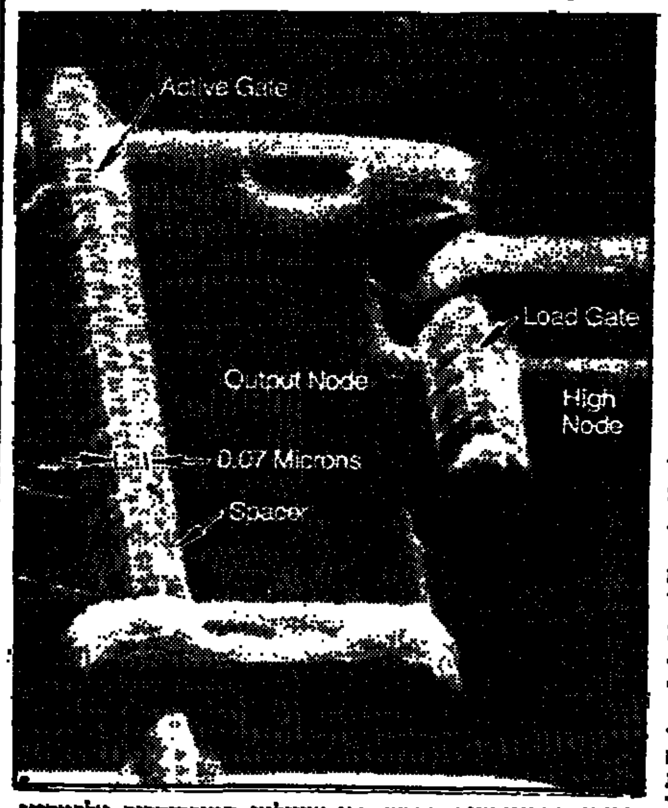

רכיבי הטרנזיסטור החדש כפי שצולמו במיקרוסקופ אלקטרוני

גבול המיזעור

ליבם מעורבות ארוכה במחקרים בתחום ציפויים דקים ותהליכי ייצור של מעגלים מיקרואלקטרוניים. "מכשירי ההדפסה" הנעזרים באלומות אלקטרונים המסוגלים להתוות קווים דקיקים למעגלים מודפסים. אולם במעבר לטרנזיסטור בעובי של עשירית המיקרון אומרים גם המפתחים כי הם מתקרבים ל"גבולות הפיסיקליים של המיזעור".

הפעלת יחידה כזו דורשת יותר הספק, ולכן היא מתוכננת לפעולה בחנקן נוזלי — בטמפרטורות המפחיתות את סף ההפעלה של הטרנזיסטור, ובכך את הכוח הדרוש להגיע לסף זה.

מעשיות השימוש בטרנזיסטור הזעיר תלויה כמובן ביכולת לייצר מעגלים זעירים דיים להיבודיו — ואלה אפשריים הודות לאותה טכנולוגיה של קרן אלקטרונים, המסוגלת לייצר קווים בעובי שער 5 מאיות של מיקרון.

לדברי המפתחים ביבם אין מדובר במיועד לצורך חיסכון במקום, אלא לצורך פעולה מהירה יותר בצריכת זרם נמוכה יותר. לצורך השוואה הם מביאים את שבב הזיכרון בקיבולת של מיליון בתים המיוצר באופן מסחרי, שבו משתמשים במימדים של מיקרון אחד. זה שבב שפיתוחו שלו לקיבולת של 4 מיליון בתים השלם בהצלחה תוך שימוש בטכנולוגיה שאיפשרה עובי של 0.7 מיקרון.

מכל מקום, מדעני יבם ביורקטאון הייטס בניו־יורק, מאמינים כי הטרנזיסטור בן עשירית המיקרון שלהם מוכיח את ההיתכנות הטכנולוגית של שימוש ברכיבים אלה ומקרב בכך את יצירתו של שבב הגיגהבייט בעתיד.

האם הציפור הקדומה היא זיוף

זה יותר משנתיים טוענים שלושה חוקרים בראשות פרד הויל, כי אחד המאובנים החשובים ביותר המוצגים במוזיאון הטבע של לונדון, הוא זיוף. מדובר במאובן של יצור הנודע בשמו ארכיאופטריקס, היצור המקשר בין הזוחלים לעופות בסולם האבולוציה. המאובן, שהתגלה במאה ה־19, כולל עצמות וטביעות עצמות של יצור בעל זנב הנראה כזוחל, כשליד טביעות השלד, פר טביעות נוצות.

לדברי הויל ועמיתיו מדובר בזיוף: למאובן השלד של זוחל אמפיבי הוסיף מישהו טביעות נוצות, תוך שימוש במלט דביק, שעליהם הטביעו הנוצות. הויל ועמיתיו מבקשים לבדוק את ההרכב של פני השטח של המאובן, ולצורך זה דרוש שתעמוד לרשותם דגימה, שהיא לדבריהם "בגודל של ראש סיכה". בקשתם זו לא נענתה על־ידי רשויות המוזיאון, והחוקרים הציגו אותה בפומבי במסיבת עיתונאים שערכו בתחילת החודש בלונדון.

בתגובה לטענות הזיוף אמרה מנהלת מחלקת המאובנים במוזיאון, אנג'לה מילנר, כי המבחן שמציעים הויל וחבריו לא יוכיח מאומה, וכי כל הבדיקות שנעשו עד כה במאובן מעידות כי הוא אמיתי. לדברי מילנר, יימצא חומר אורגני בסלע גם אם אין מדובר בזיוף, וחומר כזה אינו חייב לבוא מדבק שבו השתמשו בזיוף, מה גם שבמשך השנים צופו פני השטח של המאובן בלאכות שונות כדי לשמר אותו.

מאובן או זיוף — טביעות הארכיאופטריקס בגבס

לדברי מילנר ערך המוזיאון — בעקבות טענות הויל מלפני שנתיים — שורה של בדיקות שהביאו למסקנה כי מדובר במאובן אותנטי ולא בזיוף. לאחרונה בוצעו בדיקות פלואורסצנציות שהראו כי אין כל הבדל בין אזור הנוצות לשאר המאובן. כן הזימו מחקרים את הטענה כי חלק מן המאובן המופרד ממנו בסדק נשבר לאחר הזיוף. על־פי מחקרים אלה, לא רק שהסדק מתאים בשלמות, אלא שבשני השטח של הסדק מצויים גבישי קאלציט, שגידולם אורך זמן רב. והם מתאימים בדייקנות משני צידי הסדק.

כן נבחנו סדקים זעירים במאובן — ולדברי מילנר אין כל אפשרות שסדקים אלה נעשו אחרי ציפוי בדבק לזיוף. יתר על כן, במאובן מצויים משקעי ברזל — הן באזור העצמות והן באזור הנוצות. לדברי מילנר, מעידה בדיקת הסדקים יחד עם משקעי הברזל על מצב שבו הנוצות והעצמות היו יחד "במשך מיליוני שנים".

חלק מן המאובן, המכיל את קובסת הגולגולת, הוסר ממנו, והדבר שימש מקור לטענות נגד המוזיאון כאילו הושמד חלק זה כדי שלא ייבחן. "שטויות", ענתה מילנר, "הגולגולת הוסרה לצורך מחקר כבר ב־1981; שני מאמרים בנושא פורסמו, והגולגולת מצויה בידנו ללא פגיעה. העובדה שהוצגה טענה כזו מעידה על רמתו המדעית של הטיעון כאילו הארכיאופטריקס מזויף".

חתול הבית כטורף־על

החתולים אכן צדים, והרבה!

חתולים באזורים כפריים ממלאים את תפקיד טורפי העל בחצרות הבתים ביעילות גדולה יותר ממה שהיה מקובל לחשוב. כך עולה מממצאי סקר שערכו שני חוקרים, האפריקאי ג'ון לאוטון והבריטי פילים צ'אנצ'אר, שהתפרסם ב"ג'ורנאל אוף זואולוגי" (מס' 212 ע' 459). הסקר בחן את התנהגותם של 80 חתולים בכפר פלמרשאם במהלך שנה אחת.

מתברר כי אותם 80 חתולים צדו יותר מ־1,000 בעלי חיים קטנים במהלך השנה — 535 יונקים, 297 עופות ו־258 בעלי־חיים שלא ניתנו לזיהוי. הטרף העיקרי היה עכברים ואנקורים.

הצלחת הציד של החתולים גדולה בהרבה בעונת הקיץ — כאשר מספר החיות שניצודו היה פי־שלושה ממספר החיות שניצודו בחורף. עם זאת שיעור הציפורים בכלל הציד גבוה יותר בחורף, בעת שהיונקים הקטנים ספונים בעומק האדמה.

באוכלוסיית החתולים היו בכפר הבדלים בין פרטים שונים: השיא שייך לחתול יחיד שהצליח לצוד 95 פעם במשך השנה, בעוד ששישה חתולים אחרים לא נראו צדים אפילו פעם אחת.

החשיבות האקולוגית של החתולים בדילול אוכלוסיית הציפורים והעכברים מומחשת כשמציבים את נתוני הציד לעומת נתוני אוכלוסית האנקורים שנספרה בכפר פלמרשאם. באפריל, נקודת השפל במספר הציפורים, נספרו 340 אנקורים, ובשיא ההתרבות היו 700. בהנחה שאוכלוסיית האנקורים יציבה, מתים כל שנה כ־400 אנקורים. החתולים לבדם אחראים ל־130 מקרים בדוקים של ציד אנקורים, ואם מוסיפים לכך שיעור אנקורים דומה במקרי הציד הלא מזוהים, ואת המקרים שבהם לא הובא שלל הציד בפני החוקרים, אפשר להניח כי אוכלוסיית החתולים של פלמרשאם (80 פרטים), אחראית למותם של כ־340 אנקורים. קל לדמיין מה היה קורה לאוכלוסיית האנקורים בכפר אילו לא היו בו חתולים.

ההשפעה של חתולי הכפר על אוכלוסיית היונקים — ובעיקר על המכרסמים — ברורה פחות, שכן קשה לאמוד את מספר העכברים והתרבותם, אם כי יש לזכור כי במניין שלל הציד של החתולים נמנו יותר יונקים מאשר ציפורים.

התרופה לבקר מסכנת את חיפושיות הזבל

תרופה אנטיפרזיטולוגית חדשה המיועדת לבהמות־בית, שהשימוש בה בקרב מגדלי בקר נפוץ במידות, עלולה לגרום לנזקים אקולוגיים קשים לשדות המרעה המזינים את אותו בקר.

הסיבה לכך היא שהתרופה, איוורמקטין, מונעת את פעילותן של חיפושיות הזבל, שלהן תפקיד מרכזי בפירוק גללי הבהמות בתחילת מיחזורם, והפיכתם לדשן המעלה את פוריות שדות המרעה.

במחקר שפורסם בשבועון נייצ'ר (מס' 6121 עמ' 418), עומדים ריצ'רד הול ולאס סטרונג על הבעייתיות הנוצרת כאשר חיפושיות הזבל אינן קרבות אל גללים של בקר שטופל באיוורמקטין. בעולם קיימים כ־14,000 מינים שונים של חיפושיות זבל, שרבות מהן פועלות כמושבות בטיפול ברימותיהן, המתפתחות בתוך כדורי זבל שהן מטמינות מתחת לקרקע. חיפושיות הזבל השונות מצויות בכל רחבי העולם, התאימו את עצמן לתנאים ולגללים השונים המצויים במקומות מחייתן. במחקרים שונים נמצא כי לצד החשיבות שבפיזור ובפירוק הזבל, פעולת חיפושיות אלו גם כמתחחות עפר, כשכמות האדמה שהן חופרות גדולה פי ארבעה מכמות הזבל שהן צורכות.

עתה מתברר כי חיפושיות אלו כמעט אינן מתקרבות לגללים של בקר שטופל בתרופה האנטיפרזיטולוגית — הידועה כעמידה ובעלת יעילות כנגד מגוון רחב ביותר של טפילים הפוגעים בבקר. במחקר נמצא כי בעוד שגללי בקר שלא טופל באיוורמקטין פורקו וסולקו על־ידי חיפושיות זבל כבר בתוך 50 יום (החיפושיות מקיימות מחזור חיים שלם בתקופה זו, ולאחריה פועלים שלשולים לסילוק סופי של השאריות), הדוגמאות מהבקר המטופל נותרו בלא שינוי, ולא נמצאו כמעט חיפושיות זבל גם לאחר 100 יום. המספר הממוצע היה 17 חיפושיות בכל דגימה בשטח — לעומת 780 חיפושיות בדגימות של גללים מבקר של קיבל טיפול באיוורמקטין.

הגללים שלא פורקו על־ידי חיפושיות יצרו כתם עקר בצמחיה, ולדברי החוקרים הם עלולים להיות בעלי השפעה מרחיקת לכת על שטחי המרעה. בעבר נמצא כבר כי גללים שלא פורקו על־ידי חיפושיות זבל יצרו בעיה בשמירה על שדות מרעה: מדובר בשטחי המרעה באוסטרליה, שם לא נמצאו חיפושיות זבל שיכונו מגללי בקר הוטים.

בעקבות מחקרים שבעקבותיהם יובאו לאוסטרליה ב־1964 חיפושיות זבל מאפריקה, שלאחר שהורגלו שוחררו בשדות המרעה.

ארוכה הדרך לחלל

מאז אסון הצ'אלנג'ר, בינואר 1986, פעלת סוכנות החלל האמריקאית נאס"א לחידוש טיסות המעבורות, תוך נקיטת אמצעי בטיחות מפליגים. מערכת המבחנים והבקרה הדקדקנית של כל חלקי המעבורת, הביאו כבר לדחיית השיגור המתוכנן הבא מפברואר 1988 ל־2 ביוני 1988. היום, עשרה חדשים לפני השיגור המיועד, חשים ראשי נאס"א ביטחון בשיפורים שהוכנסו למעבורת, ובחודש האחרון הרבו לדבר אודות "ציוני דרך" בפיתוח המעבורת ואודות הפיכתה לבטוחה יותר.

לפני שלושה שבועות הורץ גוף המעבורת דיסקאוורי, שלא הופעל מזה יותר מ־18 חודש. במסגרת הרצה הופעלו בו כל מערכות החשמל והקירור, ונבחנו כל רכיביו.

מנהל הפרוייקט, רוברט סייק, רואה בכך "ציון דרך בחזרתנו לסטטוס תעופתי". לדבריו, מועד השיגור ביוני הבא הוא אמנם אופטימי, אך לנוכח תוצאות הניסוי הוא "בהחלט בר ביצוע".

הפעלתן של מערכות המעבורת בוצעה לאחר שינויים שארכו יותר משנה — שרבים מהם נתבעו על־ידי הוועדה הנשיאותית שחקרה את אסון הצ'אלנג'ר. השינויים כללו את מערכות החשמל, המכשירים והתקשורת של הדיסקאוורי, כמו גם שיפור במערכת המנועים, שסתומי הדלק וכן הנחיתה.

אסון הצ'אלנג'ר נגרם בשל דליפה מן החיבורים שבין חלקי אחד המאיצים המוצקים. בעקבות ממצאים אלה תוכננו החיבורים מחדש, ולפני שלושה שבועות נוסה דגם המאיץ הראשון שעבר את השינוי בניסוי־בעירה שארך 50 שניות. הדגם שנוסה הוא גירסה מקוצרת של המאיץ, שנועדה לבחון את עמידות החיבורים החדשים במצבים קריטיים. לדברי מהנדסים בחברת מורטון טיוקול, יצרנית המאיצים, יידרשו 30 יום להערכת תוצאות הניסוי.

עם זאת אמרו מהנדסי החברה כי ממבט ראשון נראה שהתיכנון החדש של חיבורי המאיץ מראה שהם מתפקדים כפי שתוכננו. ג'ון תומס, מנהל צוות התיכנון של נאס"א, אמר כי הוא מרוצה מהניסוי, שכן במסגרתו הוכח כי גם כאשר יש ליקוי בחיבור, העיצוב החדש מנע את פריצתו. עיקר התיכנון החדש הוא הוספה של טבעת "או" נוספת לאטימה, וקיפול שפת המתכת של החיבור, כך שתתפס ותינעל בעת השיגור.

מצוקת אמצעי השיגור מחמירה

בעוד העבודה על מעבורות החלל מתקדמת, אם כי באיטיות, ממשיכה ארה"ב לסבול ממחסור באמצעי שיגור ללוויינים. בתאונה שאירעה במשטח השיגור בקייפ־קנדי לפני יותר מחודש, נפגע טיל אטלס קנטאור שהיה מיועד לשיגור כמה שבועות מאוחר יותר, במטרה להכניס למסלול לוויין תקשורת צבאי. מיכל הדלק של הטיל נפגם, והשיגור נדחה עד לתיקון, שיארך שנה שלמה. הטיל שנפגע הוא האחרון מטיפוס אטלס קנטאור, ולאחר שטיל דומה פוצץ באוויר במארס 1987 בשל תקלה, נותרה שוב ארה"ב בלא אמצעי לשיגור לוויינים בגודל בינוני וגדול.

במטרה לקיים בכל זאת שיגורים חיוניים למערכת הצבאית האמריקאית, מוסב עתה טיל מדגם טיטן 2, שהיה במקורו טיל באליסטי בין־יבשתי, לשימוש לשיגור לוויינים למסלול. הטיל, שהוזמן על־ידי חיל האוויר האמריקאי, ישוגר ככל הנראה באפריל 1988 כשהוא נושא את מה שהוגדר על־ידי ראשי חיל האוויר באורח סתמי כ"מטען צבאי". הטיטן 2, שהסבתו נשלמה, הוא הראשון מבין שמונה טילים כאלה, שיוסבו על־ידי חברת מרטין מאריוטה עבור חיל האוויר האמריקאי — במסגרת חוזה שעלותו יותר מחצי מיליארד דולר.

טיפת דם אחת לזיהוי איידס

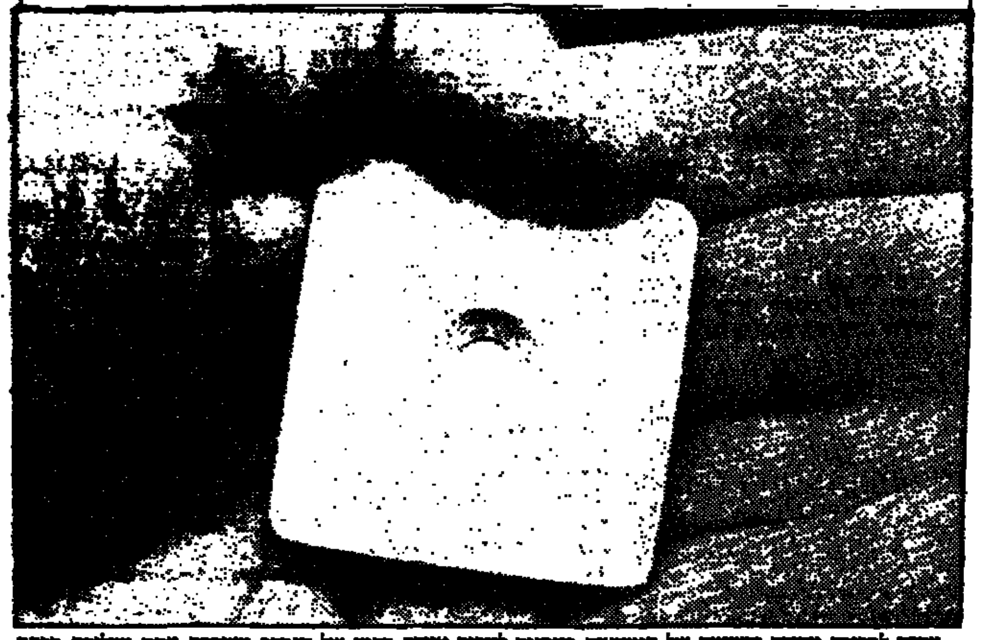
ערכה לבדיקה מהירה ופשוטה של המצאות נוגדנים לנגיף איידס בדמו של הנבדק מעוררת עתה מחלוקת בקרב רופאים וחוקרי המחלה. הערכה, שפותחה על־ידי חברת דופונט האמריקאית, פשוטה להפעלה, וכל מה שנדרש הוא להטיף טיפה אחת של דם מדולל בשקע שבמרכזו כרטיס פלסטיק קטן. שינויי הצבע של הנקודה במרכזו הכרטיס קובעים אם בדגימות הדם מצויים נוגדנים לנגיף האיידס או לא. המחלוקת שמעוררת ערכת הבדיקה אינה קשורה באמינותה, אלא דווקא בקלות השימוש בה. החשש הוא שמא ייערכו בדיקות כאלו על־ידי מי שאינם מוסמכים לתת לנבדק ייעוץ נכון — לפני ואחרי הבדיקה — וכי היא תבוצע גם ללא ידיעת הנבדקים בשילקח מהם דם למטרות אחרות. בדומה לכל ערכות הבדיקה לאיידס, גם הערכה החדשה מחייבת בדיקה מאומתת בשיטת "הסמון בלוטר" (המורכבת והאיטית, אך האמינה ביותר) אם היא מורה על המצאות הנוגדנים — שכן יתכן מצב שבו תורה על המצאות הנוגדנים גם כשאינם מצויים. הצורך בבקרה על תוצאות הבדיקה, אם הן חיוביות, הוא שיקול נוסף נגד שימוש לא מבוקר בערכה, מחשש שיהיו גם כאלה שישתמשו בה ויקבלו את ממצאיה ללא ביקורת נוספת. בתגובה לביקורת אמרו ראשי דופונט כי הם מקפידים למכור את הערכה החדשה רק למוסדות מוסמכים, וכי כבר מדובר למוכרה למרפאות ומעבדות פרטיות, אך עם זאת ציינו כי הם אינם "יכולים לבחון בצורה מעמיקה כל ארגון שרוכש את הערכות".

סיכוי טוב יותר להריונות המבחנה

שיטת בדיקה שפותחה במכון ויצמן מנבאת אילו ביציות שהובאו לצורך הפריה מחוץ לרחם יחוללו הריון מוצלח

חרף ההתקדמות המתמדת בטכניקות ההפריה מחוץ לגוף האשה, המאפשרות לנשים ללדת "תינוקות מבחנה", עדיין עומד שיעור ההצלחה הממוצע של הפריות אלו על אחת לארבע. הסיכויים הרחוקים עשויים להשתפר אם יתאמתו כמה ממצאים ראשוניים שהעלה פרופסור אלכס צפרירי, מהמחלקה לחקר הורמונים במכון ויצמן, במחקר משותף עם הצוות להפריה חוץ־גופית ולהעברת עוברים מהמרכז הרפואי "הדסה" בירושלים, בראשותו של ד"ר נרי לאופר.

בקונגרס העולמי החמישי להפריה חוץ־גופית ולהעברת עוברים, שנערך השנה בנורפולק, וירג'יניה, דיווחו המדענים הישראלים על שני מבחנים ביוכימיים פשוטים המנבאים כנראה איזו מבין כ־10 ביציות המוצאות מגוף אשה — לפני ההפריה — עשויה לחולל הריון נורמלי. מעקב אחרי 57 נשים שטופלו בירושלים, הראה כי ההריונות המוצלחים התפתחו מאותן ביציות שהנוזל הזקיקי הנלווה אליהן הכיל כמויות קטנות יחסית של האנזים קולגנאז, ויש בהן חלבון הדם אלפא 2 מאקרוגלובולין. אם מגמה זו אכן תתאמת במקרים נוספים הנחקרים עתה, יוכלו המבחנים הללו להוות בסיס חשוב לברירת העוברים המתאימים להעברה אל הרחם.

לצמצם את המתח המתיש

"הפריה חוץ־גופית והעברת עוברים", אומר פרופ' צפרירי, "היא השיטה המקובלת כיום ליצירת הריון בקרב נשים בעלות חצוצרות סתומות, כלומר נשים שאינן יכולות להרות רק בשל עיכובים פיסיים. קבוצות נשים אחרות, היכולות להפיק תועלת מן הטכניקה הזאת, היא של אלו שפיתחו אנטגוניזם חיסוני לנוזל הזרע של הבעל, ונשים שבעליהן אינם מייצרים כמויות מספיקות של נוזל זרע לצורך הפריה טבעית.

"ככל שהשיטות הכירורגיות הנדרשות להוצאת ביציות מן השחלות ולהפרייתן מחוץ לגוף הולכות ונעשות פשוטות יותר, כן גובר היקף הפעילות של המרפאות להפריה חוץ־גופית המצויות בארצות רבות. מכל מקום, כיום נשים רבות צריכות לקבל מספר טיפולים, ולקבל עד שלושה עוברים בבת אחת. אפשרות זו מגדילה את האפשרות להריון כפול ומשולש, על הסכנות הכרוכות בו (ובכלל זה הפלה ולידה מוקדמת). לכן שאלנו את עצמנו", אומר פרופ' צפרירי, "אם יש דרך לברירת הביציות, שתתאים יותר להשתלה ברחם לאחר הפריה, כך שהרופאים יוכלו לבחור מראש את העובר המתאים ביותר, ובדרך זו לצמצם את המתח הנלווה לתהליך המתיש הזה".

פרופ' צפרירי, העוסק זה יותר מעשר שנים בבירור התהליכים הביוכימיים הפועלים בעת ההבשלה והשיחרור של ביציות, הניח מראש כי הטיפולים ההורמונליים הניתנים למועמדות להריונות מבחנה, כדי לעודד בהן את ההבשלה ההורמונית של כמה ביציות, יכולים לגרום להופעה של כמה עוברים שאינם מתאימים להשתלה ברחם. כך, למשל, נתגלו ביציות שהוצאו מהשחלות עוד לפני שהגיעו להבשלה מלאה. למען האמת, המחקרים העלו שמתן הורמונים להשראת התפתחות של כמה זקיקים גורם להקטנה ברומנית של הסיכויים של כל אחת מן הביציות להגיע להריון מוצלח.

התחלשות דופן הזקיק

האם אפשר לזהות גורמים ביוכימיים שיצביעו על אותן ביציות שהתפתחותן כהלכה?

החיפוש אחר תשובה לשאלה זו הביא את חוקרי המכון לשיתוף פעולה עם צוות ההפריה החוץ־גופית של "הדסה", שסיפק מאות מנות של נוזלי זקיק של נשים שעברו את התהליך, ולאחר מכן דיווח על תוצאות הטיפולים בביציות המתאימות. המנות האמורות נבדקו ברחובות במבחנים ביוכימיים סטנדרטיים, ששימשו לפני כן לחוקרים בבעלי־חיים. מחקרים אלה נערכו במכון ויצמן על־ידי פרופ' צפרירי, בשיתוף עם פרופ' רות מיסקין מהמחלקה לביוכימיה ועם ד"ר אתי רום מבית־החולים קפלן.

שניים מבין ארבעת הגורמים הביוכימיים שנבדקו, נתגלו כאופייניים לביציות שהביאו להריונות מוצלחים. אחד מהם הוא אלפא־2 מאקרוגלובולין, חלבון דם הנכנס לנוזל הזקיק, כתוצאה מהגברת החדירות של כלי הדם המזינים את הזקיק, המתפתח לקראת הגיעו להבשלה ולביוץ. השני הוא קולגנאז, אנזים מפרק רקמה חיבורית, המחליש את דופן הזקיק, ומאפשר לביצית לצאת מן השחלה בתהליך הביוץ. שני החלבונים הללו, הקשורים להתקרבות הביוץ אצל חולדות, הופיעו ברמה מוקטנת בנוזל שהקיף ביציות אנושיות, ששימשו להפריות חוץ־גופיות מוצלחות.

פרופ' צפרירי ועמיתיו מרחיבים עתה את מאמציהם בשלושה כיוונים: הם מפתחים את המבחנים הביוכימיים הנזכרים לעיל, ועושים אותם לנהלים נוחים והדירים, שיוכלו להיכנס לשימוש במרפאות להפריה חוץ־גופית. הם צוברים עוד ועוד נתונים, כדי לקבוע את הסף המדויק לאישור או לפסילה של ביצית. כן הם בודקים נוזלי זקיק מנשים נוספות, הן ב"הדסה" בירושלים והן בבית־החולים הקריה בתל־אביב, כדי להרחיב את המדגם הסטטיסטי שלהם.

מכיון שהפריה החוץ־גופית תלויה במכלול גורמים, לרבות טיפול מיטבי בביציות ובעוברים, וקיום מצב הורמונלי נאות בגוף האשה וברחם האמור לקלוט את הביצית המופרית, מוקדם עדיין להתנבא על מידת השיפור של סיכויי ההצלחה של הריונות מבחנה כתוצאה מברירת הביצית, בהתמך על הביוכימיה של נוזל הזקיק. עם זאת יש לקוות שכמה נשים אכן יפיקו תועלת מן הגישה הזאת.

המחקר מתבצע בסיוע קרן רוקפלר בניו־יורק.

יוחנן (יוחה) בונה
איננו
הלוויה תתקיים היום יום ראשון ה' באלול תשמ"ז 30.8.87
בשעה 14.30 בבית העלמין כפר סמיר חיפה
נפגשים ליד השער הראשי
מתאבלים:
אימו תרדע בונה
רעיתו: רחל
ילדיו: עומר, אלינועד וצפרירה
וכל בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
משה (פושה) רוזנטל ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי מצבה בבית העלמין החדש בכפר סמיר חיפה ביום ד' ח' אלול תשמ"ז (2.9.87) בשעה 5.00
נפגשים ע"י השער הראשי
המשפחה

חבר עובדי השירות ההידרולוגי
אבל על פטירתו ללא עת של
ד"ר יוחנן בונה ז"ל
מבכירי עובדי המחלקה להידרומטריה
ומשתתף בצער המשפחה

בצער רב אנו מודיעים
על יום השלושים לפטירת יקירנו
אברהם יצחק בוקסר ז"ל
שהלך לעולמו אחרי מחלה ממושכת בבוינס איירס, ארגנטינה ביום ד' באב, תשמ"ז 30.7.87
אשתו ברטה בוקסר
בנו וכלתו מירו ופרלה בוקסר
בתו ובעלה יהודית ודניאל ליברמן

במלאת שלושים לנפילתו של היקר לנו מכל
סרן רון טל ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה וגילוי המצבה ביום שלישי ד' באלול תשמ"ז 1.9.87 בשעה 5.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול
נפגשים ליד השער
המשפחה

במלאת 18 שנה לנפילת בננו
אליעזר כהן ז"ל
תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי בחיפה ביום שלישי ד' באלול תשמ"ז 1.9.1987 בשעה 17.00
בצא מדירתנו ברח' אורן 11 חיפה בשעה 16.30
עדינה כהן והמשפחה

למשפחת אברמזון היקרה
על מות ראש המשפחה
יצחק אברמזון ז"ל
אבלים עמכם
יוסף פרלמן
שמוליק ומל
ובני ביתם

אנו מתכנסים לטקס הסרת הלוט מלוח הזכרון לזכרו של יקירנו
יחיאל בן־זאב ז"ל
מייסדו ומנהלו הראשון של תע"ש ירושלים
הטקס יערך ביום רביעי,
ח' באלול התשמ"ז, 2 בספטמבר 1987.
לפני הטקס תערך התייחדות עם זכרו בבית העלמין שבהר המנוחות בגבעת שאול ירושלים (כניסה ראשונה מימין), בשעה 16.30.
פרטים בדבר הטקס טל: 02–416349
תע"ש ירושלים
והמשפחה

לשכת עורכי־הדין
מחוז ירושלים
אבלה על מותו של
עו"ד יצחק אברמזון ז"ל
ומשתתפת בצער המשפחה

לחברנו **גד אגוזי,**
משתתפים בצערך על מות
א ב י ך ז"ל
ושולחים תנחומים למשפחה האבלה
ההתאחדות לכדורגל בישראל
הנהלה והעובדים

למשפחת אברמזון
אתכם באבלכם הכבד על פטירתו של היקר באדם
יצחק אברמזון ז"ל
מוריס ודני רג'ואן
בניני המרכז בע"מ

האיגוד הארצי לימאים "דירוגים"
אבלים על מותו של
משה לוי ז"ל
מחזיק תיק התחבורה בועד הפועל של ההסתדרות
תנחומינו למשפחה האבלה

לנובי מ"מיטב מבנים"
אתך באבלך במות
א מ ך
חברת הלפן בע"מ

קואופרטיב דן
משתתף בצער החבר
פידל עמוס והמשפחה
במות עליו **אביו ז"ל**

כלכלה ועסקים

מנכ"ל 'לאומי ושות' התפטר

צפויים שינויים מבניים בחברה

מאת יהודה שרוני

יוסף ויגרצין, מנכ"ל בנק השקעות "לאומי ושות'", הגיש לפני ימים אחדים להנהלת בנק לאומי מכתב שבו הוא מודיע על רצונו להתפטר.

הנהלת הבנק קיבלה את בקשת ויגרצין, והוא ישוחרר בקרוב מתפקידו. ויגרצין אמור היה לצאת לחופשה במהלך השבוע הנוכחי. אולם נוכח עומס העבודה בחברה, הוא החליט לדחות את החופשה. נראה כי ויגרצין יקבל עם פרישתו תפקיד ניהול בכיר בבנק צפון־אמריקה, או שיפרוש לעסקים פרטיים.

פרישת ויגרצין קשורה למינויו הקרוב של אהרון פוגל, המשמש כיום כממונה על התקציבים במשרד האוצר, כיו"ר דירקטוריון "לאומי ושות'". ויגרצין קיבל מינוי זה כפגיעה בסמכויותיו, ולכן הסיק את המסקנות. בעקבות שינויים מבניים שייערכו בתקופה הקרובה בלאומי ושות', לא ימונה לויגרצין מחליף.

בכוונת הבנק לרכז את פעולות לאומי ושות' באמצעות שלוש חברות־בנות, כשהדגש יושם על הפעילות בתחום ניירות הערך. פעילות זו תרוכז באמצעות "לאומי הנפקות", שבראשה תעמוד תמי גוטליב. פעילות הבנק בתחום הפיננסים תרוכז בחברת "כרטסייד", שבראשה יעמוד שמשון הראל. פעילות הייעוץ בנושאי בתחום ניירות הערך תרוכז בידי חברת "נשיונל קונסלטנט" שבראשה יעמוד אהרוד קלד.

יצויין כי בתקופה האחרונה צומצמה מאוד פעילותה של "לאומי ושות'", והיא מבזה את מרבית אחזקותיה, במיוחד אלו בתחום התעשיות עתירות הידע.

יוסף ויגרצין סירב להתייחס לנושא בטענה שמוקדם עדיין לדבר על כך.

קופת הגמל של בנק טפחות מבטיחה לחוסכים תשואה גבוהה בערבות הבנק

מאת יהודה שרוני

קופת הגמל של בנק טפחות, "טפחות גמל", מבטיחה לחוסכים המצטרפים לקופה תשואה שנתית של 5.2 אחוזים. אם קופת הגמל לא תשיג תשואה זו, יהיה בנק טפחות ערב להשלמת התשואה. יש לציין כי מדובר בתשואה גבוהה מהתשואה באפיקי ההשקעה החלופיים הנסחרים בבורסה (כמו אגרות החוב המונפקות על־ידי בנק ישראל, המשמשים ל"כיסוי" חלק מנכסי הקופה).

המבצע החדש של הבנק לא זכה לפירסום. מכיוון שהבנק מעדיף לשמור בעניין זה על פרופיל נמוך, מחשש שהצטרפות המונית אל הקופה בתנאים יוצאי־דופן אלה, עלולה למנוע מהבנק את השגת התשואה המובטחת. עם זאת, קבוצות עובדים גדולות מנצלות את המבצע, ומצטרפים לקופה.

יצויין כי בנק ישראל ביקש הבהרות לנושא. בתגובה נמסר לו כי אם יידרש הבנק לממש את ערבותו, היא תיעשה בצורה של ויתור על דמי ניהול שנתיים בסך 0.9%, שלהם הוא זכאי מקופת הגמל.

בינתיים נודע כי בכוונת הבנק לפתוח במבצע חדש, שלפיו תרשם ההפקדה של מצטרפים לקופת הגמל בתקופה שבין 1 בספטמבר ל־3 בנובמבר, בערך של חודש קודם.

מנורה וסהר החליטו לחזור בהן מהסכמתן לבטח את רכוש השקם

מאת אריה לביא

שתיים משש חברות הביטוח שנטלו על עצמן את ביטוח רכוש השקם, מנורה וסהר, חזרו בהן מהסכמתן להשתתף בביטוח זה – נודע ל"הארץ".

הסיבה לכך לא ידועה, אך להחלטה זו הן הגיעו קרוב לחודשיים לאחר שמועד הביטוח נכנס לתוקף. בידי המנהל החליט השקם להעביר את ביטוחיו מחברת הביטוח הפניקס לחברת הביטוח אילון, שתשמש כליד"ר. החלטה זו גרמה להפתעה בענף שכן אילון היא אחת מחברות הביטוח הקטנות בענף.

הפרמיה בביטוח הרכוש של השקם מסתכמת בכ־400 אלף דולר. עד לפרישתן של מנורה וסהר, התחלק הביטוח כך: אילון (32.5%), חברת הביטוח הגרמנית אליאנס, באמצעות הסוכנות הלאומית לביטוח (20%), חברת הביטוח אריה (17.5%), מנורה, סהר וחברת הביטוח האיטלקית ג'נרלי באמצעות הסוכן נעים קפלן – 10% כל אחת. קיימת אפשרות שאילון או אליאנס יגדילו את חלקן בביטוח כדי להשלימו.

חבר הנהלת השקם, משה אילת, אישר ל"הארץ" שמנורה וסהר החליטו לפרוש מהביטוח. לדבריו ידע השקם כבר בחודש שעבר, כשר סוכמה העיסקה, ששתי חברות אלו לא חתמו על ההסכם, והן עדיין בודקות את הנושא.

עקיבא מאיר: "וכי בלי הלביא אנו תעשייה מפגרת?"

"מלמדים כל מנהל שאם ברצונו להצליח, מוטב שיגע מהביקוש השיווקי ולא מהדחף הטכנולוגי", אמר ל"הארץ" עקיבא מאיר, מנכ"ל כלל תעשיות אלקטרוניקה.

מאיר הוסיף ש"מטוס קרב ישראלי – יהיה מתקדם כאשר יהיה, לא יימכר בחו"ל. הסיבות ברורות וקשה להסביר על כך מלים. לעומת זאת, התעשייה הביטחונית הישראלית מצליחה למכור היטב מערכות מתקדמות גם לארצות מפותחות במאות מיליוני דולרים לשנה. מערכות אלה הן תוצאת [illegible] הטכנולוגיה, והן מבוססות על אפיוני צה"ל ועל [illegible] השילוב של שלושת הגורמים הללו יוצר את היתרון היחסי ויכולת התחרות לתעשייה הישראלית".

מאיר רומז גם על הסיעון שמשתמע מדברי שמעון פרס, כאילו כל חזית הטכנולוגיה בישראל היא בפרויקט הלביא. "וכי בלי הלביא אנו תעשייה מפגרת? מה עם אל־אופ, רפא"ל, אלביט, תדיראן, סאיטקס, אופטרוטק ועוד רבים אחרים. זה עלבון לאלפי עובדינו: מהנדסים, טכנאים ובעלי מקצועות אחרים שבנו תעשייה לתפארת, מלבד התעשייה האווירית שגם היא בנויה לתפארת מבחינה טכנולוגית".

אל על – עם הרבה עזרה ממשלתית

מחצית הגידול בהכנסות נובע מהעלאת מחירי הטיסה עקב מדיניות שר התחבורה, שאסר על כל חברות התעופה מתן הנחות, והגביל את טיסות השכר ● אי־הפעלת המטוסים בשבת פוגע ברווחיות החברה ● רוב הגרעון בהון ממומן על־ידי הממשלה או בערבותה

דו"ח על דו"ח / רו"ח יצחק עוז

הכותב נמנה עם סגל המורים בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטה העברית.

לראשונה מזה שש שנים רשמה אל־על רווח נקי בסכום של כ־15.2 מיליון דולר לשנה שנסתיימה במרס 1987, זאת לאחר שנים רצופות של הפסדים. החברה פועלת עם הון עצמי שלילי (גרעון בהון) בסכום של כ־299 מליון דולר, ומאז 1982 מנוהלת החברה על־ידי כונס הנכסים הרשמי של מדינת ישראל, שמונה כמפרק הזמני של החברה.

החברה מפעילה 20 מטוסים, מתוכם 14 בבעלותה ו־6 שהועמדו לרשותה על־ידי הממשלה. גילם של החדשים מבין מטוסי החברה בין 7 ל־8 שנים, בעוד 9 מטוסים הינם בני יותר מ־14 שנים. יש לכך השלכה על הוצאות התפעול של החברה ועל הרווחיות המדווחת (זאת עקב היעדר הוצאות פחת). המטוסים שבבעלות ממשלת ישראל ממומנים על־ידי הממשלה והחברה טרם שילמה בגינם דמי שימוש. יחד עם זאת, החברה זוקפת בספריה דמי שימוש תאורטיים לממשלת ישראל. כמובן שלדמי שימוש אלה השפעה מהותית על תוצאות הפעולות של החברה, ואין לדעת אם בחישוב זה גלומה סובסידיה לטובת החברה.

הכנסות החברה בשנת הדו"ח הסתכמו בכ־567 מיליון דולר. השנה חל גידול בהכנסות, תראה כי חלק מהגידול (המוערך בכ־30 מיליון דולר) נובע מהצלחת החברה להעלות את מחירי הטיסות לנוסעים במונחי דולרים. למרות הירידה המשמעותית במחירי הדלק, חל גידול בהוצאות החברה התפעוליות ובהוצאות ההנהלה והכלליות. במספר עובדי החברה לא חל שינוי בשנים האחרונות והוא עומד על 4,140 עובדים.

ממשלת ישראל מעמידה לחברה מימון ישיר ועקיף וכן ערבויות על הלוואות לזמן ארוך. כמעט כל הגירעון בהון העצמי של החברה ממומן או מובטח על־ידי הממשלה. הוצאות המימון של החברה ירדו בשנה הנוכחית בעיקר עקב פרעון התחייבויות קצרות מועד לבנקים על־ידי הגדלת ההתחייבויות לספקים ולזכאים אחרים.

אי הפעלת מטוסי החברה בשבתות ובחגים מביאה להקטנת הרווחיות של החברה בעיקר בתחום ההוצאות הקבועות והעקיפות. החברה משלמת לממשלת ישראל בעד שירותים בנמל התעופה וכן מטיסה מטוסים עבור הממשלה. בדו"חות הכספיים של החברה אין נתונים לגבי עסקאות אלה ומחיריהן.

המעורבות הרבה של הממשלה בפעילות החברה, הן על־ידי מימון והן על־ידי העמדת מטוסים לרשותה והעובדה שהממשלה מסייעת לחברה בקביעת מחיריה (על־ידי הגבלת תחרות ועל־ידי הגבלות על טיסות שכר), זאת בנוסף לרכישת שירותים הדדית בין החברה לממשלה, מקשה לקבוע אם המעבר לרווח מהווה נקודת מפנה בפעילות או שהינו נובע ברובו מגורמים אקסוגניים, שלחברה אין עליהם שליטה ישירה.

מטוסים וציוד טיסה

בבעלות חברת אל־על 14 מטוסים. 8 מטוסים מדגם בואינג 747 ו־6 מטוסים מדגם בואינג 707. מבין המטוסים שבבעלותה 2 משמשים להובלת מטענים בלבד, 2 ניתנים להסבה וכל היתר משמשים להובלת נוסעים.

עלותם הכוללת של המטוסים שבבעלות החברה מסתכמת בכ־312 מיליון דולר, ובתוספת אביזרים וחלפים רכיבים מסתכמת בכ־373 מיליון דולר. לאור הסכומים שבהם מדובר, למדיניות זקיפת הפחת ולשיעורי הפחת של המטוסים הנזקפים בכל שנה יש השפעה ניכרת על התוצאות הכספיות המדווחות. אל־על נוהגת לזקוף פחת על מטוסיה בשיעור של 8 אחוזים לשנה ב־10 השנים הראשונות ובשיעור של 5 אחוזים לשנה במשך 4 השנים שלאחר מכן. כתוצאה משיטה זו מופחתים המטוסים במלואם לאחר 14 שנות הפעלה. כל ששת המטוסים מדגם בואינג 707 (בעלות כוללת של כ־40 מיליון דולר) אשר שמשו להסעת נוסעים הופחתו במלואם כבר בשנה הקודמת, כלומר שמטוסים אלה הינם בני 15 שנים לפחות (שנת ייצורם היתה לפני 1972). כתוצאה מכך, הן בשנה הנוכחית והן בשנה הקודמת לא נזקפו הוצאות פחת בדו"ח רווח והפסד.

מבין המטוסים מדגם בואינג 747, שלושה מטוסים המשמשים להטסת נוסעים (בעלות של כ־74 מיליון דולר) הופחתו גם הם במלואם בסוף השנה הנוכחית, כך שגילם גם הוא כ־14 שנה ויותר. הפחת שנזקף השנה לדו"ח רווח והפסד על מטוסים אלה הסתכם בשנת הדו"ח בכ־[illegible] מיליון דולר בלבד.

חמשת המטוסים האחרים שבבעלות החברה מדגם בואינג 747 משמשים להובלת נוסעים ומטענים. שני מטוסים המשמשים להובלת מטענים הינם בני 8 ו־9 שנים, 2 מטוסים נוספים (הניתנים להסבה בין נוסעים למטענים) הינם בני 9 שנים בממוצע, ואילו המטוס הנוסף מאותו דגם המשמש להובלת נוסעים הינו בן כ־7 שנים. מכאן שעל מטוסים אלה נזקף עדיין פחת בשיעור של 8 אחוזים לשנה. בממוצע טס המטוס מדגם 747 ששימש להובלת נוסעים כ־9 שעות ביום, ואילו המטוסים מדגם 707 טסו כ־6.4 שעות ליום. נראה שהסיבה לפער ברמת הניצול נובעת בעיקר מגיל וגודל המטוסים והצורך בשעות אחזקה רבות יותר במטוסים ישנים יותר. יש לציין כי שעות הטיסה היומיות הממוצעות עלו בהשוואה לשנה הקודמת, גידול של כ־3 אחוז בדגם 747 וגידול של כ־45 אחוז בדגם 707. יש להניח שלו הורשתה החברה לפעול בשבתות וחגים רמת הניצול של המטוסים היתה גבוהה יותר בכ־15 אחוז מהנתונים לעיל. שלושה ממטוסי החברה מדגם 707 החכרו לחברת ארקיע. כתוצאה מהעובדה שמטוסים אלה הופחתו במלואם, כמובן שהרווח הנובע מדמי החכירה גבוה יותר. לנתונים אלה יש השלכות על הרווחיות המדווחת של החברה. מצד אחד, זקיפת הפחת בשנת הדו"ח נמוכה יחסית בסכום שניתן להעריך בכ־10 מיליון דולר, וזאת עקב גילם המתקדם של חלק מהמטוסים הישנים יותר. יש להניח שהוצאות התפעול שלהן גבוהות יותר, בעיקר עקב הגידול בצריכת הדלק וב־הוצאות האחזקה – נתון זה בא לידי ביטוי בדו"ח רווח והפסד של החברה. הוצאות האחזקה (ללא פחת) עלו בשיעור ניכר בהשוואה לשנה הקודמת מסכום של 45 מיליון דולר בשנה הקודמת לסכום של כ־67 מיליון דולר בשנה הנוכחית, גידול של כ־47 אחוז.

מטוסים בבעלות הממשלה

אל־על מפעילה 6 מטוסים נוספים שהועמדו לרשותה על־ידי ממשלת ישראל בעלת המטוסים. הממשלה מממנת רכישה זו באמצעות מימון בנקאי, והיא נושאת בתשלומי הקרן והריבית. בין אל־על לבין הממשלה טרם נקבעו הסדרים בקשר לדמי השימוש שעל אל־על לשלם לממשלה. כאמור, החברה מפעילה מטוסים אלה ונושאת בכל ההוצאות הקשורות באותם מטוסים. החברה נוהגת לזקוף דמי שימוש תאורטיים לזכות ממשלת ישראל. עד כה נזקפו לזכות הממשלה כ־79 מיליון דולר, מתוכם כ־21 מיליון דולר בשנה הנוכחית ובשנה הקודמת. החישוב נעשה בהתבסס על עלות המטוסים (שאינה מצויינת בדו"ח הכספי של אל־על). מהנתונים בדו"ח הכספי, לא ניתן לקבוע אם דמי שימוש תאורטיים אלה נמוכים מהמקובל בשוק ובאם בדרך זו יש משום מתן סבסוד לחברה. יחד עם זאת, חישוב דמי השימוש התאורטיים לוקח בחשבון את העובדה שאל־על מנועה מלטוס בשבתות וחגים, והתוצאה מכך אל־על זוקפת דמי שימוש נמוכים יותר לממשלה, סכום שניתן להעריכו בכ־3.5 מיליון דולר לשנה. יתרה מכך, מהעובדה שדמי השימוש שנזקפו זהים בשנתיים האחרונות, יוצא שהחברה אינה זוקפת ריבית על התחייבות זו לממשלה. אם ניתן שיעור ריבית של כ־10 אחוז לשנה נקבל סבסוד של כ־6 מיליון דולר לשנה.

בחישוב דמי השימוש נלקח בחשבון ערך השוק של המטוסים בתום תקופת החכירה המשוערת של 10 שנים, כך שהממשלה מממנת למעשה על פי חישוב זה את ערך השוק של המטוס בתום תקופת החכירה. עקב העובדה שטרם סוכם נושא דמי השימוש עם הממשלה, רואי החשבון של החברה נמנעו מלחוות דעה על הנושא וחוות דעתם לדו"חות הכספיים הוכפפה להשפעה האפשרית של הסיכום עם הממשלה על התוצאות העסקיות של החברה. העובדה שלא ניתן לקבוע אם בדמי השימוש יש משום סבסוד סמוי לחברה (מעבר להעמדת מימון עקיף על־ידי הממשלה לחברה) מקשה על ניתוח התוצאות העסקיות של החברה והאם יש בעובדה שהחברה הרוויחה בשנה הנוכחית משום מפנה. אל־על תובעת ממשלת ישראל שפוי בגין אבדן רווחים עקב השבתת טיסותיה בשבתות וחגים. החברה טרם קיבלה סכומים כל שהם בקשר עם תביעה זו, פרט לעובדה שמדמי השימוש התאורטיים הנזקפים לזכות הממשלה מנוכים ימי השבתות.

הכנסות

הכנסות החברה גדלו בשנת הדו"ח בכ־76 מיליון דולר (גידול של כ־15 אחוז) בהשוואה לשנה הקודמת והסתכמו בכ־567 מיליון דולר. הגידול בהכנסות נובע רובו ככולו מהגידול בתמורה מהובלת נוסעים. בסעיף זה חל גידול של כ־19 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. במונחי תפוסת מטוסים חלה ירידה כוללת של כ־1.1 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת, מגמה הנמשכת מזה מספר שנים. הירידה בשיעור התפוסה השנה נובעת מקיטון בשיעור תפוסת מטוסי המטען אשר קיזזה את העלייה בשיעור התפוסה מהובלת נוסעים. בשנת הדו"ח השיגה החברה תפוסה ממוצעת בשיעור של כ־75 אחוז במטוסי הנוסעים שלה. מספר שעות הטיסה שביצעה החברה השנה גדל בכ־5.5 אחוזים, ואילו במספר הנוסעים שהטיסה החברה חל גידול של כ־9 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת. נתונים אלה מצביעים על כך שהגידול בהכנסות החברה בשנת הדו"ח נובע בחלקו הגדול מהצלחת החברה להעלות את מחיריה. ניתן להעריך כי כמחצית מהגידול נובע מגידול ראלי בשעות הטיסה ובמספר הנוסעים ואילו המחצית הנותרה, שניתן להעריכה בכ־30 מיליון דולר נובעת מהעלאת מחירים במונחים דולריים, שיעור גידול של כ־9 אחוז בממוצע. חלק מיכולת החברה להעלות את מחיריה נובעת מהעובדה שממשלת ישראל סייעה לחברה באמצעות צווים לגבי הגבלת הנחות ומחירים מינימליים לגבי הטיסות המגיעות מישראל. נראה גם שההגבלות על טיסות שכר מאפשרות לחברה ליצור מעין מונופול, אשר מאפשר לה להעלות את מחיריה.

הוצאות

הוצאות המכירה וההנהלה של החברה עלו בשנת הדו"ח בשיעור של כ־19 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. למרות ששיעור עלייה זה נמוך משיעור עליית המדד באותה תקופה, ניתן להניח שחל גידול ראלי מסויים בהוצאות אלה, זאת עקב העובדה שחלקם נעשה במטבע חוץ (מקסאן) וחלקם נשחק עם שחיקת השכר. בהוצאות התפעול של החברה (להוציא פחת ולהוציא דמי שימוש תאורטיים על המטוסים בבעלות הממשלה) חלה עליה של כ־11 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. אם ניקח בחשבון את העובדה שבשנת הדו"ח חלה ירידה משמעותית במחירי הדלק בעולם, דבר שתרם לירידה ניכרת בהוצאות התפעול וזאת במיוחד לאור העובדה שהחברה מפעילה מטוסים ישנים הצורכים יותר דלק מהמטוסים החדשים, הרי שהוצאות התפעול (להוציא דלק) גדלו בשיעור גבוה יותר. לא ניתן לאמוד את השפעת הירידה במחירי הדלק על רווחיות החברה, זאת בהתחשב בעובדה שהדלק מסופק לחברה במחירים הנקבעים על־ידי הממשלה. כפי שנדון קודם לכן, שיעור תפוסת המטוסים הכולל של החברה לא עלה ואף ירד. יחד עם זאת, מספר שעות הטיסה של החברה גדל בשנת הדו"ח. החברה מעסיקה 4,140 עובדים, מספר אשר לא ירד בארבע השנים האחרונות. בשנת הדו"ח חל גידול של 30 עובדים.

להקפאת שער הדולר השפעה על הקטנת הוצאות החברה בתחום של הוצאות התפעול, בעיקר בחלק המתייחס לרכישת חלפים ואביזרים. מאחר ומטוסי החברה הינם אמריקאים, הרי שההקפאה בשערי החליפין פעלה לטובת החברה בתחום זה.

נראה כי בסך הכל הוצאות החברה לא ירדו באופן משמעותי בשל פעולות התייעלות או חיסכון בתפעול. למרות הירידה המשמעותית במחירי הדלק, השחיקה בהוצאות השכר במונחי מדד והקפאת שער החליפין (שהשפיע על מחירי החלפים והדלק) הוצאות החברה במונחי מדד, נבע בעיקר מגורמים אקסוגניים לחברה, כך שאין לראות מפנה בפעילותה בשנת הדו"ח.

יש לציין כי מזה מספר שנים החברה אינה מפעילה את מטוסיה בשבתות וחגים. לעובדה זו השפעה על רווחיותה, בעיקר בתחום ההוצאות הקבועות וניצול מטוסיה. אין ספק שעובדה זו מביאה להקטנת רווחיותה של החברה. עם זאת, על המטוסים שבבעלות ממשלת ישראל לא זוקפת החברה הוצאות מלאות, אלא מנכה את החלק הנוגע לשבתות וחגים. אל־על נוהגת בעת חישוב העתודה לפיצויי פרישה וההפרשות לחופשה להתחשב בתשלום תוספת היוקר המשולמת לאחר תאריך הדו"חות. כתוצאה מכך, מגדילה החברה את ההתחייבויות לתשלום פיצויי פרישה וחופשה. אין ספק שלגישה זו יש הצדקה בהתחשב בעובדה שתוספת היוקר מהווה תשלום בגין העבר, וכן בעובדה שהיעודה לפיצויים גדלה באופן שוטף בהתאם לעלית המדד. נראה כי יש צורך שגישה זו תאומץ באופן כללי, כדי למנוע עיוותים בתוך בין השנים. יחד עם זאת, למדיניות זו לא היתה השפעה מהותית על התוצאה המדווחת בשנת הדו"ח.

מימון הגירעון בהון

אל־על פועלת מזה מספר שנים עם גירעון בהון בסכום של כ־300 מיליון דולר. לנתון זה השלכה מיידית על רווחיות החברה, שכן עלות מימונו מגיעה לכ־30 מיליון בשנה. יחד עם זאת, ממשלת ישראל מעמידה לחברה ערבויות ואשראי, וכן העמידה מטוסים לרשות החברה הממומנים על־ידי הממשלה. בשנת הדו"ח העמידה הממשלה אשראי ישיר לחברה בסכום של כ־18 מיליון דולר, שאינו נושא ריבית, וכן אשראי נוסף בגין אי תשלום דמי שימוש על מטוסים בסכום של כ־79 מיליון דולר. כתוצאה מכך מימנה הממשלה באופן ישיר כשליש מהגירעון בהון של החברה. בנוסף, הממשלה ערבה להתחייבויות החברה לזמן ארוך בסכום העולה על 150 מיליון דולר. יוצא איפוא שכמעט מלוא הגירעון בהון (כ־250 מיליון דולר) ממומן על־ידי הממשלה או בערבותה. יתרת הגירעון בהון החברה מתממנת על־ידי העתודה לפיצויים העומדת על סך של כ־72 מיליון דולר.

רכושה הקבוע של החברה והרכוש השוטף שלה ממומנים למעשה על־ידי התחייבויות שוטפות, שעיקרם התחייבויות לספקים, עובדים והתחייבויות תפעוליות שונות שיש להניח שבחלקו הינו בגין דלק.

בנוסף, החברה קיבלה הכנסות מראש בגין מכירת כרטיסים בסכום של כ־59 מיליון דולר, גידול של כ־9 מיליון דולר בהשוואה לשנה הקודמת. ההתחייבויות קצרות המועד לבנקים ירדו בצורה ניכרת מסכום של כ־32 מיליון דולר בשנה הקודמת לסכום של כ־6 מיליון דולר בשנה הנוכחית.

למעשה, החברה הגדילה את התחייבויותיה לספקים ופרעה בכבל התחייבויות קצרות מועד לבנקים. עובדה זו הינה כנראה בין הגורמים העיקריים לירידה בהוצאות המימון הישירות של החברה שקטנו בשנת הדו"ח בכ־7 מיליון דולר בהשוואה לשנה הקודמת.

אין ספק שמבנה מימוני כזה אינו מאפשר תפקוד תקין בטווח ארוך, ורק עובדת היותה של אל־על חברה ממשלתית שחלק ניכר מהתחייבויותיה מובטחות על־ידי הממשלה, היא אשר מאפשרת לה להמשיך ולפעול כעסק חי.

מעריכים את אל על ב־400 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

ברשות החברות הממשלתיות מכינים תוכנית לסיום הפעלת החברה על־ידי המפרק. התוכנית אמורה להתבצע עד סוף שנה זו, ויישומה אמור להפוך את "אל על" לחברה עיסקית רגילה, לאחר ארבע שנות ניהול על־ידי כונס הנכסים הרשמי, עו"ד עמרם בלום.

התוכנית לא זכתה עדיין לאישורים הסופיים, והיא כוללת שורה של צעדים להבראה סופית של אל על, על־ידי העברת שישה מטוסים הרשומים על־שם הממשלה לחברה, ומחיקת חובותיה לממשלה – צעד שיקטין משמעותית את מצבת החובות של החברה ואת הוצאות המימון שלה, ויאפשר שיפור ברווחיות.

באוצר מקווים שלאחר השלמת צעדים אלה, ניתן יהיה להנפיק את מניות החברה בבורסה בארצות הברית, ולגייס בעזרתם סכום המתקרב ל־100 מיליון דולר תמורת 25 אחוזים ממניות החברה.

תמצית דו"ח רווח והפסד

(במליוני שקלים)

	1986/7	1985/6
הכנסות	567	491
הוצאות הפעלה	378	344
רווח גלמי	189	147
הוצאות מכירה וכלליות	154	133
הוצאות מימון	20	21
רווח (הפסד) נקי לשנה	15	(7)

תמצית מאזן ליום 31 במרס 1987

(במליוני דולרים)

רכוש קבוע	126	עתודה התחייבויות לממשלה	170
השקעות	9	התחייבויות לזמן ארוך	212
ייעודות לרכישת ציוד	64	התחייבויות שוטפות	214
רכוש שוטף	98	הון	42
		הפסד נצבר	(341)
	297		297

חדש!
מכונת כתיבה אלקטרונית ניידת- עכשיו בהשג ידיד!
179 ש"ח × 5 = 895 ש"ח
או: 840 ש"ח בתשלום אחד
המחירים כוללים מע"מ

מכונת הכתיבה האלקטרונית הניידת מתאימה במיוחד לשימושים אישיים – מכתבים, עבודות גמר והדפסות אחרות. ניידת ובעלת תכונות המאפיינות 'אלקטרוניות' גדולות ממנה. כוללת זיכרון מחיקה, מחיקון אוטומטי, טבולטור ועוד.
brother
העתיד בקצה אצבעותיך
לפרטים אודות הסוכן הקרוב אליכם התקשרו- אמפיסל (ישראל) בע"מ אבא הלל 3, קרית אריה, פ"ת 03-9225921

"גלי זוהר", חברה לתיירות, מסחר ושיווק בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית יוצאת מהכלל

ניתנת בזה הודעה לכל חברי החברה הזכאים להשתתף בישיבות של האסיפות הכלליות של החברה על כינוס אסיפה כללית יוצאת מהכלל של החברה שתתקיים ביום 20.9.87 (כ"ז באלול תשמ"ז), בשעה 17.30 במשרדי עו"ד שלמה תוסיה־כהן, בנין כלל, רחוב יפו 97, ירושלים, (קומה 12).

על סדר היום:

א. החלטה על מספר המנהלים שיכהנו בדירקטוריון.
ב. בחירת דירקטוריון.

אהרון רגנסברג

להשכרה
בפ"ת ברח' ז'בוטינסקי מול בי"ח יכין
סככה פתוחה
500 מ"ר + 1500
מ"ר שטח פתוח
טל: 03-9222410
03-9230106

גידול של 33 אחוז ביצוא קיבוצי התק"מ במחצית '87

היצוא ב־1987 צפוי להגיע ל־273 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

קיבוצי התק"מ רשמו לפניהם הישג נכבד במחצית הראשונה של שנת 87', כשהצליחו להגדיל את יצואם ב־33% בהשוואה לגידול של 24% ביצוא של הקיבוץ הארצי, ו־12.3% ביצוא הכללי של התעשייה הישראלית.

פסח פריד, מרכז מחלקת התעשייה של התק"ם, הסביר את הגידול, בראיון בשבועון התק"ם "קיבוץ", בגידול מואץ של יצוא כשורה של מפעלים בתק"ם, שהבולטים בהם היו מפעל "מפרוד" בקיבוץ הגושרים, "טבעול" בלוחמי הגיטאות, "אסיב" באפק ו"מסווד ניקס" ביורקעם.

בתק"ם מעריכים כעת כי היצוא של התנועה בכל 1987 יגדל אף הוא בשיעור של כ־33%, ויגיע ל־273 מיליון דולר בהשוואה ליצוא של 204 מיליון דולר בכל 1986.

הגידול ביצוא בשבעת החודשים הראשונים של השנה עומד על 40 מיליון דולר, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול הוא ביצוא מוצרי פלסטיק (17 מיליון דולר), מתכת (10 מיליון דולר) ומזון (9 מיליון דולר).

העורך: נחמיה שטרסלר

די אי סי הנפקות אג"ח בע"מ

חברה בת בבעלות מלאה של חברת השקעות דיסקונט בע"מ

הודעה

לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968

על פרסום תשקיף

בדבר הנפקה לציבור של

סדרה סטוק אגרות חוב על שם 1992–1998 (סדרה 1), בערך נקוב כולל של 18,000,000.- ש"ח, נושאות ריבית בשיעור שייקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה, כאשר הקרן והריבית צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש יולי 1987.

אלבר מימון וליסינג בע"מ, שהינה בבעלותה המלאה של חברת האם של החברה, התחייבה בהתקשרות מוקדמת לרכוש מאת החברה, למחרת סגירת רשימת החתימות במכרז, אגרות חוב בערך נקוב כולל של 270,000.- ש"ח, באותם התנאים לפיהם תונפקנה שאר אגרות החוב, וזאת – כמלאי לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כמפורט בסעיף 1.1.3, בעמ' א־1, לתשקיף. לפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב בערך נקוב כולל של 17,730,000.- ש"ח בלבד מתוך הסדרה שתונפק על פי תשקיף זה.

אגרות החוב בערך נקוב כולל של 17,730,000.- ש"ח מוצעות לציבור בדרך של מכרז במחיר רכישה של 0.92 ש"ח לכל 1.- ש"ח ע.נ. אגרות החוב (92%), כאשר שיעור הריבית ייקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה. לפי שיעור הריבית המירבי על אגרות החוב ובהתחשב במחיר בו תונפקנה אגרות החוב במסגרת ההצעה בדרך של מכרז, תשואתן לפדיון הינה כ־8%.

אגרות חוב שלא תרכשנה ע"י הציבור בשלב ההצעה בדרך של מכרז, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור במסגרת ההצעה הרגילה, אחרי סגירת המכרז, כשהן נושאות ריבית בשיעור של 6.5% לשנה, וזאת במחיר של 0.92 ש"ח לכל 1.- ש"ח ע.נ. אגרות החוב בתוספת הפרשי הצמדה וריבית שיצטברו על אגרות החוב עד ליום התשלום בעדן, כמפורט בסעיף 1.4, בעמ' א־5, לתשקיף.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ, (שהינו אחד החתמים להנפקת אגרות החוב על פי תשקיף זה) מתכוון להזמין 10% מאגרות החוב המוצעות לציבור, כאמור לעיל (ראה סעיף 1.2.2, בעמ' א־3, לתשקיף).

הצעה זו הינה הצעה ראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.

רשימת החתימות למכרז תיפתח ביום 6.9.87 בשעה 08:30, ותיסגר באותו יום בשעה 12:30. אם במכרז לא תמכרנה כל אגרות החוב המוצעות לציבור, תיפתח רשימת החתימות לשלב ב' ביום 14.9.87 בשעה 08:30 ותיסגר לכל המאוחר ביום 12.11.87 בשעה 12:30.

הבטוחה היחידה להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן, ריבית והפרשי הצמדה למדד) הינה שעבוד של כל הרכוש של החברה ושל חברת השקעות דיסקונט בע"מ (חברת האם של החברה) לנאמנים בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה, כאשר השעבוד השוטף על רכוש חברת האם של החברה הינו בדרגה ראשונה שווה עם השעבודים השוטפים הקיימים על רכושה. כל עוד אגרות החוב לא תפרענה, תהיינה החברה וחברת האם שלה מוגבלות ביצירת שעבודים על רכושן בדרגה עדיפה על השעבוד להבטחת אגרות החוב, כמפורט בסעיף 1.10, בעמ' א־13, לתשקיף. הסכום הכולל של ההתחייבויות המובטחת ע"י השעבודים הקיימים על רכוש חברת האם של החברה מסתכם לתאריך התשקיף בסך של כ־703,000 אלפי ש"ח.

אם לא יהיה פיזור נאות של אגרות החוב על פי כללי הבורסה בענין זה, ובשל כך הבורסה תחליט שלא לרשום את אגרות החוב למסחר בבורסה, תבוטל הנפקתן, והסכומים ששולמו לחברה ע"י המזמינים של אגרות החוב יוחזרו להם תוך שני ימי עסקים לאחר היום בו תקבל החברה את הודעתה של הבורסה על אי רישום אגרות החוב למסחר בבורסה, כאמור.

ביחס לאפשרות שחברת האם תשפה דירקטורים שלה ראה סעיף 7.11.8 בעמ' ז־8 לתשקיף.

ביחס לתביעות שהוגשו בארה"ב בקשר לשתי חברות מוחזקות של חברת האם וכן להשקעה מסויימת בקשר לאחת מהן נמנעו רואי החשבון של חברת האם מלחוות דעה באשר להשפעה על הדו"חות הכספיים של חברת האם, הכלולים בתשקיף, של ההתאמות שהיו נדרשות בהם, אם בכלל, לו נודעו התוצאות של ענינים אלה (ראה עמ' ז־55 לתשקיף).

בקשר להתאמות בדו"חות הכספיים של חברת האם, הכלולים בתשקיף, המבעות מתרגום דו"חות של יחידות מוחזקות ראה עמ' ז־61 ובאור 6(ג) בעמ' ז־67 לתשקיף.

ההון העצמי המותאם של חברת האם של החברה ליום 31.12.86 הסתכם בסך של כ־183 מיליון ש"ח (ליום 31.12.85 – בערכים של דצמבר 1986 – כ־201 מיליון ש"ח). פרטים על יתרת הרווח של חברת האם של החברה לשנים שהסתיימו ב־31 בדצמבר 1983, 1984, 1985 ו־1986 מובאים בעמ' ז־10 לתשקיף. היחס בין ההון העצמי המותאם של חברת האם של החברה ליום 31.12.86 לבין התחייבויותיה בגין אגרות חוב הוא 1:3.86.

סך כל עמלות החיתום, ההפצה, הניהול והריכוז של הנפקה זו, לא יעלה על 5.7% מתמורת ההנפקה.

החתמים

בנק דיסקונט לישראל בע"מ*, מנהל קונסורציום החתמים
בנק הפועלים בע"מ

הנאמנים

חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ*
חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

* תאגיד זה נמנה על קבוצת "אי די בי".

תאריך התשקיף: 30 באוגוסט, 1987

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
ניתן להשיג עותקים מן התשקיף ולהגיש הזמנות לרכישת אגרות החוב בכל סניפי הבנקים ואצל סוכני ניירות ערך, החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ, וכן במשרדי החברה בסמטת בית השואבה 16–18, תל־אביב.

וב"מגש הכסף" כבר אכלת?
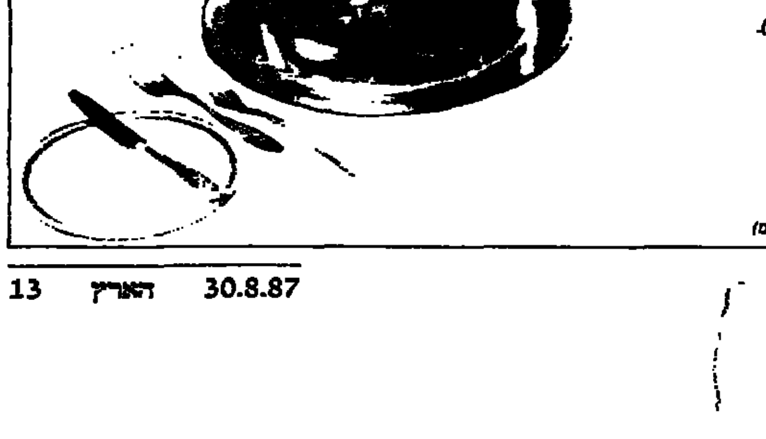
פעם בכמה זמן מגיע לך להנות בארץ ממסעדה אירופאית אמיתית.
לסעוד עסקה על סטייק מפולפל. לקנח בכוס בירה. מדי פעם מגיע לך לענג את החיך בערב טוב, באוירה רומנטית, על תפריט בשרי שמימי.
"מגש הכסף" בקרלטון מציע לך מאכלי בשר שלא מן העולם הזה ושאר מאכלים מיוחדים.
בצהריים - ארוחה עסקית ב־22.50 ש"ח בלבד (לא כולל מע"מ).
בערב - ארוחות בילוי בתפריט "גורמה".
אם לא היית שומע שם עברית, היית חושב שאתה בחו"ל.
"מגש הכסף" טעמו העדין של קרלטון. ושלך.
בתיאבון.
קרלטון תל אביב
מורד הירקון 10, טל. 03-291291 (ליד כבר אתרים)

هكذا في الأصل

מכתבים למערכת הארץ

ירושלים בעוד עשרים שנה

תקופת כהונתו של טדי קולק כראש עיריית ירושלים תיזכר בעוד עשרים שנה כתקופה בה החרדים השלימו את השתלטותם על העיר.

בשבתות, ירושלים תהיה סגורה ומסוגרת. מחסום שבת יוצב בכניסה לעיר. החילונים יהגרו ממנה לשפלה, ולירושלים יעלו משך כל ימות השבוע תיירים ישראלים חילונים מכל חלקי הארץ כמו גם תיירים מחו"ל.

ירושלים תהיה ברזיליה חילונית. מוסדות דת וישיבות ירבו ויפרצו בכל חלקי העיר. התיירים החילונים יתבעו להלך בירושלים בלבוש צנוע.

התיירים הישראלים החילונים יבואו לבקר את המקומות שטדי קולק כה הרבה לטפחם באהבה וראה בהם את מפעל חייו: מוזיאון ישראל הסגור, תיאטרון ירושלים שיהפוך לבית כנסת גדול, והסינמטק שיוסב למקווה. פסטיבאל ירושלים וקרן ירושלים יהיו להיסטוריה. בנייני האוניברסיטה יהפכו לפנימיות חרדיות. בריכת השולטן תחזור ותהיה למקום מרעה לעזים. במדרחוב בן יהודה יוחזרו ויסכנו דוכני רוכלות כבעבר. הגנים יתייבשו וה גינות סביב חומות העיר העתיקה ידחנו (במאה שערים אין עצים ואין גינות). התיירים יבואו להעיף מבט במגרשי הטניס הריקים במלונה (החרדים אינם משחקים טניס) ואולי גם באיצטדיון השומם (אם יאושר).

אכן חזות קשה לטדי קולק. לא כך היה רוצה לראות את עירו בעוד עשרים שנה. אך זו תהיה המציאות. וכל זאת יתרחש בשם הסובלנות וה הבנה ההדדית.

יצחק בן שלח

ירושלים

★

על פי "חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א — 1951", ועל פי חוק "עזר לירושלים בדבר פתיחת עסקים וסגירתם, תשט"ו — 1955", אסורה הקרנתם של סרטים בלילות שבת בסינמטק ובבית אגרון בירושלים. גם התחכמות של שילוב מופע "תרבותי" בסמוך להקרנת הסרט איננה מונעת את פליליותו של המעשה (ראה ע.פ. 390/69 רוזנבלום נגד מדינת ישראל, פסקי דין, כרך כג, חלק שני, עמ' 330).

פעילי השמאל שהפגינו בנושאם שלטים בנוסח "מדינת חוק ולא "מדינת הלכה", הוכיחו כי אמרתו של ינאי המלך אקטואלית יותר מתמיד: "אל תתירא מן הפרושים, ולא ממי שאינם פרושים, אלא מן הצבועים" (בבלי, סוטה, כב, ב).

עו"ד אורי שטיינברג

מנהל המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות

ירושלים

מיליונרים יהודים — לעזרת ערבים

הוחלט לשלב את השכונה הערבית עג'מי (ביפו) בפרויקט שיקום השכונות. הכסף למימון שיקום השכונה בא ממיליונרים יהודים, אמריקאים. יש לברך על יוזמתם ועל הניסיון לשפר את תנאי חייהם של ערבים בישראל.

עם זאת יש להצטער על כך שמיליונרים ערבים הגרים ברחבי העולם אינם נרתמים לעזרת אחיהם בישראל, או לערבים הגרים בשטחים שבשליטת ישראל.

אריסטוקרטיה זו, אם תשתנה, תביא לקירוב לבבות ולאחווה בין יהודים לערבים.

אהרן בר

כפר אז"ר

דוגמה אישית

אלך אחר שמעון פרס באש ובמים במאמציו להמשך בניית הלביא, להיסכון, להורדת רמת החיים ולהידוק החגורה. אך תחילה יצמצם את מספר שרי הממשלה לעשרה. יבטל את התנאים הסוציאליים המופרזים ותנאי הפרישה הגובלים בשחיתות ובגזל לחברי הכנסת ולשרים, יצמצם את מספר המנכ"לים, הסמנכ"לים, וסגני הסמנכ"לים, אשר גם להם מוענקים תנאי שירות ופרישה מפליגים. חיסכון בסעיפים אלה בלבד יאפשר בניית כמה מאות "לביאים" ואולי יישאר כסף גם לפיתוח טיסות לחלל.

אלך אחר שמעון פרס בנהיגה עצמית במכונית עממית ובלי נהג צמוד — רק תנו דוגמא לעם ותראו למה העם הזה מסוגל.

אברהם זמיר

ראשל"צ

לביא ?2000

צמרת הביטחון של המדינה הוליכה חד משמעית, מתוך ראייה לאומית כוללת, על הצורך בהפסקת פרויקט הלביא.

קביעה זו איננה מקובלת על שני ראשי ממשלתנו. ואולם, בעוד אפשר להבין את התנגדותו של שמיר מעצם מנהגו להתנגד לכל דבר, מאלפת במיוחד המצאתו של פרס: לביא 2000.

לביא 2000 אינו אלא גירסה חדשה של ההיגיון שעמד מאחורי רעיון תעלת־הימים, לאמור, פנטסיה עתידית שהפרוגרמה שלה היא: מפותח היום, מוקפא מחר, מופשר מחרתיים. והרי לפנינו, כבמטה קסמים אבסורדי, פתרון שאינו פותר בעיה שאינה ניתנת לפתרון.

אסטרטגיה זו, של אי התייחסות לבעיות בצורה עניינית, אלא הצמדות אל הליכוד במירוץ לסיפוק מאווי "עממי" על חשבון הצרכים האמיתיים, מאפיינת את דרכה של מפלגת העבודה היום, שנואשה מהשאיפה להגמוניה ונטשה בדיעבד את מגמתה להוות אלטרנטיבה לליכוד. הפופוליזם של העבודה מצביע בעליל על מפלגה מפוחדת שאינה מאמינה ביכולתה לזכות בבחירות, ומעריצה את המודל האומלל של ממשלת־חלוקת־הכיסאות.

יצחק פינגלינג

קרית־חיים

לא שייך לכתות

במסיבת עיתונאים שערך הארגון "יד לאחים" ("הארץ" 27.7) נמנה קיבוץ הרדוף בין הכתות שהוכרזו בדו"ח תעסהגלור, ולא היא. ועדת תעסהגלור לא התייחסה כלל לאנתרופוסופיה, שהיא זרם רוחני מערבי המבוסס על חירותו המלאה של הפרט. וקיבוץ הרדוף הוא חבר בתנועה הקיבוצית המאוחדת ועומד בכל הקריטריונים המקובלים בה.

דני אמנן

קיבוץ הרדוף

התחלף יו"ר

בעיתונכם מיום 11.8.87 פורסמה ידיעה בדבר קשריו של הקבלן דוד לוי מפתח־תקוה. בידיעה צוין כי הנ"ל משמש יו"ר ארגון הקבלנים בפ"ת. נבקשכם להודיע כי החל מחודש מאי 87, אין מר דוד לוי יו"ר הארגון בפ"ת.

בתפקיד זה משמש יצחק מאוה.

צבי צילקר

מנכ"ל מרכז הקבלנים

תל־אביב

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

סדרת קונצרטים לנוער
תשמ"ח 1987/88

1 יום שני 7.12.87 — "צעירים בהיכל"
התזמורת הפילהרמונית הצעירה
בנצוחו של שלום רונלי־ריקליס

2 יום חמישי 14.1.88 — "בארוק"
לורנס פוסטר, מנצח
רוברט מוזס, כנר
יורם אלפרין, צ'לן

3 יום חמישי 3.3.88 — "בסימן פורים"
זובין מהטה, מנצח
בהשתתפות סולנים צעירים

4 יום רביעי 30.3.88 — "ברטוק וקודאי"
אריה ורדי, מנצח ומנחה

5 יום ראשון 8.5.88 — "רומנטיקה"
אריה ורדי, מנצח ומנחה

כרטיסים ל־5 הקונצרטים
החל ביום ג', 1 בספטמבר 1987 בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10.00–13.00.
מחירים: כרטיס אחד (לכל הסדרה) 70.- ש"ח
לרוכשים 2 כרטיסים, מחיר כל כרטיס 65.- ש"ח
לרוכשים 3 כרטיסים ויותר, כל כרטיס 55.- ש"ח

הודעה לציבור

כל מי שמחזיק ברשותו טבליות
דילאטם 30 מ"ג מאצווה מס' 71436
מתבקש להחזירן לבית המרקחת
הקרוב ולקבל תמורתן אריזה חדשה.
אביק בע"מ

ישום החזקות בע"מ

הודעה בדבר תוצאות ההנפקה

החברה מודיעה על תוצאות ההצעה לציבור על פי תשקיף החברה מיום 21 באוגוסט 1987 (להלן: "התשקיף").
בתשקיף הוצעו לציבור 1,200,000 אגרות חוב־אופציה (סדרה 1) בערך נקוב כולל של 1,200,000 ש"ח, רשומות על — שם.
אגרות החוב־אופציה הוצעו בדרך של מכרז במחיר מינימלי של 0.95 ש"ח (95%) לכל אגרת חוב־אופציה.
עד למועד סגירת המכרז נתקבלו 567 הזמנות לרכישת 4,051,324 אגרות חוב־אופציה.
לפי תוצאות המכרז נקבע מחיר ההנפקה ל־1.09 ש"ח (109%) לאגרות חוב־אופציה (להלן: "מחיר ההנפקה").
במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה נתקבלו 231 הזמנות ל־1,152,924 אגרות חוב־אופציה. כל המזמינים במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה קיבלו את מלוא הזמנותיהם.
במחיר ההנפקה נתקבלו 6 הזמנות ל־103,000 אגרות חוב־אופציה בערך נקוב כולל של 103,000 ש"ח. עקב תחימת היתר הוקצו למזמינים במחיר ההנפקה 47,076 אגרות חוב־אופציה דהיינו 45.709% לכל מזמין מהיקף בקשתו מעוגל כלפי מטה לש"ח ערך נקוב הקרוב.
הזמנות במחירים הנמוכים ממחיר ההנפקה לא נענו.
סך כל התמורה שנתקבלה בגין אגרות החוב־אופציה שהוצעו לציבור הינו 1,308,000 ש"ח.
החברה מודה לציבור על האמון הרב שנתן בה ועל הענותו להצעתה.

ישום החזקות בע"מ

קולנוע / רחל גורדין

איב מונטאן ודניאל אוטיי בשני כפריים עיקשים וערמומיים ב"ז'אן דה פלורט"

חלום של כפרי

ז'אן דה פלורט, קולנוע צפון, ת"א

הסיפור מתרחש בפרובאנס שבדרום צרפת, באמצע שנות העשרים. אוגולין סובריין (דניאל אוטיי), צעיר קשה־תפישה ואיטי, חוזר לכפרו עם תום שירותו הצבאי. יחד עם דודו סואר, המכונה "לה פאפא" (איב מונטן), הוא רוקם חלום על שדה ענק של פרחי ציפורן. כל געגועיו ליופי, לאשה, לדת, מתמקדים בפרוייקט החקלאי הזה, שהתנאי לקיומו הוא מקור מים קבוע. מקור מים כזה קיים באדמתו של השכן, ואוגולין נדחף על־ידי הדוד סואר להשתלט עליה. השלטון על המעיין, למען שדה הציפורנים הנכסף, נעשה לדיבוק לשני הבנים במשפחת סובריין, והם אינם בוחלים בכל אמצעי כדי להשיגו.

בואו של ז'אן דה פלורט הגיבן (ז'ראר דפרדייה) עם אשתו היפה (אליזבת דפרדייה) ובתם הקטנה מאנון (ארנסטין מוזורה), להשתקע באחוזה השכנה, מעלה יריבות נושנה בין משפחות בכפר, ומדגיש את הקונפליקט בין קידמה ומסורת, ובין אדם וטבע. "ז'אן דה פלורט" הוא סרט יפה, המספר סיפור היטב, עם תשומת־לב לפרטים ומשחק מעולה של כל המשתתפים. בכך ליותו — הוא מעורר נוסטלגיה יותר מאשר רגשות עמוקים.

"ז'אן דה פלורט" הוא החלק הראשון בסידרה בת שני סרטים על פי ספרו של מארסל פאניול "מי הגבעות" (סרט ההמשך יוקרן אצלנו מאוחר יותר). ב־1952 ביים פאניול סרט בשם "מאנון של המעיינות", ובעקבות כשלונו הקופתי כתב ופירסם בשנות השישים את "מי הגבעות". הבימאי קלוד ברי ("הזקן והילד", "מזל טוב", "הקולנוע של אבא", "צ'או פנטן") ביסס את התסריט שכתב יחד עם ז'ראר בראק על ספר זה, וגם על הסרט שקדם לו. התסריט שימר רבים מן הדיאלוגים המקוריים של פאניול, ומורגשת בו היטב אווירת הפרובינציה בדרום. סגנון הסיפור נטורליסטי ובהיר מאוד, אך יש בו גם איכות של משל עממי. הטרגדיה התלויה ועומדת מעליו נובעת בעיקר מן החוק הלא כתוב של הכפריים, האומר כי אסור לתחוב את האף לעניינים לאחרים, וכי שתיקה תמיד עדיפה על דיבור. התכונות האופייניות לכפריים נחשפות על ידי הדיאלוגים.

סואר מבקש לגרש את ז'אן דה פלורט, אך כחקלאי מנוסה קשה לו להימנע מלהוראות לו איך עובדים נכון. פרטים מסוג זה יוצרים משקל נגד לסיפור המלודרמטי על טוב ורע, על קורבנות ומנצלים.

קלוד ברי מצלם את דמויותיו בקשר הדוק עם הנוף הכפרי שבתוכו הן פועלות. הוא מצלם רגליים של בעלי בית משתלשלות מעץ זית, או עגלון המאיץ בפרדו לעלות בשביל המתפתל בהר. בכך הוא הופך את הדמויות לחלק בלתי נפרד מן המחזוריות של הטבע ומחילופי העונות. אך הוא גם מאפשר לכל אחת מהן לבטא את ייחודה באופן מלא. סואר העיקש והערמומי, שאינו רואה אלא את האינטרס שלו ושל אחיינו, חולם על בוסתן בן אלף עצים, שכל כפרי יצטלב כשיעבור לידו. איב מונטן מגלם אותו כדמות מסוגרת ואכזרית, המתאימה להקשר החברתי של אנשי הגבעות. אוגולין — אטום, קהה־מחשבה ואיטי — מגולם על ידי דניאל אוטיי, כך שאין הוא נראה כלל כשחקן, אלא כדמות כפרית אותנטית. הילדה ארנסטין מוזורה בתפקיד מנון כמו מביאה בעיניה את הסודות האפלים של העתיד. ואילו דפרדייה מפורסם מכדי שייחשב כדמות אמיתית, אך הוא עושה כמיטב יכולתו כדי לעצב את ז'אן דה פלורט כדמות גיאורגית־אינטלקטואלית, המנסה להביא קידמה אל הגבעות החשוכות.

מדוע בכל זאת — על אף איכות המשחק, הביצוע, הדיאלוגים והצילום — אין הסרט מגיע לרבדים עמוקים יותר? — אולי משום שהוא שקוע בייצוג חיצוני של הדברים: של חיי הפרובינציה בדרום־צרפת, של הטיפוסים הכפריים, של פאניול, של הקולנוע הצרפתי הישן. נוסטלגיה היא תמיד ראי המשקף ומכביר בשבח אחר. חסרה בו החזוניות של מבט חדש.

הארץ ממליץ

בלוז לחופש הגדול (ת"א, ירושלים, חיפה) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמיניות בישראל של 1970. סרט צנוע ויפה של רנן שור.

ימי רדיו (ירושלים, חיפה) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודית בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית מ־1940, על זוג חבנים בחנות סידקית בבודפשט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות")

נרדפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים בארה"ב, הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנהוה ביותר האפשרית. קומדיה דרומית.

שם הורד (תל אביב) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההיסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השעון (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו להועידה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

ז'אן דה פלורט (תל אביב) - הראשון בין שני סרטים על פי ספרו של מרסל פאניול "מהגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדיה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

סרטים מיוחדים

בית האמנים (ת"א) — מיצג מרתק ויוצא דופן של מוסיקה, תנועה, מילים, צבעים וקולות. מופע של לורי אנדרסון.

שיחות מלוהבות (ירושלים) — סאטירה קנדית שנונה, שכולה שיחות, על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

סרטי בידור

לבירינט (תל אביב — פרטק עם "החבובות") עיצב אגדה על נערה המוסרת את אחיה התינוק למלך השדונים ואח"כ נאלצת לחפשו במבוך. דיוויד בואי מככב ושר משיריו.

חנות קטנה ומבעיתה (ת"א) — בחור עני ויתום, בלונדינית טובת לב, וצמח אוכל אדם, מככבים במחזמר המסוגנן של פרנק עוז (אחד מיוצרי "החבובות"), שהינו סרט אימים־קומדיה.

תיאטרוני ישראל
הערב יום א' 30.8
תיאטרון הבימה:
מירל'ה אפרת — 20.30
בל"ס לגשים — 20.30
תיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים — בקאמרי: 20.30

הודעה על הגשת בקשת פירוק
נמסרת בזה הודעה, כי ביום 27.3.87 הוגשה בקשה בת.פ.ת. 808/87 בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו לפרק החברה ש.ר.ה. חברה לבנין בע"מ וכי בקשת פרוק זו תשמע בפני בית המשפט היושב ביום 18.10.87 בשעה 09.00.
כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו.
העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה או משתתף של החברה שידרוש זאת מן החתום מטה תמורת התשלום הקבוע בעדו.
ש. קרזניל, עו"ד
הערה
כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה חייב למסור או לשלוח על ידי הדואר לחתום לעיל הודעה על רצונו זה. ההודעה בציון השם והמען של האיש או הפירמה ובחתימתם או בחתימת בארכוחם צריכה להמסר או להשלח באופן שתגיע אל החתום לעיל לא יאוחר מהשעה 13.00 של יום 11.10.87.

אנשים ומחשבים
הכר את המחשב האישי לעומק
IBM PC למקצוענים
מחזור שלישי, ימים ד', ה', א', ב'
2 ,3 ,6 ,7/9/87
לפרטים, נא לפנות עוד היום
למרכז ההדרכה של אנשים ומחשבים
טל. 287560, 03-295148

זמרי קאמרה
קול המקהלות עונה תשיעית תשמ"ח 1987/8
סדרת קונצרטים למנויים מייסודם
של זמרי קאמרה ומוזיאון ת"א
נותרו מספר מקומות
לסיום מבצע רכישת המנויים
בתכנית העונה: 4 מקהלות אורחות מאירופה
ר־3 קונצרטים עם "זמרי קאמרה"
ניתן לרכוש מנוי (אישית או באמצעות הדואר):
ת"א וחיפה: זמרי קאמרה, שד' בן גוריון 62 ת"א 64589 טל: 220221, 03-225871
ירושלים: תיאטרון ירושלים, קופת התיאטרון 02-667167/9; רח' מרכוס 20 טל' 690293, 02-690011
כפר סבא: בית ספיר, חדר 151 (ליד ספריית הילדים) רח' ירושלים טל' 052-913505

התזמורת הקאמרית הישראלית
מנהל מוסיקלי: יואב תלמי
"בית אסיה", רח' ויצמן 4, תל־אביב, טל. 03-210102
קונצרט חגיגי לפתיחת העונה
בשיתוף אגודת
ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה
"מחווה לארתור רובינשטיין"
— קולות וגוונים מס' 1
כריסטוף אשנבך, צימון ברטו
פסנתרנים / מנצחים
בתוכנית:
באך: קונצ'רטות מס' 1 ו־2 לשני פסנתרים
מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ק.491 רק. 466
תל־אביב: היכל התרבות יום ה' 10.9.87, 20:30
כרטיסים במשרדי התזמורת הקאמרית ויצמן 4
חיפה: אודיטוריום, יום ב' 7.9.87, 20:30
כרטיסים ב"קופת חיפה" ברחוב 11, ר"גרבר" מרכז הכרמל
ירושלים: תיאטרון ירושלים, יום ג' 8.9.87, 20:30
כרטיסים בקופת התיאטרון
נמשכת מכירת המנויים לעונת 1987–8
★ ★ ★
הופעה יחידה בישראל
מדלן רנה, סופרן **צימון ברטו**, פסנתרן
רסיטל
מיצירות קקולטי, הנדל, רול, פורה, דה־פאליה, ועוד.
אולם רבקה קראון, תיאטרון ירושלים, יום ד' 9.9.87, 20:30
כרטיסים בקופת התיאטרון

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המגן רופאים במקרים דחופים: מ"6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתחנות מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום: ירושלים 523133; תל־אביב 5460111; חיפה 512233; גוש דן 781111; הרצליה 052-541333; רחובות 08-451333; נתניה 053-23333; חולון 805133; לוד־רמלה 08-221022; באר שבע 057-74767

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00–8.00; בימי ו' — 15.00–8.00; טלפונים: 03-433300

שירות רפואי בייד (24 שעות ביממה). כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531; מוקד לילה, שבת וחג 226191; גמד' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898; מוקד לילה 631011; גמד' 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבזק ב"ד שק"ם — שירות רפואי לבית

שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19: טל' 03-7549111 "שקם" קוד גמד' 222 מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: דיזנגוף מנאר שד' 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. כר סבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים צה

בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00; שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00

קופת לבית — שרות ביתיים לרופאה, שיקום וסיעוד בבית. מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575; 1900 אזהרית 7549111

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה): ירושלים 227171; תל־אביב 5461111; ילדים ונוער 261113; חיפה 672222/3; נתניה 053-35516; באר־שבע 057-418111; מרכז רפואי באר־יעקב 08-223958

מרכז סיוע לנפגעות אונס (24 שעות ביממה): תל־אביב טל' 234819; ירושלים טל' 02-245554; חיפה טל' 04-660111

יד ביד — קו חם לילד ולהורים תל אביב — לילד 226027 (24 ש' ביממה) להורים, בימים ב', ה' מ־20.00–17.00 232732

ירושלים 243358; חיפה הגליל המערבי 229488; 04-922222

מרכז סיוע לנפגעי לחץ מבעם "מפתחות" א רה 11.00–15.00; ב רד 16.00–18.00; טל: 220031

רח' נאמן 13 תל־אביב; ק' אלי"ו — האגודה למען הילד עזרה לנפגעי אלימות כלפי ילדים א'־ה' 16.00–20.00 261070

ארם לשירות אדם — חברת סיקורית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה 03-5461727/8

שאלי — שירותי הזנה לסיעוד גמר...

לחולי לב בגוש דן 338848

תורנות בתי־חולים

תל אביב יחסה — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים בקור חולים — (כירורגיה)
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג. אורטופדיה)
שערי צדק — (פנימית)
הדסה ה"צ — (כסית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: שד' המלך ג'ורג' 54 288644
קופ"ח כללית אבטורדס 7 232383
ירושלים: מרכזת רוממה הס"צ 28 523191
חיפה: יבנה אבן סינא 7 672288
רמת־גן: הרצל בבגלסון 151 722371
חולון: אזורן הנשי"א 32 809153
בת ים: גבי בת ים הנביאים 3 5518671
נתניה: הנשיא שד' ויצמן 36 23639
הקריות: כרם בגוש שד' ירושלים 29 ק. ים א' 759441
רחובות: האחוות בנימין 23 457991

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושאי תברות, בסמים, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ר' — 16.00–19.00. רמב"ם 9, 5101511/2. חיפה: ימים א' ד'ר' 16.00–19.00 רח' הסטודיו 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02-304304 03-432777 04-549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 טלטקסט
09.05 שעת כושר
09.15 פיפר בוחמר
09.40 הלב
10.05 מתומים. סדרה
10.55 צבע בגוול. סדרת הרפתקאות
11.45 מגע. מתכות
12.15 בוב דילן. לקט משיריו
14.00 טלטקסט
14.05 היום שבו השתנה היקום
15.00 רכבת ההפתעות
15.20 גנבת פלפלת. שיעור על הים
15.35 זהירות צייפי בדרכים
15.40 מאתיים שנות למשרד הבריאות
15.45 שעת כושר
15.55 רומנ סוסגים
16.25 ילדת הפלא. סדרה
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 אליפות העולם השנייה באתלטיקה קלה. "רומא 87"
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) רוצה פתרון
18.45 (ע) חידושים והמצאות
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 אליפות העולם השנייה
20.02 עד פה
20.30 תביעות קטנות
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 לקראת שידור
21.50 שושלת
22.40 ציונים מהסרטים
23.20 אליפות העולם השנייה באתלטיקה קלה
23.40 פסוקו של יום והדשות

ערוץ 2

19.00 התחל שמיל
19.30 בירוזי. ג'אז
20.00 מבט שני. קשר העתיקה
21.00 פוס. בוב דילן, תום פטי

ירדן ערוץ 6

17.30 סרט קולנוע צרפתי
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 סרט תיעודי
19.30 חדשות בעברית
19.45 לקט שירים
20.00 חדשות בערבית
20.30 מאבי ב"ל ההתגברות
20.55 לקט שירים
21.10 מבע אישי. על מולת האירוס
22.00 חדשות באנגלית
22.20 האמבר (בלשי)
23.10 האם משרתים אותך

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.30 מעשיות בשמחות (ערבית)
15.00 סרט (ערבית)
16.30 אי המטמון (מצויר)
17.00 הבית המעופף (מצויר)
17.30 שובבי הגלעים (לילדים)
18.00 משפחת חלבן (סדרה)
20.00 פסטיבאל מונטה־קרלו
21.00 סרט. "דירמה אזהמה"
22.30 מעשיות משפחות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו
16.00 מוסיקה ליום ראשון
18.00 דפי פסנתר
19.00 מוסיקה קלאסית קלה
20.05 אינטרלוד
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 קונצרט קצר
23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

07.30 רדיוקל. עברית קלה
08.05 חגנה

09.05 טלרדיו. שירות ומידע
10.05 שיריקר
11.05 פניני בוקר
12.05 מקורב ימתיכוני
14.06 בראש צעיר
15.00 בצבעי הקשת
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 רדיודעות
17.10 שירי עמים
18.06 מנחות ערב
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום מתנ"ך
19.30 שירותים לעולים
22.05 ספרים הם חברים
23.05 שירים עבריים

רשת ב'

15.05 אירוע. קו פתוח למאזינים
18.06 מסיבת עיתונאים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל

20.05 אומר בשכרון
22.05 אירים. (המשך)
00.05 יומן חצות
00.15 להיאזז בחלום. שירים

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזים
21.05 ארוך עזעוק
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

16.05 קו פתוח
18.45 משולש. עיתונות יומי
19.05 שירים מכאן. שירים עבריים
20.05 עושים מרגיע
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט
22.05 על הדבש ועל העוקץ
23.05 עושים הארכע, חיים שהיו
23.55 יומן חצות
00.05 ציפורי לילה משותף
02.05 לא רוצים לישון. מוסיקה
05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 חיי קל — עברית קלה
08.05 חגנה
08.27 משמת הפיוטים — שידור זה
14.06 בראש צעיר — מוסקו לילדים
15.00 צבעי הקשת—שירים
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
15.37 משמד הפיוטים — שידור זה
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום מתנ"ך
19.30 שירותים לעולים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 בראש צעיר

רשת ג'

06.06 כאחת לאמריקה/היום
07.01 שיר בוקר/קבוצה/ישראלית
09.05 גא לי — עם נבנט מרי
10.05 שירות — קשת של רוקנ'רול
11.05 שלכם בכל — עם יוסר אביב
13.05 כל סול — מפגשים והקרבנים
14.05 בתן ג'ב — עם שושן שטרי
16.05 פרקיר לעדון

גלי צה"ל

06.00 אוניברסיטה משודרת
06.30 מספר בוקר גלי צה"ל
07.07 שבע יומי שבע
08.06 פותחים יוסף — אפגטלים
09.05 בשרה — הבינה אירוח
11.05 כבן לבוקה
12.05 עזר אחר — לישיעו עבריים
13.05 יום יום יו
14.05 מפגש אוניברסיטה
17.05 ערב שת ישראל

00.05 מוקד הבוקר
10.05 כל מבחר התישראינו קבר
13.05 הארבה קול
13.33 מבחר מסגרות הקבוצה
13.50 לחזור לאז לא הריבוש בשנה
14.30 בת ממה הגף הסדר
15.05 דרבר עמס
15.05 מהגנת הורני—שירים מבריים
16.05 לכנסי מחר—קודים מבלידנה
17.05 יומן ללכלה
17.30 של מספרים מבוסס

מקבצים — עם משה משתל 09.05

שידורי צה"ל 2

19.05 דרך דרה
20.05 מבשלות בכנוס
22.05 מסק הקבנה הסודי
23.05 של הבנאים הוה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — עמי ותמי 5.00, ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.30
אסתר — קינג קונג 2 5.00, 7.30, 9.45
בית ציוני אמריקה — שבלול 5.00, 7.45, 9.45
בית לסין — ראשים מדברים 9.15, 11.15
בן יהודה — כלא הילטון 5.00, 7.20, 9.30
גורדון — קבנוד 5.00, 7.45, 9.45
גת — בלוז לחופש הגדול 5, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — שם הורד 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 2 — גבר מאוהב 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — פושע מובטל וילדה קטנה 11.00, 13.00, 5.00, 7.30, 9.45
אירכים 7.30, 9.45
דקל — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
הדייב אין — אלאדין ומנורת הקסמים 7.45, קרוקודיל דנדי 9.45
הוד — גינגה אמריקאי 3 5.00, 7.30, 9.30
הזמירה הישראלית — אודיטשה בחלל 2001 9.50
היכל — שלושה רווקים ותינוק 7.15, גראנטיה + ופקת הדמים 9.30
חן 1 — שלגיה ושבעת הגמדים 10.45, 12.45, 4.00, המוכל האוהבות המטורפת 5.40, 7.55, 9.55
חן 2 — במבי 10.45, 12.45, 4.00, ליבו של אבלל 5.35, 7.35, 9.55
חן 3 — רובוטי ציפוב לי 10.45, 12.45, 4.00, אני התמונה 5.00, 7.40, 9.55
חן 4 — רובין הוד 10.45, 12.45, ביהום למשמר אורחי 3.55, 5.40, חנות קטנה ומעיוה 7.40, 9.50
חן 5 — הרפתקאותיו של מגפר בלש 10.45, 12.45, 4.00, גשם קטלני 5.30, 7.40, 9.55
לימור — גוזם מכוכב אחר 11.00, 4.00, שמר רומן 5.50, 7.30, 9.30, שברון חושים 12.00 חצות
לב 1 — נרדפי החוק 14.00, 17.00, 19.30, 22.00
לב 2 — תעלולי השטן 14.00, 17.00, קורסה רוקים במוסקבה 19.30, 22.00
לב 3 — ימי הרדיו 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
לב 4 — בקצב השעון 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
מוזיאון ת"א — מותו של מכן 4.30, 7.00, 9.30
גן המוזיאון קולנוע פתוח — לורי אנדרסון — בית האמנים 9.00
סינמה 1 — א.ט.י. חבר מכוכב אחר 5.00, 7.20, 9.40
סינמה 2 — אלאדין ומנורת הקסמים 5.00, 7.30, 9.30
סינמה — גבר בהמתנה 5.00, 7.30, 9.40
פאר — לא שם זין 5.00, 7.30, 9.30
פריז — לבירינט 12.00, 2.00, 4.00, 1001 שקרים על מיקונד 7.15, 9.30, 11.30
צפון המחודש — ז'אן ופלורט 4.30, 7.00, 9.30
שחף — עמי ותמי 11.00, סוד המצלוטה 5.00, 7.15, 9.40
תמר — בסי בלו 7.15, 9.40
תכלת — חנות מעבר לפינה 7.40, 9.50
תל־אביב — 007 באזור המסוכן 4.30, 7.15, 9.45

ירושלים

אביב — ימי הרדיו 7.00, 9.15
אדיסון — עמי ותמי 10.30, 4.30, 007 באזור המסוכן 7.00, 9.30
אוריון — שלגיה ושבעת הגמדים 10.30, 12.30, 5.00, לבו של אבלל 7.30, 9.45
אור 1 — ימים של תהילה 4.30, 7.15, 9.15
אור 2 — פוטו רומאן 4.30, 7.15, 9.15
אור 3 — אהבה בזלון ראווה 4.30, 7.15, 9.15, הבבואה 11.15
אור 4 — תוגה אמריקאי 4.30, 7.15, 9.15, כשהנה מקום משמה מול 11.15
אור 5 — המבטל באוטיסו 4.30, בקצב השעון 7.15, 9.15, כפרין מוסקיטו 11.15
ארנון — קינג קונג מס' 2 4.30, 7.15, המוכל האוהבות המטורפת 9.15
בית אגרון — סודן האגרוף 4.30
בריאן כוכב עליון 6.15, משהו פראי 8.00, מופע הקולנוע של רוקי 10.00
כפיר — סוד הצלולה 7.15, 9.30
מיטשל — לא שם זין 7.30, 9.30
סינמטק 2 — סרג'נט פפר 7.00, 9.30
רון — מטמון המגנום 10.45, בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.30, 9.30
תיאטרון ירושלים — שיחות מלוהבות 7.15, 9.30
סמדר — ימי הרדיו 7.00, 9.15
עדן — גינגה אמריקאי 3 4.30, 7.30, 9.30

רמת גן

ארמון — קינג קונג 2 5.00, 7.30, זונה סלור נשואה לשנים 9.40
אורדע — גינגה אמריקאי 3 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — לבירינט 5.00, המוכל האוהבות המטורפת 7.30, 9.45
הדר — עמי ותמי 11.00, 5.00, סוד הצלולה 7.15, 9.30
רב גן 1 — הרפתקאותיו של מגפר בלש 10.30, 12.30, 5.00, בלוז לחופש הגדול 7.30, 9.40
רב גן 2 — רובוטי, אכפת לי 10.30, 12.20, 5.00, רקה לגמות 7.20, 9.30
רב גן 3 — רובין הוד 10.30, 12.30, 5.00, אני המהנה 7.30, 9.45
רב גן 4 — שלגיה ושבעת הגמדים 10.30, 12.20, 5.00, קרוקודיל דנדי 7.30, 9.45
שביט — 007 באזור המסוכן 7.15, 9.30

עפולה

היכל התרבות — המוכל האוהבות המטורפת 7.00, 9.15

נתניה

סמדר — השודפיה הוהמן 11.00, לא שם זין 4.00, 6.00, 8.00, 10.00
שרון — המובטל בכיבוש 11.00, 6.00, 8.00, 10.00
רדר — קרוקודיל דנדי 5.30, 7.30, 9.30

חדרה

חדרה — פושע מובטל וילדה קטנה 7.15, 9.30
רוף — לא שם זין 4.30, 7.00, 9.15

רחובות

בית העם — צעירים הקסומים 8.30
דור — לא שם זין 7.30, 9.30
חן — סוערן 4 5.00, 7.15, טיפורה של אגנס 10.00

טבריה

יד שמירות — פוטו רומאן 7.15, 9.30

בית־שאן

מוגנ"ם — סוערן 4 5.00, 7.00

כפר סבא

חן — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
בית ברל — מופע הקולנוע של רוקי 8.00, 10.00
עמל — המובטל באוטיסו 7.30, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — גוזם מכוכב אחר 4.30, ותינוק אמריקאי 7.00, 9.15
אורלי — הרפתקאות מגפר בלש 11.00, לבירינט 4.30, 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — 007 באזור המסוכן 4.30, 7.00, 9.15
חן — התנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 1 — גינגה אמריקאי 3 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 — סוערן 4 4.30, שודדים אישיים 7.00, 9.15
עצמון 3 — ילדים חורגים לאלוהים 4.15, 6.45, 9.10
קרן אור המחודש — לא שם זין 4.30, 7.15, 9.15
מאר — לבו של אבלל 4.30, 7.00, 9.15
רון — עמי ותמי 11.00, סוד הצלולה 4.30, 7.00, 9.00
שביט — לא שם זין 7.00, 9.00
רב גת 1 — שלגיה 11.00, 4.30, המוכל האוהבות המטורפת 7.00, 9.15
רב גת 2 — רובין הפיל המסתורי 11.00, בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.00, 9.15
אורות — ימי הרדיו 7.15, 9.30
בית העם — לא שם זין 7.00, 9.15
הזכרון — מבוזה המה 7.00, 9.15
מקרן — קינג קונג 2 5.00, 7.00, 9.15, סלור נשואה לשנים 9.15
מסדר — סיפור מהודים 7.15, 9.30
ציון — פוטו רומאן 7.15, 9.30
סינמטק — אמריאוס 8.00

הרצליה

מלון דניאל — שם הורד 7.00, 9.15
דוד — ימי הרדיו 7.15, 9.30
היכל — א.ט.י. חבר מכוכב אחר 11.00, 5.00
אהבה בזלון ראווה 7.15, 9.30
תפארת — גשם קטלני 7.15, 9.30
רן אביה — אכפת השה 7.00, 9.30

חולון

מגדל — בלוז לחופש הגדול 7.15, 9.30
אורמון — לא שם זין 7.30, 9.30
סביון — עמי ותמי 11.00, 5.00
הדריו 7.30, 9.30
רינה — א.ט.י. חבר מכוכב אחר 5.00, כלא הילטון 7.30, 9.30

רמת השרון

כוכב — אלאדין ומנורת הקסמים 11.00, 4.45, מרוסקל הריביו 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — סוד הצלולה 7.00, 9.30
היכל 2 — עמי ותמי 10.30, 5.00, אהבה בזלון ראווה 7.30, 9.30
היכל 3 — א.ט.י. חבר מכוכב אחר 10.30, 12.30, 4.30, שם הורד 7.00, 9.30

עכו

אודיטו — סוערן 4 7.00, 9.30

רמלה

היכל התרבות — גשם קטלני 9.00

בת־ים

אורנים — גשם קטלני 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות — עמי ותמי 11.00, גינגה אמריקאי מס' 3 5.00, 7.30, 9.10